

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล

Santapol College Academic Journal (SCAJ)

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล เป็นวารสารฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่พิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) หรือบทความปริทัศน์ (Review Article) มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในกลุ่มสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐศาสน ประสานศาสตร์ สหวิทยาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีเดียและแอนิเมชัน นิเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นสื่อกลางแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดแนวคิด เทคนิค วิธีการนำไปพัฒนาทางวิชาการ ตลอดจนเป็นเวทีนำเสนอเผยแพร่ผลงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไปทุกหน่วยงาน โดยมีกำหนดออกราย 6 เดือน

กำหนดการออกเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ผู้จัดพิมพ์

วิทยาลัยสันตพล

299/1 ถนนอุดร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

โทรศัพท์ 042-323-464 โทรสาร. 042-204-263 Email : phanumas@stu.ac.th

สามารถดาวน์โหลดเอกสารแบบฟอร์มต่างๆ และส่งบทความได้ทาง <http://www.scaj.stu.ac.th>

พิมพ์ที่

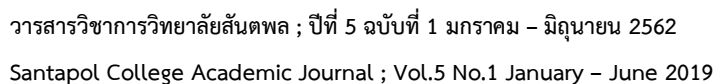
โรงพิมพ์ภาคอีสานการพิมพ์ (999)

10/5-6 ถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

โทร. 042-246611, 042-246622 Fax. 042-248162 Email : parkesan@yahoo.com

บทความทุกเรื่องต้องผ่านการประเมินพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงตามสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความอย่างน้อยบทความละ 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ double-blind peer review ความคิดเห็นในวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพลเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำ จึงไม่ใช่ความรับผิดชอบของวิทยาลัยสันตพล และไฟล์บทความดิจิทัลเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารไม่ใช่ของผู้เขียน บทความในวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล สงวนสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ

อาจารย์ธงชัย ลาวรรณ
 อาจารย์กรรณิการ์ (ฤกษ์นิมิตร) นันทโพธิเดช
 อาจารย์จักริน นันทโพธิเดช

รองศาสตราจารย์ ศิริศักดิ์ ศุภมนตรี	ดร.จรวายพร ธรณินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณี พรธณวิเชียร	อาจารย์สวัสดิ์ พรหมมินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกรียงศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ	

รองศาสตราจารย์	ดร.เจริญ	จันทวงศ์	วิทยาลัยสันตพล
รองศาสตราจารย์	ดร.อรสา	จรรยาธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
รองศาสตราจารย์	ดร.วชิระ	อินทร์อุดม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์	ดร.กล้าหาญ	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.จันทนา	แสนสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.วันชัย	ประเสริฐศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ปัทมฉัตร	อนรุักษ์ถานนท์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ว่าที่ร้อยเอก	ดร.เจริญชัย พรไพโรเพชร	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	เกรียงศักดิ์	โชติจรุงเกียรติ	วิทยาลัยสันตพล
ดร.ยุทธสิทธิ์	จันทร์คูเมือง		วิทยาลัยสันตพล
ดร.สฤติย์	กุลสอน		วิทยาลัยสันตพล
ดร.พนสิน	ประคำมินทร์		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

	นายชัยยุทธ	ศรีจำนง	รองประธานศาลฎีกา
รองศาสตราจารย์	ดร.วิทร	วิภาหัตน์	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.จันทนา	แสนสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.อมรา	ติรศรีวัฒน์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ปรีชา	เกรียงกรกฎ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
	ดร.รัฐชัย	ศิลาเจริญ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ดร.บุญเรือง	บุญราศรี	วิทยาลัยรัตนบริหารธุรกิจ สปป.ลาว

อาจารย์ไพบจน์ ดวงจันทร์

บทความวิจัย

หน้า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธร บางกรวย จังหวัดนนทบุรี (PUBLIC PARTICIPATION IN CRIME PREVENTION AND SUPPRESSION: AREA OF BANGKRUAJ PROVINCIAL POLICE STATION).....	1
สุวัฒน์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน SUWAT KRAISAKUL AND CHUTAPRON KONGRUKKAWIN	
การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป กรณีศึกษาการกู้ยืมเงิน (GENERAL SUPERVISION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS CASE STUDY: LOANING MONEY).....	12
ศิริขวัญ โสดา SIRIKHWAN SODA	
การบริหารจัดการน้ำ: กรณีศึกษาโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว (WATER MANAGEMENT: A CASE STUDY OF LAM PAO DAM'S PROJECT OPERATIION AND MAINTENANCE).....	25
วิชชุกร ศรีแก่นจันทร์ และ ศุภลักษณ์ สุวรรณขง WITCHUKORN SRIKANJUN AND SUPALUCK SUVARNAJATA	
การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี (RESEARCH ON THE POSSIBILITY OF AGRO-HEALTH TOURISM BY PHOHAK COMMUNITY, RATCHABURI PROVINCE).....	40
มัทฉิมา อุดมศิลป์ MUTCHIMA UDOMSILP	
การดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพ/บริหารธุรกิจ : กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนม (REPORT FOR MONTH NON – GOVERNMENT BUDGET 2018 BY QR CODE PASS WWW.ARC.NPU.AC.TH FOR PERSONNEL WHO HAVE NOT GRADUATED, BY MAJORING IN ACCOUNTING/MANAGEMENT: CASE STUDY DONE BY THE ACADEMIC RESOURCE CENTER NAKHON PHANOM UNIVERSIT).....	51
กรกนก นวลคำ KORNKANOK NUANKHUM	

การตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ (INFLUENCING DECISION MAKING IN VOCATIONAL EDUCATION OF KRIRK COLLEGE STUDENTS IN SAMUTPRAKARN PROVINCE).....	61
<i>กวินทิพย์ ไหมเอี่ยม และวัชรระ ยี่สุนเทศ</i> <i>KAWINTHIP MAIIAM AND WACHARA YEESUNTED</i>	
แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ (MOTIVATION AND PRODUCTIVITY OF PRODUCTION STAFF AT AN AUTO PARTS FACTORY).....	76
<i>ธีรพันธ์ ลมุลศิลป์ และ วัชรระ ยี่สุนเทศ</i> <i>TREERAPAN LAMOONSILP AND WACHARA YEESUNTED</i>	
การศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง (TO STUDY THE LEARNING EFFICIENCY OF MATTHAYOMSUKSA 6 BY INQUIRY APPROACH WITH DEMONSTRATION OF WIND FLOW THROUGH A PIPE ACCORDING TO THE CONTINUITY EQUATION).....	85
<i>ชลิตา ดาวลอย ฉัชรธรรม ดรหลักคำ และอุดมศักดิ์ กิจทวี</i> <i>CHALITA DAOLOI, CHATCHAWAN DONLAKKAM AND UDOMSAK KITTHAWEE</i>	
แรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร (MOTIVATION AFFECTING TO MORALE IN WORKING OF EMPLOYEES IN DEBT COLLECTION DEPARTMENT OF AEON THANA SINSAP (THAILAND) PUBLIC COMPANY LIMITED BANGKOK BRANCH).....	95
<i>สิริกัญญา บุญศิริ และ วัชรระ ยี่สุนเทศ</i> <i>SIRIKANYA BOONSIRI AND WACHARA YEESUNTED</i>	
การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 (THE DEVELOPMENT TEACHERS ISSUE OF THAILAND 4.0 TOWARDS 21st CENTURY).....	104
<i>ยุทธสิทธิ์ จันทร์คูเมือง พูนสิน ประคำมินทร์ ศศิธร วงศ์ชาลี อัมพร คุลาเพ็ญ</i> <i>WARAPORN SAROLD AND KORNKANOK NUANKHUM</i>	

บทความวิจัย

หน้า

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลแบบ อุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (THE EFFECTS OF LEARNING MANAGEMENT USING OPEN APPROACH AND COACHING ON MATHEMATICAL INDUCTIVE REASONING ABILITY OF THE ELEMENTARY EDUCATION STUDENTS IN CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY).....	118
--	-----

กมลพร ทองธิยะ

KAMONPHORN THONGTHIYA

การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและความตั้งใจ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (COMMUNICATION TO STRENGTHEN ATTITUDES, SUBJECTIVE NORMS, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL, INTENTION AFFECTING UNIVERSITY STUDENTS ON QUIT SMOKING BASED ON THEORY OF PLAN BEHAVIOR).....	130
--	-----

ธชาพิมพ์ อานพินันท์ อริชัย อรรคอุดม และ โยธิน แสงดี

TASHAPIM ANPINITNANDHA, ARISHAI AKRAUDOM AND YOTHIN SAWANGDEE

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (COMMUNITY PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF WATTHATSAWANG NONYANG CHILDHOOD CENTRE AT TAMBON KOOTSA AMPHOE MUEANG UDORNTHANI).....	143
--	-----

ชานนท์ เศรษฐแสงศรี

CHARNON SETSAENGSR

ความรู้ สถานการณ์ยาเสพติดและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ในชุมชนโนนชัยตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (KNOWLEDGE, SITUATION OF DRUGS AND SELF-DEFENSE BEHAVIOR FROM DRUGS AMONG YOUTH IN NON CHAI COMMUNITY, NAI MUANG SUB-DISTRICT, MUANG DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE).....	157
--	-----

ภัทรวดี สัมฤทธิ์ และ ศุภลักษณ์ สุวรรณขุ

PATTARAWAT SAMRIT AND SUPALUCK SUVARNAJATA

บทความวิชาการ

กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคในยุค Digital Marketing (CONSUMER PROMOTION STRATEGY IN DIGITAL MARKETING AGE).....	172
---	-----

สุรเดช สุเมธาภิวัฒน์

SURADAT SUMATAPIWAT

บทความวิชาการ

หน้า

การบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษ (PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATION OF ENGLISH PROGRAM).....	178
มติกาญจน์ จิตกระโชติ และ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ MATIGRAN JITKRACHOT AND SUPAPORN TUNGAMERNSAWAD	
อคติความสนใจ: “สิ่งที่ฉันเชื่อว่าเป็นความจริง” (ATTENTIONAL BIAS: “WHAT I BELIEVE IS TRUE”).....	189
พุฒิชาดา จันทะคุณ เสรี ชัดรัมย์ และ วิทวัส เพ็ญภู PUTTHICHADA JANTHAKUN, SEREE CHADCHAM AND WITHAWAT PENPHU	
การตลาดยุค 5.0 : การตัดสินใจทางการตลาดสำหรับการประกอบธุรกิจ (MARKETING 5.0 : MARKETING DECISION MAKING FOR BUSINESS).....	197
มณีกา ทองคง MANIGA THONGKONG	

คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับบทความ

- แบบนำส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล
- ใบสมัครสมาชิกวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

PUBLIC PARTICIPATION IN CRIME PREVENTION AND SUPPRESSION: AREA OF BANGKRUAY PROVINCIAL POLICE STATION

สุวัตร ไกรสกุล¹ และ จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน²

SUWAT KRAISAKUL AND CHUTAPRON KONGRUKKAWIN

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 380 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ t-test

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า เพศ และอายุของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่แตกต่าง แต่การศึกษาและ อาชีพของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การป้องกันและปราบปราม; อาชญากรรม

ABSTRACT

The research on study had objectives to study about the level of participation of people in preventing and suppressing crime by people residing in area of Bang Kruay Police Station. Sample groups used in this study were people, having names in civil registration in the area of Bang Kruay Sub-district Administration Organization, Nonthaburi Province, numbering 380 persons. The researcher analyzes according to the statistic methods including percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research found that the mean of participation of people to prevent and suppress crime, by studying the case of Bang Kruay Police Station, Nonthaburi Province. There is overview in much level. It was

¹ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

found gender and age is not different with participation of people in preventing and suppressing crime but education and occupation level with participation of people in crime Prevention and suppression, had the difference statistically significant at .05 level.

Keywords: Participation of People; Prevention and Suppression; Crime

บทนำ

อาชญากรรมเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่ง เพราะก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยรัฐได้มอบหมายภารกิจดังกล่าวนี้ให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ตำรวจเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยในอดีตที่ผ่านมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการพัฒนาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาโดยตลอด แต่การพัฒนาดังกล่าวมุ่งเน้นการเสริมสร้างองค์การตำรวจในลักษณะปิด โดยพยายามให้สามารถทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ตามลำพังไม่จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากประชาชน เน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตซึ่งได้แก่ การตรวจตราท้องที่ ตูยาม การตั้งจุดตรวจและการระดมกำลังออกปราบปรามอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้เองสรรพกำลังและทรัพยากรต่างๆ ในยุคนั้นจึงถูกทุ่มเทเข้าไปในด้านการปฏิบัติการสืบหาข่าวและติดตามจับกุมหลังเกิดเหตุเป็นหลัก เพื่อปราบปรามให้คนร้ายที่ก่ออาชญากรรมทั้งหลายให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว แต่ก็ปรากฏว่าความพยายามดังกล่าวได้ผลเพียงในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวคนร้ายซึ่งถือได้ว่ามาตรการดังกล่าวเป็นการตั้งรับมากกว่าการรุกและอยู่บนพื้นฐานความรู้ที่ว่า “อาชญากรรมเป็นปัญหาของตำรวจที่ต้องแก้ไขแต่เพียงหน่วยเดียว” จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้สึกห่างเหินจากตำรวจเพิกเฉยไม่สนใจไม่ให้ความร่วมมือและไม่

สนับสนุนกิจการของตำรวจเท่าที่ควรโดยถือว่ารัฐไม่ใช่หรือไม่ใช่หน้าที่นอกเสียจากว่าอาชญากรรมหรือปัญหาต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นกับตน (ทรงศักดิ์ รัตมี. 2551, น.2)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีแนวความคิดในการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างแท้จริง โดยมีการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีจากการปราบปรามและหันมาใช้ยุทธวิธีการป้องกันนำการปราบปราม มุ่งเน้นมาตรการในการป้องกันเป็นหลักแล้วใช้มาตรการในการปราบปรามเป็นส่วนสนับสนุน ซึ่งมาตรการในการป้องกันดังกล่าวนี้จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้กำหนดโครงการหนึ่งขึ้นมาเรียกว่า “โครงการชุมชนสัมพันธ์” โดยงานชุมชนสัมพันธ์เป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักป้องกันตนเอง ครอบครัวให้รอดพ้นจากอาชญากรรมและอุบัติเหตุต่างๆ ตลอดจนให้ความสนใจในกิจการของตำรวจ ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การป้องกันอาชญากรรมและปัญหาอื่นๆ ยิ่งขึ้น โดยกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น เป็นปัญหาของสังคมที่สมาชิกทุกคนในสังคมมีหน้าที่ต้องร่วมแรงร่วมใจช่วยกันแก้ไข มิใช่เป็นหน้าที่ของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น และอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ที่มีอยู่ในทุกสังคมที่ทำลายความสงบเรียบร้อยของสังคมและสมาชิกในสังคม การป้องกันจึงถือเป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคมและการป้องกันจะได้ผลได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย มิใช่หน้าที่โดยเฉพาะของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น (อัจฉริยา ชูตินันท์. 2561, น.187)

สถานีตำรวจภูธรบางกรวยในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจากสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นพบว่า ในปี 2559 มีคดีเกิดขึ้น 722 คดี ปี 2560 มีคดีเกิดขึ้น 608 คดี และตั้งแต่เดือนมกราคม-เดือนกรกฎาคม ของปี 2561 มีคดีเกิดขึ้น 575 คดี (ข้อมูลสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นและสั่งฟ้องต่อศาลของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี) จากสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นจะพบว่าคดีอาญาที่เกิดขึ้นนั้นแม้จะมีแนวโน้มลดลง แต่อย่างไรก็ตามในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจะได้ผลอย่างแท้จริงหรือไม่ ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นประชาชนคนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรตำรวจภูธรบางกรวยให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนโดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรีที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย นนทบุรี มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยได้มีผู้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมไว้ ดังนี้

อัจฉริยา ชูตินันท์ (2561, น.201) กล่าวว่า การป้องกันอาชญากรรมเป็นการคาดการณ์หรือประเมินล่วงหน้าเกี่ยวกับช่องทางหรือโอกาสของการกระทำความผิดเพื่อสกัดกั้นมิให้การกระทำผิดใด ๆ เกิดขึ้นในการป้องกันอาชญากรรมไม่อาจพึ่งพาการคุ้มครองจากภาครัฐอย่างเดียว แต่ทุกคนในสังคมต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนและชุมชนก็ต้องมีบทบาทในการยับยั้งการกระทำความผิด

ประธาน วัฒนวาณิชย์ (2546, น.24) กล่าวว่า หลักการที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและลดจำนวนอาชญากรรมในสังคมที่สำคัญ ได้แก่ การกระจายอำนาจในการบริหารงานยุติธรรม (Decentralization) พร้อม ๆ กับการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ 1) ประชาชนและชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในความพยายามใด ๆ ที่จะป้องกันอาชญากรรม 2) องค์กรในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนหรือโครงการที่เอกชนเป็นผู้ริเริ่มขึ้น 3) จัดให้มีโครงการร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม ระหว่างภาครัฐและเอกชนในระดับต่าง ๆ 4) เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายจะต้องมีหน้าที่ให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม

ชัยพร พานิชอัตรา (2533, น. 24-25) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) ในการป้องกันอาชญากรรม คือการให้ประชาชนมีบทบาทในการให้ความร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

2. ความหมายของอาชญากรรม โดยได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของคำว่า อาชญากรรมไว้ ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 คำว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา ความผิดทางอาญา “อาชญา” แปลว่า อำนาจหรือโทษ ส่วน คำว่า “กรรม” แปลว่า การกระทำที่ส่งผลร้ายมาในปัจจุบัน หรือส่งผลร้ายต่อไปในอนาคต ส่วนอาชญากรรมในภาษาอังกฤษ ประธาน วัฒนาวณิชย์ (2546, น.14) ใช้คำว่า “Crime” หมายถึง การกระทำหรือเจตนาในการกระทำความผิดตามกฎหมายซึ่งรัฐจะลงโทษผู้กระทำความผิดตามกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ตามพจนานุกรมศัพท์กฎหมายอธิบายว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำหรือเจตนาในการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาและเป็นการกระทำผิดต่อรัฐ

เอดวิน ซูเทอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) สุดสงวน สุธีสร 2547, น.10) ได้นิยามความหมายของคำว่า อาชญากรรม คือ การพิจารณาเอาความเสียหายทางสังคมมาเป็นหลักหรือมาเป็นเกณฑ์กำหนดว่า พฤติกรรมใดควรเป็นอาชญากรรม พฤติกรรมใดไม่เป็นอาชญากรรม ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าอาชญากรรม คือ การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายอาญา

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสำคัญ ดังนี้

ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ เป็นการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าจะในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านให้มีลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ช่วยต่อการควบคุมและสังเกตตรวจตรา ไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมและให้ปรับบทบาทตำรวจเสียใหม่โดยทำหน้าที่เป็นผู้วางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชน ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์, (ร.ต.อ. 2526, น.12) โดยมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ด้านการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ การฝึกอบรมให้ความรู้หรือจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างตำรวจกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มเด็ก เยาวชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย ตลอดจนประชาชนทั่วไปเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านั้น มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาด้าน

อาชญากรรม หรืออุปนิสัยที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนการรู้จักวิธีการช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้น และการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวกับตำรวจทั้งทางตรงและโดยอ้อมในการป้องกันอาชญากรรม 2) ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ ได้แก่ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้เพียงพอต่อความจำเป็น ร่วมมือและสนับสนุนหน่วยราชการและภาคเอกชน เพื่อดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพแก่ประชาชน แสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน ทั้งในด้านเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชน 3) ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจ ได้แก่ การประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจเพื่อแก้ไขปัญหาด้านอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษ อุปนิสัยและปัญหาอื่นๆ ในชุมชน และดำเนินการประสานที่ดี ซึ่งแต่ละฝ่ายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และตำรวจจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาและจัดระบบประสานความร่วมมือที่ดีและมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ผู้วิจัยได้นำหลักการดำเนินงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น

สถานภาพส่วนบุคคล
1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
1. ด้านการป้องกันอาชญากรรม
2. ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ
3. ด้านการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 7 ตำบลซึ่งประกอบด้วย ตำบลบางขุนนน ตำบลบางสีทอง ตำบลบางขุนทอง ตำบลมหาสวัสดิ์ ตำบลปลายบาง ตำบลวัดชลอและตำบลบางคูเวียง จำนวน 73,546 คน (จากสถิติประชากรทะเบียนบ้านแยกรายพื้นที่ สำนักทะเบียนอำเภอบางกรวย เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 380 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงในสุทนต์ ศรีไสย์, 2551 น. 132-133) ซึ่งผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) คือ สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เมื่อพบประชาชนที่อยู่บ้านผู้วิจัยก็จะแจกแบบสอบถาม

เครื่องมือในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนในเขตสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการป้องกันอาชญากรรม ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ และด้านการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท บุญชม ศรีสะอาด (2553, น.74-78) มีระดับการมีส่วนร่วมให้เลือกตอบ 5 ระดับ และส่วนที่ 3 คือ ข้อความความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

วิธีการสร้างเครื่องมือ

มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 รวบรวมความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบคำถาม นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 2 ไปให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบ พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของที่ปรึกษางานวิจัย ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .846

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามภาคสนามเป็นเวลา 2 เดือน ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม- 31 สิงหาคม รวบรวมแบบสอบถามคืนจำนวน 380 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและตรวจสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.40 มากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.60 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25 -40 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.90 มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือปวช. คิดเป็นร้อยละ 46.10 และส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้างทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 43.70

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่าจำนวนค่าเฉลี่ยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ($\bar{X}=3.58$) ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ ($\bar{X}=3.50$) และด้านการป้องกันอาชญากรรม ($\bar{X}=3.49$) โดยมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านการป้องกันอาชญากรรม	3.49	.653	การมีส่วนร่วมมาก
ด้านการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ	3.58	.741	การมีส่วนร่วมมาก
ด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ	3.50	.711	การมีส่วนร่วมมาก
ภาพรวม	3.52	.701	การมีส่วนร่วมมาก

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันอาชญากรรมค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ประชาชนในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52, S.D.=0.65$) รองลงมาโดยเรียงลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการป้องกันการลักทรัพย์โดยใช้วิธีติดเหล็กดัด คล้องกุญแจประตูหน้าต่าง หรือติดตั้งหลอดไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณบ้านเพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50, S.D.=0.71$) และ

การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ เตือนภัยให้กับประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับบุคคลแปลกหน้าที่อาจจะมาก่อเหตุอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50, S.D.=0.65$) การมีส่วนร่วมในการติดตั้งจุดตรวจตู้แดงของเจ้าหน้าที่ตำรวจในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.49, S.D.=0.62$) การมีส่วนร่วมกับชุดรักษาความปลอดภัยในชุมชนในการดำเนินการออกตรวจรักษาความปลอดภัยในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.47, S.D.=0.67$) การมีส่วนร่วมเมื่อมีเหตุการณ์ซึ่งมีแนวโน้มไปในทางที่อาจเกิดอาชญากรรมได้มีการใช้โทรศัพท์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเกิดอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.45, S.D.=0.68$)

ด้านการประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้บริการประชาชนดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในงานประเพณีภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69, S.D.=0.80$) รองลงมาของการมีส่วนร่วมโดยมีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันเรียงลำดับ ดังนี้ การเข้ารับการอบรมโครงการต่าง ๆ ของสถานีตำรวจและได้ร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67, S.D.=0.78$) การมีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันอาชญากรรม เช่น กิจกรรมต่อต้านยาเสพติดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63, S.D.=0.69$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการแสดงความคิดเห็นผ่านตู้รับฟังความคิดเห็นของสถานีตำรวจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57, S.D.=0.80$) และการได้ร่วมกับชุดรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสอดส่อง ดูแล ตรวจตราเฝ้าระวังชุมชน เพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57, S.D.=0.57$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมโครงการอาสาตำรวจบ้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.47, S.D.=0.59$) และการมีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนร้ายเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.46, S.D.=0.71$)

ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ พบว่าการมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจการตำรวจ มากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเป็นพยานในศาลให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65, S.D=0.59$) รองลงมาของการมีส่วนร่วมโดยเรียงลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจัดทำข้อมูล ประวัติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64, S.D=0.52$) การมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59, S.D =0.56$) การมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกให้ที่พักสายตรวจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในการออกตรวจในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55, S.D=0.61$) การมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจัดทำแผนที่เสี่ยงที่เกี่ยวกับอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.43, S.D=0.64$) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลืองบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อใช้ในการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34, S.D=0.91$) และการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์ในการออกตรวจ เช่น ไฟฉาย เสื้อสะท้อนแสงให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31, S.D =0.59$)

3. ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

	การมีส่วนร่วม			ผลการทดสอบ	
	ป้องกัน	ประสานงาน	สนับสนุน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	.114	.767	.014*	-	✓
อายุ	.609	.028*	.989	-	✓
การศึกษา	.000*	.048*	.416	✓	
อาชีพ	.044	.205	.000*	✓	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปว่าตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ เพศ และอายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวยจังหวัดนนทบุรี ส่วนการศึกษา และอาชีพ ต่างไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวยจังหวัดนนทบุรีในภาพรวม

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 380 คน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีเพศ และอายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ส่วนการศึกษา และอาชีพ ต่างไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวยจังหวัดนนทบุรี

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านการป้องกัน

อาชญากรรม ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ และด้านการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมีผล ดังนี้

1. ด้านการป้องกันอาชญากรรม ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภากรณ์ หงษ์ยัม (2559, น. 89) ที่ศึกษาเรื่องการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าด้านความร่วมมือการป้องกันและปราบปรามต่อครอบครัวอยู่ในระดับมาก แต่ในประเด็นการมีส่วนร่วมเมื่อมีเหตุการณ์ซึ่งมีแนวโน้มไปในทางที่อาจเกิดอาชญากรรมท่านได้ใช้โทรศัพท์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเกิดอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.45 แต่น้อยที่สุดของด้านนี้เนื่องมาจากปัจจุบันสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้มีการเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายเพิ่มมากขึ้นหลายช่องทาง นอกเหนือจากการใช้โทรศัพท์ไม่ว่าจะเป็นทางเฟซบุ๊ก ทางไลน์ หรืออีเมล หรือผ่านเว็บไซต์ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายโดยการใช้โทรศัพท์แจ้งนั้นลดลง

2. ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริณ กัญจนกาญจน (2559: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจภูธรฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในประเด็น การมีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนร้ายเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขออยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.46 แต่น้อยที่สุดของด้านนี้ อาจเนื่องมาจาก

การเข้าจับกุมคนร้ายเป็นการกระทำที่ค่อนข้างจะเสี่ยงภัยอยู่บ้างต่อชีวิตและร่างกายและการกระทำในการจับนั้นอาจเกิดปัญหาว่าเป็นการจับที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ทั้งที่การกระทำนั้นเป็นการช่วยป้องกันอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงเห็นว่าการจับกุมผู้กระทำผิดไม่ใช่หน้าที่ของตน ถึงแม้บางกรณีเจ้าหน้าที่จะขอให้ร่วมมือก็ตาม จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนร้ายเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขออยู่ในระดับมาก แต่น้อยที่สุดของด้านนี้

3. ด้านการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริณ กัญจนกาญจน (2559: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจภูธรฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าด้านการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แต่ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์ในการออกตรวจ เช่น ไฟฉาย เสื้อสะท้อนแสงให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31 และน้อยที่สุดของด้านนี้ เนื่องจากว่าการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไปขอรับการสนับสนุนเครื่องมือเครื่องมือในการปฏิบัติงานจากประชาชนอาจจะเป็นการสุ่มเสี่ยงทำให้ถูกมองว่าเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบหรือไม่ หรือเป็นการข่มขืนใจหรือจูงใจให้บุคคลใดให้หรือหามาให้ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลเสียหายนต่อภาพลักษณ์ เกียรติและศักดิ์ศรีของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือของสถานีตำรวจภูธรบางกรวยได้ ด้วยเหตุนี้สถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรีจึงไม่กล้าที่จะแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนโดยการขอการสนับสนุนเครื่องมือเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจึง

ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุดของด้านนี้

ผลการเปรียบเทียบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล จากการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิงทุกคนต่างมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จึงทำให้เพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ด.ต.จิระศักดิ์ เหล่าอินทร์ (2557, น.90) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน เพราะว่าประชาชนทุกคนมีความต้องการได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ทุกคนในสังคมต้องทำเพื่อป้องกันตนเองให้พ้นจากอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นอายุจึงไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธวัช รูปจันทร์ (2557: บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้นำชุมชนที่มีอายุ

แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีความรู้มีการติดตามข่าวสารอาชญากรรมมากกว่าจึงต้องการที่จะป้องกันตนเองและครอบครัวให้พ้นจากอาชญากรรม แสวงหาทางป้องกันและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้นหรือเกิดแล้วไม่ต้องการให้เกิดซ้ำอีก ดังนั้น การศึกษาแตกต่างกันจึงมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชยพัทธ์ วงศ์ธนวีร์ (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลคลองตันพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบางกรวย จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันเป็นเพราะการประกอบอาชีพบางอาชีพนั้นสร้างรายได้ได้มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น ดังนั้นผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้มาก ก็จะเป็นผู้ที่มีทรัพย์สินเงินทองมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันตนเองและทรัพย์สินของตนมิให้ต้องถูกผู้อื่นประทุษร้ายไป จึงมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม หรือมีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม มากกว่าผู้ประกอบอาชีพที่มีรายได้น้อย และจากผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอย่างอื่น เช่น ผู้รับจ้างทั่วไป หรือราชการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์

ว่องเจริญพิชผล (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ศึกษากรณีประชาชนในเขตสถานีตำรวจภูธรพานทอง อำเภopanทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการปราบปรามอาชญากรรมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้

ด้านการป้องกันอาชญากรรมนั้น ในประเด็นการมีส่วนร่วมเมื่อมีเหตุการณ์ซึ่งมีแนวโน้มไปในทางที่อาจเกิดอาชญากรรมท่านได้ใช้โทรศัพท์แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเกิดอาชญากรรมอยู่ระดับมาก แต่น้อยที่สุดของด้านนี้ ดังนั้นจึงควรพัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารที่ใช้สำหรับรับแจ้งเหตุอาชญากรรมไม่ว่าจะทางโทรศัพท์ทางเพชบุรี ทางไลน์ หรือทางอีเมล ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนให้สามารถติดต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้นก็จะช่วยให้ประชาชนอยากจะมีส่วนร่วมในการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีเหตุการณ์ซึ่งมีแนวโน้มไปในทางที่อาจเกิดอาชญากรรม

ด้านการประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนร้ายเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขออยู่ในระดับมาก แต่น้อยที่สุดของด้านนี้ ดังนั้นควรมีการสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนให้ประชาชนมีความรู้สึกอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนร้าย เมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขอมา เช่น มีการประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชูเกียรติและมอบรางวัลแก่ประชาชนที่ให้การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนร้าย เป็นต้น ซึ่งก็จะช่วยทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนร้ายเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขอมามากขึ้น

ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจนั้น ในประเด็นการมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์ในการออกตรวจ เช่น ไฟฉาย เสื้อสะท้อนแสงให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อยู่ในระดับปานกลาง แต่น้อยที่สุดของด้านนี้ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรมีมาตรการในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนทำให้ประชาชนเกิดความสนใจรู้สึกอยากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์หรือเครื่องมือ เครื่องมือให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เช่น มีมาตรการในการนำไปใช้ลดหย่อนภาษี กล่าวคือหากประชาชนรายใดที่ได้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้กับสถานีตำรวจแล้วสามารถนำหลักฐานการรับเงินหรือสิ่งของนั้นไปใช้ลดหย่อนภาษีได้ซึ่งก็เหมือนกับการบริจาคเงินให้กับวัดซึ่งผู้บริจาคก็สามารถนำไปอนุโมทนาบาปไปใช้ในการลดหย่อนภาษีได้ หรือมีการมอบรางวัล หรือประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชูเกียรติให้กับประชาชนที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนบริจาคเงินหรือสิ่งของต่างๆ ให้กับสถานีตำรวจเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเช่นนี้เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำแนวทางแต่ละพื้นที่มาปรับปรุงแก้ไขหรือแสวงหาความร่วมมือของประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิระศักดิ์ เหล่าอินทร์,ดาบตำรวจ. (2557). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จริน กัญจนกาญจน์. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจภูธรฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. รายงานการวิจัย วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา ปีที่ 2559 ฉบับพิเศษ (มกราคม 2559) “ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2 วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ชัยพัทธ์ วงศ์ณวีร์. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม: กรณีศึกษา สถานีตำรวจนครบาลคลองตัน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ชัยพร พาณิซอตรา. (2533). *ความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์ ประกายพริก.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2526). *การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม หลักทฤษฎีและมาตรการ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ทรงศักดิ์ รัศมี. (2551). *การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนที่มาติดต่อราชการที่สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก*. หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- พิพัฒน์ ว่องเจริญพิชผล. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ศึกษากรณีประชาชนในเขตสถานีตำรวจภูธรพานทอง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัช รูปจันทร์. (2557). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุดสงวน สุธีสร. (2547). *อาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทธนู ศรีไธย์. (2551). *สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉริยา ชูตินันท์. (2561). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- อาภากรณ์ หงส์อิม.(2559). *การป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมในเขตความรับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรเมืองจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป กรณีศึกษาการกู้ยืมเงิน

GENERAL SUPERVISION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS CASE STUDY: LOANING MONEY

ศิริขวัญ โสดา¹

SIRIKHWAN SODA

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความเป็นมาและความจำเป็นของหลักความเป็นอิสระในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น กรณีศึกษาการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของความเป็นอิสระในการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป กรณีศึกษาการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปและระเบียบกระทรวงมหาดไทย และเพื่อเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระจากการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางมีความเป็นอิสระจากรัฐส่วนกลางโดยเฉพาะในเรื่องการกู้ยืมเงิน โดยกำหนดให้มีกฎหมายเฉพาะเรื่อง โดยมีขอบเขตการศึกษา คือ หลักความเป็นอิสระในการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การกำกับดูแล กฎหมายและหลักเกณฑ์การกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษานี้เน้นการศึกษาค้นคว้าแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิชาการ งานวิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตำรา หรือหนังสือต่างๆ ทั้งของไทยและต่างประเทศ รายงานการประชุม รายงานการสัมมนา ตลอดจนบทความจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ประกอบการศึกษาในครั้งนี้

จากการศึกษาพบว่าในกรณีการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล มีการกำกับดูแลจากรัฐส่วนกลางโดยกำหนดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการในระดับจังหวัด และเมื่อได้รับการพิจารณาในระดับจังหวัดแล้วต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาอีก และหากเป็นกรณีที่กู้ยืมเงินเกินกว่า 50 ล้านบาทขึ้นไปเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาต้องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วย ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบของการกำกับดูแลจากรัฐส่วนกลางที่นอกจากมีขั้นตอนที่มากมายแล้วยังทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นขาดความเป็นอิสระตามหลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการกำกับดูแลยังคงจำเป็นที่จะต้องมีเพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย แต่ควรปรับลดการกำกับดูแลเพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปมีความเป็นอิสระที่มากขึ้น ส่วนการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็มีกฎหมายในระดับจัดตั้งบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำการกู้ยืมเงินได้ แต่้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นไม่สามารถทำการกู้ยืมเงินได้เนื่องจากไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินของ้องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ถึงแม้จะมีการยกสถานะของ้องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นเทศบาลตำบลซึ่งเป็น้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบที่สามารถกู้ยืมเงินได้

¹ นักศึกษานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ซึ่งกรณีนี้เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ดังนั้น ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำการกู้ยืมได้ แต่ถึงอย่างไรควรกำหนดวงเงินไม่ให้เกิน 50 ล้านบาท

คำสำคัญ : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น; ความเป็นอิสระ; การกำกับดูแล; การกู้ยืมเงิน

ABSTRACT

The objectives of this study are to study the concept, the theory, the derivation and the necessity of the independence in decentralization to local general administrative organizations, case study: supervision of loaning money of local general administrative organizations, problem issue of the independence in decentralization to local general administrative organizations, case study: supervision of loaning money of local administrative organizations and the statute of ministry of interior. To suggest that the local administrative organizations should be able to sustain the independence in decentralization without the intervention from the federal government especially in loaning money by establish the specific laws. The scopes of this study are the independence of loaning money from local government organizations under supervision, loaning laws and regulation of the local government organizations. This study emphasizes in documentary research by studies and analyzes information from academic work, thesis, research, treatise or various book from Thailand and overseas, conference report, seminar report, and the implicated articles on the internet.

From the study found that loaning from the local general government organizations such as Provincial Administration Organization and Municipality Office have been supervised by Federal government. These local government organizations need to be considered by the Provincial Committee. After the consideration they need governor to reconsider it. If the loaning amount is greater than 50 million baht, the governor need the Ministry of Interior to approve it. This working model of the Federal government have a lot of procedure and makes the local government organization dependence on decentralization. However, the supervision still necessary in order to control and prevent damage to the local government organization. There should be the reducing of the supervision for the purpose of the independence of the local government organization. About the sub-district government loaning, there are the laws that allow the sub-district government to take on loan, but the sub-district government cannot take on loan because there is no Ministry of Interior order that indicate formula, condition and method about taking on loan of the sub-district government. Although the sub-district government have been raised their status into sub-district Municipality that make them be able to be loaning the money. This is just solving the symptoms not the root cause. Therefore, there should be the rules that the local government organizations could loan money but not more than fifty million baht

Keywords: Administrative Organizations; Independence; Supervision; Loaning Money

บทนำ

ภายหลังจากที่รัฐบาลพยายามที่จะผลักดันให้มีการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะจัดหารูปแบบที่เหมาะสมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยตลอดเวลาที่ผ่านมาและก็ไม่อาจปฏิเสธความล้มเหลวที่มีตลอดมาเช่นกัน จนกระทั่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 นอกจากโครงสร้างภายในที่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วยังส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายนอกให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยมุ่งสู่ระบบโครงสร้างรูปแบบสองชั้น (Two-Tier System) ซึ่งมี 2 รูปแบบ อันได้แก่ โครงสร้างชั้นบน (Upper-Tier) ที่มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการปกครองดูแลพื้นที่ในเขตจังหวัด และโครงสร้างระดับล่าง (Lower-Tier) ที่มีเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและมีอำนาจในการดำเนินการภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีการกำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน และในส่วนของโครงสร้างภายในนั้นมีการปรับเปลี่ยนจากเดิมที่ผู้บริหารมาจากการแต่งตั้งจากส่วนกลางและเข้าไปในรูปแบบของข้าราชการประจำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาจากเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองระดับท้องถิ่น ทำให้การบริหารจัดการมีความเป็นอิสระมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง โดยรัฐบาลส่วนกลางนั้นได้มอบอำนาจให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นสามารถที่จะดำเนินการบางอย่างและจัดการปกครองท้องถิ่นได้ด้วยตนเองซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและเข้าใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น เนื่องจากท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นนั้นมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการและทรัพยากรย่อมไม่มีผู้ใดเข้าใจความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้เท่ากับคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เอง

ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง โดยรัฐบาลส่วนกลางนั้นได้มอบอำนาจให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นสามารถที่จะดำเนินการบางอย่างและจัดการปกครองท้องถิ่นได้ด้วยตนเองซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและเข้าใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น เนื่องจากท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นนั้นมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการและทรัพยากรย่อมไม่มีผู้ใดเข้าใจความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้เท่ากับคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เอง

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงโดยความเป็นอิสระนั้นจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามความในมาตรา 249 และในมาตรา 250 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความเป็นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์สาธารณะอย่างอิสระ¹

แน่นอนที่สุดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับความเป็นอิสระในด้านต่าง ๆ ตามหลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการกระจายอำนาจนั้นได้กำหนดให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นได้แก่ ความเป็นอิสระในด้านการกำหนดนโยบาย ความเป็นอิสระในด้านการวางแผน ความเป็นอิสระในการออกข้อบังคับ ความเป็นอิสระในด้านการบริหาร ความเป็นอิสระในด้านการคลัง ความเป็นอิสระในด้านบุคลากร และความเป็นอิสระในการเลือกผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นต้น และในการดำเนินการและภารกิจต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้ เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ และเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องได้รับการกระจายอำนาจพร้อมทั้งให้ความเป็นอิสระทางด้านการคลังด้วย

การกระจายอำนาจทางการคลังให้ท้องถิ่นคือการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจทางการคลังแก่ท้องถิ่นอย่างอิสระตามกรอบที่กำหนด สร้างความรับผิดชอบทางการคลัง

ของท้องถิ่น มอบอำนาจการหารายได้แก่ท้องถิ่น ท้องถิ่นสามารถกำหนดการใช้จ่ายทั้งขนาดและประเภทได้ด้วยตัวเอง และท้องถิ่นยังกำหนดและจัดทำงบประมาณเป็นของตนเอง เพราะถ้าหากไม่มีการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่นแล้วก็คงมีอีกกล่าวได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ความเป็นอิสระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นถือปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการตอบสนองต่อความต้องการและการจัดทำบริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อีกทั้งความเป็นอิสระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังเป็นการส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีอำนาจในการตัดสินใจ และยังเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลให้การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในด้านการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง และด้านคุณภาพของการดำเนินงาน ถึงแม้ว่าการกระจายอำนาจทางการคลังไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นเพียงรูปแบบของการกระจายอำนาจจากรัฐบาลไปสู่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการคลังท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญโดยเฉพาะการคลังในส่วนของการรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นถือว่าสำคัญมากต่อการกำหนดภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นขาดรายได้ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนนโยบายบริการสาธารณะ และหารายได้ที่ได้มาจากการจัดเก็บภาษีต่างนั้นไม่เพียงพอต่อการจัดสรรเพื่อบริการสาธารณะและนโยบายอื่น ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องทำการกู้ยืมเงินจากองค์กร สถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่น ๆ

ในปัจจุบันกฎหมายได้มีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทสามารถกู้ยืมเงินได้ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กำหนดอำนาจในการกู้ไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 73 (7) ได้บัญญัติไว้ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นอาจมีรายได้จาก (7) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งได้รับความ

เห็นชอบจากรัฐมนตรี” ในส่วนของเทศบาลนั้น พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 มาตรา 66 (6) ได้บัญญัติไว้ว่า “เทศบาลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้ (6) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ” และการกู้เงินตาม (6) เทศบาลจะกระทำต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว นอกจากการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกู้ยืมเงินได้ จึงเกิดปัญหาการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่รักษากรอบวินัยทางการคลัง จนกระทั่งกระทรวงมหาดไทยจึงได้มีคำสั่งกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการขอกู้เงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และเมืองพัทยา โดยการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวจะขอกู้เงินนั้นนอกจากจะได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่นแล้วนั้นยังจะต้องผ่านการพิจารณาในระดับจังหวัดเสียก่อน ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีการกำหนดเกี่ยวกับรายได้ซึ่งเกิดการกู้ยืมเงินไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 83 ซึ่งบัญญัติไว้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การกู้เงินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในปัจจุบันระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นไม่มี นั่นก็หมายความว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความสามารถในการที่จะทำการกู้ยืมเงินเนื่องจากไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยให้การรับรองไว้

ผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับรายได้ที่มาจากการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) กรณีการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลก่อนการทำการกู้ยืมเงินนั้นขัดหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการกำกับดูแลนั้นควรมีอยู่ในรูปแบบใดจึงเหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน

2) องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กควรมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

กับสถานะหรือภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ
กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความเป็นมาและความจำเป็นของหลักความเป็นอิสระในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น กรณีศึกษาการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของความเป็นอิสระในการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ศึกษาการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและระเบียบกระทรวงมหาดไทย
3. เพื่อเสนอแนะ ให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระจากการกระจายอำนาจ ปราศจากการกำกับดูแลจากรัฐส่วนกลางหรือมีการกำกับดูแลแต่ให้น้อยที่สุด เฉพาะในเรื่องการกู้ยืมเงิน

แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. แนวความคิดเกี่ยวกับหลักการกระจายอำนาจ
หลักการกระจายอำนาจปกครอง หมายถึง การที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลางยินยอมกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ โดยในท้องถิ่นมีหน่วยงานที่เป็นของตนเองทำหน้าที่ในการบริหารงานหรือดำเนินงานในหน้าที่และความรับผิดชอบ การกระจายอำนาจมักเป็นการชี้ให้เห็นถึงการแบ่งอำนาจหน้าที่ๆ จำเป็นระหว่างรัฐบาลกลางและท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและการชี้ให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ในรูปของความร่วมมือระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น²

การกระจายอำนาจนั้นได้ถูกอธิบายความหมายออกไปในหลากหลายมิติ ดังนี้

1.1 การกระจายอำนาจทางการเมือง การกระจายอำนาจจะถูกชี้ให้เห็นถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจที่เป็นอิสระบนพื้นฐานของอำนาจที่ได้รับการแบ่งสรรและความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง ทั้งนี้อำนาจในการตัดสินใจของท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระอาจเกิดขึ้นจากกลไกการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของคนในท้องถิ่นเอง³

1.2 การกระจายอำนาจทางนโยบาย มักอธิบายถึงการมีอำนาจของท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย หรือแนวทางในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามภารกิจและกิจการที่ได้รับ การแบ่งสรรมาจากส่วนกลาง อาทิ การจัดบริการสาธารณะ การดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น การดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นต้น⁴

1.3 การกระจายอำนาจทางการคลัง มักเป็นการอธิบายถึงความสมดุลระหว่างรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลกลางและท้องถิ่น โดยอาจหมายถึงความมีอิสระทางด้านการคลังของท้องถิ่นที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ผ่านการจัดเก็บภาษี สัดส่วนงบประมาณระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น และความสามารถในการแสวงหารายได้เองของท้องถิ่น⁵

2. ความเป็นอิสระในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
ความเป็นอิสระ คือ ความสามารถในการตัดสินใจอิสระแต่ก็ต้องอยู่ภายใต้กรอบแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายของรัฐ เมื่อมีอิสระในการตัดสินใจก็ย่อมต้องผูกพันต่อการกระทำที่เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง ความเป็นอิสระของท้องถิ่นคือการที่ท้องถิ่นนั้นสามารถที่จะปกครองตนเอง

² Fumihiko Saito, *Foundation for Local Governance: Decentralization in Comparative Perspective* (New York: Springer, 2008), p.4; Jonathan Rodden, "Comparative Federalism and Decentralization: On Meaning and Measurement" in *Comparative Politics* 36:4, July 2004, pp.481-500.

³ ชุมพล อุ่นพัฒนาศิลป์, *คลื่นลูกที่สองของการกระจายอำนาจ จังหวัดจัดการตนเองและนครแม่สอด* (นครปฐม: สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา, 2557), หน้า 14.

⁴ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 14.

⁵ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 14.

สามารถออกกฎหมาย กำหนดนโยบายขั้นพื้นฐาน กำหนดทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง⁶

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความเป็นอิสระไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจปกครอง⁷ ดังนั้นความเป็นอิสระที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเป็นอิสระ ในด้านสำคัญๆ อันได้แก่

2.1 ความเป็นอิสระในด้านนโยบาย ท้องถิ่นควรที่จะกำหนดนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ได้ด้วยตนเอง ไม่ควรที่จะปล่อยให้รัฐบาลกลางเข้ามาเป็นผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น

2.2 ความเป็นอิสระในด้านการวางแผน การวางแผนหรือกำหนดขั้นตอนเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้โดยในท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดแผนการและขั้นตอนเอง

2.3 ความเป็นอิสระในการออกข้อบังคับ การที่นโยบายในแต่ละท้องถิ่นจะมีความและสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้นั้น ท้องถิ่นจึงควรเป็นผู้ออกข้อบังคับท้องถิ่นเอง

2.4 ความเป็นอิสระในด้านการบริหาร ท้องถิ่นควรมีอิสระในการบริหารโครงการและจัดการงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นด้วยตนเอง ไม่ควรให้รัฐบาลกลางมีอำนาจในการอนุมัติโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น เพราะอาจทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระเนื่องจากต้องคอยเอาอกเอาใจเจ้าหน้าที่จากรัฐบาลกลางที่มีอำนาจในการอนุมัติโครงการต่าง ๆ

2.5 ความเป็นอิสระในด้านการคลัง การใช้จ่ายจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะนำพาท้องถิ่นไปสู่ความสำเร็จ⁸ ดังนั้นแล้วท้องถิ่นควรมีอิสระในการหารายได้และสามารถกำหนดวิธีการใช้จ่ายของท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง เพราะท้องถิ่น

ย่อมสามารถประเมินวิธีการและกำหนดค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับนโยบายของตนเองได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง

2.6 ความเป็นอิสระในด้านบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความจำเป็นที่ในเรื่องของการจัดสรรกำลังพลของตนให้สอดคล้องกับความจำเป็นในงานและสถานภาพทางการเงินการคลัง

2.7 ความเป็นอิสระในการมีสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารได้โดยต้องมาจากการเลือกตั้งโดยคนในท้องถิ่น

3. หลักการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแง่ที่รัฐมีอำนาจควบคุมท้องถิ่นแล้วเราอาจสรุปได้ว่ามีระบบการควบคุมท้องถิ่นอยู่ 3 ระบบด้วยกัน มิใช่เพียงระบบกำกับดูแลเท่านั้น ระบบการควบคุมท้องถิ่นในปัจจุบันมี 3 ระบบได้แก่⁹

3.1 ระบบที่รัฐออกกฎหมายและกฎหมายให้ท้องถิ่นปฏิบัติ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคุมท้องถิ่นโดยตรง ระบบนี้เป็นระบบที่เข้มงวดในประเทศรัฐเดี่ยวที่ไม่มีราชการส่วนภูมิภาคหรือประเทศที่เป็นสหพันธรัฐ เช่น ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา โดยรัฐจะตรากฎหมายหรือออกกฎหมายให้ท้องถิ่นปฏิบัติ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้นแล้วมีผลกระทบต่อประชาชน ประชาชนก็จะเป็นผู้ดำเนินการฟ้องร้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อศาลยุติธรรม ระบบควบคุมแบบนี้ จึงวางน้ำหนักอยู่ที่ประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีความตื่นตัวในทางการเมืองและการปกครอง

3.2 ระบบที่รัฐออกกฎหมายและกฎหมายให้ท้องถิ่นปฏิบัติ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่ควบคุมท้องถิ่นร่วมกับศาลปกครอง ระบบนี้เป็นระบบที่ประเทศฝรั่งเศสใช้เมื่อหลังปี ค.ศ. 1982 โดยเป็นระบบที่เจ้าหน้าที่

⁶ ธเนศวร์ เจริญเมือง, *ทฤษฎีและแนวคิดการปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น*, (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2551), หน้า 228.

⁷ คณิต ธิ นคร และคณะ, *ทำไมจังหวัดต้องจัดการตนเอง*, (นนทบุรี: บริษัท มาตา การพิมพ์ จำกัด, 2558), หน้า 123.

⁸ ปรีชา สุวรรณทัต, *วิชาธรรมศาสตร์ว่าด้วยการคลัง*, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2557), หน้า 320.

⁹ สมคิด เลิศไพฑูรย์, *กฎหมายการปกครองท้องถิ่น*, (กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เพอร์เน็ท, 2557), หน้า 45.

ของรัฐ โดยเฉพาะในระบบราชการส่วนภูมิภาค (ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ) จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีที่ตรวจพบความไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอไม่มีอำนาจในการยกเลิกหรือเพิกถอนการกระทำทางปกครองดังกล่าวด้วยตนเอง แต่จะต้องส่งเรื่องไปยังศาลปกครองเพื่อให้ศาลปกครองมีคำพิพากษา

3.3 ระบบที่รัฐออกกฎหมายและกฎเกณฑ์ให้ท้องถิ่นปฏิบัติ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่ควบคุมท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด ระบบนี้เป็นระบบที่เราเรียกว่า “การกำกับดูแล” นั่นเอง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอาจจะเป็นรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะมีอำนาจอนุมัติหรืออนุญาตให้ท้องถิ่นกระทำการหรือไม่กระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมถึงการยกเลิกหรือเพิกถอนการกระทำทางปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ระบบการกำกับดูแลนี้จึงวางน้ำหนักการควบคุมอยู่ที่ราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้ควบคุมท้องถิ่นโดยตรง ไม่ใช่ประชาชนเหมือนอย่างในระบบแรก

4. การกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคม และส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น โดยการดำเนินกิจการดังกล่าวจำเป็นต้องมีเงินทุนสำหรับดำเนินการ ซึ่งเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับอุดหนุนจากส่วนกลางนั้นไม่อาจเพียงพอต่อการใช้เพื่อดำเนินการกิจการ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินกิจการต่าง ๆ สามารถดำเนินไปได้โดยไม่มีหยุดชะงักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีรายได้ อย่างอื่น การก่อหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน ดังนี้

4.1 การกู้ยืมเงินเพื่อทดแทนการขาดสภาพคล่องด้านการเงินในระยะสั้น การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะทำการกู้ยืมเงินเพื่อทดแทนหรือชดเชยการขาดสภาพคล่องในระยะสั้นนั้นถือเป็นเรื่องปกติขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นทั่วไป เพราะความไม่สม่ำเสมอของแบบแผนรายรับของรัฐบาล โดยการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำการเบิกเงินเกินบัญชีถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการกู้ยืม

4.2 กู้ยืมเงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติเพราะในบางครั้งรายจ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับรายรับ ทำให้การคลังขาดสภาพคล่อง

4.3 เพื่อลงทุนในการซื้อเครื่องมือและจัดทำหรือซื้อโรงงานที่มีอายุการใช้งานในระยะยาว การลงทุนเครื่องซื้อเครื่องมือและโรงงานนั้นไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าจะไม่เกิดปัญหา เนื่องจากการจัดซื้อดังกล่าวถือเป็นการลงทุนประเภทหนึ่งและเป็นค่าใช้จ่ายที่มีมูลค่าค่อนข้างสูงที่ไม่สามารถกำหนดได้หรือไม่มีความสม่ำเสมอ อีกทั้งของบางประเภทอาจไม่ใช่ว่าจะจัดซื้อใหม่แต่เป็นการซ่อมบำรุงส่วนที่สึกหรอหรือค่าเสื่อมสภาพ จึงก่อให้เกิดรายจ่ายที่ไม่สม่ำเสมอ

4.4 เพื่อใช้ลงทุนกับโครงการที่ให้ผลตอบแทนซึ่งผลตอบแทนดังกล่าวเป็นรายรับโดยการลงทุนชนิดนี้ถือเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ โดยการลงทุนนี้เพื่อใช้สำหรับโครงการพัฒนาหรือสาธารณูปโภค จึงจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินเพื่อใช้สำหรับการลงทุนชนิดนี้

4.5 เพื่อใช้สำหรับโครงการเพื่อการพัฒนาที่มีระยะเวลายาวนาน การใช้เงินที่กู้ยืมมาสำหรับโครงการเพื่อการพัฒนาที่มีระยะยาวนั้นไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยตรงซึ่งรายได้ดังกล่าวท้องถิ่นทั่วโลกนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป พบว่าสัดส่วนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนที่มาจาก การกู้ยืมเงินนั้น แตกต่างกันร้อยละ 86 ในแคนาดา ร้อยละ 80 ในเบลเยียม ร้อยละ 16 ในสวีเดน เท่ากับญี่ปุ่น ร้อยละ 17.5

ดังนั้น ถึงแม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีอำนาจที่จะกู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมของส่วนท้องถิ่นได้ อย่างไรก็ตามก็ดีรัฐบาลในแต่ละประเทศจำเป็นต้องหามาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม โดยการควบคุมการกู้ยืมที่เข้มงวดมากที่สุด คือการให้ส่วนท้องถิ่นเสนอขออนุมัติกู้เงินต่อรัฐบาลเป็นรายการๆ

ไป รัฐบาลอาจอนุญาตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกู้ยืมเงินแต่การกู้ยืมเงินนั้นต้องกู้โดยรัฐบาล(กระทรวงการคลัง) เป็นผู้ค้ำประกันหรือไม่ก็ได้ แต่วิธีนี้ยังมีเพียงบางประเทศเท่านั้นที่ใช้มาตรการดังกล่าว ส่วนวิธีการควบคุมที่นิยมกันมากคือการควบคุมโดยการกำกับดูแลเพดานเงินกู้หรือภาระการใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ในสัดส่วนที่ไม่เสี่ยงหรือไม่สูงจนเกินไป เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรักษาวินัยทางการเงินการคลังเป็นสำคัญ นอกจากบางประเทศอาจใช้ระบบ “กลไกตลาด” เป็นตัวควบคุมการกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งวิธีการนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกู้เงินในตลาดการเงินและตลาดเงินทุนหลักทรัพย์ โดยรัฐบาลนั้นไม่เข้าไปแทรกแซงหรือตรวจสอบใด ๆ กรณีนี้ผู้ให้กู้จะต้องรับผิดชอบตนเอง โดยมีกลไกเปิดเผยข้อมูลการค้ำประกันและประเมินความเสี่ยงของหลักทรัพย์ ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับประเทศที่มีการพัฒนาด้านการตลาดการเงินและหลักทรัพย์ไปมากแล้ว

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาหลักความเป็นอิสระในการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลภายใต้การกำกับดูแลก่อนการกู้ยืมเงิน

สมมติฐานของการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสมกับทรัพยากรและยังตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ในการจัดทำบริการสาธารณะนั้นต้องอาศัยปัจจัยประการหนึ่งที่มีความสำคัญคือ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ หลายๆ คราวการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะรอแต่งบประมาณจากส่วนกลางอย่างเดียวก็หาได้เพียงพอต่อการบริหารจัดการไม่ รายได้จากทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่อาจสร้างกำไรได้อย่างเพียงพอ การกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ จึงถือเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่การที่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกู้ยืมเงินได้นั้นจะต้องขอความเห็นชอบจากส่วนกลางเสียก่อนและต้องปฏิบัติตามระเบียบของบังคับของกระทรวงมหาดไทยเสียก่อน ซึ่งเป็นการขัดกับหลักอิสระของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างเห็นได้ชัดทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อาจจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่อาจเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ในกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นแม้จะมีกฎหมายกำหนดให้สามารถมีรายได้จากการกู้ยืมเงินได้แต่หาได้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยรองรับการกู้ยืมเงินดังกล่าวไม่จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถกู้ยืมเงินได้ซึ่งย่อมขัดกับหลักความเป็นอิสระตามหลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง

วิธีการดำเนินการวิจัย

เน้นการศึกษาค้นคว้าแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิชาการ งานวิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตำรา หรือหนังสือต่าง ๆ ทั้งของไทยและต่างประเทศ รายงานการประชุม รายงานการสัมมนา ตลอดจนบทความจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ประกอบการศึกษาในครั้งนี้

สรุปผลการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการรับรองสถานะให้เป็นองค์กรตามรูปแบบการกระจายอำนาจโดยเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงตามระบบของสายงานบังคับบัญชาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานผู้ใช้อำนาจกำกับดูแล ซึ่งการกำกับดูแลนั้นมิใช่การใช้อำนาจอย่างเช่นเดียวกับการบังคับบัญชาแต่การใช้อำนาจกำกับดูแลจะต้องมีกฎหมายรองรับให้ผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลนั้นสามารถกำกับดูแลได้ เมื่อพิจารณากรณีการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วน

จังหวัด เทศบาล) พบว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ จะทำการกู้ยืมเงินได้นั้นต้องเป็นการกู้ยืมเงินเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น การอาศัยเงินทุนจากรัฐบาลกลางนั้นอาจไม่มีความเพียงพอสำหรับโครงการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องรักษารอบวินัยทางการคลังไปพร้อมกัน

หากเป็นกรณีที่ต้องการบริหารส่วนจังหวัดของภูมืนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสียก่อน แต่หากเป็นกรณีของเทศบาลนั้นจะต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่หากเป็นกรณีการกู้ยืมเงินในอัตราที่กู้ยืมไม่เกิน 50 ล้านบาท ระเบียบกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย²

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีการกิจและหน้าที่หลักไม่แตกต่างไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และส่งเสริมการประกอบสัมมาชีพและสร้างรายได้ของประชาชน การจัดทำบริการสาธารณะ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น โดยในกฎหมายจัดตั้งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 83 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นสามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้เพื่อใช้จ่ายในโครงการที่จำเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นไม่อาจสามารถกู้ยืมเงินได้เนื่องจากไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์หรือให้อำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลให้สามารถกู้ยืมเงินได้ ซึ่งเมื่อสถานะไม่สามารถกู้ยืมเงินได้องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มักแก้ปัญหาด้วยการยกฐานะตนเองในเป็นเทศบาลตำบลเพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกรับรองให้สามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุและอาศัยช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่

สามารถกู้ยืมเงินทั้งที่จริงแล้วการยกสถานะนั้นอาจไม่มีความจำเป็นเลยหากมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำการกู้ยืมเงินได้

อภิปรายผลการวิจัย

ภารกิจและความมุ่งหวังที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเข้าถึงประชาชนและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรที่ได้รับความไว้วางใจในด้านต่าง ๆ แต่ถึงอย่างไรความไว้วางใจนั้นยังคงถูกจำกัดด้วยการกำกับดูแลจากส่วนกลาง รัฐบาลมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความไว้วางใจอย่างเต็มรูปแบบ ในการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีความไว้วางใจในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินได้ อีกทั้งการกู้ยืมเงินนั้นกฎหมายในระดับจัดตั้งได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำการกู้ยืมเงินได้ด้วยความเป็นอิสระแต่ถึงอย่างไรการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังคงมีการกำกับดูแล โดยรูปแบบการกำกับดูแลเกี่ยวกับกรณีการกู้ยืมเงินนั้นถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยให้เป็นผู้อนุญาตหรือให้ความเห็นชอบซึ่งเป็นมาตรการในการกำกับดูแลที่มีลักษณะในทางกฎหมายคล้ายเงื่อนไขที่ห้ามนิติกรรมนั้นมีผลบังคับใช้หรือไม่มีผลบังคับใช้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องจัดทำนโยบายนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัดซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผ่านกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการขั้นตอนต่อไปคือการขอความเห็นชอบ อนุญาตหรืออนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสียก่อนแต่หากเป็นกรณีที่วงเงินการกู้ยืมไม่เกิน 50 ล้านบาท เพื่อเป็นการลดขั้นตอนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติแทนราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะเห็นได้ว่าถึงอย่างไรการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงต้องได้รับการกำกับดูแลทำให้ขาดความเป็นอิสระตามหลักความเป็นอิสระในการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ถึงอย่างไรตลอดระยะเวลา นับตั้งแต่มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกลางมีความพยายามในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอิสระปราศจากกลางแทรกแซงจากส่วนกลางอย่างมากแต่ก็ยังคงไม่สามารถทำได้เท่าที่ควร เพื่อสนับสนุนความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มเงื่อนไขและหลักเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีของการบริหารส่วนตำบลนั้นพบว่าในกฎหมายจัดตั้งนั้นได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำการกู้ยืมเงินได้ แต่ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินได้เนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์หรือระเบียบกระทรวงมหาดไทยรองรับให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำการกู้ยืมเงินได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาด้านภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าส่วนใหญ่มีภารกิจหลักที่จำต้องท้องถิ่นคล้ายคลึงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ แต่ด้วยขนาดของการแบ่งประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจัดว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก แต่ถึงจะเป็นองค์กรขนาดเล็กแต่ความสำคัญคือการจัดทำภารกิจต่อท้องถิ่น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถทำการกู้ยืมเงินได้สุดท้ายนำไปสู่การยกสถานะเพื่อให้เข้าเงื่อนไขในการพิจารณาขอกู้ยืมเงินได้ ผู้ศึกษาเห็นว่าการยกสถานะเพื่อให้เข้าเงื่อนไขที่สามารถกู้ยืมเงินได้นั้นเป็นการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุ ดังนั้นแล้วควรมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่อาจมีการกำหนดเงื่อนไขบางประการ เช่น กำหนดวงเงินการกู้ยืมให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นกู้เกิน 50 ล้านบาท เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐซึ่งเป็นการขัดกับหลักความเป็นอิสระในการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างของไทยอย่างองค์การบริหาร

ส่วนตำบลนั้นแม้จะมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนซึ่งจำเป็นต้องใช้ทุนเพื่อการพัฒนา กลับไม่ได้อำนาจหรือความเป็นอิสระอย่างที่ควรจะเป็น โดยผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้มีอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการแทนส่วนกลางโดยความเป็นอิสระ แต่แม้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเป็นอิสระแต่ท้ายที่สุดแล้วกระทำนั้นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานผู้ใช้อำนาจดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการก่อให้เกิดการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจำเป็นต้องใช้เงินทุนในการดำเนินงานและการที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นใช้เงินงบประมาณนั้นคงไม่เพียงพอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องจะต้องทำการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อทดแทนการขาดสภาพคล่องทางการเงินและให้การดำเนินงานตามโครงการนั้นไม่หยุดชะงัก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำการกู้ยืมและทำสัญญากู้ยืมต้องได้รับความเห็นชอบ หรือการอนุญาตอนุมัติจากส่วนกลางเสียก่อน จึงจะสามารถทำสัญญากู้ยืมเงินได้ ซึ่งเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครที่มีความเป็นอิสระอย่างสูงให้ระบบการถ่วงดุลอำนาจ สภาท้องถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในการกู้ยืมเงินของกรุงเทพมหานครคือการที่สภาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลและให้ความเห็นชอบกับนโยบายการกู้ยืมเงินของกรุงเทพมหานคร ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็น การสอดคล้องกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝรั่งเศสที่ให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าในกระบวนก่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการกู้ยืมเงินนั้นในกรณีของเทศบาลนั้นกำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาลเสียก่อน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล้วนแต่มีสภาท้องถิ่นของตนเองเป็นผู้ทำหน้าที่ที่ถ่วงดุลความสมเหตุสมผล ซึ่ง

น้ำหนักระหว่างประโยชน์และผลเสียที่ประชาชนจะได้รับในลำดับแรก แต่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับเรื่องการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเพียงแผนการกู้ยืมเงินของเทศบาลเท่านั้นที่ต้องได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล โดยในกรณีขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดนั้นให้เสนอแผนการกู้ยืมเงินต่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดเลย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าในการกู้ยืมเงินไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดควรต้องเสนอแผนนโยบายการกู้ยืมเงินให้สภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ กลั่นกรองและอนุญาตเสียก่อนๆ ที่จะเสนอให้ผู้มีหน้าที่ในการพิจารณาๆ ต่อไป และนอกจากนั้นแล้วก่อนที่จะเสนอนโยบายต่อสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเผยแพร่

ดังนั้นการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการกำกับดูแลจากส่วนกลางแต่การกำกับดูแลนั้นควรลดน้อยลงและเพิ่มความเป็นอิสระให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นกระทรวงมหาดไทยควรออกระเบียบโดยเพิ่มหลักเกณฑ์การกู้ยืมเงิน โดยการกำหนดให้กู้ยืมเงินในวงเงินไม่เกิน 30 ล้านบาทควรเสนอให้สภาท้องถิ่นอนุญาตและเสนอให้คณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณา หากเห็นชอบหรืออนุมัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เสนอแผนนโยบายการกู้ยืมเงินดังกล่าวดำเนินการทำสัญญากู้ได้เลย แต่หากเป็นกรณีที่วงเงินการกู้ยืมอยู่ที่ 30 ล้านบาทขึ้นไปไม่เกิน 50 ล้านบาท เมื่อได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากคณะกรรมการควรเสนอแผนดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติก่อนที่จะดำเนินการทำสัญญากู้เงิน หากเป็นแผนนโยบายที่มีวงเงินการกู้เกินกว่า 50 ล้านบาทขึ้นไปนอกจากควรได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

นอกจากนั้นแล้วก่อนที่จะเสนอนโยบายต่อสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการกู้ยืมเงินให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนได้โต้แย้งและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสียก่อน อีกทั้งยังเป็นการ

สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง¹⁰ ในการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย ทั้งนี้ในขณะที่จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้มีคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะว่าด้วยหลักเกณฑ์การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2561 กำหนดเกี่ยวกับข้อเสนอในการให้ผู้บริหารต้องเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการกู้ยืมเงินให้แก่ประชาชนให้ท้องถิ่นดังกล่าวไว้แล้ว

และเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและเห็นภาพเกี่ยวกับการลดขั้นตอนการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทองค์กรบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ผู้ศึกษาขอเสนอแนะขั้นตอนให้การขอกู้ยืมเงินดังต่อไปนี้

1.1 ในกรณีการกู้ยืมเงินในวงเงินที่ไม่เกิน 30 ล้านบาท

(1) เสนอโครงการต่อสภาท้องถิ่นให้เป็นผู้พิจารณาอนุญาตในลำดับแรก

(2) เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นแล้วให้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาต่อไป

(3) เมื่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาและให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติแล้วให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาลดำเนินการได้เลย (ทำสัญญากู้ยืมเงิน)

1.2 ในกรณีการกู้ยืมเงินในวงเงินตั้งแต่ 30 ล้านบาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 ล้านบาท

(1) เสนอโครงการต่อสภาท้องถิ่นให้เป็นผู้พิจารณาอนุญาตในลำดับแรก

(2) เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นแล้วให้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาต่อไป

¹⁰ เกรียงศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ, *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*, (วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล เล่มที่ 1 ปีที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558), หน้า 52

(3) เมื่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาและอนุญาตแล้วให้เสนอโครงการต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณา

(4) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบแล้วให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาลดำเนินการได้เลย (ทำสัญญากู้ยืมเงิน)

1.3 กรณีการกู้ยืมเงินในวงเงินตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป

(1) เสนอโครงการต่อสภาท้องถิ่นให้เป็นผู้พิจารณาอนุญาตในลำดับแรก

(2) เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นแล้วให้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาต่อไป

(3) เมื่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาและอนุญาตแล้วให้เสนอโครงการต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณา

(4) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบแล้วให้เสนอโครงการต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นผู้พิจารณาต่อไป

(5) เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วอนุญาต อนุมัติและให้ความเห็นชอบให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถกู้ยืม ก็ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการตามแผนโครงการดังกล่าวได้เลย (ทำสัญญากู้)

2. องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับที่มีอยู่มาช้านานแต่ทั้งนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลพึงถูกรับรองให้มีสถานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อ พ.ศ.2540 แต่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นถูกจำกัดทั้งที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้ง้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นยังมีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างที่ไม่อาจปฏิเสธ

ดังนั้นแล้วผู้ศึกษาเห็นว่าแม้จะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กแต่้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีเป้าหมายหลักเช่นเดียวกับ้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบอื่น ๆ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการก่อให้เกิดการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ้องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรสามารถดำเนินการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับ้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ กระทรวงมหาดไทยจึงควรมีระเบียบกระทรวงมหาดไทยรองรับให้้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินได้และควรกำหนดขั้นตอนให้เป็นรูปแบบขั้นตอนก่อนทำสัญญากู้ยืมเงินเช่นเดียวกัน้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้โดยควรกำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกู้ยืมเงินได้ไม่เกินวงเงิน 50 ล้านบาทเท่านั้น โดยควรมีขั้นตอนในการพิจารณาดังนี้

2.1 ในกรณีวงเงินการกู้ไม่เกิน 10 ล้านบาท

(1) เสนอโครงการต่อสภาท้องถิ่นให้เป็นผู้พิจารณาอนุญาตในลำดับแรก

(2) เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นแล้วให้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาต่อไป

(3) เมื่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาและให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติแล้วให้้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการได้เลย (ทำสัญญากู้ยืมเงิน)

2.2 ในกรณีการกู้ยืมเงินวงเงินกู้ตั้งแต่ 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 30 ล้านบาท

(1) เสนอโครงการต่อสภาท้องถิ่นให้เป็นผู้พิจารณาอนุญาตในลำดับแรก

(2) เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นแล้วให้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาต่อไป

(3) เมื่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาและอนุญาตแล้วให้เสนอโครงการต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณา

(4) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบแล้วให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการได้เลย (ทำสัญญากู้ยืมเงิน)

2.3 วงเงินกู้ตั้งแต่ 30 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 50 ล้านบาท

(1) เสนอโครงการต่อสภาท้องถิ่นให้เป็นผู้พิจารณาอนุญาตในลำดับแรก

(2) เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นแล้วให้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาต่อไป

(3) เมื่อคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาและอนุญาตแล้วให้เสนอโครงการต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณา

(4) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบแล้วให้เสนอโครงการต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นผู้พิจารณาต่อไป

(5) เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วอนุญาต อนุมัติและให้ความเห็นชอบให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถกู้ยืม ก็ได้ให้องค์การปกครอง

ส่วนตำบลดำเนินการตามแผนโครงการดังกล่าว (ทำสัญญากู้)

หมายเหตุ คณะกรรมการระดับจังหวัด ประกอบด้วย

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

(2) ปลัดจังหวัด

(3) คลังจังหวัด

(4) สรรพากรพื้นที่

(5) พาณิชย์จังหวัด

(6) โยธาธิการและผังเมือง

(7) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด

(8) หัวหน้าสำนักงานที่ดินจังหวัด

(9) ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่ผู้ว่าฯ เห็นสมควรไม่เกิน 3 หน่วยงาน

(10) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 3 คน

(11) ท้องถิ่นจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

(12) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล เล่มที่ 1 ปีที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558).

คณิต ณ นคร และคณะ. (2558). *ทำไมจังหวัดต้องจัดการตนเอง*. นนทบุรี: บริษัท มาตา การพิมพ์ จำกัด.

ชุมพล อุ่นพัฒนาศิลป์. (2557). *คลื่นลูกที่สองของการกระจายอำนาจจังหวัดจัดการตนเองและนครแม่สอด*. นครปฐม: สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). *ทฤษฎีและแนวคิดการปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ปรีชา สุวรรณทัต. (2557). *วิชาธรรมศาสตร์ว่าด้วยการคลัง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2557). *กฎหมายการปกครองท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.

Fumihiko Saito, (2008). *Foundation for Local Governance: Decentralization in Comparative Perspective* (New York: Springer, 2008), p.4;

Jonathan Rodden, (2004). *Comparative Federalism and Decentralization: On Meaning and Measurement*. in Comparative Politics 36:4, July 2004, pp.481-500.

การบริหารจัดการน้ำ: กรณีศึกษาโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว

WATER MANAGEMENT: A CASE STUDY OF LAM PAO DAM'S PROJECT OPERATION AND MAINTENANCE

วิชชุกร ศรีแก่นจันทร์¹ และ ศุภลักษณ์ สุวรรณขม²

WITCHUKORN SRIKANJUN AND SUPALUCK SUVARNAJATA

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว 2) ศึกษาบทบาทในการบริหารจัดการน้ำของโครงการฯ ในการบริหารจัดการน้ำในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และ 3) เพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาวในการบริหารจัดการน้ำในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของผู้บริหารและบุคลากร จำนวน 20 ราย และการทำสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับตัวแทนเกษตรกรผู้ใช้น้ำจำนวน 20 ราย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ผลการศึกษาพบว่า โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการน้ำอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอยางตลาด และอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประชาชนทั่วไปได้รับผลประโยชน์กว่า 30,000 ครัวเรือน ดังนั้น การบริหารจัดการน้ำจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ในการบริหารจัดการน้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว มุ่งเน้นการวางแผนแบบยืดหยุ่น เนื่องจากการบริหารจัดการน้ำต้องดูสถานการณ์น้ำและสถิติข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบในขณะเดียวกันเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่เห็นว่า ผลการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรและการทำประมง กระตุ้นเศรษฐกิจให้จังหวัดกาฬสินธุ์มีชื่อเสียงในเรื่องกุ้งก้ามกราม แนวทางในการบริหารจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว คือ ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และส่งเสริมการตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำให้ครบทุกพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งการบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งานกว่า 30 ปี ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการน้ำ; โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว; จังหวัดกาฬสินธุ์

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² พลเอก, อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

This research aims: to study water management of the Lam Pao Dam Project Operation and Maintenance and to study the role of water management of the Irrigation Office in water management in Kalasin Province. This research is Quality Research, data collection by in-depth interviews 20 key informant who are the manager and staff, and focus group discussions with representatives of 20 farmers who use water. Data Content analysis show the results that the Irrigation Office 6 has a role in water management district, Karasin Province covering an area within the district, Muang Kakasin, Yang Tald district and Kamalasai district households of farmers and the general public get the benefit of more than 30,000 households, so water management is so important. Lam Pao Dam Project Operation and Maintenance focuses on flexible planning. The water management must look at the situation and statistical data are attributed. Meanwhile, farmers use the water in that area. The water management of the past, farmers got income from farming and fishing. Stimulus to the province renowned for its lobster, but the Lam Pao Dam Project Operation and Maintenance with a focus on educating and promote the establishment of water users in all areas of responsibility, the farmers invite to maintenance equipment to last for more than 30 years in a state ready for use.

Keywords: Water Management; Lam Pao Dam Project Operation and Maintenance; Kalasin Province

บทนำ

น้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อสิ่งมีชีวิตทุกสิ่งบนโลก น้ำถือเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่สุดของโลกที่ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตเกิดขึ้นมากมาย น้ำยังเป็นแหล่งก่อเกิดชุมชนมนุษย์แหล่งอารยธรรมโบราณน้ำเป็นหนึ่งในทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์ นานัปการมนุษย์ต้องใช้น้ำในการดำรงชีวิตทั้งการอุปโภคและบริโภคความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับแหล่งน้ำไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะน้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ในทางการดำรงชีวิตของมนุษย์นอกจากน้ำจะใช้เพื่อการดำรงชีวิตแล้ว น้ำยังเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานของการเกษตร เพราะมีความสัมพันธ์ต่อการเจริญเติบโตของพืชซึ่งส่งผลต่อผลิตผลของเกษตรกรและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันประชากรของประเทศไทยมีจำนวนสูงถึง 66,234 ล้านคน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2561) ทำให้ความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ และอาจส่งผลให้เกิดปัญหา

การขาดแคลนทรัพยากรน้ำ น้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการเกษตร โดยทั่วไปแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรมาจากน้ำฝน โดยส่วนหนึ่งกักเก็บไว้บนผิวดิน ได้แก่ แม่น้ำ อ่างเก็บน้ำ ลำธาร ห้วย หนอง คลอง บึง บางส่วนซึมผ่านลงไปกักเก็บในดินและใต้ผิวดินรวมเป็นน้ำใต้ดิน และบางส่วนก็จะไหลลงสู่ทะเล ปัจจุบันปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรเริ่มทวีความรุนแรงขึ้น จึงต้องมีการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอ

น้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการเกษตรกรรมอย่างมาก ถ้าปราศจากน้ำแล้วการทำการเกษตรย่อมไม่ประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน ปริมาณน้ำฝนและการกระจายของฝนเป็นไปตามธรรมชาติตามฤดูกาล โดยฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงพฤศจิกายนและมีฝนทั้งช่วงบ้างในเดือนกรกฎาคมจะเป็นเช่นนี้แทบทุกปีแต่ในปัจจุบันจะเกิดฝนทั้งช่วงเป็นเวลายาวนานขึ้นและการตกของฝนก็ไม่เป็นไปตามฤดูกาล พบว่าภาวะความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเกิดเป็นบริเวณกว้างครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศไทยโดยในปี 2549 ได้เกิดภาวะความแห้งแล้ง

ขึ้นถึง 53 จังหวัด ซึ่งมีผลกระทบต่อปริมาณการกักเก็บน้ำในแหล่งน้ำและมีอิทธิพลต่อปริมาณน้ำใต้ดินในระยะยาวจากข้อมูลในปี 2545 ปริมาณน้ำที่กักเก็บได้สามารถให้การชลประทานพื้นที่เกษตรกรรมได้เพียง 32 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งประเทศ (สุภา รันดาเว, 2549)

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในภาคการเกษตรและจะทวีความรุนแรงของปัญหามากยิ่งขึ้น การทำเกษตรกรรมของประเทศไทยในอดีตและปัจจุบันอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติในการเพาะปลูกบางปีมีน้ำเพียงพอต่อการเกษตรหรือบางปีมีน้ำมากเกิดปัญหาน้ำท่วมสถานการณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคของประเทศไทยในสภาพค่อนข้างใกล้เคียงกันแทบทุกปี (ปราโมทย์ ไ้มักลัด, 2557)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กล่าวถึง การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตรทั้งในเรื่องการฟื้นฟูคุณภาพของทรัพยากรดิน การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคเกษตรเพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในภาคการเกษตร โดยมีกรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อการเกษตร พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเกษตรของประเทศไทย และมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย และมีส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลตามเป้าหมายโดยดำเนินการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ในบรรดาแผนพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อนำน้ำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในกิจการด้านต่าง ๆ นั้น งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการจัดหาและนำน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาเข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการเกษตรด้วยวิธีการที่เหมาะสม จัดว่าเป็นงานที่มีความสำคัญและ

มีประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการช่วยให้เกษตรกรสามารถทำการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันมีพื้นที่เพาะปลูกเป็นจำนวนมากตามภาคต่างๆ ส่วนใหญ่ยังคงอาศัยน้ำฝนและใช้น้ำจากแม่น้ำลำธารตามที่มิเป็นหลัก ปีใดที่มีฝนตกโดยเฉลี่ยดีตลอดฤดูกาลเพาะปลูก จะทำให้การเพาะปลูกในปีนั้นได้รับผลดีตามไปด้วย แต่ถ้าหากปีใดมีฝนตกน้อยหรือไม่มีฝนตกในเวลาที่พืชต้องการ การเพาะปลูกในปีนั้นก็จะได้รับความเสียหายหรือไม่ได้รับผลผลิตเท่าที่ควร เป็นเหตุให้เกษตรกรในหลายท้องถิ่นต้องได้รับความเดือดร้อนเพราะไม่มีน้ำสำหรับทำนาปลูกพืชไร่ และใช้เลี้ยงสัตว์ อยู่เสมอทุกปี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระองค์ท่านทรงทุ่มเทพระวรกายในการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำโดยพระองค์ทรงทุ่มเทเวลาตลอดระยะเวลาอันยาวนานยังไม่หยุดหย่อน พระองค์ทรงตระหนักถึงการดำรงชีพของราษฎรชาวไทยที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกรซึ่งน้ำเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการหล่อเลี้ยงชีวิต และให้ความสำคัญเกี่ยวกับน้ำไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการจัดหาแหล่งน้ำ การจัดเก็บการระบายควบคุม รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่ท่วมพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหาคือสำคัญได้แก่ปัญหาขาดแคลนน้ำปัญหาน้ำท่วมและปัญหาน้ำเน่าเสียก็ช่างก่อเกิดเป็นโครงการพัฒนาเร็วมากมาย ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ณ พระราชตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2559 พระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้า คนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้า ไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำและบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรทั้งจากภัยแล้ง น้ำท่วมเพื่อให้มีน้ำพอเพียงและใช้ได้ตลอดทั้งปี ซึ่งก่อเกิดเป็นแนวทางพระราชดำริ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อให้ราษฎรมีน้ำกินน้ำใช้ที่เพียงพอ ด้วยพระมหากรุณาอย่างหาที่สุดมิได้ สร้างความปลื้มปิติแก่ปวงชนชาวไทยเป็นล้นพ้น จึงได้ถวายสมัญญาว่าพระบิดาแห่งการ

จัดการน้ำตลอดระยะเวลาครองราชย์กว่า 60 ปี ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงประกอบพระราชกรณียกิจทั่วทุกพื้นที่ในประเทศไทย ไม่มีถิ่นใดที่พระองค์ไม่เคยเสด็จพระราชดำเนินไปทรงตระหนักว่าปัจจัยหลักที่สำคัญของความเป็นอยู่ดีของราษฎรนั่นก็คือ น้ำ (สำนักงานประชาสัมพันธ์ เขต 1 ขอนแก่น , 2559)

ในการจัดการทรัพยากรน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำจะเป็นรูปแบบใดต้องเหมาะสมกับรายละเอียดสภาพภูมิประเทศแต่ละท้องที่การพัฒนาแหล่งน้ำต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการเข้าไปสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับคนกลุ่มหนึ่ง โดยสร้างประโยชน์ให้กับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ด้วยเหตุนี้การทำงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทุกแห่งจึงพระราชทานพระราชดำริไว้ว่า ราษฎรในหมู่บ้านต้องได้รับประโยชน์และช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในสังคมของตนและมีความห่วงแหน ต้องดูแลบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างนั้นต่อไปด้วย (กาลสมัย มณีแสง, 2551)

จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ประสบปัญหาทั้งภัยแล้งและน้ำท่วมเกิดขึ้นเกือบทุกปี บางปีประสบปัญหาน้ำท่วมมีน้ำปริมาณมากเกินไปทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนต้องลำบากในช่วงหน้าฝน แต่ในบางปีประสบปัญหาภัยแล้ง ปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในการอุปโภคบริโภค ตลอดจนไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรกรรมได้ จังหวัดกาฬสินธุ์มีการทำทั้งนาปี และนาปรัง โดยอาศัยน้ำในเขื่อนลำปาวหล่อเลี้ยงและดำเนินชีวิตและอีกปัญหาที่สำคัญ จังหวัดกาฬสินธุ์มีชุมชนเมืองขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี ตลอดจนประชากรแฝงที่เข้ามาทำมาหากินหรือประกอบอาชีพในเขตอำเภอเมือง เมื่อตัวเมืองมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในชุมชน ทั้งโรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร สถานที่ประกอบการหรือร้านค้าชุมชนต่างๆ การบริหารจัดการน้ำจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะน้ำคือปัจจัยหลักที่ส่งเสริมให้เกิดอาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์, 2556)

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาวมีหน้าที่รับผิดชอบวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ และดำเนินการส่งน้ำและบำรุงรักษาในเขตพื้นที่ของโครงการ (สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่, 2557) สำนักงานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ประกอบด้วย อาคารชลประทานขนาดกลาง อาคารชลประทานขนาดเล็ก คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ ควบคุมการจัดสรรน้ำ การปรับปรุงซ่อมแซมระบบการส่งน้ำและระบบระบายน้ำที่สามารถส่งน้ำแก่พื้นที่เพาะปลูกในเขตโครงการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับน้ำ น้ำฝน คุณภาพของน้ำ ลักษณะของดินที่มีความเหมาะสมสำหรับไว้เพื่อการเพาะปลูกพืชต่าง ๆ ควบคุมและบริหารงานทั่วไปด้านธุรการ การเงิน การพัสดุ ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดข้อขัดแย้งในเรื่องของการใช้น้ำ ให้คำแนะนำและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการส่งน้ำการซ่อมบำรุงรักษาอาคารชลประทานแก่เกษตรกรผู้ใช้น้ำ ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรให้รู้จักใช้น้ำชลประทานอย่างถูกวิธี รวมถึงการบริหารงานประตุน้ำของแต่ละโครงการ รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยโครงสร้างองค์กรประกอบด้วย ผู้อำนวยการโครงการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด รองลงมาคือ หัวหน้าฝ่าย จำนวน 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิศวกรรม ฝ่ายจัดสรรน้ำ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายช่างกล ลำดับต่อมาคือ การจัดโครงสร้างองค์กรได้แบ่งออกเป็น 9 ฝ่าย ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1-9 โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามสภาพพื้นที่และระบบชลประทาน ตัวเขื่อนอาคารส่งน้ำ – ระบายน้ำ อ่างเก็บน้ำ และพื้นที่ส่งน้ำ โดยมีหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 – ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 9 เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในพื้นที่แต่ละฝ่าย (โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว, 2558)

ตัวเมืองกาฬสินธุ์เมื่อมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น การพัฒนาอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองขยายตัวขึ้น ปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและการเกษตรจึงมีความเพิ่มขึ้นเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด

กาฬสินธุ์มีน้ำอุปโภค บริโภค ตลอดทั้งปี ผู้ศึกษาจึงสนใจถึง การบริหารจัดการน้ำของสำนักชลประทานที่ 6 (โครงการส่ง น้ำและบำรุงรักษาลำปาว) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด กาฬสินธุ์ ว่าจะมีบทบาทอย่างไร และจะมีวิธีการบริหาร จัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร อันจะเป็นกลไกหนึ่งในการ พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ของประเทศให้มีความก้าวหน้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ในเชิงบูรณา การอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทและวิธีการในการบริหาร จัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการน้ำของโครงการ ส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ในการบริหารจัดการน้ำในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาวในการ บริหารจัดการน้ำในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิ์ ประครองศรี (2551) ได้กล่าวถึง แนวทาง ในการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการไว้ว่า การบูรณาการ (Integration) เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย สิ่งเข้าเป็นส่วนประกอบของอีกส่วนหนึ่งเพื่อให้สิ่งนั้นมีความ ครบถ้วน และ สมบูรณ์ขึ้น โดยเป็นการรวมกันของ ส่วนประกอบย่อยที่มีความแตกต่างกันตั้งแต่ 2 องค์ประกอบ ขึ้นไปให้กลายเป็นหนึ่งเดียวหรือเป็นส่วนรวมทั้งหมดที่ใหญ่ กว่าเดิม การบริหารจัดการน้ำของประเทศเป็นกระบวนการ จัดการ การจัดหา การใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษา การ พัฒนา การป้องกัน การแก้ไขปัญหา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการดำเนินการด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำเป็นไป อย่างมีเอกภาพและบูรณาการสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งระดับ กลุ่มน้ำและระดับประเทศโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุก ภาคส่วนการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เป็นการบริหาร

ที่ได้รับการยอมรับของคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและสามารถ ดำเนินการอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แบบบูรณาการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2552 อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ ประจันตะเสน และประสิทธิ์ ประครองศรี, 2554) การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคตต้อง ดำเนินการแบบบูรณาการโดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิต ส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักและให้มี การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางอย่างเป็นองค์รวมโดยคำนึงถึง การบูรณาการร่วมกันใน 3 ลักษณะคือ การบูรณาการ ทรัพยากร การบูรณาการองค์กรหน่วยงานและบทบาทหน้าที่ และการบูรณาการด้านปัญหาแผนงานโครงการและวิชาการ โดยยึดหลักการดำเนินการสอดคล้องกันใน 3 ประการ คือ 1) การบูรณาการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรอื่น ๆ 2) การบูรณาการทรัพยากรบริหารจัดการ 3) การบูรณาการ องค์กรและหน่วยงาน

Rogers & Hall (2003 อ้างถึงใน ขาววัชร อรุณ รัตน์, 2559) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แบบผสมผสาน (Integrated Water Resources Management: IWRM) เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่าง 1) การมีประสิทธิภาพทาง เศรษฐกิจ (Economic efficiency) 2) ความเท่าเทียมกันทาง สังคม (Social equity) และ 3) ความยั่งยืนทางด้าน สิ่งแวดล้อม (Environment sustainability)

ในปัจจุบันหลายประเทศได้นำหลักการดังกล่าวมา ประยุกต์ใช้ในแก้ไขปัญหาด้านน้ำ ซึ่งนอกเหนือปัญหาด้าน การพัฒนา ภัยพิบัติและการก่อสร้างแล้ว ปัญหาการขาด ธรรมชาติบาลและคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาส่วนหนึ่ง ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยการพัฒนาในด้าน ดังกล่าว ยังคงต้องการการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำนโยบายและการบริหารจัดการ การปรับปรุง กฎหมาย และการบังคับใช้ให้ชัดเจนในสิทธิ การครอบครอง และการใช้ประโยชน์ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการ ตรวจสอบในระบบการจัดซื้อจัดจ้างและสร้างความตระหนักรู้ ให้แก่สังคมเกี่ยวกับความเสียหายและผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก ปัญหาคอร์รัปชันด้านน้ำซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น

อาจจะประกอบด้วยหลากหลายแนวทางในการดำเนินการ และมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ แต่การดำเนินการทั้งหมดนั้นมุ่งไปสู่การสร้างธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน รวมถึงการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำในประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. 2558 – 2569) ประชาชาติ (2561) ได้สรุปผลการการเสวนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2561 หัวข้อรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ไว้ว่า คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. 2558 – 2569) เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค โดยมีเป้าหมายพัฒนาประปาหมู่บ้าน 7,490 หมู่บ้าน ปรับปรุงประปาหมู่บ้าน 9,093 หมู่บ้าน ชุมชนเมืองมีระบบประปาเพิ่มขึ้น 255 เมือง และขยายเขตประปา 688 แห่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต เพื่อจัดหาต้นทุน สร้างความมั่นคงในภาคการผลิตเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย เพื่อลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมืองและพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการคุณภาพน้ำ เพื่อให้แหล่งน้ำมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การฟื้นฟูป่าต้นน้ำและพื้นที่เสื่อมโทรม เพื่อปรับสมดุลระบบนิเวศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อดิสร ศรีเมืองบุญ และประสิทธิ์ ประคองศรี (2553) ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ชลประทานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยชี้วัดการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ โดยกระตุ้นให้บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมในการจัดการด้วยความยุติธรรม การมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ในการบำรุงรักษาบูรณะ และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ในการจัดการน้ำ ระบบส่งน้ำ และกระจายน้ำระบบสูบน้ำ รวมถึงระบบนิเวศของพื้นที่ชลประทาน กลุ่มผู้ใช้น้ำมีความยั่งยืนถาวร มีเอกภาพ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ

พัฒนา วิจิตรพงษ์สกุล (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่โครงการนำร่องลุ่มน้ำย่อย คลองน้ำวัง พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการนำร่องลุ่มน้ำย่อย มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรในฤดูแล้ง

ไกรสร เพ็ญสกุล (2551) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ: ศึกษากรณีลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน ประชาชนได้รับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การกำหนดแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือปัญหา เกี่ยวกับการสถานการณ์น้ำในพื้นที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้เท็จจริงและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแผนงานเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

สุธรรมา จันทรา (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการทรัพยากรน้ำจากโครงการชลประทานแม่น้ำชี กรณีศึกษาโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านกุดแค้น จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากหลังจากมีโครงการชลประทานแล้ว เกษตรกรได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร ใช้เป็น

เส้นทาง คมนาคม การขาดแคลนน้ำลดลง ทำให้มีการจัดการใช้ดินให้เกิดประโยชน์มากขึ้น และทำให้มีรายได้ เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเกษตรกรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐตามแผนงานของ โครงการ นอกจากนี้ในส่วนของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการทรัพยากรน้ำจากเจ้าหน้าที่เกษตรกร จะได้รับข้อมูลข่าวสารด้วยการส่งข่าวสารทางเสียงตามสายเป็นส่วนใหญ่แต่ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางด้านอื่นๆ ทำให้เกษตรกรไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ในส่วนของการรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ พบว่า เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดส่งน้ำ การจัดสรรน้ำ การควบคุมน้ำและการแพร่กระจายน้ำจากแหล่งน้ำไปให้พื้นที่เพาะปลูก เพราะเกษตรกรยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่าง เพียงพอ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการ มีส่วนร่วม ร่วมแสดงความคิดเห็น เข้าประชุมและอบรม ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความรู้ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงโดยมุ่งเน้นให้ทราบถึงประโยชน์และปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงการชลประทานให้แก่เกษตรกรได้รับทราบ ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมในการจัดการทรัพยากรน้ำ

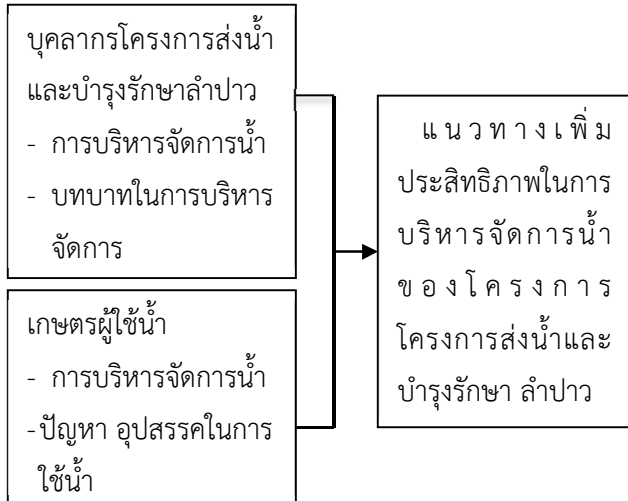
ภาคภูมิ พันธุ์รัตน์ (2558) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในเขตลุ่มน้ำชี พบว่า ด้านการบริหารจัดการสามารถตอบสนองความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค มีรูปแบบการบริหารที่มีความ เหมาะสม ตอบสนองต่อความต้องการใช้น้ำสำหรับเกษตรกร ช่วยลดความเสียหายจากอุทกภัยใน พื้นที่ทำการเกษตรมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่มีความซ้ำซ้อนกันในพื้นที่ที่มีการสร้างเครือข่ายที่สนับสนุนให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเป็นเอกภาพ ภาครัฐส่งเสริมการทำงานของประชาชนในระดับชุมชนอำเภอและจังหวัดมีกระบวนการในการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนและชุมชน มีการจัดกิจกรรม ในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของ การพึ่งพาตนเองและวัฒนธรรมชุมชน

ปราโมทย์ สาทรอด (2559) ได้ศึกษาการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดเพียงอม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเพียงอม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น คือ 1) ด้านบุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาเนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการดูแลระบบบริหารจัดการน้ำของชุมชน คณะกรรมการบริหาร จัดการน้ำขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการและขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการ ช่วยกันบำรุงรักษาน้ำ 2) ด้านงบประมาณส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาขาดงบประมาณในการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ และองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาในด้านวัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากขาดอุปกรณ์/เครื่องมือในการบำรุงรักษาแหล่งน้ำ และไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์/ เครื่องมืออำนวยความสะดวกสำหรับไว้คอยแก้ไขปัญหา

สุกิตติยา บุญหลาย และศิวี ศรีโสภากุล (2560) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรยั่งยืน กรณีศึกษา: ตำบลท่ากระเสริม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ การจัดศูนย์การเรียนรู้ เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านน้ำ จัดให้มีระบบเตือนภัยทางธรรมชาติเพื่อเกษตรกรเตรียมรับมือกับวิกฤติที่จะเกิดขึ้น การรณรงค์เผยแพร่การให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำให้ทั่วถึง ควรเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการแก้ไขความขัดแย้ง การจัดให้มีกลุ่มผู้ใช้น้ำ จัดตั้งกองทุนผู้ใช้น้ำเพื่อนำเงินมาใช้ในการบำรุงรักษาคูน้ำเมื่อมีการชำรุด ทำให้เกษตรกรไม่ต้องรอรับการช่วยเหลือจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวและควรส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย การปรับเปลี่ยนปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทดแทนการปลูกข้าวนาปรังพื้นที่ในเขตชลประทาน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า ปัจจุบันโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาวมีการบริหารจัดการน้ำอย่างไรมีบทบาทในการบำรุงรักษาลำปาวมีการบริหารจัดการน้ำ

อย่างไร ทั้งในมุมมองของบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการและ มุมมองของเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เพื่อหาแนวทางเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำของโครงการโครงการ ส่งน้ำและบำรุงรักษา ลำปาว ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เพื่อให้เกิดความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูลใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยมุ่งเน้นวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รายบุคคล และการสนทนากลุ่มย่อย มาประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ เอกสารทางราชการ ตำราต่าง ๆ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยการเก็บข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสาร ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสาร 3 ประเภท ประกอบด้วย

1.1 หนังสือทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการน้ำ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การบริหารจัดการน้ำในประเทศไทย และการบริหารจัดการน้ำในประเทศสิงคโปร์

1.2 เอกสารทางราชการ ได้แก่ หนังสือราชการ ประกาศ รายงานการประชุม และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ยุทธศาสตร์/งบประมาณ/แผนงาน/

โครงการที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารทรัพยากรน้ำวารสารวิชาการ เป็นต้น

1.3 ข่าวสารมวลชน สื่อมวลชนทุกช่องทางทั้งทางออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ที่สามารถเข้าถึงได้ เช่น รายงานข่าว บทสัมภาษณ์ ผลการดำเนินงานขององค์กร

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (in - depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์บุคลากรระดับผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ข้อมูลด้านระบบการบริหารจัดการน้ำในทุกระดับ โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัด โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโครงการ หัวหน้าฝ่ายวิศวกรรม หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หัวหน้าฝ่ายช่างกล หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1- 9 รวม 14 คน และบุคลากรฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 และฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 9 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เลือกศึกษาเชิงลึกฝ่ายละ 3 คน รวม 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึก 20 คน

3. การสนทนากลุ่มย่อยแบบเจาะจง (Focus Group) ร่วมกับผู้แทนเกษตรกรตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำ ผู้ได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อมจากผลการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว โดยผู้ศึกษาเตรียมคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ สภาพการบริหารจัดการในปัจจุบัน บทบาทของโครงการ และแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยทำการสนทนากลุ่มย่อยร่วมกับเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่จำนวน 2 ครั้ง ร่วมกับเกษตรกร ผู้ใช้น้ำในพื้นที่ โดยเลือกพื้นที่ 2 ที่ คือ เกษตรกรในพื้นที่ความรับผิดชอบของฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่รับผิดชอบพื้นที่ส่งน้ำ 48,909 ไร่ มากที่สุดของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาวและการสนทนากลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 ทำการร่วมกับเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 9 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างเป็นระบบมีผู้เข้าร่วมสนทนา ครั้งละ 10 คน เพื่อ

สอบถามถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ประโยชน์ที่ได้รับ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ของโครงการ รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการ น้ำของโครงการฯ

สรุปผลการวิจัย

การบริหารจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว

ผลการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารและบุคลากรสังกัดโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ด้านความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน แม่น้ำลำปาวเป็นลำน้ำสาขาสำคัญของแม่น้ำชี มีต้นน้ำอยู่ที่หนองหาน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี แล้วไหลลงมารวมกับแม่น้ำชีที่อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมดประมาณ 7,400 ตารางกิโลเมตร ปัญหาของการเพาะปลูกในเขตลุ่มน้ำลำปาวก็เช่นเดียวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ทั่วไป ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ การขาดแคลน น้ำต้นฤดูทำนาปี และฤดูแล้ง ส่วนในกลางฤดูฝน ฝนตกชุก มี น้ำล้นตลิ่ง และไหลเข้าท่วมที่ราบลุ่มริมลำน้ำที่เรียกว่า นา ทาม ทั้งริมฝั่งลำปาว และบริเวณลำปาวบรรจบแม่น้ำชี เสียหายเป็นประจำแทบทุกปีจนเป็นเหตุให้ราษฎรที่อยู่ในเขต นาทามต้องอพยพไปหาแหล่งทำกินใหม่ทางต้นน้ำ ทำการตัด ต้นไม้ ถากถางและปรับพื้นที่จนเป็นการทำลายแหล่งน้ำ ธรรมชาติ ยิ่งทำให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำและปัญหา อุทกภัยเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการ ขาดแคลนน้ำและปัญหาอุทกภัยในลุ่มน้ำลำปาว กรม ชลประทานจึงได้เริ่มพิจารณาโครงการ เพื่อทำการก่อสร้าง เขื่อนลำปาวในปี พ.ศ. 2499 โดยได้รับการสนับสนุนจาก ธนาคารโลกและรัฐบาลไทย ต่อมาคณะกรรมการเศรษฐกิจ อนุมัติให้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2503 โดยมีบริษัท Engineering Consultants, Inc (ECI) จากสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ออกแบบก่อสร้างร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน ใช้งบประมาณการก่อสร้างจากเงินกู้และเงินช่วยเหลือให้ เปล่าจากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐ (USAID) ส่วน หนึ่งสมทบกับเงินงบประมาณแผ่นดิน โดยเริ่มก่อสร้างตัว เขื่อนดินและอาคารประกอบในปี พ.ศ. 2506 ที่บ้าน

หนองสองห้องและบ้านสะอาตนาทม ตำบลลำคลอง อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เสร็จเรียบร้อยและสามารถเก็บกักน้ำได้ตาม วัตถุประสงค์ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2511

เขื่อนลำปาวประกอบด้วยเขื่อนดิน 2 เขื่อนเชื่อมถึง กัน เขื่อนดินที่สร้างขวางกั้นลำปาวสูง 33 เมตร ยาว 3,560 เมตร และอีกเขื่อนหนึ่งสร้างขวางกั้นห้วยยางสูง 26 เมตร ยาว 2,420 เมตร ตัวเขื่อนดินที่เชื่อมต่อระหว่างเขื่อนทั้งสอง ยาว 1,820 เมตร รวมความยาวเขื่อนลำปาวทั้งสิ้น 7,800 เมตร เก็บกักน้ำได้ 990 ล้านลูกบาศก์เมตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2533 ได้ปรับปรุงอาคารระบายน้ำล้นโดยก่อสร้างฝายยางสูง 2 เมตรเหนือระดับเส้นฝายน้ำล้น ทำให้สามารถเก็บกักน้ำได้ เพิ่มขึ้นเป็น 1,430 ล้านลูกบาศก์เมตร ในส่วนของระบบส่ง น้ำก่อสร้างแล้วเสร็จปี พ.ศ. 2528 ประกอบด้วยคลองส่งน้ำ สายใหญ่จำนวน 2 สาย คลองส่งน้ำสายซอยจำนวน 112 สาย ความยาวรวม 611 กิโลเมตร ระบบส่งน้ำครอบคลุม พื้นที่ชลประทานทั้งสิ้น 306,963 ไร่ ในฤดูฝนและ 180,000 ไร่ ในฤดูแล้ง ครอบคลุมพื้นที่ 275 หมู่บ้าน 32 ตำบล ในเขต อำเภอมือง อำเภอยางตลาด อำเภอกมลาไสย และอำเภอฆ้อง ชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมทั้งบางส่วนของอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

วันที่ 20 ธันวาคม 2548 คณะรัฐมนตรีลงมติ เห็นชอบและอนุมัติในหลักการตามที่กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์เสนอโครงการลงทุนด้านทรัพยากรน้ำระยะเร่งด่วน ปี 2549 (เพิ่มเติม) ภายใต้กรอบโครงการลงทุนขนาดใหญ่ ของภาครัฐ (Mega Project) ด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีแผน โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำอ่างเก็บน้ำลำ ปาว จ.กาฬสินธุ์ ค่าลงทุนทั้งโครงการ 2,970 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการ 2549-2551 ต่อมาวันที่ 19 กันยายน 2549 คณะรัฐมนตรีอนุมัติก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ตามมาตร 23 วรรค 4 ระหว่างปีงบประมาณ 2549-2553 เฉพาะงานจ้างก่อสร้างปรับปรุงประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ อ่างเก็บน้ำวังเงิน 1,508 ล้านบาท

โครงการลักษณะห้วงงานเขื่อนลำปาว ตั้งอยู่ที่เขต ติดต่อกันระหว่างอำเภอยางตลาดและอำเภอมือง จังหวัด กาฬสินธุ์ มีถนนเข้าสู่ห้วงงานเขื่อนยาว 26 กิโลเมตร แยกจาก ทางหลวงสาย จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่กิโลเมตร 33+200 หัวงานเชื่อมทางจากจังหวัดกาฬสินธุ์ 35 กิโลเมตร เชื่อมลำปาวก่อสร้างเป็นเขื่อนดินปิดกั้นลำน้ำ ปาวในเขตอำเภอเมือง และปิดกั้นห้วยยางในเขตอำเภอยางตลาด รวมความยาวติดต่อกัน 7.8 กิโลเมตร สันเขื่อนกว้าง 8 เมตร ที่ระดับ +167.700 ม.รทก. ส่วนที่สูงที่สุดจากท้องน้ำ 3 เมตร ฐานเขื่อนกว้างที่สุด 288 เมตร ถือได้ว่าเป็นเขื่อนที่ยาวที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ตัวเขื่อนมีอาคารประกอบสำหรับส่งน้ำและระบายน้ำรวม 4 แห่ง คือ

1. อาคารปากคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา ลักษณะเป็นท่อกว้าง 2.10 เมตร สูง 2.30 เมตร ยาว 52 เมตร จำนวน 3 ท่อ ส่งน้ำได้สูงสุด 37 ลบ.ม./วินาที

2. อาคารปากคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย ลักษณะเป็นท่อกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.50 เมตร ยาว 64 เมตร สามารถส่งน้ำได้สูงสุด 30 ลบ.ม./วินาที

3. อาคารระบายน้ำล้น ลักษณะสันฝายโค้งอยู่ที่ระดับ +160 ม.รทก. มีฝายลาดติดตั้งบนสันฝายสูง 2 เมตร จำนวน 3 ช่อง ยาวช่องละ 15 เมตร สามารถระบายน้ำลงลำปาวได้สูงสุด 1,400 ลบ.ม./วินาที

4. อาคารผันน้ำ ลักษณะเป็นท่อกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 เมตร ยาว 114 เมตร ด้านท้ายน้ำแบ่งเป็นช่องขนาดกว้าง 1.25 เมตร สูง 2 เมตร จำนวน 3 ช่อง สามารถระบายน้ำลงเขื่อนลำปาวได้ สูงสุด 80 ลบ.ม./วินาที เขื่อนลำปาว เมื่อเก็บกักน้ำจะเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่มีพื้นที่อ่างเก็บน้ำที่ระดับ +166.00 ม.รทก. จำนวน 356,600 ไร่ พื้นที่รับน้ำฝนรอบอ่างเก็บน้ำรวม 5,960 ตร.กม. และเก็บกักน้ำที่ระดับ +162.000 ม.รทก. อ่างเก็บน้ำลำปาวมีความจุของอ่างสูงสุด 2,450 ล้าน ลบ.ม. (ที่ระดับ +165.700 ม.รทก.) มีความจุของอ่างที่ระดับเก็บกัก ปริมาณน้ำ 1,430 ล้าน ลบ.ม. (ที่ระดับ +162.000 ม.รทก.)

พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาวมีพื้นที่ส่งน้ำด้านท้ายเขื่อนรวมทั้งสิ้น 314,300 ไร่ อยู่ในเขต อำเภอ ยางตลาด อำเภอเมือง อำเภอกมลาไสย และกิ่งอำเภอฆ้องชัย การส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำให้ทั่วถึงได้โดยคลองส่งน้ำสายใหญ่ ฝั่งขวาและคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย ข้อมูลรายละเอียด ดังนี้

1. คลองสายใหญ่ฝั่งขวาความยาว 91.73 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ส่งน้ำ 232,860 ไร่ แพร่กระจายน้ำด้วยคลอง ขอย แยกขอยจำนวน 86 สาย รวมความยาวคลอง 347.70 กิโลเมตร

2. คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายความยาว 66.96 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ส่งน้ำ 81.440 ไร่ แพร่กระจายน้ำ ด้วยคลองขอย แยกขอยจำนวน 26 สาย รวมความยาวคลอง 104.68 กิโลเมตร

3. รวมคลองส่งน้ำจำนวน 114 สาย ความยาว ทั้งสิ้น 611 กิโลเมตร ระบบส่งน้ำในแปลงนาทั้งฝั่งซ้ายและฝั่งขวา โดยการก่อสร้างคูส่งน้ำลัดเลาะไปตามแปลงกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรทุกเจ้าของ รวมคูส่งน้ำ 1,144 สาย รวมความยาวทั้งสิ้น 2,300 กิโลเมตร (โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว, 2558)

จากสภาพทางกายภาพที่กล่าวมาข้างต้น เขื่อนลำปาวสามารถรองรับปริมาณน้ำได้ในแต่ละปีจำนวนมาก แต่เขื่อนลำปาวจะกักเก็บไว้ 162.00 ล้าน ลบ.ม. เพื่อรองรับน้ำที่เข้ามาและเพื่อปล่อยน้ำในช่วงฤดูแล้ง น้ำซึ่งเข้าสู่เขื่อนลำปาวนั้นไม่ได้มีแค่ผ่านลำน้ำเพียงอย่างเดียว แต่ปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปี รวมถึงปริมาณฝนที่อาจตกอยู่เหนือเขื่อนแล้วไหลลงในลำน้ำต่าง ๆ ก็มีส่วนไหลลงสู่เขื่อนลำปาวด้วย

เขื่อนลำปาวจะกักเก็บน้ำในปริมาณที่คาดการณ์ว่าเพียงพอต่อการใช้ในการอุปโภคบริโภค โดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว จะต้องดูแลเป็นพิเศษในช่วงฤดูฝนหรือช่วงน้ำหลาก เพราะจะต้องนำข้อมูล มาวิเคราะห์เพื่อดูปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นในเขื่อน หากเกินความจุหรือปริมาณที่คาดการณ์ไว้จะต้องปล่อยน้ำออกไป และการปล่อยน้ำจะต้องทยอยปล่อยไม่ใช่ปล่อยเพียงช่วงเดียว หากปล่อยช่วงเดียวจะทำให้เกิดปัญหาการระบายน้ำไม่ทันได้ รวมถึงทำให้ปริมาณน้ำในพื้นที่มากขึ้น

ผลการศึกษาข้อมูลจากเกษตรกรผู้ใช้น้ำ

ผลการศึกษาข้อมูลจากเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 และ 9 ตัวแทนเกษตรกรผู้ใช้น้ำ กล่าวว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการก่อสร้างโครงการฯ คือ

ผลประโยชน์ด้านการเกษตร และการประมง

ตัวแทนเกษตรกรผู้ใช้น้ำเห็นว่า ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งในฤดูฝนเกษตรกรจะปลูกข้าวเหนียวและข้าวเจ้าเต็มพื้นที่ ฤดูแล้งปลูกข้าว พืชผัก พืชไร่และสวนผลไม้ และการทำประมงน้ำจืดจะมีการเลี้ยงปลาและเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ดังนั้น การมีโครงการฯ เกิดขึ้นมา และการที่มีการบริหารจัดการน้ำที่ดีและมีประสิทธิภาพ ผลงานที่ผ่านมาถือเป็นหลักประกันได้ว่า เกษตรกรจะมีน้ำสำหรับการเพาะปลูกในฤดูฝนเต็มพื้นที่โครงการฯ 314,300 ไร่ และน้ำเพียงพอสำหรับการทำกิจการประมง นอกจากนี้ยังมีน้ำส่งให้กับเกษตรกรปลูกพืชฤดูแล้งในเขตโครงการฯ อีก 180,000 ไร่ (ประมาณ 60% ของพื้นที่โครงการฯ) ทำให้เกษตรกรสามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิด โดยมีเกษตรกรจากอำเภอยางตลาด อำเภอเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้รับประโยชน์กว่า 30,000 ครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ของโครงการฯ ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ จึงเป็นแหล่งขยายพันธุ์ปลาน้ำจืดเป็นการเพิ่มอาชีพและรายได้ ของราษฎรในการประกอบอาชีพประมง นอกจากนั้นเป็นการเลี้ยงปลาและเลี้ยงกุ้งก้ามกราม สำหรับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรมากที่สุด และกล่าวได้ว่าโครงการฯ ลำปาวเป็นแหล่งเลี้ยงกุ้งก้ามกรามที่มากที่สุดในภาคอีสาน สอดคล้องกับ ประสงค์ ผ่องสวัสดิ์ (2549) ซึ่งพบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแต่ละภาคส่วนการผลิตต่าง ๆ ที่ใช้และรับประโยชน์จากทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำประแสร์ สำหรับภาคเกษตรกรรม คือ การมีน้ำเพียงพอ ทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในการทำเกษตรกรรมและมีผลทำให้ผลิตผลเพิ่มขึ้น มีแหล่งอาหารจากน้ำจืด

การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

พื้นที่ของโครงการซึ่งประกอบด้วยเขื่อน อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ สามารถเป็นพื้นที่รองรับและกักเก็บน้ำไว้ได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถช่วยบรรเทาอุทกภัยในช่วงฤดูฝน เมื่อมีปริมาณน้ำฝนตกหนักด้านเหนืออ่างเก็บน้ำ ปริมาณฝนที่ตกลงมาส่วนหนึ่งจะถูกเก็บกักไว้ไม่ให้ไหลหลากลงท่วมพื้นที่สองฝั่งลำน้ำด้านท้ายเขื่อน และด้วยวิธีการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ มีการปล่อยน้ำออกจากเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และ

ผ่านคลองส่งน้ำรวมถึงพื้นที่ของโครงการออกไปก่อนที่ฝนจะตกลงมาทำให้เมื่อฝนตกลงมาเสมือนเรามีภาชนะขนาดใหญ่ไว้รองรับน้ำ ทำให้น้ำไม่ท่วมไร่นาและบ้านเรือนของประชาชน ถือเป็นบรรเทาและป้องกันอุทกภัย (ประสงค์ ผ่องสวัสดิ์, 2549)

การอุปโภคบริโภค

การควบคุมสถานการณ์น้ำและการจัดการน้ำที่ดีสามารถระบายน้ำหล่อเลี้ยงลำน้ำปาว เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคอีกด้วย ทำให้จังหวัดกาฬสินธุ์มีน้ำใช้ตลอดปี

การท่องเที่ยว

นอกจากจะใช้ประโยชน์ในทางเกษตรกรรมและการประมงแล้ว เขื่อนลำปาว สปริงเวย์ (โครงการผันน้ำ) ยังเป็นสถานที่ที่ประชาชนทั่วไปทั้งในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดใกล้เคียงนิยมไปเที่ยวที่พักผ่อนหย่อนใจ นอกจากประโยชน์ในทางเกษตรแล้วการชูดบ่อกุ้งก้ามกราม ยังก่อให้เกิดการสร้างร้านอาหาร การสร้างแพกุง เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่งจนถือได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง คือ แพกุง บ่อกุง ร้านอาหารประเภทกุงเผา หากกล่าวถึงจังหวัดกาฬสินธุ์แล้ว สิ่งที่คุณจะกล่าวถึง คือ กุงเผากาฬสินธุ์ ดังนั้น บทบาทของโครงการฯ ในการบริหารจัดการน้ำยังช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทในการบริหารจัดการน้ำของโครงการฯ ในการบริหารจัดการน้ำในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการน้ำในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวของเมืองเป็นอย่างมากทั้งด้านการท่องเที่ยวและการอุตสาหกรรม การวางแผนการบริหารจัดการน้ำในเขตพื้นที่จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ซึ่งได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบออกเป็น ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา จำนวน 9 ฝ่าย แยกออกไปตามสภาพพื้นที่ ซึ่งแต่ละฝ่ายก็จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันตามสภาพพื้นที่ และในแต่ละปีใหญ่จะมีการประชุมร่วมกันเพื่อทบทวนสถานการณ์น้ำ และมีการตั้งกลุ่มสังคมออนไลน์เพื่อแจ้งสถานการณ์ ปริมาณน้ำและมีการปรับปรุงข้อมูล (อัปเดต) สถานการณ์น้ำให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และฝ่ายวิศวกรรม ฝ่ายจัดสรรน้ำ ฝ่ายช่างกล และฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาทั้ง 9 ฝ่าย ก็มีบทบาทในการทำงานร่วมกันสม่ำเสมอ และทุกฝ่ายได้เข้ามามีบทบาทในการวางแผนการบริหารทรัพยากรน้ำอย่างรัดกุมเพื่อให้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ในการดำเนินการที่ผ่านมาได้วางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทำให้มีน้ำใช้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งยังไม่เคยพบว่ามีข้อร้องเรียนเรื่องปริมาณน้ำไม่เพียงพอ สอดคล้องกับที่ ดนัย จำปานิล (2546) ได้ศึกษาเรื่องการวางแผนจัดสรรน้ำภายใต้การใช้น้ำร่วมในพื้นที่โครงการชลประทานชัยสูตร ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบการจัดสรรน้ำความต้องการใช้น้ำในพื้นที่น้ำชลประทานที่ได้รับจัดสรร พบว่า ข้อมูลความต้องการใช้น้ำ สามารถนำไปช่วยในการวางแผนการจัดสรรน้ำ และวางแผนการเพาะปลูกในพื้นที่รวมและรายกลุ่มพื้นที่ได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับสุกิตติยา บุญหลาย และ ศิวัช ศรีโศคนกุล (2560) ซึ่งพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรยั่งยืน กรณีศึกษา: ตำบลท่ากระเสริม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือ การพัฒนาควรเริ่มจากการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน และสอดคล้องกับภาคภูมิ พันธุ์รัตน์ (2558) ซึ่งศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในเขตลุ่มน้ำชีและพบว่า แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในเขตลุ่มน้ำชี คือ 1) ควรมีการทบทวนนโยบายน้ำแห่งชาติ แผนงาน โครงการ ต่างๆ และอยู่เสมอเป็นระยะ 2) ควรมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบผสมผสาน 3) ควรจัดตั้งสถาบันการบริหารทรัพยากรน้ำ 4) จัดทำกฎหมายกลางที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ 5) จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 6) ควรรวมองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำ

ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านให้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการน้ำ

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว มีบทบาทหน้าที่ในการบำรุงรักษาและดำเนินงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการวางแผนและดำเนินการตามแผนที่กำหนดอย่างสอดคล้องและชัดเจนถูกต้อง โดยการระดมกำลังความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้ประชาชนและเกษตรกรหลายจังหวัดที่อาศัยน้ำจากเขื่อนลำปาวในการอุปโภคบริโภค รวมถึงการเกษตรอุตสาหกรรม ได้มีน้ำใช้ในการอุปโภคและการเกษตร ดังนั้น การวางแผนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดโดยนำเอาข้อมูลในปีที่ผ่านมา มานำมาสรุปและวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่พบเจอในแต่ละปี เมื่อวางแผนเสร็จสิ้นแล้ว กระบวนการดำเนินการก็ต้องเป็นไปตามแผนที่วางไว้ แต่การดำเนินงานนั้นก็สามารถปรับเปลี่ยนและสามารถพัฒนารูปแบบไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาให้ถูกจุดและเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กระบวนการท้ายที่สุดแห่งการดำเนินงาน คือ การปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น เมื่อการดำเนินไปแล้ว เมื่อเจอสถานการณ์จริงอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่ได้รับผลกระทบหรือได้รับผลกระทบน้อยที่สุด เพราะหากเกิดภัยแล้งหรือน้ำท่วมพื้นที่แรกที่จะได้รับผลกระทบ คือ อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้น การปรับปรุงแก้ไขและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ดังที่ อติศวร ศรีเมืองบุญ และ ประสิทธิ์ ประครองศรี (2553) ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ชลประทานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยชี้วัดการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ โดยกระตุ้นให้บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมในการจัดการการปฏิบัติตามกฎระเบียบในการจัดการน้ำระบบส่งน้ำ และกระจายน้ำระบบสูบน้ำ

นอกจากการวางแผนการกักเก็บน้ำ การปล่อยน้ำแล้วแล้ว การบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงกรณีเกิดภัยแล้ง

และยังมีการจัดทำแผนดำเนินการทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้สามารถติดตาม ประเมิน วิเคราะห์สถานการณ์น้ำ รวมทั้งกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบได้อย่างทันทั่วถึง โดยจะมีการติดตามเผื่อระวัง ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำหลักที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการในการบริหารจัดการน้ำก่อนเกิดภัยแล้ง ระหว่างเกิดภัยแล้ง และมาตรการเพื่อให้มีน้ำใช้ระยะยาว ตลอดจนการพิจารณา แหล่งน้ำทดแทน เพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำซึ่งจะเสริมสร้างความมั่นคง และลดผลกระทบหากเกิดภาวะภัยแล้งหรือกรณีเกิด การขาดแคลนน้ำในพื้นที่

ดังนั้น การวางแผนการบริหารจัดการน้ำของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนลำปาวจึงต้องปรับเปลี่ยน อยู่เสมอไม่สามารถจำกัดตายตัวจนเกินไป แต่จะมีการปรับให้ เข้ากับสภาพฟ้าฝนที่มีในพื้นที่ด้วย รวมทั้งยังต้องมีการปรับ แผนกรณีป้องกันปัญหาน้ำท่วมที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย สิ่งที่สำคัญ คือ ต้องนำข้อมูลสถิติปริมาณน้ำในปีที่แล้วมาวิเคราะห์ ประกอบการวางแผนเพื่อคำนวณเปรียบเทียบกับจำนวนน้ำในปีที่ผ่านมา ซึ่งในการวางแผนนอกจากจะพิจารณาถึงการกักเก็บน้ำ การปล่อยน้ำแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นพัฒนาแหล่งน้ำและ เพิ่มพื้นที่ชลประทาน และการให้ความรู้แก่เกษตรกรด้วยเพื่อ เป็นทางเลือกในการทำการเกษตร เช่น การปลูกพืชที่ใช้ใช้น้ำ น้อย การทำประมงที่ใช้ใช้น้ำน้อย ทางเลือกและนวัตกรรมในการทำการประมง อาทิเช่น การเลี้ยงปลา กุ้งในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงกบในยางรถยนต์เก่า เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่อง ที่โครงการฯ จะต้องมีการบูรณาการองค์ความรู้ ร่วมกับ หน่วยงานอื่น ได้แก่ เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด เพื่อที่จะ สามารถถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้ใช้น้ำ ในพื้นที่ฝ่ายส่งน้ำได้

ปัญหาในการบริหารจัดการน้ำของโครงการใน ปัจจุบัน คือ เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่ฝ่ายส่งน้ำบางฝ่าย และประชาชนทั่วไปยังขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนการ ใช้น้ำ ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปถึงเฉพาะกลุ่มคน บางกลุ่ม เท่านั้น สอดคล้องกับอดีตวร ศรีเมืองบุญ และ ประสิทธิ์ ประครองศรี (2553; พัฒนา วิจิตรพงษ์สกุล; 2553; ไกรสร เพ็ญสกุล, 2551) ที่พบว่า ปัจจัยชี้วัดการจัดการน้ำที่มี ประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพโดยกระตุ้น

ให้บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมในการจัดการด้วยความ ยุติธรรม 2) การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการบำรุงรักษา บำรุง 3) การปฏิบัติตามกฎระเบียบในการจัดการน้ำ ระบบ ส่งน้ำ 4) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำในพื้นที่โครงการ 5) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 6) การที่ประชาชนได้รับ ข้อมูลข่าวสารจากการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 7) การ กำหนดแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เมื่อ เกิดเหตุการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ข้อเท็จจริงและสาเหตุของ ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งทั้ง 7 ข้อที่กล่าวมาจะช่วยให้การบริหาร จัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากปัญหาเรื่องการบำรุงรักษาและอายุการใ้ งานแล้ว ในเรื่องของความรู้ของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตฝ่ายส่ง น้ำฯ ซึ่งถือว่า ยังมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ วิธีการใช้น้ำชลประทานน้อยมาก เฉพาะในเขตอำเภอ ยางตลาด มีเกษตรกรที่เคยผ่านกระบวนการเรียนรู้ จากการเข้า รับการฝึกอบรมจากโครงการพิเศษต่าง ๆ ที่เข้ามาดำเนินงาน ในเขตโครงการฯ ดังนั้น งานด้านการส่งเสริมพัฒนาให้เกิด ความรู้ความเข้าใจ จึงยังต้องมีดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อ รองรับการเปลี่ยนแปลงต่อไป นอกจากนั้น เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในการเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องการใช้ น้ำ ต้องมีองค์ ความรู้ในเรื่องการส่งเสริมการเกษตร และควรต้องศึกษา ความต้องการพื้นฐานของเกษตรกรในพื้นที่ก่อนใส่กิจกรรมลง ไป ดังนั้น ทางโครงการฯ ควรต้องมีการบูรณาการองค์ความรู้ ร่วมกับหน่วยงานงานอื่น เช่น เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด เป็นต้น

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาวในการบริหาร จัดการน้ำในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร บุคลากรโครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษาลำปาว และตัวแทนเกษตรกรผู้ใช้น้ำ พบว่า ระบบส่งน้ำระบายน้ำ ก่อสร้างมาตั้งแต่การก่อสร้าง โครงการฯ ระยะที่ 1 จนถึงปัจจุบัน มีอายุการใช้งานมานาน มากกว่า 30 ปี สภาพทั่วไปของคลอง-อาคาร เสื่อมสภาพลง ตามอายุการใช้งาน การซ่อมแซมบำรุงรักษาเป็นสิ่งที่จำเป็น

และสำคัญมาก เนื่องจากส่วนหนึ่งยังต้องช่วยทำหน้าที่ป้องกันอุทกภัยอยู่ หากกรณีมีฝนตกหนักมาก หรือมีพายุอุทกภัยหรือวาตภัยขึ้นรุนแรง สิ่งก่อสร้างและพื้นที่ของโครงการที่มีการชำรุด รั่วพังทลายในระหว่างส่งน้ำ อาจไม่สามารถทำหน้าที่ได้เต็มศักยภาพอันเนื่องมาจากสภาพที่พร้อมใช้งาน ดังนั้น การบำรุงรักษาและการร่วมกับเกษตรกรผู้ใช้น้ำในการช่วยเฝ้าระวังในพื้นที่ของโครงการอย่างเต็มที่เนื่องจากเป็นผู้ที่จะได้รับผลกระทบและอยู่ใกล้ชิดติดสถานการณ์จริงมากกว่าเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เรื่องของเครือข่ายการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โดยกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาตั้งแต่ 1 – 9 จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง สอดคล้องกับสุธรรมา จันทรา (2556) ซึ่งศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการทรัพยากรน้ำจากโครงการชลประทาน แม่่น้ำชี กรณีศึกษาโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านกุดแซ่ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของเกษตรกรมีผลต่อการบริหารจัดการน้ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า หน่วยงานมีหน้าที่ในการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการใช้น้ำ และการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่โครงการ ด้วย ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า ในบทบาทหน้าที่นี้ โครงการฯ ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเข้มงวด ดังนั้น ในการประชุมครั้งต่อไป ผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายควรต้องมีการทบทวนบทบาทหน้าที่และเพิ่มเติมรายละเอียดลงไปในแผนงานของโครงการด้วย นอกจากนี้ จากผลการศึกษาที่มีผู้ให้ข้อมูลว่า สภาพอุปกรณ์และสิ่งก่อสร้างของโครงการบางส่วนชำรุด ควรต้องมีการสำรวจว่าพร้อมในการใช้งานหรือไม่ เพื่อตรวจสอบข้อสมมติฐานของผู้ให้ข้อมูลในเรื่องความพร้อมมาใช้งานในการช่วยป้องกันอุทกภัยและรองรับน้ำฝนในครั้งต่อไป และควรมีการศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของโครงการฯ

เอกสารอ้างอิง

- กาลสมัย มะณีแสง. (2551). *ปราชญ์แห่งน้ำ*. หนังสือเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ไกรสร เพ็ญสุกุล. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ: ศึกษากรณีลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน จังหวัดตรัง*. (รายงานวิจัย) สำนักงานทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล. (2556). *โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้งปี 2556*. ค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2561, จาก <http://www.dgr.go.th/Agriculture56/story.php>
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์. (2556). *ประวัติจังหวัดกาฬสินธุ์*. ค้นเมื่อ 9 กันยายน 2561, [http://www.kalasin.go.th /t/index.php/th/2017-10-02-18-25-55/2017-10-02-18-40-51.html](http://www.kalasin.go.th/t/index.php/th/2017-10-02-18-25-55/2017-10-02-18-40-51.html)
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว. (2558). *ข้อมูลโครงการ*. ค้นเมื่อ 19 กันยายน 2560, จาก http://ridceo.rid.go.th/karasin/lampao/index_007_a.htm.
- ชนาว์ชร อรุณรัตน์. (2559). *ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ*. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2561, จาก http://www.dwr.go.th/contents/files/article/article_th-31032016-202017-723649.pdf
- ชัยยุทธ ชินณะราศี และดวงฤดี โฆษิตกิตติวงศ์. (2549). *การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บและบริการข้อมูลอุทกวิทยา*. (รายงานวิจัย). ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- दनัย จำปานิล. (2546). *การวางแผนจัดสรรน้ำภายใต้การใช้น้ำร่วมในพื้นที่โครงการชลประทานชลสูตร*. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฐวุฒิ ประจันตะเสน และประสิทธิ์ ประคองศรี. (2554). การจัดการน้ำ: กรณีศึกษาการผลิตข้าวนาปรังในโครงการชลประทานนาหนองทุ่ม ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอกำแพงศรี จังหวัดชัยภูมิ. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่นประจำปี 2554 เรื่อง “การพัฒนาอนาคตชนบทไทย: ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” วันที่ 27-29 มกราคม 2554 ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 616 – 618.
- ธนวัฒน์ ขยัน. (2546). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำชลประทานภูเขา กรณีศึกษาบ้านร่องถ่อน ตำบลชมพู อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร. จังหวัดพิษณุโลก.
- ประสิทธิ์ ประคองศรี. (2551). รายงานผลการศึกษาเพื่อพัฒนาเรื่องวิถีชีวิตในพื้นที่ประสบภาวะน้ำท่วมซ้ำซาก กรณีพื้นที่ลุ่มน้ำชีตอนล่าง อำเภอสว่างภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และอำเภอมือ จังหวัดยโสธร. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยและพัฒนากิจการบริการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราโมทย์ ไม้กลัด. (2557). ทางออกการบริหารจัดการน้ำของไทย. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก <http://thaipublica.org/2014/03/watermanagement-solutions/>
- ปราโมทย์ สาทรอด. (2559). การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล กุดเพียงหอม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 3(1), 37 – 46.
- พัฒนา วิจิตรพงษ์สกุล. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่โครงการนำร่องลุ่มน้ำย่อยคลองน้ำวัง. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ.
- ภาคภูมิ พันธุ์รัตน์. (2559). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในเขตลุ่มน้ำชี. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2(2), 184 – 194.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2561. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2561, จาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsrbeta/th/Gazette.aspx>
- สุกิตติยา บุญหลาย และศิวัช ศรีโสภากุล. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรยั่งยืนกรณีศึกษา : ตำบลท่ากระเสริม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10(2), 1771 – 1784.
- สุธรรมา จันทรา. (2556). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการทรัพยากรน้ำจากโครงการชลประทาน แม่น้ำชี กรณีศึกษาโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านกุดแซ่ จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิทยบริการ. 24(1), 72 – 83.
- สิริยัน นุ่มต่าย. (2560). ความรู้และประสบการณ์การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2561, จาก <http://envfund.onep.go.th/สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2560, จาก <https://goo.gl/ArVNau>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559). ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2560, จาก <https://goo.gl/bY9o2U>
- สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่. (2557). เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2560, จาก <http://lproject.rid.go.th/site/index.php/th/project-information/128-2015-06-22-02-00-17/228-2015-06-22-09-50-57>
- อดิสร ศรีเมืองบุญ และประสิทธิ์ ประคองศรี. (2553). ความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการของบุคลากรส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. จังหวัดขอนแก่น. (รายงานวิจัย) กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ.

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี

RESEARCH ON THE POSSIBILITY OF AGRO-HEALTH TOURISM BY PHOHAK COMMUNITY, RATCHABURI PROVINCE

มัทฉิมา อุดมศิลป์¹

MUTCHIMA UDOMSILP

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี 3) สร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนถึงความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการแปลความและรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ การวิเคราะห์เนื้อหาจากผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 31 คน และการสนทนากลุ่มจำนวน 15 คน และ 30 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Selection) ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี มีศักยภาพสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพชุมชนโพหักได้ เนื่องจากพื้นที่ในชุมชนมีสิ่งที่น่าสนใจที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี 2) ความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรีนั้น สามารถนำความโดดเด่นในแต่ละหมู่ สามารถวางแผนทางในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพได้ 6 จุด ประกอบด้วย 1. ศูนย์การเรียนรู้วิถีชีวิตการเลี้ยงกุ้ง 2. ศูนย์การเรียนรู้นาข้าว 3. ศูนย์การเรียนรู้ปลูกสลิด 4. ชมวิถีการเลี้ยงแพะเนื้อ 5. แหล่งโบราณคดีโคกพลับ 6. ตลาดริมน้ำ 3) คนในชุมชนมีการรับรู้ในเรื่องการสร้าง ความเข้าใจกับคนในชุมชน คนในชุมชนมีความเข้าใจและรับรู้ได้ถึงความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี

คำสำคัญ : การจัดการการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ; การท่องเที่ยวโดยชุมชน; การท่องเที่ยวการเกษตร

¹ อาจารย์ประจำสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ABSTRACT

The study aimed to 1) studying the situation in Phohak community, Ratchaburi province. 2) studying the possibility of AGRO-Health tourism by Phohak community, Ratchaburi province. 3) creating the knowledge between the people in Phohak community about the possibility of AGRO-Health tourism by Phohak community, Ratchaburi province. The study was conducted by using qualitative research and collecting information for studying about the possibility of AGRO-Health tourism management. The analysis of the content from in-depth interviewees 31 people and communication group 15 and 30 people by purposive selection. The research found that: 1) The situation of Phohak community, Ratchaburi province. They have an ability to improve their place to be AGRO-Health tourism due to their community's tourist attractions. 2) The possibility of AGRO-Health tourism management in Phohak community, Ratchaburi province, they can make an attraction in their community and they can plan to improve the AGRO-Health tourism for 6 places consisting of 1. Prawn lives studies center 2. Paddy field studies center 3. Snakeskin gourami studies center 4. An observation of raising goat for meat 5. An archeological site of Khok pub 6. Riverside market 3) People in the community have created the knowledge between people in their community, so they will understand and be aware of the possibility of AGRO-Health tourism management by Phohak community, Ratchaburi Province.

Keywords: Travel Management; Health Tourism; Community – Based Tourism; AGRO Tourism

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศการสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ อย่างไรก็ตามตามอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามลำดับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศโดย

ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) สาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งด้านคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้างสมดุลของการพัฒนา ทั้งในมิติของพื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบ และกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ชุมชน และการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคตบนพื้นฐานของการลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) สามารถใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวไทยสู่วิสัยทัศน์ที่คาดหวังได้อย่างแท้จริง (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นำเอาวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีการประกอบอาชีพของเกษตรกร ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาผสมผสานด้วยระบบการบริหารจัดการทรัพยากรที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน อันก่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ของเกษตรกรนำไปสู่การถ่ายทอดภูมิปัญญา และเทคโนโลยีการเกษตรแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป เป็นอีกทางเลือกใหม่ของนักเดินทาง ที่จะได้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินและสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพ ได้ทำให้ได้หวนกลับไปค้นหาเรียนรู้เข้าใจ และมีความภาคภูมิใจ ในอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นคุณค่าภายใต้แนวคิดปรัชญาองค์ความรู้ภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษเกษตรกรไทย จะได้สัมผัสกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาชนบทชนบทรอบนิคมประเพณีวัฒนธรรมรูปแบบกิจกรรม และการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่หลากหลายทั้งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม จนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงามในทุกพื้นที่ของประเทศไทย (เกษณีย์ สัตตรัตน์ขจร, 2550)

การทำเกษตรกรรมเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนไทย เกษตรกรคือผู้ผลิตผลิตผลทางการเกษตรออกมาในรูปของวัตถุดิบที่ใช้เป็นอาหาร สำหรับผลิตที่ใช้เป็นอาหารเป็นหลัก ในปัจจุบันผู้บริโภคทุกคนต้องรับประทานอาหารเพื่อความเจริญเติบโตของร่างกาย และมีความสุขที่สมบูรณ์แข็งแรงและมีชีวิตยืนยาวในอดีตเราทำการเกษตรโดยอาศัยธรรมชาติ ผลิตที่ได้จึงไม่ปนเปื้อนสารพิษเหมือนปัจจุบัน เมื่อนำมาเป็นอาหารก็จะมีอันตรายต่อร่างกาย ในสมัยปัจจุบันมีการนำความรู้ที่หลากหลายและทันสมัยด้านการเกษตรมาใช้กับเกษตรกรโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว เช่น การใช้สารเคมี การใช้สารเร่งความเจริญเติบโตในสัตว์ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีในการตัดต่อพันธุกรรมพืชและสัตว์ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในสมัยปัจจุบัน ทำให้ผลิตผลทางการเกษตรที่จะใช้เป็นอาหารปนเปื้อนสารพิษที่ตกค้างเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคในที่สุด และเกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจของชาติโดยรวม เพราะสินค้าการเกษตรที่ส่งออก

ไปขายยังต่างประเทศถูกตีกลับจากสาเหตุที่สินค้ามีสารพิษปนเปื้อน (สำนักงานเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพ, 2553) ในขณะที่ปัจจุบันผู้บริโภคมีการใส่ใจในเรื่องของสุขภาพมากขึ้น การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตไปสู่ระบบที่เอื้อต่อสุขภาพ (บัณฑูร เศรษฐศิโรตม์, 2546)

การจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในหลาย ๆ ความหมาย ความเข้าใจ และประสบการณ์ที่ต้องมีชุมชนเป็นส่วนประกอบสำคัญ (วีระพล ทองมา, 2547)

พื้นที่ชุมชนโพหัก เป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยการทำเกษตรได้แก่ การเลี้ยงกุ้ง การปลูกข้าว การเลี้ยงปลาสด การทำไร่ ทำสวน คนในพื้นที่มีอาชีพเกษตรกร มีความรู้ในการทำเกษตรและเป็นคนในพื้นที่ แสดงให้เห็นได้ว่าพื้นที่ชุมชนโพหักมีความหลากหลายทางการเกษตร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี

3. เพื่อสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนถึงความ เป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดน ชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ โดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี ใช้ทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวไว้ว่าเป็นธุรกิจที่มีการดำเนินการ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่ ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อตอบสนองตามความต้องการและก่อให้เกิด ความพึงพอใจต่อตัวนักท่องเที่ยว ในภาคส่วนของ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะได้รับกำไรจากการให้บริการ และได้ผลประโยชน์เป็นการตอบแทน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวควรมี องค์ประกอบหลักอย่างน้อย 5 ประการ หรือ 5As ดังต่อไปนี้ 1) Accessibility หมายถึง การเข้าถึง 2) Activity หมายถึง กิจกรรม 3) Amenity หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก 4) Attraction หมายถึง สิ่งดึงดูดใจ 5) Accommodation หมายถึง ที่พัก (เทิดชาย ชัยบำรุง, 2551)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็น กระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวและการเกษตร ที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนที่เป็นเกษตรกรใน พื้นที่ และเป็นคนในชุมชน ให้ผู้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมใน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว (นิออน ศรีสมยง, 2552)

3. แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การเดินทางท่องเที่ยว ไปพักผ่อนหย่อนใจตามสถานที่ท่องเที่ยวที่รายรอบไปด้วย ธรรมชาติ โดยถือเป็นการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการ ส่งเสริมและรักษาสุขภาพ ทวีร์เกษตรธรรมชาติเป็นหนึ่งใน รูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น เยี่ยม

ชมแหล่งการทำเกษตรธรรมชาติเกษตรอินทรีย์ การเรียนรู้ภูมิ ปัญญาไทยในการทำเกษตรยั่งยืนแผนใหม่ ไร่ปุ๋ย ไร่ยาฆ่า แมลง โดยมีการทัศนศึกษา และพบปะสนทนาพูดคุยกับ นักวิชาการพื้นบ้านเกษตรกรรมไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2522)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวในประเทศไทยที่ได้รับความนิยมอย่าง สูงทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและชาวไทยด้วยกันเอง ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินมาตรการและ แผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งความเข้มแข็งของปัจจัยพื้นฐานด้าน การท่องเที่ยวของไทย เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ วิถี ชีวิต วัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้ นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัสกับกิจกรรมเหล่านั้น ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญต่อภาคการ ท่องเที่ยวมาโดยตลอด

5. บริบทและข้อมูลทั่วไปของชุมชนโพหัก

พื้นที่ตำบลโพหักเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ประมาณ 22,484 ไร่ มี 11 หมู่บ้าน สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึงตลอดปี เนื่องจากอิทธิพลน้ำทะเลหนุน เข้ามาทางปากน้ำแม่กลอง และคลองดำเนินสะดวก พื้นที่โดยภาพรวมที่ราบลุ่มเหมาะแก่ การทำการเกษตร คนในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงกุ้ง เลี้ยง สัตว์ ปลุกพืชและทำการเกษตร

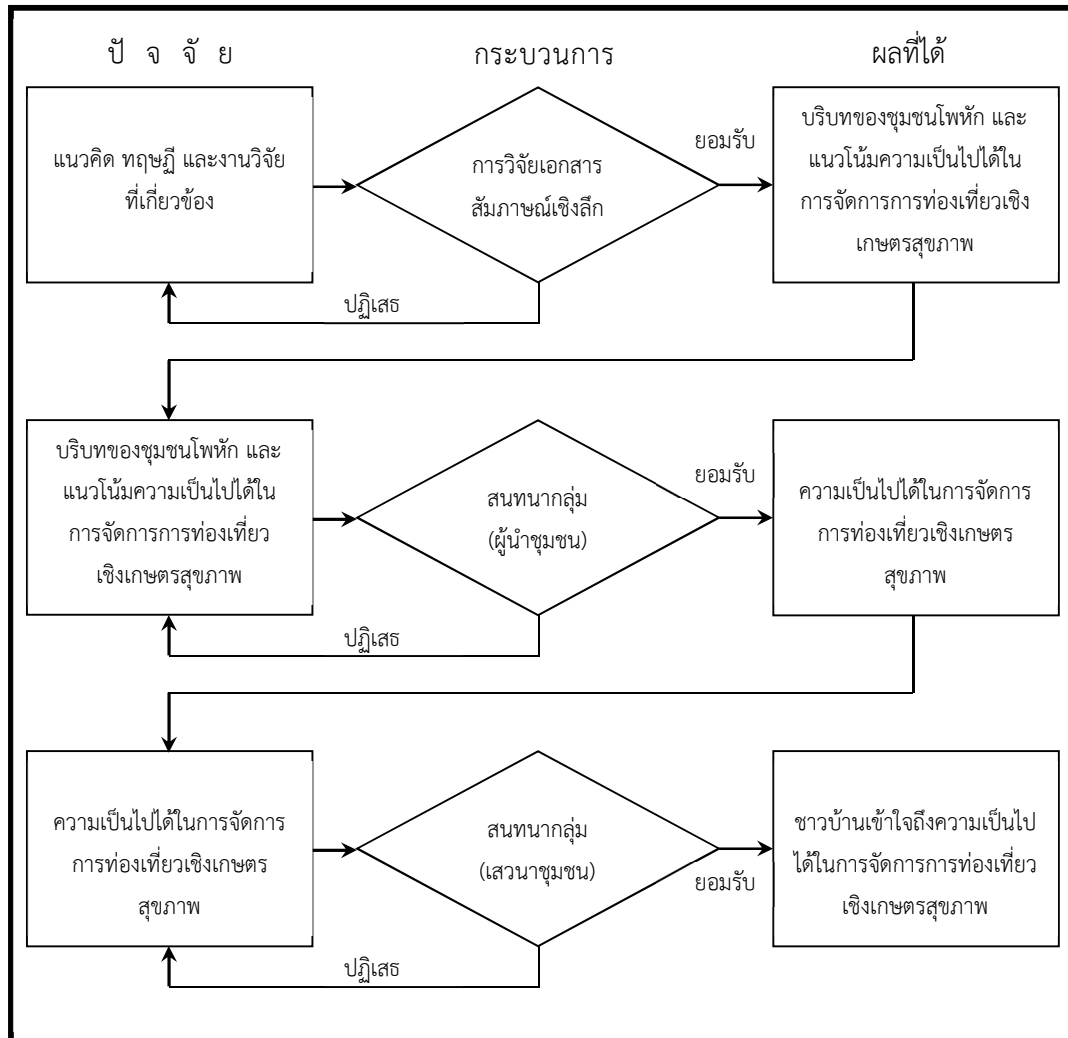
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุจิตราภรณ์ จุสปาโล (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านบางเหริยใต้ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการ ออกแบบรายการนำเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งเรียนรู้ใน ตำบลบางเหริยใต้ จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการศึกษาจาก การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม การ ประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ชุมชนและ ผู้ประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพ ในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำไป เป็นแนวทางในการพัฒนารายการนำเที่ยวบนฐานการรักษา

วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเชิงอนุรักษ์บนวิถีความ
พอเพียง เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชนทั้งแบบไปกลับและ

ค้างคืนเพื่อรองรับการเปิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสามารถ
เดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การดำเนินการ
มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร
สังเกต และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้นำชุมชนและชาวบ้าน
เพื่อศึกษาบริบทชุมชนโพหัก ขั้นตอนที่ 2 จัดสนทนากลุ่มจาก
ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านเพื่อหาแนวทาง และวิธีการพัฒนา
ให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ ขั้นตอน
ที่ 3 สร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนถึงความเป็นไปได้ในการ

จัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก
จังหวัดราชบุรี

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพ
หัก รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพหัก ผู้ใหญ่บ้านหรือ
ตัวแทนหมู่ 1 ถึงหมู่ 11 นักพัฒนาชุมชนโพหัก รอง
ปลัดเทศบาลตำบลโพหัก ประชาชนชาวบ้าน หัวหน้ากลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนการเลี้ยงปลาสด นักวิชาการด้านสาธารณสุข
ตำบลโพหัก ผู้ประกอบการในชุมชนโพหักและชาวบ้านใน
ชุมชนโพหัก จำนวน 31 คน

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ตัวแทนหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพหัก รองปลัดเทศบาลตำบลโพหัก นักพัฒนาชุมชนโพหัก และประชาชนชาวบ้าน ทั้งหมด 15 คน

จัดสัมมนาชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนถึงความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดนชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี โดยมีชาวบ้านมาร่วมสัมมนาจำนวน 30 คน

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือตรวจสอบแหล่งข้อมูลจาก แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจะสังเกตและสัมภาษณ์เรื่องเดียวกันแต่เวลาต่างกัน แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจะสังเกตและการสัมภาษณ์ในเรื่องเดียวกันแต่ต่างสถานที่กัน แหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าเปลี่ยนบุคคลผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์และเปรียบเทียบข้อมูลของแต่ละบุคคล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความของผู้วิจัยโดยใช้หลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตีความ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยสรุปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ จำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 บริบทของชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาพบว่าชุมชนโพหักมีเชื้อสายดั้งเดิมเป็นชาวไทยแท้ โดยแรกเริ่มชุมชนโพหักนั้นอยู่บริเวณรอบๆ วัดใหญ่โพหัก และบริเวณรอบๆ เป็นป่าอ้อ ป่าแขม แล้วพอชุมชนขยายมาเรื่อยๆ มาเป็นโพหักในปัจจุบัน ตำบลโพหักประกอบไปด้วย 11 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 ชุมชนบ้านท่าใหญ่ หมู่ 2 ชุมชนบ้านสามแยก หมู่ 3 ชุมชนบ้านวังกล้า หมู่ 4 ชุมชนบ้านหัวบ้าน หมู่ 5 ชุมชนบ้านห้วยม หมู่ 6 ชุมชนบ้านน้ำตาล หมู่ 7 ชุมชนบ้านท้ายวัด หมู่ 8 ชุมชนบ้าน

วังกุ่ม หมู่ 9 ชุมชนบ้านบางหัวขัน หมู่ 10 ชุมชนบ้านหัวเกาะ หมู่ 11 ชุมชนบ้านสามง่าม ชุมชนโพหักมีอาณาเขตของตำบลโพหักทิศเหนือติดต่อกับตำบลดอนคา ตำบลดอนใหญ่ อำเภอบางแพ ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลวังงาม ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวกทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว และ ตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหัวโพ ตำบลบางแพ และ ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก

ภูมิอากาศส่วนใหญ่มีฝนตกกับอากาศร้อน มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ครอบคลุมทั้งตำบล ที่ทำการชุมสายโทรศัพท์ จำนวน 1 แห่ง สามารถให้บริการครอบคลุมทุกตำบล และมีที่ทำการไปรษณีย์ จำนวน 1 แห่ง การคมนาคมในชุมชนโพหักและท้องที่ใกล้เคียง สามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางรถยนต์ และทางเรือ โดยมีเส้นทางคมนาคม ดังนี้ ทางหลวงจังหวัด บางแพ ดำเนินสะดวก หมายเลข 325 (บางแพดำเนินสะดวก) เป็นถนนลาดยางมีเขตทาง 18 เมตร และผิวจราจรกว้าง 7 เมตรทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3236 (หัวโพ โพหัก) เป็นถนนที่แยกจากทางหลวง หมายเลข 325 บริเวณสี่แยกตำบลหัวโพถึงตำบลโพหักระยะทาง 8 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางมีเขตทาง 15 เมตร และผิวจราจรกว้าง 5.50 เมตร ถนนสายต่าง ๆ ที่เชื่อมกับชุมชน ดังนี้ ถนนสายโพหักไปดอนโฆ จากตำบลโพหักถึงอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครและอำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ถนนจากตำบลโพหักไปตำบลดอนคา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ถนนจากตำบลโพหักไปอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี การเดินทางโดยรถยนต์ประจำทางมีรถยนต์ประจำทางให้บริการคือสายโพหัก โพธาราม ออกจากชุมชนโพหัก ผ่านอำเภอบางแพ ไปสิ้นสุดที่ตลาดโพธาราม อำเภopoธาราม จังหวัดราชบุรี ชาวชุมชนโพหักส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา สลิด ปลูก้าว และสวนผลไม้ นอกจากนี้ยังมีอาชีพรับจ้างทั่วไปและค้าขายอีกด้วย

ส่วนที่ 2 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ 5A และ SWOT มีรายละเอียดดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้นๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไป ตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในชุมชนโพหักคือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถเรียนรู้วิถีชีวิตและอาชีพของคนในชุมชน ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการท่องเที่ยวจากการศึกษาหาความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว การบอกถึงเรื่องราวความเป็นมา วิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น คนที่อาศัยในชุมชนโพหักเป็นคนพื้นเพโพหักตั้งแต่กำเนิด มีอาชีพทำการเกษตรมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ สิ่งที่สามารถดึงดูดหรือโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถไปเยือนจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวและสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก

ในแต่ละหมู่บ้านจะมีความโดดเด่นและแตกต่างกันไปที่สามารถเป็นจุดดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวในชุมชนโพหักจะประกอบไปด้วย 11 หมู่ ได้แก่ หมู่ 1 โดยรวมของพื้นที่เป็นแหล่งชุมชน มีตลาดและการค้าขาย ร้านค้า ไม่มีบ่อกึ่ง แต่มีการนำกึ่งจากหมู่บ้านอื่น ๆ มาแปรรูป เช่น กุ้งเผา กุ้งอบ กุ้งอบโพหักเป็นอาหารจานเด็ดที่มีชื่อเสียงในเรื่องของรสชาติความอร่อยของซอสที่อบมากับกุ้งก้ามกราม เป็นต้นสวนผลไม้ ไร่หรือนาในพื้นที่บริเวณนี้ ชุมชนหมู่บ้านนี้จะใช้ชีวิตที่เรียบง่ายตามวิถีชาวโพหัก มีการจราจรที่ไม่แออัด จุดดึงดูดคืออาหารและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนหมู่บ้านนี้ หมู่ 2 แหล่งโบราณคดีโคกพลับมีเรื่องโครงกระดูกโบราณ การค้นพบที่เกิดขึ้นคือการค้นพบแหล่งโบราณคดีที่มีโครงกระดูกมนุษย์พร้อมของใช้และเครื่องประดับสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุ 1,000-3,000 ปี ซึ่งเป็นการค้นพบแหล่งโบราณคดีในยุคก่อนประวัติศาสตร์ ในหมู่ 3 โดดเด่นในเรื่องของการเลี้ยงกุ้งมีบ่อกึ่งจำนวนมากในหมู่บ้าน หมู่ที่ 4 จะโดดเด่นในเรื่องของการ

เลี้ยงกุ้ง และขนมไทยที่มีชื่อเสียงในเรื่องของความอร่อยในหมู่บ้านคือ ขนมลอดช่อง และขนมหม้อแกง หมู่ที่ 5 จะโดดเด่นในเรื่องของขนมกละเมยอ้อย และอยู่ติดคลองมีคลองที่มีวิวที่สวยงาม หมู่ที่ 6 มีความโดดเด่นในเรื่องของอาหารคือผัดหมี่ และการทำเครื่องจักรสาน การทำตอกฉัตร การทำนาข้าว หมู่ที่ 7 มีความโดดเด่นในเรื่องอาหารท้องถิ่นคือแกงหัวตาล หมู่ที่ 8 การทำข้าวหมาก หมู่ที่ 9 มีสวนมะพร้าว ทำนาทำไร่ ทำปาล์มน้ำมัน หมู่ 10 ทำข้าวหลาม หมู่ 11 เลี้ยงแพะเนื้อ จุดเด่นในแต่ละหมู่บ้านแสดงให้เห็นถึงความน่าสนใจของคนในชุมชนที่มีความโดดเด่นที่แตกต่างกันไป โดยสิ่งเหล่านี้ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชนโพหัก

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางหรือโครงข่ายขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนแต่มีจำนวนที่ไม่เพียงพอในเส้นทางเชื่อมโยงต่าง ๆ ในแต่ละหมู่บ้าน เส้นทางคมนาคมมายังแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก เส้นทางคมนาคมมายังชุมชนโพหัก สำหรับถนนเส้นหลักเป็นถนนที่ได้รับการพัฒนาแล้ว พื้นผิวถนนสามารถรองรับกับขบวนรถได้ดีเป็นอย่างดี ถนนมีรถวิ่งผ่านไปผ่านมาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นเส้นทางที่สามารถผ่านไปมายังจุดหมายปลายทางอื่น ๆ ได้ ส่วนถนนเส้นรองที่วิ่งผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ บางหมู่บ้านมีการจัดการเรื่องโครงสร้างพื้นฐานในการคมนาคมได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันยังมีบางหมู่บ้านที่ยังไม่เกิดการพัฒนาย่างเต็มรูปแบบ ถนนมีลักษณะเป็นดินลูกรัง ไม่ได้มีการปูพื้นคอนกรีตหรือลาดยาง ในส่วนนี้ถือเป็นส่วนสำคัญต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากเกี่ยวข้องกับความสะดวก ในชุมชนไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนในการเดินทางไปยังแต่ละหมู่บ้าน ถนนสายรองหรือยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ มีส่วนสำคัญในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป การจัดทำป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนโพหัก การมีป้ายบอกทางเป็นการแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนโพหัก ช่วยต่อการ

เดินทาง สะดวกและไม่ทำให้เสียเวลาในการเดินทางของนักท่องเที่ยวหรือคนที่สัญจรไปมาบริเวณนั้น

ความหลากหลายของระบบการขนส่งต่างๆ เช่น รถตู้ รถทัวร์ รถไฟ รถบริการรับจ้างต่าง ๆ เป็นต้น เส้นทางสายโพหัก โพธาราม ดำเนินการโดยบริษัท กูเกียริติเดินรถ จำกัด ออกจากเทศบาลตำบลโพหัก ผ่านดอนมะขามเทศ บ้านลำพญา ตำบลหัวโพ อำเภอบางแพ แยกบางแพ ถึงอำเภोधาราม รวมระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร รถประจำทางออกจากโพหัก เวลา 06.00 น. ถึง 16.00 น. ทุกวัน เที่ยวกลับจากทางแยกบางแพ (บริเวณปั๊มเอสโซ่) เวลา 07.50 น. ถึง 18.00 น. ทุกวัน

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความสุข ความสบายใจและความประทับใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนโพหักมีสิ่งต่าง ๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความสะดวกสบายที่สำคัญมากที่สุด คือ ถนนหนทางที่เดินทางสะดวก เส้นทางต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดราชบุรีได้เป็นอย่างดี ช่วยต่อการเข้าถึง สะดวก ในเรื่องการจัดการขยะชุมชนมีการคัดแยกขยะ ดูแลรักษาความสะอาดในชุมชนและพื้นที่บริเวณใกล้เคียงเป็นอย่างดี มีถังขยะพร้อมฝาปิดมิดชิดไว้บริการ เพื่อป้องกันการทิ้งขยะเกลื่อนกลาด และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค ทั้งนี้ชุมชนมีการคัดแยกขยะ เพื่อลดปริมาณการกำจัดและสามารถนำไปขายเพิ่มรายได้ในครัวเรือนอีกด้วย อีกทั้งมีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด ด้านที่พัก ในตำบลโพหักมีที่พักสำหรับผู้เดินทางเข้ามาแล้วต้องการพักค้างคืน มีที่พักอยู่ที่ หมู่ 2 ของตำบลโพหัก มีเพียงที่เดียวคือที่นี่เท่านั้น เมื่อก่อนเคยมีการทำที่พักเป็นลักษณะคล้ายกับโฮมสเตย์แต่ไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเท่าที่ควร และไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุผลหลากหลายประการ จึงทำให้ที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ยุติการให้บริการลง ที่พักมีความสะดวกสะอาดได้มาตรฐานปานกลาง ที่พักมีน้อย ถ้ามีนักท่องเที่ยวหรือมีผู้สนใจพักค้างคืนในชุมชนความเพียงพอ

ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทความปลอดภัยในชุมชนโพหัก ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านจะเป็นผู้ดูแลในเรื่องความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ มีสถานีตำรวจ และมีสายตรวจที่ออกตรวจตราอย่างสม่ำเสมอในชุมชน

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องมีการต้อนรับอย่างเป็นมิตรจากเจ้าของท้องถิ่น (Amity) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมแล้วเกิดความสุข ความประทับใจ จนเป็นที่กล่าวขานถึงความเป็นมิตรไมตรีอันดีงามของคนไทยไปทั่วโลก ซึ่งความมีมิตรไมตรีนั้น คนในชุมชนท้องถิ่นมีความสุภาพเรียบร้อย บริการด้วยรอยยิ้ม มีความยิ้มแย้มแจ่มใส ชาวบ้านในชุมชนให้การต้อนรับแก่ผู้มาเยือนเป็นอย่างดี คนในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของชุมชนเป็นอย่างดี

5. ทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องมีกิจกรรมที่น่าสนใจ (Activity) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการที่มีความดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยว สามารถความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เกิดความแปลกใหม่ น่าค้นหา ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพราะการทำเกษตรเป็นรากฐานสำคัญด้วยวิถีการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่รวมทั้งวิถีวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นอารยธรรมที่ได้รับการสั่งสมและสืบทอดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง วัฒนธรรม ด้านการเกษตรของชุมชนชาวโพหักเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ที่ตั้ง เกษตรกรมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองบนพื้นฐาน ของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเลี้ยงสัตว์ การทำไร่ ทำสวน ได้อย่างมีคุณภาพและการเกษตรยังสามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมหรือรูปแบบ การให้บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ผลิตได้พบปะกันโดยตรง สามารถสัมผัสการเพาะปลูกและเลี้ยงกึ่งได้อย่างใกล้ชิด

การวิเคราะห์ SWOT

จากการศึกษาพบว่าจุดแข็งของชุมชนโพหักในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพประกอบด้วย 1) วิถีชีวิตการเลี้ยงกึ่งของชุมชนโพหัก 2) ชุมชนอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพ 3) ร้านอาหารอร่อย 4) มีโบราณสถานโคกพลับ 5) คนในชุมชนโพหักเป็นคนที่มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้ม และต้อนรับต่อคนภายนอกที่เดินทางเข้ามาในชุมชน 6) ผู้นำชุมชน

เข้มแข็งมีวิสัยทัศน์ จุดอ่อนของชุมชนโพหักประกอบด้วย 1) ป้ายบอกทางเพื่อเดินทางไปยังแต่ละหมู่บ้านยังไม่มี ความชัดเจน 2) ที่พักรถมีจำนวนน้อย โอกาสของชุมชนโพหัก ประกอบด้วย 1) มีการสนับสนุนจากทางภาครัฐในด้านต่างๆ 2) รัฐบาลมีนโยบายสร้างชุมชนท่องเที่ยว โอกาสของชุมชนโพหัก 1) รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) นักท่องเที่ยวในปัจจุบันให้การสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น อุปสรรคของชุมชนโพหัก 1) งบประมาณในการพัฒนามีไม่เพียงพอ 2) นักท่องเที่ยวยังไม่รู้จักชุมชน

จากการศึกษาพบว่ามีแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมและจุดท่องเที่ยว ดังนี้

จุดที่ 1 ศูนย์การเรียนรู้วิถีชีวิตการเลี้ยงกุ้งใช้พื้นที่ของ หมู่ที่ 3 และ หมู่ที่ 4 โดยกิจกรรมในจุดนี้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตการเลี้ยงกุ้ง ได้ความรู้เรื่องการเลี้ยง กุ้ง

จุดที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้แนวข้าวใช้พื้นที่ของหมู่ที่ 9 โดยกิจกรรมในจุดนี้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาว นา วิธีการปลูกข้าว และชมบรรยากาศของทุ่งนา

จุดที่ 3 ศูนย์การเรียนรู้ปลาสดใช้พื้นที่ของหมู่ 9 โดยกิจกรรมในจุดนี้นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้กระบวนการใน การเลี้ยงปลาสด และกระบวนการผลิตปลาสดแดดเดียว

จุดที่ 4 ชมวิถีการเลี้ยงแพะเนื้อที่หมู่ 11 โดย กิจกรรมในจุดนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ในเรื่องของการ เลี้ยงแพะเนื้อ และสามารถให้อาหารแพะเนื้อได้

จุดที่ 5 แหล่งโบราณคดีโคกพลับในหมู่ที่ 2 โดย กิจกรรมในจุดนี้นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับแหล่ง ประวัติศาสตร์ที่มีอายุ 1,000-3,000 ปี

จุดที่ 6 ตลาดริมน้ำในหมู่ที่ 6 เปิดให้บริการเฉพาะ วันเสาร์และวันอาทิตย์ ภายในตลาดจะมีร้านค้าของแต่ละ หมู่บ้านรวม 11 หมู่บ้านที่นำเอาของเด่นในแต่ละหมู่บ้านมา ขาย

นอกจากนี้ยังมีช่วงที่จัดกิจกรรมพิเศษหรือประเพณี สำคัญของคนในชุมชนเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับ ประสบการณ์ในด้านของประเพณีชุมชน ประกอบด้วย 1) ขบวนแห่ 11 หมู่บ้าน 2) การแข่งขันเรือยาว

ส่วนที่ 3 สร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนถึงความ เป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพโดน ชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านมีความรู้เกี่ยวกับชุมชน ของตนเองเป็นอย่างดี และมีความพร้อมในการให้ความ ร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สุขภาพ โดยหากมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของ ชุมชนให้เหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนา ศักยภาพของชาวบ้านในชุมชนแล้ว ชุมชนโพหักนั้นสามารถ พัฒนาขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพที่น่าสนใจได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ โดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี สามารถวางแผนทางในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรสุขภาพได้ 6 จุด ประกอบด้วย 1) ศูนย์การเรียนรู้ วิถีชีวิตการเลี้ยงกุ้ง 2) ศูนย์การเรียนรู้การทำนาข้าว 3) ศูนย์การ เรียนรู้ปลาสด 4) ชมวิถีการเลี้ยงแพะเนื้อ 5) แหล่ง โบราณคดีโคกพลับ 6) ตลาดริมน้ำ สอดคล้องกับ เทพพร ณ สงขลา ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน ในอำเภอช้างกลาง จังหวัด นครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงที่การท่องเที่ยว เชิงเกษตรช้างกลางได้รับความนิยม แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรมีการสาธิต ให้ความรู้ทางการเกษตร จำหน่ายผลผลิต ทางทางการเกษตร จากการศึกษพบว่าชาวบ้านมีความพร้อมใน การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสอด คล้องกับ กิ่งแก้ว บัวเพชร ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการ จัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนคีรี วัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้ชุมชน จัดการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง ชาวบ้านจะต้องเข้ามามี ส่วนร่วมอย่างทั่วถึง อาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้ามาสนับสนุน สามารถถ่ายทอดความรู้ในการ จัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติแก่ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ จากการศึกษาพบว่าสามารถวางแนวทางในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพได้ 6 จุด หากดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้สำเร็จจะสามารถพัฒนาชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ โดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรี พบว่าการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้นั้นชาวบ้านในชุมชนมีส่วนสำคัญที่สามารถทำให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีได้ดังนั้นหากชุมชนใดที่

ต้องการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้วนอกจากจะต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ต้องพัฒนาบุคลากรในชุมชนร่วมด้วย

3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ในการศึกษาเรื่องความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ โดยชุมชนโพหัก จังหวัดราชบุรีนั้นเป็นการศึกษาเพื่อประเมินและวางแนวทางเท่านั้นในงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพื่อดำเนินการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว*. ฉบับที่ 1 กรกฎาคม – กันยายน 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เกศณีย์ สัตตรัตน์จร . (2550). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษา หมู่บ้านปางมะโอ อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิติ ชูชาติ. (2543). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฏฐา ปิยะกุล. (2556). *การประเมินศักยภาพของที่อยู่อาศัยเพื่อการพัฒนาเป็นโฮมสเตย์ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร กรณีศึกษา พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมู่ที่ 3 ตำบลคลองเขื่อน อำเภอกองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองศักดิ์ คุ่มไชนะและคณะ. (2543). *การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติการ*. โรงพิมพ์บริษัทพิชการพิมพ์ จำกัด.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2551). *การท่องเที่ยวไทยนานาชาติปี พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย.
- นิภาพร หนูอักษร. (2548). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต*. ปริญญาโท. วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์. (2546). *เกษตรกรรมยั่งยืน นโยบายเกษตรสุขภาพ*. สถาบันวิจัยและสุขภาพ เอกสารประกอบการปฏิรูประบบสุขภาพ สำหรับการประชุมเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ.
- พจนา สวนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พัทยมล สือสวัสดิ์ณิษฐ์. (2558). *ต้นแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพในภาคตะวันออกของประเทศไทย*. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากรปีที่ 35 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน พ.ศ. 2558.

- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณ ในการปฏิรูประบบราชการ*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2546). *การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานสภาพัฒนาการศรัทธา.
- วารุณี เกตุสะอาด และปรณ สุวานิช. (2554). *การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย มสธ. วิจัย ประจำปี 2554 หน้า 364-379.
- วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนาง. (2547). *ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอมะเริ่ จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศิริจรรยา ประพตกิจ. (2553). *การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอมะเริ่ จังหวัดตราด เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.
- สุจิตราภรณ์ จุสปาโล. (2558). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านบางเหริ่งใต้ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา*. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2558.
- สินธุ์ สโรบล. (2546). *การท่องเที่ยวโดยชุมชนแนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ*. โครงการประสานงานวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวและชุมชน. สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค. พิมพ์ครั้งที่1. เชียงใหม่ : วนิดา เพรส.
- Alejandro Herrera, Catalino and Magdalena Lizardo (2004). *Agriculture's environmental externalities valuation: Agro-tourism in the Dominican Republic*. Journal of Agricultural and Development Economics. Vol. 1, No. 1, 2004, pp. 87-116.
- Paresh V. Joshi and Milind B. Bhujbal. (2012). *Agro-Tourism A Specialized Rural Tourism: Innovative Product Of Rural Market*. International Journal of Business and Management Tomorrow.pg 1-12.
- S. H. P. Malkanthi and J. K. Routry (2011). *Potential for Agro-Tourism Development: Evidence from Srilanka* revealed that there are several possibilities for the establishment of agritourism in the country.

การดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561

โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา

ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ : กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนม

REPORT FOR MONTH NON – GOVERNMENT BUDGET 2018 BY QR CODE PASS

WWW.ARC.NPU.AC.TH FOR PERSONNEL WHO HAVE NOT GRADUATED, BY MAJORING IN
ACCOUNTING/MANAGEMENT: CASE STUDY DONE BY THE ACADEMIC RESOURCE
CENTER NAKHON PHANOM UNIVERSITY

กรรณก นวลคำ¹

KORNKANOK NUANKHUM

บทคัดย่อ

การดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ: กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนม ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th 2. เพื่อให้บุคลากรสำนักวิทยบริการเข้าใจรายงานก่อนการประชุมประจำเดือน 3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรสำนักวิทยบริการที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ 4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของบุคลากรในการใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test และ ค่า F-Test

ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ สามารถทำความเข้าใจรายงานประจำเดือน ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th อยู่ในระดับปานกลาง การทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ความเข้าใจรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ ไม่แตกต่างกัน อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและจบการศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : รายงานทางการเงิน ; งบการเงิน ; บัญชี ; เงินนอกงบประมาณ ; QR Code

¹ นักวิชาการเงินและบัญชี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

The implementation of the Report, in relation to the Non – Government Budget 2018 by QR Code pass www.arc.npu.ac.th - for personnel who have not graduated, by majoring in Accounting/Management. Case Study done by - the Academic Resource Center Nakhon Phanom University. The main objectives of this study were - firstly, to prepare a report in relation to the Non – Government Budget 2018 by QR Code pass www.arc.npu.ac.th. Secondly, to make personnel in the Academic Resource Center, aware of the report, in an attempt to gain their understanding of its' content before the monthly meeting. Thirdly, to compare the opinions of personnel in the Academic Resource Center, who have not graduated, by majoring in Accounting/Management. And fourthly, to assess the satisfaction of personnel using QR Code pass www.arc.npu.ac.th. The samples used were offered by 16 personnel' from the Academic Resource Center Nakhon Phanom University. All samples were selected by a questionnaire. The tools used to collect data - statistics used in data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test and F-Test.

In conclusion: The results of the study for those involved in the study - Report for Month Non – Government Budget 2018 by QR Code pass www.arc.npu.ac.th for personnel who have not graduated, by majoring in Accounting/Management. At the moderate level. The hypothesis test found that both gender understandings of the Report for Month Non – Government Budget 2018 by QR Code pass www.npu.ac.th did not differ. Factors such as - age, education level, and those who graduated in different disciplines, did not influence the understandings of the Report for Month Non – Government Budget 2018 by QR Code pass www.npu.ac.th which were statistically significant, differing at.05 level.

Keywords: Financial Report ; Financial Statement ; Accounting ; Non-Government Budget ; QR Code

บทนำ

การดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ: กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม จัดทำขึ้นเพื่อให้บุคลากรที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี/บริหารธุรกิจหรือสาขาที่เกี่ยวข้องมีคู่มือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความเข้าใจทราบถึงความหมายและมีความเข้าใจรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นในรายงานประจำเดือนก่อนมีการประชุมบุคลากร

สำนักวิทยบริการทุกเดือน ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของสำนักงานและเพื่อเป็นเอกสารสารสนเทศด้านบัญชี เป็นคู่มือในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านบัญชี และกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณปีงบประมาณ 2561

ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะนักวิชาการการเงินและบัญชี รับผิดชอบงานบัญชี จึงสนใจที่จะศึกษาการวิจัยเรื่องดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์

www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในหลักสูตรบัญชี/บริหารธุรกิจ: กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนางานให้ดีขึ้น และเพื่อให้ผู้อ่านรายงานประจำเดือนได้มีความเข้าใจในงบและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ: กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

2. เพื่อให้บุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ ทำความเข้าใจรายงานก่อนการประชุมประจำเดือน

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรสำนักวิทยบริการที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ

4. ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ในการใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th

5. เพื่อเป็นเอกสารสารสนเทศด้านบัญชีและเป็นการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนปฏิบัติงานบัญชีและกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานประจำเดือน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย

ตัวแปรต้น

ข้อมูลทั่วไปของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม
1.เพศ
2.อายุ
3.ตำแหน่ง
4.ระดับการศึกษา
5.จบการศึกษาใน
สาขาวิชา

ตัวแปรตาม

ความเข้าใจรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ ประกอบด้วย

- 1.ด้านความหมายของการบัญชี
- 2.ด้านองค์ประกอบของรายการบัญชีและสมการบัญชี
- 3.ด้านการบันทึกรายการในสมุดบัญชี
- 4.ด้านความสัมพันธ์ของงบการเงินและรายการทางการเงิน
- 5.ด้านประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี

ความพึงพอใจของบุคลากรสำนักวิทยบริการในการใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ: กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 16 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามระดับความรู้ความเข้าใจรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) มีจำนวน 4 ข้อ คือ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และจบการศึกษาในสาขา

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของบุคลากรในการใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะด้วยตนเองและรอรับแบบสอบถามกลับคืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551: 165) ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว ไปหาค่าเฉลี่ยพร้อมกำหนดเกณฑ์ การให้ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 166)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง น้อยที่สุด

การวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Independent t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของตัวแปรอิสระ จำแนกเพศ ตำแหน่ง และใช้ F-test (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของตัวแปรอิสระ จำแนกอายุ ระดับการศึกษา และจบในสาขาวิชา

เมื่อเปรียบเทียบทดสอบสมมติฐานแล้วหาพบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยวิจัยจะนำมาเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

(Scheffe' test for all Possible Comparison) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 321)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของบุคลากรในการใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th การ

มากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปหาค่าเฉลี่ยพร้อมกำหนดเกณฑ์ การให้ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551: 166)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ แบ่งออกได้ดังนี้

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของโรวินลลีและเฮมเบิลตัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)

1.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551: 94)

1.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และใช้การบรรยายข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. สถิติการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้

วิเคราะห์ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้สถิติ เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551: 165) ดังนี้

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 103) คำนวณจากสูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด 2551: 105) คำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551:103) คำนวณจากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

2.4 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่

2.4.1.การทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่า t (t-test) Independent Sample ชนิด Pooled Variance โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551: 102)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

2.4.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยทดสอบค่า F (F-test One-way ANOVA) ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540: 113)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

และทดสอบรายคู่หลังการวิเคราะห์ F-test ใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe' test for all Possible Comparison) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 321)

$$FS = \frac{(C_1 \bar{X}_1 + C_2 \bar{X}_2 + \dots + c_k \bar{X}_k)^2}{MS_E \left\{ \frac{C_1^2}{n_1} + \frac{C_2^2}{n_2} + \dots + \frac{C_k^2}{n_k} \right\}}$$

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินการจัดทำรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ: กรณีศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม สรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. บุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ มีความเข้าใจรายงานก่อนการประชุมประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง 2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา จบการศึกษาในสาขาวิชา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 เพศ ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.3 ตำแหน่ง ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.4 ระดับการศึกษาความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดย

ผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.5 สาขาวิชาที่จบการศึกษา ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. การประเมินความพึงพอใจ

บุคลากรสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนมที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจมีความพึงพอใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. บุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจ มีความเข้าใจรายงานเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th ก่อนการประชุมประจำเดือนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง

2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สำหรับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษา ในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 รายด้านพบว่า

2.1 เพศ ต่างกันความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างก็มีความสามารถในการใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th ได้ดีเท่าๆกัน เนื่องจาก QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สามารถเข้าถึงสะดวกรวดเร็ว ง่ายต่อ

การใช้งาน ประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูลและสามารถแก้ปัญหาในการเข้าถึงข้อมูล ส่งผลให้ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ ต่างกันความเข้าใจรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนมที่มีอายุมาก มีการสะสมประสบการณ์ในการทำงานมาก ได้รับการอบรมประชุมสัมมนา ศึกษาดูงานตลอดจนฝึกทักษะในเรื่อง QR Code ทำให้ มีความรู้ความเข้าใจรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ แตกต่างจากผู้ที่มีอายุน้อยส่งผลให้บุคลากรอายุ ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณแตกต่างกัน

2.3 ตำแหน่ง ต่างกันความเข้าใจรายงานประจำเดือนเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนมที่มีตำแหน่งต่างกัน มีบทบาทหน้าที่ในการทำงานและมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานแตกต่างกันผู้ที่ทำหน้าที่บริหารก็จะปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานในสำนักงานตามกรอบและภาระงานที่ทางมหาวิทยาลัยมอบหมาย ส่วนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานวิทยบริการ ก็ปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร ส่งผลให้บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์www.arc.npu.ac.th แตกต่างกัน

2.4 ระดับการศึกษาต่างกันความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนมที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาในการศึกษาเป็นระยะเวลานาน ทำให้ได้แนวคิด ทฤษฎี และ

ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่ร่ำเรียนมาสร้างทักษะและทำความเข้าใจรายงานงบทดลองประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th ส่งผลให้ระดับการศึกษาต่างกันความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์www.arc.npu.ac.th แตกต่างกัน

2.5 สาขาวิชาที่จบการศึกษาต่างกันความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์www.arc.npu.ac.th แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนมที่จบการศึกษาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีได้ทำงานเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมต่างๆทางคอมพิวเตอร์อยู่ตลอดเวลาทำให้มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญในการเขียนและใช้โปรแกรมต่างๆทางคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้บุคลากรที่จบการศึกษาในสาขาวิชาต่างกันความเข้าใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th แตกต่างกัน

3. การประเมินความพึงพอใจ บุคลากรสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนมที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาวิชาบัญชี/บริหารธุรกิจมีความพึงพอใจรายงานประจำเดือน เงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2561 โดยผ่าน QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก การใช้ QR Code ผ่านเว็บไซต์ www.arc.npu.ac.th สามารถเข้าถึงสื่อดูรวดเร็วต่อการใช้งาน ประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูลและสามารถแก้ปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลสอดคล้องกับ (ภูวดล บัวบางพลู, 2554) การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนารูปแบบระบบโดยประเมินด้านสอดคล้อง ขององค์ประกอบระบบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนที่

พัฒนาขึ้นอยู่ในเกณฑ์ระดับเหมาะสมมาก ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ ผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมสามารถสรุปได้ว่ามีความพึงพอใจมากต่อระบบบริหารจัดการ การเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายอุดมศึกษานักศึกษา และสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพการศึกษาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพบว่าประสิทธิภาพสื่อการสอนเทคโนโลยีร่วมสมัยบนคิวอาร์โค้ด เรื่องลีลาศ ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเทียน ทรัพย์สมบูรณ์ กฤติกา สังขวดี และ ปัญญา สังขวดี (2557 : 46) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสื่อการสอนเทคโนโลยีร่วมสมัยบนคิวอาร์โค้ด เรื่องลีลาศ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูป การพัฒนาระบบสื่อการสอนเทคโนโลยีร่วมสมัยบนคิวอาร์โค้ด เรื่องลีลาศ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้ระบบสื่อการสอนเทคโนโลยีร่วมสมัยบนคิวอาร์โค้ด เรื่อง ลีลาศ เครื่องมือการวิจัย เลือกรวบรวมข้อมูลในบทเรียนออนไลน์และยังสามารถเรียนผ่านคิวอาร์โค้ด 10 บทเรียน ได้แก่ บิกิน, ชะชะซ่า, ลัมบ้า, แทงโก้, วอลซ์, ควิกวอลซ์, แซมบ้า, ร็อค, ควิกสเต็ป และ ตะลุงเทม โป้ ผ่านการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้มาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ โดยพัฒนาเป็นบทเรียนระบบสื่อการสอนเทคโนโลยีร่วมสมัยบนคิวอาร์โค้ด พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างได้แก่นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 37 คน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญจุฑา คาบรลือ วิวัฒน์ มี สุวรรณ และพิชญากายวงสร้อย (2559: 75) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับศูนย์รวบรวมสายพันธุ์กล้วย เถลิงพระเกียรติ จังหวัดกาแพงเพชร การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพ และความต้องการการใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด 2) เพื่อออกแบบและประเมินเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด 3) เพื่อศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด 4) เพื่อศึกษาความ พึงพอใจของผู้ใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้บริการศูนย์รวบรวมสาย พันธุ์กล้วย เถลิงพระเกียรติ จังหวัดกาแพงเพชร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด แบบ

ประเมินเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด แบบทดสอบความรู้ของผู้ใช้บริการ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและความต้องการของศูนย์รวบรวมสายพันธุ์กล้วย เถลิงพระ เกียรติ จังหวัดกาแพงเพชร เป็นสวนกึ่งธรรมชาติ แสดงพันธุ์กล้วยประมาณ 180 สายพันธุ์ มีทั้งกล้วยในประเทศ และต่างประเทศ เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ดช่วยให้ผู้มาใช้บริการมีความสะดวกขึ้น และป้ายบอกชื่อสายพันธุ์กล้วยต้องมี ความแข็งแรงและทนทาน โดยมีรูปแบบเด่นชัด ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่ออื่น ข้อมูลทั่วไป ลำต้น ใบ ดอก ผล และ ประโยชน์ของกล้วยชนิดนั้นๆ 2) ผลการออกแบบและประเมินเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด โดยภาพรวมมีความเหมาะสม มากที่สุด 3) ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบหลังการใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ดกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด มีความพึงพอใจในด้านการออกแบบอยู่ในระดับพึงพอใจ มากที่สุด ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ด้านการนำเสนออยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และโดยภาพรวม ความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการนำเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด มาบูรณาการ ใช้ในงานด้านอื่นๆของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อให้ผู้ให้บริการสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้อย่างสะดวก สามารถรับรู้ถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึงด้วยตนเองตามความต้องการของ แต่ละบุคคล

ระบบฐานข้อมูลกลางควรสร้างด้วย Web Service เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานในการพัฒนาระบบ แลกเปลี่ยนข้อมูล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ในงานอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัญธนา สุขแก้ว และชัยนันท์ ปัญญาวุฒิส. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายยูทูปของนักศึกษา สาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. วารสารวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561.
- ขวัญจุฑา คาบรลือ และคณะ. (2560). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ดเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับศูนย์รวบรวมสายพันธุ์กล้วย เถลิงพระเกียรติ จังหวัดกำแพงเพชร.
- ขวรัช ชินอริยะฤทธิ์ อรพรรณ เพิ่มสุข และอภิพงศ์ ปิงยศ. (2560). การพัฒนาเว็บไซต์และการประยุกต์ใช้คิวอาร์โค้ดเพื่อการศึกษาข้อมูลพรรณไม้ในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- ชัยมงคล เตียวกุล. (2545). ระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสม ของกลุ่มผลิตตำบล: กรณีศึกษาป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- ธัญญา อุตธารณ และเยาวลักษณ์ แก้วเย็น. (2556). ประสิทธิภาพระบบ QR Code เพื่อควบคุมครุภัณฑ์กรณีศึกษา กลุ่มสาขาวิชาจิตรกรรมและศิลปกรรม วิทยาลัยนานาชาติ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นฤเทพ สุวรรณธาดา สมคิด แซ่หลี่และ สรเดช ครุฑจั่น. (2556). การประยุกต์ใช้คิวอาร์โค้ดในการบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสำเร็จการศึกษาโดยนำเข้าข้อมูลผ่านระบบเก็บข้อมูลออนไลน์. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- ปรีชาพล บัญส่ง และศุภศิริ สุวรรณเกสร. (2556). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด เพื่อพัฒนาต้นแบบระบบระบุตัวตนสำหรับจัดระเบียบการจอดรถจักรยานยนต์: กรณีศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- มินท์ธิดา ถึงผึ้ง และคณะ. (2555). ผลกระทบของการปฏิบัติทางการบัญชีเชิงมีอาชีพที่มีต่อประสิทธิภาพการนำเสนองบการเงินของธุรกิจโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย. คณะการบัญชีและการจัดการ, หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครพนม. (2561). [ออนไลน์] Available : <http://www.npu.ac.th>.
- เยาวภา เชื้อนาค. (2558). การใช้ QR Code สำหรับวิทยานิพนธ์ สำนักหอสมุด. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- รวิวรรณ นันตา. (2560). การยอมรับนวัตกรรมทางการเงินของระบบการชำระเงินผ่าน QR Code. (เอกสารอัดสำเนา).
- ศรีชัย พลเวียง. (2549). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อการฝึกอบรมเรื่องการจัดทำบัญชีและรายงานการเงินกองทุนหมู่บ้าน. คณะศึกษาศาสตร์, หลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- เสริมโชค ไชยเลิศ. (2557). คู่มือกับบัญชี for AEC. สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (2561). ความรู้เบื้องต้นทางการบัญชี.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). คู่มืออธิบาย Freamwork ทางการบัญชี.
- สำนักงานมาตรฐานด้านการบัญชีภาครัฐ กลุ่มระบบบัญชีภาครัฐ กรมบัญชีกลาง. (2545). ความรู้ทางการบัญชีภาครัฐ.
- สรธรา ทอดต่อ. (2556). การตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมคิวอาร์โค้ด: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. (เอกสารอัดสำเนา).

- แสงเทียน ทรัพย์สมบูรณ์ และคณะ. (2557). *การพัฒนาสื่อการสอนเทคโนโลยีร่วมสมัยบนคิวอาร์โค้ดเรื่องลีลาศ*. (เอกสารอัดสำเนา).
- อนุรักษ์ โคตรบรรเทา. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการบันทึกบัญชีกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. คณะการบัญชีและการจัดการ, หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต. (เอกสารอัดสำเนา).
- อรรถพล วิเวก. (2555). *การรับ-ส่งคิวอาร์โค้ดของรูปภาพผ่านระบบเอสเอ็มเอสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่*. (เอกสารอัดสำเนา).
- Chih Ming Chen. (2010). *Research and development of application of mobile barcode to mobile sightseeing guide on mobile phone*. *Wseas transactions on information science and applications*, 7(1), 16-25.
- Chuanruksat, T. (2014). *Learning exhibition in common with the QR code technology on the topic of the computers evolution for vocational student level 1 studying in the department of business computer*, Phichit Community College. <http://arc.npu.ac.th>. (2561).
- Intarachai, T. (2013). *Development of information registration system of plant botanical garden in Thinopattawittaya School by using two-dimensional barcode technology*. (Independent Study, Naresuan University). (in Thai).
- Meesuwan, W. (2012). *Collective intelligence on social network*. *Journal of Education Naresuan University*, 14(1), 91-100. (in Thai).
- Pikulkaew, K. (2010). *QR code technology and application in the Southeast Asia Ceramics Museum of Bangkok University*. *BU Executive Journal*, 30(2), 110-114. (in Thai).
- Thapkhlo Campus. (Independent Study, Naresuan University). (in Thai).
- Tongnour, A. (2013). *Results 2-dimension barcode with walk rally subject local wisdom for grade 8 students at Bannonyai School Kamphaengphet Province*. (Independent Study, Naresuan University). (in Thai).
- Suwanthada, N., Saelee, S., and Kudjon, K. (2013). *Application of QR code to activity registration for graduate with import data via the online storage*. *Information Technology Journal*, 9(2), 20-26. (in Thai).

การตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

INFLUENCING DECISION MAKING IN VOCATIONAL EDUCATION OF KRIRK COLLEGE STUDENTS IN SAMUTPRAKARN PROVINCE

กวินทิพย์ ใหม่เอี่ยม¹ และ วัชรระ ยี่สุนเทศ²

KAWINTHIP MAIAM AND WACHARA YEESUNTED

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการ การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียน นักศึกษา โรงเรียนเกริกวิทยาลัย จำนวน 230 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและนำข้อมูลมารวบรวมได้ประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สมมุติฐานแบบ T-Test วิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test Correlation, Coefficient Regression Analysis

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษา ปวช. มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาทและมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภาครวมอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านสถานที่ ด้านสิ่งทีปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ ด้านบุคลากร ด้านค่าใช้จ่าย ด้านกระบวนการและด้านบริการ อยู่ในระดับความสำคัญมาก กระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบสมมุติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านบริการ ในเรื่องโรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนทันสมัย เช่น ใช้บทเรียนออนไลน์ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติม วิชาที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการตลาดแรงงาน เช่น สาขาการท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ด้านสถานที่ มีระบบรักษาความปลอดภัยที่น่าเชื่อถือ เช่น มีการติดกล้องวงจรปิดบริเวณโดยรอบโรงเรียน ด้านกระบวนการ มีเว็บไซต์ของโรงเรียนที่ออกแบบสวยงาม เช่น มีการปรับปรุงหน้าเว็บไซต์ทุกเดือน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ด้านบริการ ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียนทันกับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและควรเพิ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนโดยดูที่ความต้องการตลาดแรงงานเป็นหลัก ด้านค่าใช้จ่าย ผู้บริหารควรสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายของอุปกรณ์การเรียนที่นักเรียนได้รับอุปกรณ์การเรียนครบถ้วนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคนที่จะต้องใช้ในระหว่างเรียน และเพิ่มระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียม

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

การศึกษาสำหรับนักเรียน นักศึกษา ที่ผู้ประกอบการมีปัญหาเรื่องการเงิน ด้านสถานที่ ผู้บริหารควรส่งเสริมเรื่องของการรักษาความปลอดภัยในเรื่องการเข้า ออก ของนักเรียน นักศึกษา หรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อกิจธุระในโรงเรียน เพิ่มกล้องวงจรปิดภายในโรงเรียนและบริเวณรอบโรงเรียน จัดสรรจำนวนนักเรียนไม่มากเกินไปเพื่อให้ครูผู้สอนดูแลนักเรียน นักศึกษาได้ทั่วถึง ด้านการส่งเสริมการตลาด บริหารควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้มากขึ้นโดยอาจเพิ่มช่องทางสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเช่น ทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึง เพิ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ อาจจะเป็นบุคคลกรในโรงเรียน หรือครูในโรงเรียนต้องถามารถให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเข้ามาขอข้อมูลได้ ด้านบุคลากร ผู้บริหารควรจัดสรรบุคลากรครูให้ดูแลนักเรียน นักศึกษาให้ทั่วถึง ส่งบุคลากรและครูเข้าอบรมเพิ่มความรู้และเทคนิคการสอนเพื่อถ่ายทอดให้กับผู้รับบริการ จัดประชุมครูและบุคลากรให้มีความคิดที่ดีกับผู้รับบริการ บุคลากรต้องมีความรวดเร็วในการให้บริการเป็นมิตรต่อนักเรียน นักศึกษา หรือบุคคลที่เข้ามาติดต่อกิจธุระภายในโรงเรียน ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการสอนของครูให้เป็นมาตรฐานเดียวกันโดยต้องมีการทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้รับบริการ มีการออกแบบหลักสูตรแต่ละหลักสูตรให้มีความโดดเด่นแตกต่างกัน เช่น หลักสูตรท่องเที่ยว จัดโครงการให้นักเรียน นักศึกษาจัดโปรแกรมท่องเที่ยวแก่บุคคลภายนอกเป็นต้น ด้านกระบวนการ ผู้บริหารควรกำหนดระยะเวลาการเผยแพร่เว็บไซต์ของทางโรงเรียนเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ต่างๆ มันออกแบบเว็บไซต์ให้สวยงามเสมอ

คำสำคัญ: กระบวนการการตลาด ; ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ; อาชีวศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the study were to examine the comparison of the decision making process, to examine the marketing mix factors influencing decision making process, and to examine the relationships between the marketing mix and the decision making process to further study in vocational education of Kirk College students in Samutprakarn. The sample was selected from 230 students in Kirk College, using the questionnaire as a research instrument. Percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA Correlation, and Coefficient Regression Analysis were used for data analysis.

The study indicated that The majority of respondents were female. The level of education in vocational education had a monthly average income of less than or equal to 20,000 baht and a family size of 4 persons. The market mix was at a high level. Promoting marketing on the place where things appear to the eyes of the cost of personnel. Process and service It is very important. The decision-making process in the vocational education of Kirk College students in Samutprakarn province was at the highest level. Hypothesis Testing Results Personal factors Different levels of education affect the decision-making process in vocational education of Kirk College students. There is a statistically significant difference at .05 level. The marketing mix factor in school services is the use of modern teaching materials such as online lessons for students to study. The preferred courses are the labor market, such as the tourism sector, which is in the desperate need of the labor market, with a reliable security system such as closed circuit television. Process There is a beautifully designed school website, for example, every month. Influence of decision making on the vocational education of Kirk College students. Samutprakarn province at the 0.05 level of significance.

Suggestions from the study of executive services should support the development of teacher-led instructional media to be up-to-date with learners in keeping with today's changing technology. Look at the labor market needs. Cost Executives should support the cost of learning equipment provided that the student is provided with adequate learning equipment for all students to use during the course. And to increase the amount of time for payment of tuition fees for students whose parents have financial problems in their place of residence, the management should promote the issue of the treatment of the innocence of students entering or leaving the institution. Engaged in school Add CCTV inside the school and around the school. Not to exceed the number of students assigned to the teacher. Student Marketing promotion The school should promote the school's public relations, such as radio, television and newspapers, to reach the target audience. Add people to the public relations information. Maybe in the school. Teachers in the school should provide information to those who are interested in obtaining information. Student Teachers and teachers are trained to increase their knowledge and teaching techniques to convey to the learner. Meet teachers and staff to have good attitude with the service. Personnel must be quick to provide friendly services to students, or to those who come in contact with the school. What appears to the eyes of the client. Teachers should set the teacher's teaching policy to the same standard, with pre-test and post-test knowledge. Each curriculum design has different characteristics, such as tourism. Student projects The student arranges the tour program for outsiders. Process Executives should set a time frame for the school's website to keep up with the demands of the school. Strong website design always beautiful.

Keywords: Decision Making Process ; Marketing Mix Factor ; Vocational Education

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยสามารถแบ่งประเภท การศึกษาออกเป็น การศึกษาสายสามัญกับสายอาชีพ ต้องยอมรับว่าปัจจุบันพ่อแม่ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่หันมาให้ลูกเลือก ไปเรียนทางสายสามัญ ด้วยค่านิยมที่ว่า สามารถเลือกเรียน ต่อได้มากกว่าและมีปริญญาเป็นใบเบิกทาง ในขณะที่สาย อาชีพหรืออาชีวะไม่ค่อยได้รับการยอมรับ ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นเพียงเด็กนักเรียนส่วนน้อยเท่านั้น คนเรียนอาชีวะมีอีก หลายแง่มุมที่ดี ให้ได้เห็นโดยเฉพาะทางด้านจิตอาสาทำ ประโยชน์เพื่อสังคม เช่น ช่วยเหลือชาวบ้านซ่อมแซม บ้านเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า เมื่อครั้งน้ำท่วม ไปจนถึงส่ง นักเรียนอาชีวะไปช่วยน้ำท่วมที่ประเทศมาเลเซียเหตุผลหนึ่ง ที่เด็กอาชีวะมักเป็นจิตอาสาช่วยเหลือสังคม เพราะพวกเขามี ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะและสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง

นี้อาจจะเป็นจุดเด่นของนักเรียนสายอาชีพ ในเรื่อง ประสบการณ์และ ทักษะความสามารถที่เพียบพร้อมในสาย อาชีพ และถ้ามองให้ดีเราก็คงพบ ข้อดีของการเรียน สาย อาชีวะ อีกหลายข้อที่คนในสังคมมองข้าม ตัวอย่างเช่น เรียน ไปด้วยทำงานไปด้วยระหว่างเรียน ไม่ต้องรอเรียนถึง มหาวิทยาลัยก็ได้ฝึกงานก่อนใคร เพราะสายอาชีพเป็น หลักสูตรที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ทุกหลักสูตรจึงมีการ ฝึกงานเพื่อสร้าง ประสบการณ์ทักษะวิชาชีพตั้งแต่ยังเรียนอยู่ รวมแล้วกว่า 300 ชั่วโมง การฝึกงานของสายอาชีพถือว่าเป็น การฝึกงานจริงได้หยิบจับอุปกรณ์ สร้างผลงาน เรียนรู้ กระบวนการในแวดวงวิชาชีพไม่ใช่เพียงการอ่านตำรา นักเรียนอาชีวะจึงได้เรียนไปด้วย ได้ฝึกงานไปด้วย ได้ใช้ ทักษะความรู้หารายได้ด้วยตัวเอง เมื่อจบหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. แล้ว สามารถเลือกเรียน ต่อได้ตามความสนใจ หากต้องการพัฒนาฝีมือให้เก่งขึ้นก็

เลือกเรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส. หรือ ถ้าอยากเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาก็สามารถสอบเข้าไปเรียนในรั้วมหาวิทยาลัยได้เหมือนกัน เพราะปัจจุบันหลายสถาบันเปิดรับวุฒิ ปวช. เข้าเรียนต่อปริญญาตรีได้ เข้าเรียนได้ทั้งหลักสูตรปกติ 4 ปี หรือ เรียน ปวส. 2 ปี แล้วเรียนเพิ่มหลักสูตร 2 ปีก็ได้ ซึ่งนักเรียนอาชีวะจะได้เปรียบในด้านการปฏิบัติ เรียกว่าได้ฝึกทักษะจนชำนาญ

ปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนจะต้องพบกับการแข่งขันที่รุนแรง เพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ประมาณ 10 ปี ที่ผ่านมามีสิ่งแวดลอมภายนอกเป็นปัจจัยบวกต่อสถานศึกษาเอกชนหลายแห่ง เช่น มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้นักเรียน นักศึกษาได้กู้เรียน ผู้ที่ต้องการเรียนสามารถเรียนที่ใดก็ได้แล้วแต่ละจะไปสมัครเรียน แต่ละสถาบันการศึกษามีกองทุนกู้ยืมทำให้ดึงดูดนักเรียน นักศึกษา เข้ามาเรียนกับทางสถาบันการศึกษาของตน ภายใต้การรับนักศึกษาอย่างจำกัดจำนวนของสถาบันการศึกษาของรัฐสถาบันการศึกษาเอกชนจึงเป็นทางเลือกของผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าเรียนกับทางสถาบันการศึกษาของรัฐ ดังนั้นสถาบันการศึกษาเอกชนจึงมีการเปิดสถาบันมากขึ้นในระยะเวลา 10-20 ปี ที่ผ่านมานี้เองแต่ภายหลังสิ่งแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัจจัยบวกต่อสถาบันการศึกษาเอกชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงยศ แก้วมงคล (2554 :60) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียน กลายเป็นปัจจัยบวกของสถาบันของรัฐด้วย เพราะเมื่อสถาบันการศึกษาบางแห่งมีความต้องการรับนักเรียน นักศึกษา เพิ่มมากขึ้นด้วยเหตุผลของทางสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งเป็นเหตุให้มีการขยายโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีโอกาสเข้าเรียนมากขึ้นดังที่เห็นจาก หลายสถาบันรับนักศึกษาภาคสมทบเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวมากขึ้นปริมาณความต้องการของแรงงานที่ต้องมีความรู้มากขึ้นตามด้วย อีกทั้งรัฐบาลช่วยเหลือเงินอุดหนุนรายหัวให้กับโรงเรียนที่มีนักเรียน นักศึกษามาเรียนตามจำนวนที่รัฐกำหนดทำให้สถานศึกษาเอกชนหลายแห่งพยายามที่จะให้สถาบันของตนมีนักเรียนมาเรียน ในจังหวัดสมุทรปราการมีสถาบันการศึกษาที่รองรับสายสามัญและสายอาชีวะมีจำนวน 18 สถาบัน

แบ่งเป็นการอุดมศึกษาของรัฐบาล 2 สถาบัน เอกชน 2 สถาบัน การอาชีวศึกษารัฐบาล 4 สถาบัน เอกชน 5 สถาบัน การศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 สถาบัน สถาบันการศึกษาทางทหาร 1 สถาบัน จากจำนวนสถาบันการศึกษาที่กล่าวมานี้ทำให้สถาบันเอกชนเอกชนต่างต้องแย่งชิงจำนวนนักเรียน นักศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาของตนอยู่รอดโดยสถาบันจึงดำเนินกิจการเพื่อธุรกิจหรือการพาณิชย์มากขึ้นส่งผลให้เกิดการแข่งขันระหว่างสถานศึกษาที่สูงขึ้น สถาบันการศึกษาจึงต้องนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้เพื่อให้ได้ยอดจำนวนนักเรียน นักศึกษามากขึ้น นอกจากนี้อุปสรรคสถาบันเอกชนยังพบกับปัญหาจำนวนนักเรียน นักศึกษาลดลงทุกปี ส่งผลกระทบ ต่อต้นทุนของสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีต้นทุนค่อนข้างสูง อีกทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ซบเซาอันเป็นผลมาจากเศรษฐกิจโลกและปัญหาการเมืองภายในประเทศที่ต่อเนื่องมาหลายปีเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการศึกษาเอกชนอย่าง ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

จากที่ได้กล่าวมานี้ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อทำให้ทราบกระบวนการ การตัดสินใจและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7 P's) ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการโดยสามารถนำผลศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาเพื่อเพิ่มจำนวนนักเรียน นักศึกษาได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับ

อาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัด
สมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านบริการ (Service) ด้านค่าใช้จ่าย (Price) ด้านสถานที่ (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านสิ่งปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ (Physical Evidence) และด้านกระบวนการ (Process) และกระบวนการการตัดสินใจเลือกสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ถึงความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อกระบวนการ การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีด้านส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านบริการ (Service) ด้านค่าใช้จ่าย (Price) ด้านสถานที่ (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านสิ่งปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ (Physical Evidence) และด้านกระบวนการ (Process) และกระบวนการการตัดสินใจเลือกสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ถึงความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ
2. ระดับการศึกษา
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7 P's)

1. ด้านบริการ (Service)
2. ด้านค่าใช้จ่าย (Price)
3. ด้านสถานที่ (Place)
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)
5. ด้านบุคลากร (People)
6. ด้านสิ่งปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ (Physical Evidence)
7. ด้านกระบวนการ

ตัวแปรตาม

กระบวนการการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา

1. การรับรู้ถึงความต้องการ
2. การค้นหาข้อมูล
3. การประเมินผลทางเลือก
4. การตัดสินใจเลือกรับบริการ
5. ความพึงพอใจหลังรับบริการ

ทฤษฎี
(Good Hope)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ด้านประชากร ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนโรงเรียนเกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการในเทอม 1 ปีการศึกษา 2560 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 คน

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7 ด้าน ด้านบริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ ด้านการ

ส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตา
ผู้รับบริการ และด้านกระบวนการ

ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการ การตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียน
เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

ระยะเวลา

ด้านระยะเวลา เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน เดือน
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยโดยมีการรวบรวมดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมา
กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม
2. จัดทำโครงสร้างแบบสอบถามประกอบด้วยส่วน
สำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม เป็นการสอบถาม ในเรื่อง เพศ ระดับ
การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวน
สมาชิกในครอบครัวที่กำลังศึกษา การสร้างลักษณะคำถาม
เป็นลักษณะนามบัญญัติ (Nominal Scale) เป็นการวัด
ข้อมูลเพื่อจัดแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามคุณสมบัติที่
กำหนด โดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบ แต่ผู้ตอบ
สามารถเลือกตอบเพียงข้อเดียว ข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้
สถิติอย่างง่ายในการคำนวณ คือ ค่าร้อยละ โดยในส่วนข้อมูล
ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 4 ข้อ มีลักษณะ
เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยเป็นลักษณะ
คำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญ
ออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถาม
ที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	สำคัญมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	สำคัญมาก
ระดับ 3	หมายถึง	สำคัญปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	สำคัญน้อย

ระดับ 1	หมายถึง	สำคัญน้อยที่สุด
การประเมินผลการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดย กำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับดังนี้		
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	สำคัญมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	สำคัญมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	สำคัญปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	สำคัญน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	สำคัญน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ข้อมูลกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของ
นักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการโดย
เป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับ
ความคิดเห็น ออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert)
แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการ
กำหนดค่าไว้ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
การประเมินผลการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดย กำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับดังนี้		
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ข้อมูลกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของ
นักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการโดย
เป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับ
ความคิดเห็น ออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert)
แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการ
กำหนดค่าไว้ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การประเมินผลการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ
โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบ
แบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบ
แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์

วิธีการเก็บข้อมูล

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ได้มีวิธีการดำเนินการ
รวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษาค้นคว้า
จากแหล่งต่างๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลที่ได้จาก การตอบแบบสอบถาม ของ
กลุ่มเป้าหมาย และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการ
ตรวจสอบความเรียบร้อยและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วย
โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ
(Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โปรแกรม Microsoft
Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสร้างแผนภูมิวงกลม
(Pie Chart) และแผนภูมิแท่ง (Bar Chart) พร้อมคำอธิบาย
ผล และนำผลที่ได้จากแผนภูมินำเสนอเพื่อวิเคราะห์ตาม
ลักษณะของตัวแปรต่างๆ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่
ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

แสดงผลด้วยกราฟวงกลมเพื่ออธิบายข้อมูลเชิง
ประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่างๆ

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สถิติที่ใช้
คือ t-test วิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test (One-way
ANOVA) Correlation, Coefficient Regression
Analysis

1. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ในการ
หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สันหรือ
สหสัมพันธ์อย่างง่าย ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลของ
กลุ่มตัวอย่างที่มีตัวแปรที่ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ เป็น
ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกเรียนใน
ระดับอาชีวศึกษาของเรียน นักศึกษา ในระดับอาชีวศึกษาชั้น ปวช.1-
3 และ ปวส.1-2 เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง 1

ค่าลบ แสดงความสัมพันธ์ทางลบหรือทางตรง กันข้าม

ค่าบวก แสดงความสัมพันธ์ทางบวกหรือทาง
เดียวกัน

$r = .50$ ถึง 1.00 หรือ $r = -.50$ ถึง -1.00 ถือว่า
ข้อมูลมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

$r = .30$ ถึง $.49$ หรือ $r = -.30$ ถึง $-.49$ ถือว่าข้อมูล
มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

$r = .10$ ถึง $.29$ หรือ $r = -.10$ ถึง $-.29$ ถือว่าข้อมูล
มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

$r = .00$ ถือว่าข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กัน

การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้
ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมี
ความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึง
การมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย สำหรับการ
พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้
เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle D. E. 1998, p.118)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังนี้

สมมติฐานที่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน

H0 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน

H1 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน จะใช้การทดสอบค่าโดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเป็นอิสระกัน (Independent t-test) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นในการทดสอบสมมติฐานที่ 95% ดังนั้น จะยอมรับสมมติฐาน เมื่อพบว่าค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 1 แสดงผลเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ

เพศ	Mean	S.D.	t	df	Sig.
ชาย	4.55	0.368	1.385	228	0.916
หญิง	4.47	0.398	1.429	141	

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.916 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลัก H0 แปลผลได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ที่

มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน

H0 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน

H1 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน จะใช้การทดสอบค่าโดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเป็นอิสระกัน (Independent t-test) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นในการทดสอบสมมติฐานที่ 95% ดังนั้น จะยอมรับสมมติฐาน เมื่อพบว่าค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 2 แสดงผลเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	Mean	S.D.	t	df	Sig.
ปวช.	4.42	0.410	-4.464	228	0.01
ปวส.	4.66	0.273	-5.231	184	

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา มี

ค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลัก H1 แปลผลได้ว่า : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองแตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน

H0 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษา ต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน

H1 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นในการทดสอบสมมติฐานที่ 95% ดังนั้นจะยอมรับสมมติฐาน เมื่อพบว่าค่า Sig (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ดังนั้น จะปฏิเสธ Ho เมื่อค่า $P < .05$

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานค่าความแปรปรวนของปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง

ความสำคัญ ต่อ ปัจจัย รายได้เฉลี่ย ต่อเดือนของ ผู้ปกครอง	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.148	4	0.037	0.239	0.916
ภายในกลุ่ม	34.796	225	0.155		
รวม	34.944	229			

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าความสำคัญต่อปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง มีค่า sig. เท่ากับ 0.916 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H0 แปลผลได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองแตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการ การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.4 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน

H0 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน

H1 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นในการทดสอบสมมติฐานที่ 95% ดังนั้นจะยอมรับสมมติฐาน เมื่อพบว่าค่า Sig (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ดังนั้น จะปฏิเสธ Ho เมื่อค่า $P < .05$

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานค่าความแปรปรวนของปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ความสำคัญ ต่อ จำนวน สมาชิกใน ครอบครัว	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.411	4	0.105	0.669	0.916
ภายในกลุ่ม	34.533	225	0.153		
รวม	34.944	229			

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าความสำคัญต่อปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีค่า sig. เท่ากับ 0.916 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H0 แปลผลได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของ

นักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

H0 : ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดไม่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

H1 : ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาคำตอบว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวหรือทุกตัว มีผลต่อตัวแปรตามอย่างไร และตัวแปรอิสระใดที่มีผลสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ตัวตามได้ดี โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) แบบปกติ (Enter) โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรองค์ประกอบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ด้วยค่า Regression ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการประกอบด้วย มีการใช้สื่อ การสอนทันสมัย มีค่า Sig 0.010 เท่ากับ วิชาที่เปิดสอน เป็นที่ต้องการตลาดแรงงานมีค่า Sig เท่ากับ 0.010 มีระบบรักษาความปลอดภัยที่น่าเชื่อถือ มีค่า Sig เท่ากับ 0.032 และมีเว็บไซต์ของโรงเรียนที่ออกแบบสวยงาม มีค่า Sig เท่ากับ .045 ตามลำดับ แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก H1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการอย่าง มีนัยสำคัญในระดับ 0.05

สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 230 คน พบว่านักเรียน นักศึกษา ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษา ปวช. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 4 คน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการการตลาดใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการการตลาดใจเข้าศึกษา ในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าด้านบริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการและด้านกระบวนการ ในภาพรวมของส่วนประสมทางการตลาดอยู่ในระดับมากโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านบริการ (Service) ผลการศึกษา พบว่าด้านบริการ (Service) ภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 2 รายการ ประกอบด้วย เช่น มีการใช้สื่อการสอนทันสมัย วิชาที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการตลาดแรงงานรองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยระดับมาก 2 รายการ มีเอกสารตำราเรียน น่าอ่านเหมาะแก่การเรียนรู้ และหลักสูตรเนื้อหาโดดเด่นและมีเอกลักษณ์

ด้านค่าใช้จ่าย (Price) ผลการศึกษา พบว่าด้านค่าใช้จ่าย (Price) ภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 1 รายการ ค่าเรียนมีความเหมาะสมกับคุณภาพของการสอน รองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยระดับมาก 3 รายการ สามารถผ่อนชำระค่าเทอมเป็นงวดๆได้อย่างเหมาะสม อัตราค่าเรียนถูกกว่าโรงเรียนอื่น และไม่มีค่าใช้จ่ายแฝงอื่นๆ

ด้านสถานที่ (Place) ผลการศึกษา พบว่าด้านสถานที่ (Place) โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 1 รายการ ประกอบด้วย มีระบบรักษาความปลอดภัยที่น่าเชื่อถือ

รองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยระดับมาก 5 รายการ จำนวนนักเรียนในห้องไม่แออัด สถานที่เรียนบรรยากาศดีสวยงาม สะอาดเหมาะสมในการเรียนการสอน มีที่จอดรถเพียงพอ มีสิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในแหล่งชุมชนสะดวกต่อการ

ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ผลการศึกษา พบว่า ด้านการส่งเสริมอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 4 รายการ ประกอบด้วย มีการประชาสัมพันธ์ มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์โดยละเอียด มีการส่งเสริมการขาย และมีการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆหลากหลาย

ด้านบุคลากร (People) ผลการศึกษา พบว่าด้านบุคลากร (People) อยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 1 รายการ 5 รายการ ประกอบด้วยมีครูที่ปรึกษาคอยดูแล รองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยระดับมาก 4 รายการ ครูผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญมีเทคนิคการสอน ครูผู้สอนมีความเข้าใจเด็กมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างรวดเร็วเป็นมิตร และครูผู้สอนมีความเป็นกันเอง

ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ (Physical Evidence) ผลการศึกษา พบว่า ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ (Physical Evidence) อยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 4 รายการ มีการสวดความรู้พื้นฐานก่อนเรียนที่ตรงตามความเป็นจริง มีการออกแบบหลักสูตรที่เป็นระบบ ความสะดวกในการสมัครหรือชำระค่าเรียนได้หลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ตหรือธนาคาร และมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและหลากหลาย

ด้านกระบวนการ (Process) ผลการศึกษา พบว่าด้านกระบวนการ อยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 1 รายการ มีเว็บไซต์ของโรงเรียนที่ออกแบบสวยงามรองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยระดับมาก 3 รายการ ความโดดเด่นแตกต่างจากสถาบันอื่น มีภาพลักษณ์ที่ทันสมัยเหมาะกับกลุ่มผู้เรียน และโรงเรียนมีชื่อเสียง

กระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา ของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัด สมุทรปราการ

จากการศึกษากระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษา ต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ ในภาพรวมของกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ผลการศึกษา พบว่า ด้านการรับรู้ถึงความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ ประกอบด้วย การแนะนำแนวทางของทางโรงเรียน ข้อมูลจากคนรู้จักแนะนำเกี่ยวกับโรงเรียนและข้อมูลโรงเรียนที่ได้รับ

ด้านการค้นหาข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า ด้านการค้นหาข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ข้อมูลจากผู้ปกครองที่อยากให้เรียนทางบริหารธุรกิจ รองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 1 รายการ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เปิดสอน

ด้านการประเมินผลทางเลือก ผลการศึกษา พบว่า ด้านการประเมินผลทางเลือกภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ ประกอบด้วย การที่มีมหาวิทยาลัยรองรับ รองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2 รายการ ประกอบด้วย สาขาที่โรงเรียนเปิดสอนและการทำ MOU กับหน่วยงานต่างๆ

ด้านการตัดสินใจ ผลการศึกษา พบว่า ด้านการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด 1 รายการ ประกอบด้วย ชื่อเสียของโรงเรียนที่ได้รับ รองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2 รายการ ประกอบด้วย บุคคลที่ท่านรู้จักในโรงเรียน และค่าใช้จ่ายเมื่อเข้าเรียน เช่น ค่าเทอมมีการแบ่งจ่ายได้

ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ พบว่า ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด 1 รายการ ประกอบด้วย โอกาสที่จะแนะนำโรงเรียนให้บุคคลอื่นเข้ารับการศึกษารองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2 รายการ ประกอบด้วย ความพึงพอใจในสาขาที่เรียนและสาขาที่เรียนสามารถทำงานตรงกับความต้องการ

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ รายได้เฉลี่ยผู้ปกครองและจำนวนบุคคลในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านสิ่งปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ

ส่วนปัจจัยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านด้านบริการ ในเรื่อง มีการใช้สื่อการเรียนการสอนทันสมัย วิชาที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการตลาดแรงงาน ด้านสถานที่

มีระบบรักษาความปลอดภัยที่น่าเชื่อถือ ด้านกระบวนการมีเว็บไซต์ของโรงเรียนที่ออกแบบสวยงาม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนนักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการผู้ศึกษามีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ เจริญสุขโสภณ (2555 : 47) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา การตลาด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองและจำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันทำให้ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน ส่วน ระดับการศึกษา แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา เอียดขาว (2554 : 53) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นที่โรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นในกรุงเทพมหานครพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเรียนภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านบริการ สาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการตลาดแรงงานและ มีการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยอยู่ในระดับมากที่สุด มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการอยู่ ที่ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ เจริญสุขโสภณ (2555 : 31) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา

การตลาด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและมีสื่อการสอน/อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนมีเพียงพอและทันสมัยอยู่ที่ระดับมาก

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านสถานที่ มีระบบรักษาความปลอดภัยที่น่าเชื่อถือ มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการอยู่ที่ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารินี พัทธเจริญพงศ์ (2554 :52) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยการตัดสินใจของนักศึกษาชาวต่างชาติในการเลือกหลักสูตรนานาชาติ คือ ด้านสถานที่ มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีอยู่ที่ระดับมาก

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ มีเว็บไซต์ของโรงเรียนที่ออกแบบสวยงาม มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการอยู่ที่ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยปรางทิพย์ มัตโน (2557: 49) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนศิลปะ ของสถาบันอินดี้อาร์ต พบว่า กลยุทธ์ทางการตลาดด้านภาพลักษณ์ทางกายภาพการออกแบบเว็บไซต์สวยงาม มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนศิลปะ ของสถาบันอินดี้อาร์ตอยู่ที่ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

ด้านบริการ (Service) ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีความทันสมัย

เหมาะสมกับผู้เรียนทันกับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและควรเพิ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนโดยดูที่ความต้องการตลาดแรงงานเป็นหลัก

ด้านค่าใช้จ่าย (Price) ผู้บริหารควรสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายของอุปกรณ์การเรียนที่นักเรียนได้รับอุปกรณ์การเรียนครบถ้วนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคนที่จะต้องใช้ในการระหว่างเรียน และเพิ่มระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาสำหรับนักเรียน นักศึกษา ที่ผู้ปกครองมีปัญหาเรื่องการเงิน

ด้านสถานที่ (Place) ผู้บริหารควรส่งเสริมเรื่องของการรักษาความปลอดภัยในเรื่องการเข้า ออก ของนักเรียน นักศึกษา หรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อกิจธุระในโรงเรียน เพิ่มกล้องวงจรปิดภายในโรงเรียนและบริเวณรอบโรงเรียน จัดสรรจำนวนนักเรียนไม่มากเกินไปให้ครูผู้สอนดูแลนักเรียน นักศึกษาได้ทั่วถึง

ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) บริหารควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้มากขึ้นโดยอาจเพิ่มช่องทางสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเช่น ทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึงเพิ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ อาจจะเป็นบุคลากรในโรงเรียน หรือครูในโรงเรียนต้องมารวบรวมข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเข้ามาขอข้อมูลได้

ด้านบุคลากร (People) ผู้บริหารควรจัดสรรบุคลากรครูให้ดูแลนักเรียน นักศึกษาให้ทั่วถึง ส่งบุคลากรและครูเข้าอบรมเพิ่มความรู้และเทคนิคการสอนเพื่อถ่ายทอดให้กับผู้รับบริการ จัดประชุมครูและบุคลากรให้มีทัศนคติที่ดีกับผู้รับบริการ บุคลากรต้องมีความรวดเร็วในการให้บริการเป็นมิตรต่อนักเรียน นักศึกษา หรือบุคคลที่เข้ามาติดต่อกิจธุระภายในโรงเรียน

ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ (Physical Evidence) ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการสอนของครูให้

เป็นมาตรฐานเดียวกันโดยต้องมีการทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้รับบริการ มีการออกแบบหลักสูตรแต่ละหลักสูตรให้มีความโดดเด่นแตกต่างกัน เช่น หลักสูตรท่องเที่ยว จัดโครงการให้นักเรียน นักศึกษาจัดโปรแกรมท่องเที่ยวแก่บุคคลภายนอก เป็นต้น

ด้านกระบวนการ (Process) ผู้บริหารควรกำหนดระยะเวลาการเผยแพร่เว็บไซต์ของทางโรงเรียนเพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีต่างๆ มั่นอกแบบเว็บไซต์ให้สวยงามเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการจึงควรอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บข้อมูลรูปแบบอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนา กลุ่ม (Focus Group) ควบคู่ไปกับการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการตลาดออนไลน์เกี่ยวกับ การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา การเก็บข้อมูลรูปแบบอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ทำแบบสอบถามออนไลน์

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เกริกวิทยาลัยจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากเป็นการศึกษาที่สามารถข้อมูลมาวิเคราะห์ และใช้ในการวางแผนการประชาสัมพันธ์กับคู่แข่งได้

เอกสารอ้างอิง

ธารินี พัทธเจริญพงศ์. (2554). ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ปรางทิพย์ มัตโน. (2557). กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนศิลปะของสถาบันอินดี้อาร์ต. ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยวรรณ เจริญสุขโสภณ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกัญญา เอียดขาว. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นที่โรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นในกรุงเทพมหานคร. ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เหมือนฝัน ธัญญศรีชัย. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทรงยศ แก้วมงคล. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนิษา เพ็ญทรัพย์. (2559). การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการที่พักแบบรีสอร์ทในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2559. วิทยาลัยสันตพล อุตรธานี.
- John Wiley & Sons, Inc. (2560). *Marketing 4.0*. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์.
- John Wiley & Sons, Inc. (2558). *8 เส้นทางสู่ชัยชนะ : การตลาดเพื่อสร้างการเติบโตทางธุรกิจ (Market Your Way to Growth)*. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์.
- Philip Kotler & Gary Armstrong. (2011). *Principles of marketing (14th ed.)*. Pearson Prentice Hall.

แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

MOTIVATION AND PRODUCTIVITY OF PRODUCTION STAFF AT AN AUTO PARTS FACTORY

ธีรพันธ์ ลมุลศิลป์¹ และ วัชรระ ยี่สุนเทศ²

TREERAPAN LAMOONSILP AND WACHARA YEESUNTED

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา กลุ่มประชากรคือพนักงานฝ่ายผลิตของบริษัท ทีบีเคเค (ประเทศไทย) จำกัด โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 160 คน

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุพนักงานส่วนใหญ่คือ 31-40 ปี ในด้านการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับ ปวช. ด้านรายได้เฉลี่ยประจำเดือนของพนักงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท อายุงานของพนักงานส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี พบว่าความสัมพันธ์ของระดับแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตสูงสุดได้แก่ค่าตอบแทนเงินเดือนที่ได้รับควรเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและมีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบอยู่ โดยงานที่ปฏิบัติอยู่ต้องช่วยเพิ่มทักษะประสบการณ์ ความชำนาญ เป็นกลุ่มพนักงานที่มีผลปฏิบัติงานสูงที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาผู้บริหารควรสนับสนุนการเพิ่มทักษะประสบการณ์ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้พนักงานโดยการพัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยการส่งเสริมการฝึกอบรม ไปพร้อมกับการให้พนักงานลงมือปฏิบัติงานจริง โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.002 ถัดไปเป็นเรื่องการกำหนดค่าตอบแทนเงินเดือนต้องมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถตำแหน่งงานและหน่วยงานที่รับผิดชอบ และต้องกำหนดอัตราการจ่ายค่าตอบแทนให้แน่นอนชัดเจนสามารถอธิบายได้และต้องสัมพันธ์กับอัตราในตลาดแรงงาน โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อใช้ในการวางระดับของเงินเดือนได้อย่างเหมาะสม โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.045 จะเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานตามมา

คำสำคัญ: แรงจูงใจของพนักงานฝ่ายผลิต ; การปฏิบัติงานที่ประสิทธิภาพสูง ; แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการผลิต

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ABSTRACT

The objective of this study is to explore the correlation between motivation and productivity of the production staff at an automotive parts manufacturing plant. The research method used was a survey of the employees in the production department of TBKK (Thailand) Company, and the sample group comprises 160 respondents.

The study finds that most of the survey respondents were males aged 31–40 years old. Most of them have either high school or vocational school level education. The average monthly salary of most of the respondents is in the range of 10,001– 20,000 baht and the average job tenure of most of the respondents is 3 years or less.

The results of the survey on the correlation between the production staff's motivation and productivity show that the employees were motivated when they felt that their salaries correspond with their education level, skills and their work responsibilities. The results indicate that the employees felt the work that they did should help improve their skills and these employees are the ones that were the most productive.

This study suggests that management should encourage employees to improve their skills by allowing the employees to learn and improve and offering training while at the same time also allowing the employees to put their skills into practice. Has a value equal to Sig 0.002. The study also suggests that wage and salary levels should match the employees' education, skill sets, position or rank and the tasks for which they are responsible. This means the pay scale should be well-defined and can be clearly explained. The pay scale must align with the labor market rates. Has a value equal to Sig 0.000, and the pay structure should be based on how important each job is. When these expectations are met. Has a value equal to Sig 0.045, the employees will feel more motivated to do their work well, which will result in increased productivity.

Keywords: Motivation of Production employees ; High Productivity ; Motivation that Affects Manufacturing Productivity

บทนำ

จากสภาวะการแข่งขันในเศรษฐกิจปัจจุบัน ที่ต้องมีการแข่งขันกับคู่แข่งสูงมาก โดยคู่แข่งทางธุรกิจนั้นมี ทั้งระดับโลกและระดับทวีป มีทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ ทำให้ธุรกิจต่างๆต้องปรับตัวเพื่อแสวงหาโอกาสทางธุรกิจรวมถึงความอยู่รอดจากการแข่งขันเสรี ซึ่งเกิดจากระบบทุนนิยม ประเทศต่างๆต้องมีการแข่งขันกันและทำให้

เกิดการรวมตัวเพื่อการค้าเพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากค่าแรงขั้นต่ำของประเทศไทยที่สูงกว่าประเทศคู่แข่งจึงส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำธุรกิจซึ่งมีค่าแรงเป็นต้นทุนจนอาจทำให้เกิดปัญหาการย้ายฐานการผลิต ไปตั้งในประเทศเพื่อนบ้านที่มีแรงงานคน และค่าแรงที่ต่ำกว่า เพื่อให้สามารถแข่งขันด้านต้นทุนได้ ประเทศไทยมีคู่แข่งที่สำคัญเช่น ประเทศเวียดนาม ประเทศพม่า หรือประเทศลาว เป็นต้น

โดยมีบทความที่เขียนไว้ว่าโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจไทยได้ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยอุตสาหกรรมไทยไม่สามารถใช้แรงงานราคาถูกได้อีกต่อไปแล้วทรัพยากรธรรมชาติก็ร่อยหรอลง ยุทธศาสตร์ต้องเน้นไปที่“นวัตกรรม” และ“ผลิตภาพ”

จากแข่งขันดังกล่าวการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การซึ่งการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพนั้น การพัฒนาบุคลากรภายในองค์การจึงเป็นวิธีที่สำคัญและได้รับความนิยมเนื่องจากบุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสำเร็จขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าบุคลากรในองค์การมีแรงจูงใจในการทำงานและทุ่มเทแรงกายแรงใจในปฏิบัติงานจะยิ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น แรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและส่งเสริมการทำงานของบุคลากรและยังส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน คุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือความสามารถที่จะทำให้คนทำงานด้วยความสมัครใจคือทำด้วยตัวเอง แรงจูงใจจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะเป็นองค์ประกอบที่จะผลักดันชักจูงและกระตุ้นให้พนักงานมีพฤติกรรมไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง โดยการทำงานจำเป็นต้องมีแรงจูงใจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมเสมอแรงจูงใจในการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างให้พนักงานเกิดความทุ่มเทให้กับการทำงานการจูงใจเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและสร้างความสับสนต่อผู้บริหารอยู่เสมอเพราะว่าแรงจูงใจไม่สามารถวัดได้โดยตรง ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้ที่ศึกษาและนักทฤษฎีมากมายศึกษาเรื่องแรงจูงใจและถูกอ้างอิงจากทั้งทฤษฎีเก่าและทฤษฎีใหม่ทั้งนี้ทฤษฎีเหล่านั้นก็จะแตกต่างกันในรายละเอียดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพจึงมีปัจจัยมาจากแรงจูงใจเข้ามาเกี่ยวข้อง การเข้าใจการเกิดแรงจูงใจ เข้าใจผลของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานจะช่วยเพิ่มความสามารถในการจัดการ และเป็นเงื่อนไขในการทำงานเพื่อให้เป็นไปในแนวทางที่ส่งเสริมให้พนักงานมีแรงจูงใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ดังนั้นหน้าที่เบื้องต้นของผู้บริหารจึงเป็นการดำเนินการให้พนักงานในองค์การทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นผลดีและเป็นประโยชน์ต่อองค์การมากที่สุด

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยแรงจูงใจโดยจัดทำแบบสอบถามซึ่งสะท้อนถึงความคิดของผู้ปฏิบัติงานว่าให้ความสำคัญกับแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการผลิตอย่างไร ตลอดจนการนำแรงจูงใจที่เป็นผลลัพธ์ของการศึกษาไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพในธุรกิจผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธ์ของแรงจูงใจของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ศึกษาเรื่องปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg Frederick Herzberg) ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบในงาน และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor) ประกอบด้วย นโยบายการบริหารขององค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ความมั่นคงในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน เงินเดือนและสวัสดิการ และศึกษาปัจจัยประสิทธิภาพในการผลิตของ ปีเตอร์สัน และ โพลแมน (Peterson & Plowman) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ คุณภาพของงาน (quality) ปริมาณงาน (quantity) เวลา (time) ค่าใช้จ่าย (costs)

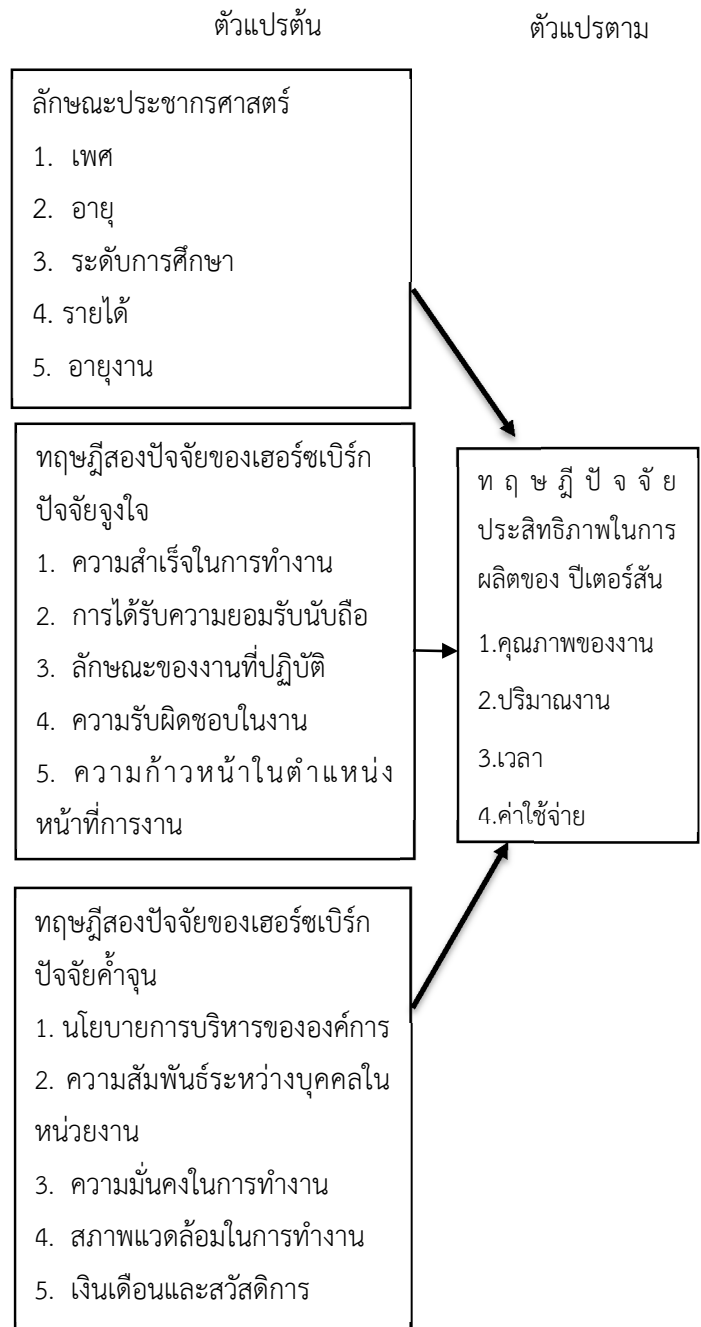
สมมุติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยจูงใจมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์
3. ปัจจัยค้ำจุนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอายุงาน และอาศัย ทฤษฎีแนวคิด ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg Frederick Herzberg) ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน, การได้รับความยอมรับนับถือ, ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ, ความรับผิดชอบในงาน และ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor)) ประกอบด้วย นโยบายการบริหารขององค์กร, ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน, ความมั่นคงในการทำงาน, สภาพแวดล้อมในการทำงาน, เงินเดือนและสวัสดิการ และ ปัจจัยประสิทธิภาพในการผลิตของ ปีเตอร์สัน และ โพลแมน (Peterson & Plowman) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ คุณภาพของงาน (quality), ปริมาณงาน (quantity), เวลา (time), ค่าใช้จ่าย (costs) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ศึกษาจากประชากรพนักงานในบริษัท ทีบีเคเค (ประเทศไทย) จำกัด ณ ปัจจุบัน 8 ม.ค. พ.ศ.2561 โดยมีพนักงานระดับปฏิบัติการทั้งหมด 264 คน โดยมีการเลือกตัวอย่าง 160 คน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ

Yamane ด้านระยะเวลา เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม เดือน
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย โครงสร้างแบบสอบถาม
ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

ตารางที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified
Sampling)

หน่วยงาน	กลุ่ม ประชากร	จำนวน สัดส่วน (%)	กลุ่ม ตัวอย่าง
Production 1	43	16.3	26
Production 2	77	29.2	47
Production 3	94	35.6	57
Production 4	50	18.9	30
รวม	264	100	160

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ
ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นการวัดข้อมูลเพื่อ
จัดแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยมี
คำตอบให้เลือกหลายคำตอบ แต่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบ
เพียงข้อเดียว ข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการ
คำนวณ คือ ค่า ความถี่ และร้อยละ โดยในส่วนข้อมูลส่วนที่
1 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ มีลักษณะเป็น
แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ประสิทธิภาพในการผลิต โดยส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็น
ลักษณะคำถามแบบค่าคะแนนแบ่งค่าคะแนนระดับความเห็น
ด้วย ออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert)
แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) และกำหนดเกณฑ์การพิจารณา
ค่าเฉลี่ยในการประมาณค่าไว้ดังนี้

ระดับ 5	ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ได้มีวิธีการดำเนินการ
รวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษา
ค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ ทั้งตำรา เอกสารและผลการ
ศึกษาวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ของ
กลุ่มเป้าหมาย และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการ
ตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถาม
มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
ต่อไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติ
ที่ใช้เช่นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อ
อธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
และตัวแปรต่างๆ
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้
สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ให้ระบุสถิติที่ใช้เช่น t-test
การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test (One-way ANOVA)
การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)
Coefficient Regression

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม
มีจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 160 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม
จำนวน 130 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 81.30
และเป็นเพศหญิง 30 คนคิดเป็นร้อยละ 18.70 จำแนกได้
เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 75 คน
คิดเป็นร้อยละ 46.90 รองลงมามีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี

จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อายุรองลงมาอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 และอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40 ระดับการศึกษาแบ่งออกเป็น จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.มากที่สุด จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 83.10 รองลงมาเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญา/ปวส. จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 โดยไม่มีผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีเลย ด้านรายได้เฉลี่ยประจำต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 – 30,000 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 เท่ากับผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 และในด้านอายุงาน มีพนักงานที่อายุงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี มากที่สุด จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเป็นผู้ที่มี อายุ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 เป็นผู้ที่มีอายุงานระหว่าง 4 – 6 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.60 และเป็นผู้ที่มีอายุงานระหว่าง 7 – 9 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

ข้อมูลด้านปัจจัยแรงจูงใจพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับความสำคัญของปัจจัยจูงใจที่มีความสัมพันธ์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.98) พนักงานฝ่ายผลิตให้ความสำคัญต่อยังปัจจัยแรงจูงใจในระดับมาก ประกอบด้วยความสำเร็จในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย=4.25) การได้รับความยอมรับนับถือ (ค่าเฉลี่ย= 3.94) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และ (ค่าเฉลี่ย=3.89) ความรับผิดชอบในงาน (ค่าเฉลี่ย=3.83) ตามลำดับ

ด้านปัจจัยค่าจ้าง พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับความสำคัญของปัจจัยค่าจ้างที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิต

โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.79) พนักงานฝ่ายผลิตให้ความสำคัญต่อยังปัจจัยค่าจ้างในระดับมาก ประกอบด้วย ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย=3.89) ความมั่นคงในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย=3.77) นโยบายและการบริหารองค์การ (ค่าเฉลี่ย=3.76) และเงินเดือนและสวัสดิการ (ค่าเฉลี่ย =3.72) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบโดยใช้สถิติพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แตกต่างกัน สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ผลการทดสอบโดยใช้สถิติ Regression พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่าหัวข้อคำถามที่ว่างงานที่ปฏิบัติอยู่ช่วยเพิ่มทักษะประสบการณ์และความชำนาญ (Sig=0.002) ซึ่งอยู่ในหัวข้อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (Pearson Correlations) ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์พบว่าความเห็นที่ว่างงานที่ปฏิบัติอยู่ช่วยเพิ่มทักษะประสบการณ์และความชำนาญในทิศทางเดียวกัน มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ที่ระดับ 0.657**

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยค่าจ้างมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ผลการทดสอบโดยใช้สถิติ Regression พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิต
โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย

ค่าตอบแทนเงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้
ความสามารถ ($Sig=0.000$) ซึ่งอยู่ในหัวข้อเงินเดือน
และสวัสดิการ โดยมีค่าสหสัมพันธ์(Pearson Correlations)
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่าจ้างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วน
ยานยนต์พบว่าความเห็นที่ว่าค่าตอบแทนเงินเดือนที่ได้รับ
เหมาะสมกับความรู้ความสามารถในทิศทางเดียวกัน มีค่า
สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ที่ระดับ 0.676**

ค่าตอบแทนเงินเดือนมีความเหมาะสมกับงาน
ที่รับผิดชอบ ($Sig=0.045$) ซึ่งอยู่ในหัวข้อเงินเดือนและ
สวัสดิการ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (Pearson Correlations)
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่าจ้างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วน
ยานยนต์พบว่าความเห็นที่ว่า ค่าตอบแทนเงินเดือนมีความ
เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบในทิศทางเดียวกัน มีค่า
สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ที่ระดับ 0.438**

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับ
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิต
โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

1. ปัจจัยแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง
หน้าที่การงานในหัวข้อคำถามที่ว่างานที่ปฏิบัติอยู่ช่วยเพิ่ม
ทักษะประสบการณ์และความชำนาญมีอิทธิพลต่อ
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิต
โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ระดับมาก สอดคล้องกับ
งานวิจัยของ ณิชพล งามธรรมชาติ (2559) ศึกษาเรื่อง“แนว
ทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน
สายการผลิตบริษัท XYZ จำกัด”พบว่าปัจจัยแรงจูงใจด้าน
ความรับผิดชอบในงานที่ปฏิบัติอยู่มีอิทธิพลต่อระดับการ
ปฏิบัติงานของพนักงานสายการผลิตบริษัท XYZ จำกัดที่
ระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.002

2. ปัจจัยค่าจ้างด้านเงินเดือนและสวัสดิการ
ในหัวข้อคำถามที่ว่าค่าตอบแทนเงินเดือนมีความเหมาะสม
กับงานที่รับผิดชอบมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วน
ยานยนต์ที่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ
ณิชพล งามธรรมชาติ (2559) ศึกษาเรื่อง“แนวทางการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายการผลิตบริษัท
XYZ จำกัด”พบว่าปัจจัยค่าจ้างด้านความรับผิดชอบใน
งานมีอิทธิพลต่อระดับการปฏิบัติงานของพนักงาน
สายการผลิตบริษัท XYZ จำกัดที่ระดับปานกลาง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005

3. ปัจจัยค่าจ้างด้านเงินเดือนและสวัสดิการใน
หัวข้อคำถามที่ว่าค่าตอบแทนเงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับ
ความรู้ความสามารถมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพใน
การปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยาน
ยนต์ที่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของของ
ปิยะ ฉันทวัฒนากุล (2549) ศึกษาเรื่อง“ความสัมพันธ์
ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับผลการปฏิบัติงานของ
พนักงานบริษัท นาคาซิมา รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด”
พบว่าค่าตอบแทนเงินเดือนมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน
ของพนักงานบริษัท นาคาซิมา รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด
ที่ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.03

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์
กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิต
โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อเป็น
ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วน
ยานยนต์ประเด็นที่ควรได้รับ การสนับสนุนคือด้านทักษะ
ประสบการณ์และความชำนาญในการปฏิบัติงานโดยการ
พัฒนาความรู้ ความสามารถ ไปพร้อมกับการลงมือ
ปฏิบัติงานจริงโดยการส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนา

ความรู้ความสามารถของพนักงานด้านที่พนักงานมีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงเพิ่มทักษะในด้านที่พนักงานยังมีความรู้ไม่เพียงพอควบคู่ไปด้วย เพื่อดึงศักยภาพของพนักงานออกมา ซึ่งการเลือกหลักสูตรและระดับของหลักสูตรให้เหมาะสมกับพนักงานถือว่าเป็นหัวใจของการจัดฝึกอบรม นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้พนักงานได้ทำงานที่มีความสำคัญตามระดับความรู้ความสามารถของตนก็เป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากพนักงานบางคน มีความรู้ความสามารถแต่ไม่กล้านำมาใช้ เพราะกลัวความผิดพลาด การเปิดโอกาสให้พนักงานได้ลองใช้ความสามารถที่มีวางแผนและลงมือปฏิบัติ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะช่วยให้พนักงานมีความมั่นใจกล้าที่จะลงมือทำและรู้จักแก้ปัญหาจากการปฏิบัติงานจริงและประเด็นที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงคือหากเกิดความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานหัวหน้างานควรให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาหรือช่วยแนะนำในการแก้ปัญหา จะยิ่งทำให้พนักงานพัฒนาความรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ด้านประเด็นที่ควรได้รับการสนับสนุนคือด้านค่าตอบแทนเงินเดือนที่ได้รับโดยการกำหนดให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถตำแหน่งงานและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประเด็นที่ควรได้รับการสนับสนุนคือ

2.1. กำหนดแผนงานเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนกับงานต่างๆ ให้แน่นอนไว้ล่วงหน้า ซึ่งแผนงานแต่ละแผนนั้นจะต้องระบุปัจจัยที่จะใช้กำหนดอัตราค่าตอบแทนอย่างชัดเจน เช่น ความชำนาญ ความรับผิดชอบ สภาพการทำงาน ความพยายาม เป็นต้น

2.2. การกำหนดระดับของค่าตอบแทน ควรจะมีเหตุผลและสัมพันธ์กับอัตราในตลาดแรงงานไม่ว่าระดับของค่าตอบแทนจะกำหนดไว้สูงกว่าต่ำกว่าหรือเท่าเทียมกับที่อื่นก็ตาม

2.3. แผนงานเกี่ยวกับค่าตอบแทน ควรแยกงานออกจากการปฏิบัติงาน หมายความว่า ไม่ว่าผู้ปฏิบัติงานเป็นใคร หากทำงานในตำแหน่งงานนั้นก็จะได้รับค่าตอบแทน

เหมือนกัน ยกเว้น ตำแหน่งในระดับสูงการบริหารงานวิชาชีพ ซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่งนั้นจะทำงานได้แตกต่างกัน ตามความสามารถของแต่ละคน ซึ่งทำให้ได้ผลงานที่แตกต่างกันด้วย

2.4. ควรยึดถือหลักที่ว่างานเท่ากันค่าตอบแทนเท่ากัน โดยไม่คำนึงว่าผู้ปฏิบัติงานเป็นใคร แต่ไม่ได้หมายความว่า อัตราค่าตอบแทนในทุกระดับงาน ทุกระดับชั้นของโครงสร้างค่าตอบแทนจะต้องเท่ากันด้วย โดยวิธีการจัดลำดับงาน วิธีการจัดงานรวมเป็นกลุ่ม คือ งานที่มีลักษณะของความยากง่ายเหมือนกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ปัจจัยที่นิยมใช้ในการกำหนดความยากง่าย ได้แก่ ความรู้ ความชำนาญ ความรับผิดชอบและสภาพเงื่อนไขของการทำงาน หากปัจจัยเหล่านี้อยู่ในระดับเดียวกัน ก็จะจัดงานเหล่านั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ งานระดับที่ 1 ได้แก่ งานที่จะต้องมีการควบคุมโดยตรง และผู้ปฏิบัติงานอาจไม่ต้องใช้การตัดสินใจใดเลย เช่น งานที่ทำซ้ำ ๆ เป็นประจำทุกวันและเป็นงานสำนักงาน หรืองานที่ใช้ฝีมือและความรู้เฉพาะซึ่งต้องได้รับการฝึกฝน อบรม เบื้องต้นมาแล้วงานระดับที่ 2 ได้แก่ งานที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

ก). ผู้ปฏิบัติงานถูกควบคุมโดยตรง และมีอำนาจในการตัดสินใจบ้าง เป็นงานที่ทำซ้ำ ๆ เป็นประจำทุกวัน งานสำนักงาน งานธุรการ งานรายงานประจำปีโดยผู้ปฏิบัติมีฝีมือมีความรู้เฉพาะซึ่งได้รับการฝึกฝนอบรมเบื้องต้นมาแล้ว

ข). สามารถทำงานอื่นที่มีความยาก ความรับผิดชอบ ความสำคัญ และคุณภาพที่เท่าเทียมกันงานระดับที่ 3 ได้แก่ งานที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

ก). ต้องมีการควบคุมโดยตรงหรือควบคุมโดยทั่วไป เป็นงานในสำนักงาน งานธนาคาร งานรายงานประจำปี และงานฝีมือที่มีระดับความยากอยู่บ้าง หรืองานที่ต้องอาศัยวิธีการทำงานเฉพาะโดยผู้ปฏิบัติที่ผ่านการฝึกฝนอบรมมาแล้ว หรือมีความรู้เฉพาะด้านมาเป็นพิเศษจึงจะทำงานนั้นได้ และเป็นงานที่ต้องมีการตัดสินใจพอสมควร โดยยึดหลักนโยบายแนวปฏิบัติและวิธีการเป็นอย่างดี

ข). สามารถทำงานอื่นที่มีความยาก ความรับผิดชอบ ความสำคัญ และคุณภาพที่เท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการนำปัจจัยสาเหตุด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพและสามารถเพิ่มผลผลิตให้องค์กร ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมขององค์กร สภาวะความเป็นผู้นำของหัวหน้างาน รวมถึงการหาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการผลิต

2. จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เห็นว่าพนักงานฝ่ายผลิตส่วนใหญ่มีอายุ ระดับการศึกษา และอายุงานที่น้อย ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจที่ควรศึกษาคือวิธีการดัดศักยภาพของบุคคลเหล่านี้ออกมาอย่างสูงสุดและประกอบกับยุคปัจจุบันที่

มีการใช้แรงงานจากต่างชาติจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่าทำอย่างไรองค์กรจะสามารถดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ด้วยบุคลากรเหล่านี้

3. การวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายกลุ่มประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยโดยการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างจากพนักงานฝ่ายผลิตซึ่งมีผลทางตรงกับประสิทธิภาพการผลิตโดยเพิ่มการหาความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานที่เป็นฝ่ายซัพพอร์ตที่มีผลกับประสิทธิภาพการผลิต

เอกสารอ้างอิง

- เอกพงษ์ ณรงค์ศักดิ์. (2559). ปัจจัยการเพิ่มผลผลิตของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ภาคการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม).
- ณัชพล งามธรรมชาติ. (2559). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายการผลิตบริษัท XYZ จำกัด. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเลิศ จันทร์โท. (2555). ปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทสยามโตโยต้าอุตสาหกรรมจำกัด จังหวัดชลบุรี. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะ ฉันทพัฒนานุกุล. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท นาคาซิมารับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Robbins Judge. (2558). *Organizational Behavior (16th ed.)*. Pearson Education Limited.

การศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

TO STUDY THE LEARNING EFFICIENCY OF MATTHAYOMSUKSA 6 BY INQUIRY APPROACH WITH DEMONSTRATION OF WIND FLOW THROUGH A PIPE ACCORDING TO THE CONTINUITY EQUATION

ชลิตา ดาวลอย¹ ฉัชรพรรณ ดรหลักคำ² และอุดมศักดิ์ กิจทวี

CHALITA DAOLOI, CHATCHAWAN DONLAKKAM AND UDOMSAK KITTHAWEE

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่องและ เพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ normalized gain ผลการวิจัย พบว่า ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง โดยให้ลมผ่านท่อPVC ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางภายใน ดังนี้ 0.106, 0.083 และ 0.071 m.ตามลำดับ บริเวณพื้นผิวภายในท่อจะมีชุดแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริก 12V 6A ติดอยู่ ให้ความร้อนโดยใช้ชุดตะกั่วแอลกอฮอล์ ระยะห่างระหว่างชุดแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกกับฐานไม้ เท่ากับ 0.2 m สังเกตความสว่าง พบว่า ไฟ LED แบบพกพา USB ที่ติดบริเวณท่อที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.071 m วัดค่าความต่างศักย์ของไฟ LED แบบพกพา USB ด้วยมัลติมิเตอร์ เท่ากับ 1.04 V วัดค่ากระแสไฟฟ้า เท่ากับ 0.75 A และวัดความเร็วของลมร้อนที่ไหลผ่านท่อPVC ด้วยเครื่องวัดความเร็วลมแบบใช้หลอดนำความร้อน เท่ากับ 13 m/s ค่ามวลอัตราการไหลเท่ากับ $0.050 \text{ m}^3/\text{s}$ เมื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียน ($\langle g \rangle$) เรื่องสมการความต่อเนื่อง พบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เรื่องสมการความต่อเนื่องร่วมกับชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง พบว่านักเรียนมีระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านชุดสาธิตอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้ ; การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ; ชุดสาธิตการไหลของของไหลด้วยลม

^{1,2} ผู้วิจัย สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ABSTRACT

In this research, the purpose are 1) to study the learning efficiency of students who have learning a demonstration of wind flow through the PVC pipe by the air in accordance with the principle of continuity equation and 2) to measure the satisfaction of student for inquiry approach (5Es) using a series of a demonstration of fluid flow through the PVC pipe by the air in accordance with the principle of continuity equation. The sample used in this study was Matthayomsuksa 6's students Learning Science-Mathematics, Semester 1/2561 of Phopphrawittayakom school ; 27 people. Tool used to collect information included lesson plans for teachers Inquiry (5Es) using a series of demonstration set air through pipes in different sizes according to the principle of continuity, pre-post test and satisfaction survey. The statistic was used by means, standard deviation and normalized gain. The results were shows the following : 1) The wind flew through the PVC pipe and the diameter 0.106, 0.083 and 0.071 meter. The surface area of the pipe has a Thermoelectric 12V 6A attached to a heat lamp set using Alcohol Burner. The distance between the Thermoelectric base was equal to 0.2 meter. Observed brightness measuring the voltage of the LED Portable USB with a multimeter was 1.04 V and the electrical current was 0.75 A 2) Learning to progress <g> of 27 students was medium. And 3) The satisfaction of the inquiry approach (5Es) using a series of a demonstration of fluid flow through the PVC pipe by the air in accordance with the principle of continuity equation and demonstration experiment were the highest level of content satisfaction and very high, respectively.

Keywords: Effectiveness of Student Learning ; Inquiry ; Demonstration of Wind Flow

บทนำ

ฟิสิกส์เป็นวิทยาศาสตร์สาขาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้ วิชาฟิสิกส์คือหัวใจของวิทยาศาสตร์ไม่มีสาขาใดจะมีการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากกว่าฟิสิกส์ เพราะวิชาฟิสิกส์ได้ให้ทฤษฎีซึ่งอยู่เบื้องหลังเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ เป็นรากฐานความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและเป็นรากฐานความรู้เชิงทฤษฎีและความรู้ในเชิงประยุกต์แต่ด้วยวิชาฟิสิกส์ศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ พร้อมทั้งการประยุกต์และอธิบายในลักษณะเชิงนามธรรมเสียส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนต้องสร้างจินตนาการให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนการสอนของครูยังมุ่งเน้นท่องจำเพื่อสอบมากกว่าการให้นักเรียน

คิดวิเคราะห์ แสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง (นิยม ศรียะพันธ์ ,2541:2)

จากการรายงานค่าสถิติพื้นฐานคะแนน 9 วิชาสามัญ ปีการศึกษา 2558 วิชาฟิสิกส์ คะแนนเต็ม 100 คะแนน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 26.73 คะแนน ค่าสถิติพื้นฐานผลคะแนนการสอบวิชาสามัญ 9 วิชา ปีการศึกษา 2559 วิชาฟิสิกส์ คะแนนเต็ม 100 คะแนน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 22.90 คะแนน และค่าสถิติพื้นฐานผลคะแนนการสอบวิชาสามัญ 9 วิชา ปีการศึกษา 2560 วิชาฟิสิกส์ คะแนนเต็ม 100 คะแนน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 29.44 คะแนน (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2560) จะเห็นได้ว่านักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในความคิดรวบยอด (Conception) ในเรื่องต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์

ในด้านครู นักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ผลการวิจัย ครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เตรียมการสอนตามคู่มือครู เน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การทดลอง สารเคมี หนังสือเรียนและห้องปฏิบัติการทดลองวิทยาศาสตร์ (พิมพ์พรณ เชียงทอง. 2538)

ดังนั้นผู้วิจัยได้จัดทำชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นสื่อการสอนและเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดสาธิต ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายจากการได้รับชมการสาธิตจากชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่องประกอบคำอธิบายซึ่งสอดคล้องกับกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ของเอดการ์ เดล (Edgar Dale) ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ และขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้และการใช้สื่อแต่ละประเภท โดยการสาธิต (Demonstration) เป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมในขั้นที่ 4 ผู้วิจัย จึงมุ่งเน้นการศึกษาวิชาฟิสิกส์ในเรื่อง “สมการความต่อเนื่อง” และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

การไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่4 สามารถสรุปกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ตัวแปรต้น

1. ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง
2. การจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)

ตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนโรงเรียนพบพระวิทยาคม จังหวัดตาก
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนโรงเรียนพบพระวิทยาคม จังหวัดตาก

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง
2. เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้เรียนกับชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง
3. เพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es)โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย

โครงการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es) โดยใช้ชุดสาธิต

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพบพระวิทยาคม จังหวัดตาก จำนวน 190 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 27 คน โรงเรียนพบพระวิทยาคม จังหวัดตาก

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรต้น คือ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนกับชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

ตัวแปรควบคุม คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน

3. ระยะเวลา

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง จำนวน 2 ชั่วโมง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง จำนวน 6 เดือน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเรื่องของไหลตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องสมการความต่อเนื่องและชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องสมการความต่อเนื่องโดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง จำนวน 1 แผน ระยะเวลา 2 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระวิทยาคม 2561

1.1.2 ศึกษาสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ วิชาฟิสิกส์

1.1.3 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการและวิธีเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้ (5Es)

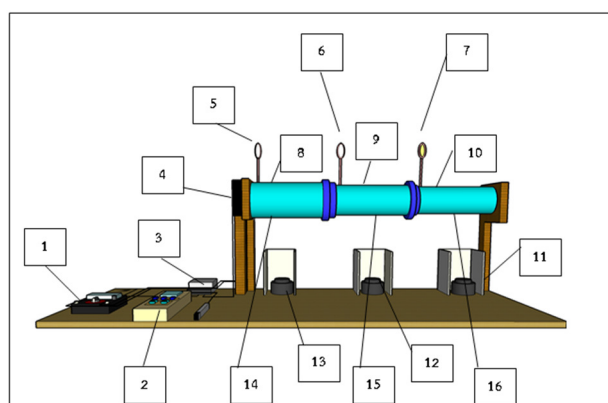
1.1.4 ศึกษาเอกสารตำรา หนังสือเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ เรื่องสมการความต่อเนื่อง

1.1.5 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) อธิบาย จำนวน 1 แผน รวม 2 ชั่วโมง

1.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบพิจารณาและแก้ไขปรับปรุง

1.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาแก้ไขปรับปรุง แล้วนำไปสอน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนพระวิทยาคม

1.2 ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในการออกแบบชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง ได้แนวคิดมาจากสมการความต่อเนื่อง เพื่อศึกษาการไหลของของไหลภายในท่อที่มีขนาดไม่สม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยได้สร้างชุดสาธิตดังนี้

ภาพที่ 2 ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

อุปกรณ์ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

หมายเลข 1 มัลติมิเตอร์

หมายเลข 2 เครื่องวัดความเร็วลมแบบใช้หลอดนำความร้อน MODEL : DA-47

หมายเลข 3 Switching Power Supply

หมายเลข 4 พัดลม

หมายเลข 5, 6 และ 7 ไฟ LED แบบพกพา USB

หมายเลข 8 ท่อPVC ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง
ภายใน 0.106 m.

หมายเลข 9 ท่อPVC ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง
ภายใน 0.083 m.

หมายเลข 10 ท่อPVC ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง
ภายใน 0.071 m.

หมายเลข 11, 12 และ13 ชุดตะเกียงแอลกอฮอล์

หมายเลข 14, 15 และ16 ชุดแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริก
TEC1-12706

หลักการทำงานชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลม
ตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

การเดินระบบและการใช้ชุดสาธิตการไหลของของ
ไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง
เริ่มจากการจัดเตรียมระบบให้พร้อมที่จะใช้งานจากนั้นเปิด
สวิตช์พัดลมเพื่อพัดลมจะได้ทำงานปล่อยลมเข้ามาในระบบ
จากนั้นลมไหลไปในท่อเปลี่ยนไปตามอุปกรณ์ที่ไหลผ่านคือ
ขนาดท่อ0.106 เมตร 0.083 เมตร และ 0.071 เมตร
ขณะเดียวกันจุดไฟตะเกียงแอลกอฮอล์ เพื่อให้พลังงาน
ความร้อนแก่แผ่น เทอร์โมอิเล็กทริก ตามลำดับ จากนั้นทำ
การตรวจสอบค่า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสมการความ
ต่อเนื่อง และแบบสอบถามความพึงพอใจหลังจากจัด
กิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง
สมการความต่อเนื่อง โดยใช้ชุดสาธิตความเร็วลมผ่านท่อ
หลายขนาดตามหลักการสมการความต่อเนื่อง โดยผู้วิจัย
สร้างขึ้น

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการ
ความต่อเนื่อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 แบบ
ปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาจุดประสงค์การ
เรียนรู้วิชาฟิสิกส์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพบพระวิทยาคม

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและการประเมินผลการเรียน

1.3 กำหนดและสร้างข้อสอบแบบปรนัย 4
ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อใช้จริง 10 ข้อ แล้วทำการสร้าง
ข้อสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.4 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข
ความถูกต้องเหมาะสม

1.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตาม
คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมแบบประเมินต่อ
ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อประเมินปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ
วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตรหาค่า IOC แล้ว
เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00

1.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบ
คุณภาพเป็น แบบทดสอบจริงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือทดสอบกับ
กลุ่มตัวอย่าง

2. แบบสอบถามความพึงพอใจหลังจากจัดกิจกรรม
การเรียนรู้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องสมการความ
ต่อเนื่อง โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลม
ตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่องสมการความต่อเนื่อง

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการ
จัดการเรียนรู้ เรื่องสมการความต่อเนื่อง โดยวิธีการสอนแบบ
สืบเสาะหาความรู้(5Es) พร้อมกับชุดสาธิตการไหลของของ
ไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

3. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องสมการความต่อเนื่อง

4. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความพึงพอใจ
หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)
เรื่องสมการความต่อเนื่องพร้อมกับชุดสาธิตการไหลของของ
ไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง

5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสมการความต่อเนื่อง ก่อนเรียนและหลังเรียน และวัดความพึงพอใจจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ค่าทางสถิติดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสถิติความเร็วลมผ่านท่อหลายขนาดตามหลักการสมการความต่อเนื่อง ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหาค่าทางสถิติ คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 27 คน โรงเรียนพบพระวิทยาคม จังหวัดตาก ต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสถิติการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการวัดระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ แบ่งระดับและเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบดังนี้

พอใจมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
พอใจมาก	ให้ 4 คะแนน
พอใจพอสมควร	ให้ 3 คะแนน
พอใจน้อย	ให้ 2 คะแนน
พอใจน้อยมาก	ให้ 1 คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC)
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. Normalized gain ใช้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น (Learning gain) ของผู้เรียน

ผลการวิจัย

จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสถิติการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่องสามารถสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงความต่างของอุณหภูมิด้านร้อนและด้านเย็นของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริก

เส้นผ่านศูนย์กลางท่อ (m.)	พื้นที่หน้าตัด (m^2)	อัตราเร็วลม (m/s)	อัตราการไหล (m ³ /s)	อัตราการไหลจากเครื่องวัด (m ³ /s)	ความต่างศักย์ (V)	กระแสไฟฟ้า (mA)	ความสว่างของหลอดไฟ (สว่าง/ไม่สว่าง)
0.106	0.009	7	0.063	0.071	0.45	0.5	ไม่สว่าง
0.083	0.005	10.1	0.051	0.055	0.6	0.45	ไม่สว่าง
0.071	0.004	13	0.052	0.045	1.45	0.75	สว่าง

จากตารางสามารถสรุปได้ว่า ขนาดของพื้นที่หน้าตัดส่งผลต่ออัตราเร็วลมที่เปลี่ยนแปลงไป ยิ่งพื้นที่หน้าตัดของท่อน้อย จะทำอัตราเร็วลมมีค่ามาก ส่งผลให้การระบายความร้อนของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเกิดผลต่างของอุณหภูมิทั้งสองด้านของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกทำให้เกิดกระแสไฟฟ้าทำให้หลอดไฟของชุดสถิติสว่างได้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

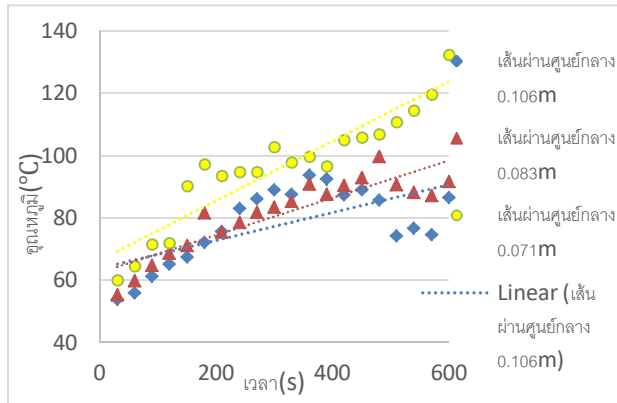
1. ขนาดของพื้นที่หน้าตัด ส่งผลต่ออัตราเร็วลมที่เปลี่ยนแปลงไป ยิ่งพื้นที่หน้าตัดของท่อน้อย จะทำอัตราเร็วลมมีค่ามาก ส่งผลให้การระบายความร้อนของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริก จึงเกิดผลต่างของอุณหภูมิทั้งสองด้านของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริก ส่งต่อประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกที่พอเหมาะทำให้หลอดไฟของชุดสาธิตสว่างได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางการเรียน ($\langle g \rangle$) พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน และเมื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 0.43 อยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนโรงเรียนบพพระวิทยาคม จำนวน 27 ต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องสมการความต่อเนื่อง ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือความพึงพอใจด้านเนื้อหา และความพึงพอใจด้านชุดสาธิต พบว่าความพึงพอใจด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความพึงพอใจด้านชุดสาธิตอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการทดลอง พบว่าเมื่อลมไหลผ่านท่อที่มีขนาดต่างกัน แต่มีความยาวเท่ากัน ยิ่งขนาดของ

ภาพที่ 2 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ ด้านร้อนด้านเย็นกับเวลา

กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ ด้านร้อน และด้านเย็นกับเวลาพบว่าท่อที่มีอัตราเร็วลมมากส่งผลให้การระบายความร้อนของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเกิดผลต่างของอุณหภูมิทั้งสองด้านของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกทำให้เกิดกระแสไฟฟ้าทำให้หลอดไฟของชุดสาธิตสว่างได้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียน (Normalized gain, $\langle g \rangle$) เรื่องสมการความต่อเนื่อง ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6/1

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (n)	Pre-test		Pre-test		$\langle g \rangle$	แปลความหมาย
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	27	4.78	0.97	7.00	1.04	0.43	Medium gain

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในเรื่องสมการความต่อเนื่อง หลังเรียนสูงกว่าหลังเรียน เมื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียน ($\langle g \rangle$) พบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนระดับปานกลาง

พื้นที่หน้าตัดมาก จะทำให้ความเร็วของลมที่ไหลผ่านท่อมีน้อย แต่ถ้าขนาดของพื้นที่หน้าตัดของท่อน้อย จะทำให้ความเร็วของท่อมีน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของสมการความต่อเนื่อง อีกทั้งยังส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตกระแสไฟฟ้าของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกคือ ขนาดของท่อมักความเร็วลมน้อย การระบายความร้อนของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกน้อย ความต่างของอุณหภูมิทั้งสองด้านของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกน้อย ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตกระแสไฟฟ้าของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกน้อย แต่ในกรณีที่ท่อมมีขนาดเล็กความเร็วลมมีค่ามากน้อย การระบายความร้อนของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกมาก ความต่างของอุณหภูมิทั้งสองด้านของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกมาก ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตกระแสไฟฟ้าของแผ่นเทอร์โมอิเล็กทริกมาก

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการความต่อเนื่อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีความก้าวหน้าทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้เห็นว่าการเรียนการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่องเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรม มุ่งให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้เดิมเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความรู้ใหม่ และสรุปเป็นความรู้ของตนเอง และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุภาพ สิริศักดิ์, 2557) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ระหว่างการสอนแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้แบบ (5Es) กับการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปิยะมาศ อาศหาญ, 2554) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดสาธิตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง โดยให้นักเรียนกลุ่มที่ศึกษาจำนวน 27 คน ประเมินหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจด้านเนื้อหาและความพึงพอใจด้านชุดสาธิต พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนได้จัดเรียงเนื้อหาที่เรียนน่าสนใจและสามารถมองเห็นใกล้ตัวนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับวิจัย (อรรถกร ภูวก, 2551) ซึ่งความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เฉลี่ย 3.80 เทียบเท่าในระดับมาก และระดับความพึงพอใจด้านชุดสาธิตอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรตั้งคำถามในการนำเข้าสู่บทเรียนให้น่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสามารถคิดทบทวนความรู้เดิมร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งทำให้ผู้เรียนทุกคนเกิดความรู้เข้าใจในเนื้อหาอย่างชัดเจน

2. การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการมากต้องใช้เวลาในการสอนค่อนข้างมากครูควรกำกับเวลาและกระตุ้นผู้เรียนบ่อยๆ

3. ผู้สอนควรจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมสื่อการสอนรวมถึงเทคนิคการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้เหมาะสมการทำกิจกรรม

4. ควบคุมลักษณะของเปลวไฟจากตะเกียงแอลกอฮอล์ได้ยากดังนั้นควรทดลองในห้องปฏิบัติการทดลองที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมไม่มีตัวแปรภายนอกมาเกี่ยวข้อง เพื่อให้การทดลองมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนวิธีอื่นๆที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนซึ่งนำไปสู่การนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นๆ ต่อไป

2. ควรศึกษาผลการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดสาริตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่อง ในสาระการเรียนรู้อื่นๆและนำมาบูรณาการใช้ในเรื่องอื่นให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดในการสร้างชุดสาริต

3. ควรพัฒนาชุดสาริตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่องที่ได้สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีได้ผลการทดลองที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

4. ควรพัฒนาชุดสาริตการไหลของของไหลผ่านท่อด้วยลมตามหลักการสมการความต่อเนื่องให้สามารถปรับหรือประยุกต์ใช้ในการเรียนฟิสิกส์ ในหัวข้ออื่นๆ เช่น สมการแบร์นูลลี

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต เลาหอดมพันธ์. (2556). *ฟิสิกส์ขนมหวาน เล่มที่ 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- ปวิณวงศ์ บำรุงจันทร์ และเจริญพร เลิศสถิตธนกร. (2016). *ทางเลือกในการระบายความร้อนสำหรับการผลิตไฟฟ้าจากเทอร์โมอิเล็กทริก*. วิศวกรรมสาร มก. 29(97), 87-94. สืบค้น 1 มกราคม 2561, จาก http://www.eng.ku.ac.th/ejournal_th/search.php?name=&numbook=97&type=0&Submit=%E0%B8%84%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%AB%E0%B8%B2
- ณัฐวดี เจริญสุข. (2556). *สมการความต่อเนื่อง*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2560, จาก <https://sites.google.com/site/nattawadee06/khwam-ru-keiyw-kab-fisiks/phl-sastr>
- นิยม ศรียะพันธ์.(2541).*การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ระหว่างเรียนร่วมแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. สืบค้น 24 เมษายน 2561.ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย. <http://www.thaithesis.org/detail.php?id=58216>
- ปิยะมาศ อาจหาญ. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. สืบค้น24 เมษายน 2561. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Sec_Ed/Piyamart_A.pdf
- พงศ์ศักดิ์ ชินนาบุญ (2553). *ฟิสิกส์มหาวิทยาลัย 1 เล่ม 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:บริษัทออฟเซต ครีเอชั่น.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2560). *สถิติคะแนนเฉลี่ยย้อนหลัง 9 วิชาสามัญ*. สืบค้น 12 เมษายน2561, จาก <https://www.admissionpremium.com/content/3611>
- สุรวุฒิ ประดิษฐ์ฐานนท์. (2531). *กลศาสตร์ของไหลเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด.
- สมพงษ์ ใจดี. (2551). *ฟิสิกส์มหาวิทยาลัย 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรวิทย์ โกสลาทิพย์ และทศวัลย์ คัมภีระพันธุ์. (2552). *วัสดุเทอร์โมอิเล็กทริก อีกหนึ่งพลังงานทางเลือกชีวและแจ้ว*. ข่าวสาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 8(97). สืบค้น 15 พฤษภาคม 2560, จาก <http://webstaff.kmutt.ac.th/~ivorthip/TE/>
- ภานุพงศ์ ศิริกุล, พิพัฒน์ ปราโมทย์, และมนุศักดิ์ จานทอง. (2552). *การทดสอบระบบจ่ายและระบายความร้อนเพื่อผลิตไฟฟ้าด้วยแผ่นเพลเทียร์*. วารสารวิศวกรรมศาสตร์ ราชภัฏจันทรเกษม, 7(1), 22-32. สืบค้น 1 มกราคม 2561, จาก <http://www.journal.rmutt.ac.th:8080/index.php/engineering/article/view/161>
- มนมนัส สุดสิ้น. (2543). *การศึกษาลักษณะทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียน แผนผังมโนทัศน์*. สืบค้น 24 เมษายน 2561. จาก tnrr.in.th/2558/?page=result_search&record_id=3159
- สาขาชีววิทยาสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2550). *รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนากระบวนการคิดระดับสูง วิชาชีววิทยา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. สืบค้น 24 เมษายน 2561 จาก <http://biology.ipst.ac.th/?p=688>
- อัญชลี สุเทวี. (2554). *การศึกษาลักษณะทางวิธีการเรียนวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา โมเดลกับการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก thesis.swu.ac.th/swuthesis/Sec_Ed/Unchalee_S.pdf

แรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร

MOTIVATION AFFECTING TO MORALE IN WORKING OF EMPLOYEES IN DEBT COLLECTION DEPARTMENT OF AEON THANA SINSAP (THAILAND) PUBLIC COMPANY LIMITED BANGKOK BRANCH

สิริกัญญา บุญศิริ¹ และ วชระ ยี่สุนเทศ²

SIRIKANYA BOONSIRI AND WACHARA YEESUNTED

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจและขวัญและกำลังใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มตัวอย่างจำนวน 195 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way-ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบ Regression

ผลการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 195 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง อายุ 36-45 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ประจำต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท สถานภาพโสด และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 5 ปี ระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการพบว่า ปัจจัยจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีระดับความสำคัญมากประกอบด้วย ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงานที่ทำ ด้านการได้การยอมรับนับถือ ด้านก้าวหน้าในอาชีพ ส่วนปัจจัยค่าจูง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านที่มีระดับความสำคัญมากประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความมั่นคงของงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ส่วนด้านนโยบายและการบริหารงานด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชาและด้านเงินเดือนอยู่ในระดับปานกลาง ระดับขวัญและกำลังใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านเจตคติในการปฏิบัติงานด้านความผูกพัน ด้านความสามัคคี และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจของพนักงานระดับปฏิบัติการประกอบด้วย

¹ นักศึกษาปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ด้านลักษณะของงานที่ทำ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.022 0.028 0.028 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยจูงใจ ; ปัจจัยค้ำจุน ; ขวัญและกำลังใจ

ABSTRACT

The objectives of the study were to study the personal factors, motivational factors, and morale factors affecting to working of employees in debt collection department of AEON Thana Sinsab (Thailand) Company Limited Bangkok Branch. The data collection has been through the employees of debt collection department in the number of 195 participants by using simple random sampling method. The questionnaire was used for data analysis. The statistics to be applied is percentage, mean, t-test, One-way ANOVA, and regression analysis.

The findings indicated that most of participants are females, age between 36 – 45 years old, bachelor degree graduated, personnel's income per month below 20,000 baht, single, and 5 – year experience in working. The result found that the motivation affecting to morale in working of employees is excellent considering each aspect showed the importance aspects consisted of the achievement, responsibility, job description, acceptance, advancement. The hygiene factors is at a medium level considering each aspect showed the importance consisted of working environment, job security, relationship with supervisors, whereas policy and administration, administration method of supervisors and salary are at a medium level. The morale is at a high level considering each aspect. it found that the overall is at a high level included attitude, relationship, unity significantly. The results of hypothesis testing found that different personal factor, gender, marital status, income, education, working experience did not effect on morale in working, besides the motivation related to morale of employees consisting of Sig value of job description, responsibility, working environment was 0.022, 0.028, and 0.028 respectively.

Keywords: Motivation Factor ; Hygiene Factor ; Morale

บทนำ

จากความนิยมใช้บัตรเครดิตกันและสินเชื่อบุคคลอย่างแพร่หลายในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ไทยหรือสาขานาการพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย ต่างใช้แผนการตลาดเชิงรุกเพื่อหวังที่จะรักษาและเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดให้ได้มากที่สุด รวมไปถึงบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non Bank) ที่มีบทบาทมากใน

ตลาดบัตรเครดิตที่มีการแข่งขันสูงด้วยเศรษฐกิจที่ดีขึ้นในปัจจุบันส่งผลให้หลายๆ ธุรกิจเติบโตขึ้นตามการใช้จ่ายของผู้บริโภค ธุรกิจบัตรเครดิตถือเป็นอีกหนึ่งตลาดที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นตั้งแต่ในช่วงปลายปี 2560 โดยคาดการณ์ว่าปริมาณใช้จ่ายบัตรเครดิตทั้งระบบ Bank และ Non Bank จะมีโอกาสเติบโตไม่ต่ำกว่า 6% นอกจากนี้ ยังคาดว่าปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของระบบธนาคารพาณิชย์จะเติบโตขึ้น 5.5% ในปี 2561 นี้ ขณะเดียวกันการแข่งขันมี

ความเข้มข้นขึ้นตามการใช้ยาที่ดีขึ้นเนื่องจากแต่ละธนาคารต้องเดินหน้ารถตลาดอย่างหนักด้วยกลยุทธ์ต่างๆการแข่งขันที่รุนแรงเช่นนี้ทำให้วงการธุรกิจบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลต่างต้องแข่งขันกันอย่างมากระหว่างธนาคารที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาร่วมงานขณะเดียวกันก็ต้องรักษาบุคลากรดั้งเดิมที่มีอยู่ให้มีจิตใจปฏิบัติงานให้องค์กรอย่างเต็มประสิทธิภาพดังนั้นการสร้างแรงจูงใจจึงเป็นวิธีการสำคัญที่องค์กรจะนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการนำเอาทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปัจจุบันบริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจให้บริการทางการเงินต่างๆ บริษัทมีเป้าหมายที่จะให้บริการที่สะดวกสบายแก่ลูกค้าผ่านการใช้บริการสินเชื่อในรูปแบบต่างๆซึ่งปัจจัย ที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้ธุรกิจสามารถประสบความสำเร็จได้นั้นคือทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรการปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพนั้นเกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างเต็มกำลังความสามารถมีความพึงพอใจในการทำงานมีความพร้อมและมีความเต็มใจมีความกระตือรือร้นทุ่มเทให้กับองค์กรและมีความสุขในการทำงาน ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาในระดับต่างๆจะต้องวางแผนพัฒนานโยบายต่างๆขององค์กรที่จะสนับสนุนและเอื้อต่อการปฏิบัติงานของพนักงานในอันที่จะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจสูงสุดเพราะขวัญและแรงจูงใจรวมทั้งระดับความพึงพอใจในการทำงานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลการทำงานหากพนักงานเกิดขวัญกำลังใจที่ดีแล้วย่อมได้ผลงานที่มีคุณภาพเสร็จทันตามกำหนดเวลาและท้ายที่สุดประโยชน์จะเกิดต่อองค์กรและพนักงานโดยตรง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยจูงใจที่ผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ พนักงาน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงานของพนักงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยแรงจูงใจและขวัญกำลังใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายเร่งรัดหนี้สินบริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออนธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร โดยใช้ทฤษฎี 2 ปัจจัยของเฟรดริก เฮิร์ชเบิร์ก (Herzberg's two-factor theory) และแนวคิดทฤษฎีของขวัญและกำลังใจ

2. ด้านประชากร

การศึกษครั้งนี้ประชากร คือ พนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท อีออนธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร โดยเลือกตัวอย่าง จำนวน 195 คน

3. ด้านเวลา

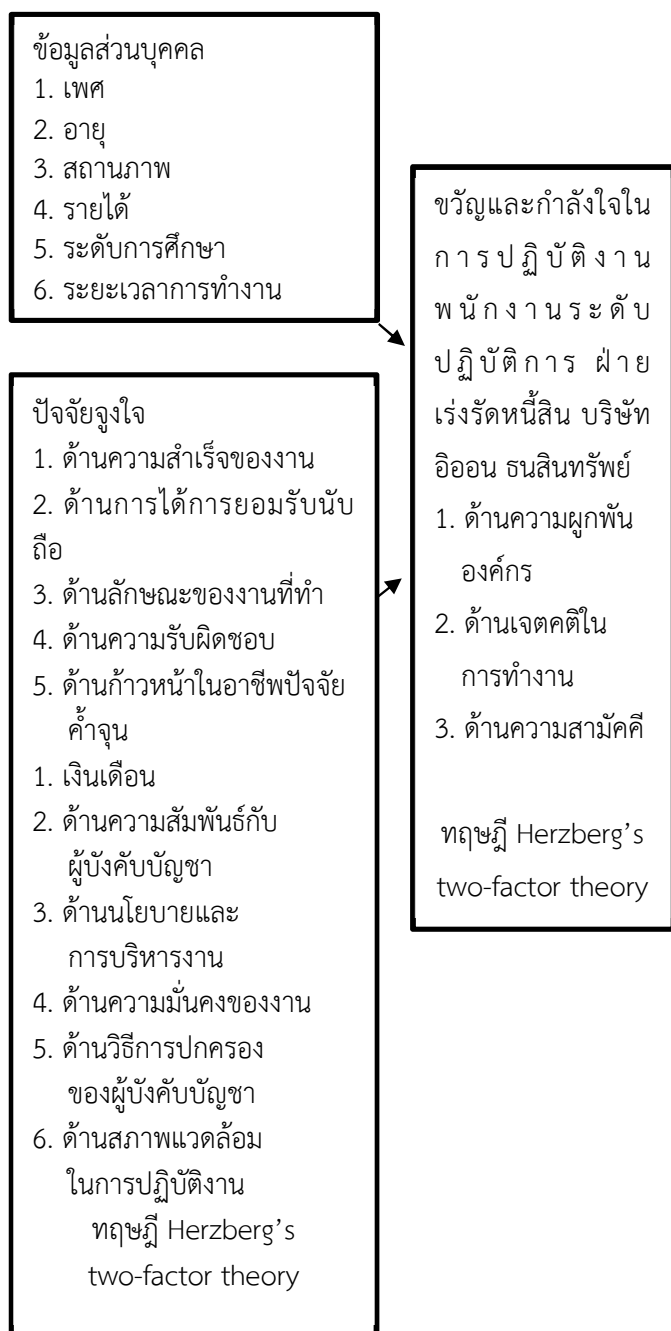
ดำเนินการศึกษาเดือน มิถุนายน 2561 ถึง กันยายน 2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการวิจัยได้โดยใช้ทฤษฎี 2 ปัจจัย ของเฟรดริก เฮิร์ชเบิร์ก (Herzberg's two-factor theory) และแนวคิดทฤษฎีของขวัญและกำลังใจโดยได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นการสอบถามในเรื่อง ด้านเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงานโดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบแต่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงข้อเดียวข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการคำนวณคือ ค่าร้อยละ โดยในส่วนของข้อมูลส่วนที่ 1 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความสำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานครโดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนนแบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ความสำคัญมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ความสำคัญมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ความสำคัญปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ความสำคัญน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ความสำคัญน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความสำคัญเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจโดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนนแบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ความสำคัญมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ความสำคัญมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ความสำคัญปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ความสำคัญน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ความสำคัญน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

มีความสมบูรณ์ครบถ้วนและสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถามและหาประสิทธิภาพของแบบสอบถามโดยการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานรวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามศึกษาหลักการและกำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ตรวจสอบแบบสอบถามเบื้องต้นนำแบบสอบถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและทำการทดสอบความตรง (validity) หาความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์และเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ราย และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทดสอบความน่าเชื่อถือ จำนวน 30 ชุด แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา มีความน่าเชื่อถือเท่ากับ .903 ซึ่งเป็นค่าอยู่ระหว่าง 0.936-0.955

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (Reliability)

Cronbach's Alpha	N of Items
.903	30

จากตารางที่ 1 นำแบบสอบถามมานำมาวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (Reliability) กับกลุ่มตัวแทนจำนวน 30 คน มีความน่าเชื่อถือเท่ากับ.903

วิธีการเก็บข้อมูล

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ได้มีวิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย และรับกลับคืนมาด้วยตนเองดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและ ตัวแปรต่างๆ

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ให้ระบุสถิติที่ใช้เช่น t-test การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test (One-way ANOVA) Coefficient Regression

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 195 คน พบว่าพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สินที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 63.40 และเพศชายจำนวน 71 คิดเป็นร้อยละ 36.40 จำแนกได้เป็นผู้ที่มีอายุ 36-45 ปี มากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 44.10 รองลงมาอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 40.51 อายุรองลงมามีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.79 และอายุระหว่าง 46-55 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.59 จำแนกเป็นผู้ที่มีสถานภาพโสด มากที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 68.72 รองลงมาเป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรส จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 และเป็นผู้ที่มีสถานภาพหย่า/หม้ายจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51 การศึกษาแบ่งออกได้เป็นจบระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 63.59 รองลงมาเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.97 รองลงมาเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.85 และเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ

3.59 ด้านรายได้ประจำเดือนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 45.64 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาทจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และมีผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 40,001-50,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 และในด้านระยะเวลาการทำงานมีพนักงานอายุงานน้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.95 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุงาน 11-15 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็น 27.18 ต่ำกว่า 5 ปี เป็นผู้ที่มีอายุงาน จำนวน 5-10 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.49 และเป็นผู้ที่มีอายุงานตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไปจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

ข้อมูลปัจจัยแรงจูงใจ

สรุปข้อมูลแรงจูงใจของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับความสำคัญของปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับมาก 5 รายการประกอบด้วย

ด้านความสำเร็จของงานพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยการมีวินัยในการทำงานมีการจัดลำดับความสำคัญก่อน-หลังเพื่อความสำเร็จของงาน การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามเป้าหมายตามลำดับ

ด้านความรับผิดชอบพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยพนักงานมีความเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวเพื่องานของส่วนรวมการได้รับมอบอำนาจหน้าที่เพียงพอกับความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายตามลำดับ

ด้านลักษณะของงานที่ทำพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยงานที่รับผิดชอบเป็นงานที่ต้องรอบคอบในการปฏิบัติงานหน่วยงานที่ทำอยู่เปิดโอกาสให้ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆเพื่อพัฒนางานและหน่วยงานตามลำดับ

ด้านการได้การยอมรับนับถือพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยเพื่อนร่วมงานเชื่อถือศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของพนักงานผู้บังคับบัญชายอมรับในความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานตามลำดับ

ด้านก้าวหน้าในอาชีพพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยพนักงานได้รับการแนะนำจากผู้บังคับบัญชาเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานอยู่เสมอพนักงานได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งเหมาะสมกับผลงาน ตามลำดับ

สรุปข้อมูลปัจจัยค่าจ้างของพนักงานระดับปฏิบัติการพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับความสำคัญของปัจจัยค่าจ้างอยู่ในระดับมาก 3 รายการและอยู่ในระดับปานกลาง 3 รายการประกอบด้วย

ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากประกอบด้วยสถานที่ทำงานมีความปลอดภัยพร้อมด้วยการจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้กับพนักงานห้องทำงานอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการทำงานเป็นสัดส่วนตามลำดับ

ด้านความมั่นคงของงานพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากประกอบด้วยหน่วยงานที่ทำงานอยู่มีความมั่นคงพนักงานสามารถปฏิบัติงานได้โดยไร้ความกังวลใจในการทำงานตามลำดับ

ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยผู้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาให้เกียรติและเปิดโอกาสให้ทำงานอย่างเต็มที่ ตามลำดับ

ด้านนโยบายและการบริหารงานพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วยนโยบายการดำเนินงานในหน่วยงานมีความชัดเจนจึงทำให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายหน่วยงานมีการบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยไม่ปล่อยปัญหาให้ผ่านไปตามกาลเวลาตามลำดับ

ด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชาพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วยผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญแก่พนักงานเท่าเทียมกันผู้บังคับบัญชามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับพนักงานตามลำดับ

ด้านเงินเดือนพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วยเงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถเงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องปฏิบัติ ตามลำดับ

ข้อมูลขวัญและกำลังใจ

สรุปผลขวัญและกำลังใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมของระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก 3 รายการ ประกอบด้วย

ด้านเจตคติในการปฏิบัติงานพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยพนักงานปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและนโยบายของหน่วยงาน พนักงานมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น พนักงานมีความตั้งใจทุ่มเทความรู้ความสามารถทำงานที่รับผิดชอบเพื่อความเจริญก้าวหน้าให้กับหน่วยงานที่ปฏิบัติอยู่ พนักงานมีความเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองเมื่อพนักงานพบปัญหาในองค์กรพนักงานยินดีแก้ไขอย่างรวดเร็วตามลำดับ

ด้านความผูกพันกับองค์กรต่อองค์กรพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยพนักงานมีความซื่อสัตย์ พนักงานจงรักภักดีต่อองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ พนักงานมีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรตามลำดับ

ด้านความสามัคคีพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยพนักงานสามารถทำงานกับเพื่อนร่วมงานในองค์กรได้อย่างมีความสุข พนักงานคิดว่างานที่ทำเกิดความขัดแย้งน้อยและทีมงานสามารถแก้ปัญหาด้วยกันได้ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อขวัญกำลังใจของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบโดยใช้สถิติ ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย

ต่อเดือน ระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกัน มีผลต่อขวัญและกำลังใจไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สินบริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ศูนย์กรุงเทพมหานครผลการทดสอบโดยใช้สถิติ Regression พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจประกอบด้วยด้านลักษณะของงานที่ทำ ด้านความรับผิดชอบด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.022 0.028 0.028 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายเร่งรัดหนี้สินผู้ศึกษามีประเด็นที่นำมาอภิปรายประกอบด้วย

ปัจจัยจูงใจด้านลักษณะของงานที่ทำพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า งานที่รับผิดชอบเป็นงานที่ต้องรอบคอบในการปฏิบัติงานมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก อันเนื่องจากลักษณะงานที่พนักงานปฏิบัติต้องใช้ความรอบคอบเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบบริษัทและพรบ.ทวงถามหนี้ 2558 ซึ่งมีผลต่อการส่งมอบบริการที่ดีให้แก่ลูกค้าและนำไปสู่ผลงานแก่พนักงานโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา ชัยวัฒนาพานิช (2555 : 53) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัทกรีน เดลี่ ฟู้ดส์ จำกัด พบว่าด้านลักษณะงานอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.022

ปัจจัยจูงใจด้านความรับผิดชอบเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวเพื่อทำงานของส่วนรวมมีความสำคัญอยู่ที่ระดับมาก อันเนื่องจากการมีบรรยากาศการทำงานแบบกัลยาณมิตรจะส่งผลให้พนักงานเกิดความรักความสามัคคีร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมซึ่งสอดคล้องกับปัญญา ชัยวัฒนาพานิช (2555: 42-43) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท กรีน

เดลี ฟุตส์ จำกัด พบว่าด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.028

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานที่ทำงานมีความปลอดภัยพร้อมด้วยการ จัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้กับพนักงานอันเนื่องจาก สถานที่ปฏิบัติงานที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีมีอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการทำงานอย่างเพียงพอ และมีอุปกรณ์ป้องกันอันตราย จะส่งผลต่อความพึงพอใจ แก่พนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลิตธี เรียบร้อย (2553 : 67) ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจของพนักงานกะฝ่าย ผลิตโอเลฟินส์ บริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน) พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.028

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อขวัญ และกำลังใจ พนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) มหาชน (จำกัด) ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านความสำเร็จของงานผู้บังคับบัญชา ควรให้คำชมเชยกับพนักงานที่มีวินัยในการปฏิบัติงาน ซึ่งพฤติกรรมของพนักงานที่มีวินัยจะส่งผลต่อการทำงาน ทำให้ทำงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เมื่อพนักงาน สามารถทำงานได้สำเร็จจึงทำให้พนักงานเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ปัจจัยด้านด้านการได้รับการยอมรับนับถือ เพื่อนร่วมงานควรไว้วางใจและศรัทธาเพื่อนพนักงานทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและมีคุณค่าแก่เพื่อนร่วมงาน และเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของทีมงาน

ปัจจัยด้านลักษณะของงานที่ผู้บังคับบัญชา ควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ชัดเจนเพื่อให้พนักงาน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดความรอบคอบ ในการทำงานช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นและลดความ

ผิดพลาดในการทำงานส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานกับพนักงาน

ปัจจัยด้านความรับผิดชอบผู้บังคับบัญชาควร ให้คำชมเชยหรือรางวัลแก่พนักงานที่เสียสละเวลาทำงานและความสุขส่วนตัวเพื่องานส่วนรวมทำให้ทีมงานมีผลงานได้ตาม เป้าหมาย

ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผู้บังคับบัญชาควรให้คำแนะนำกับพนักงานในการทำงาน เพื่อเพิ่มทักษะและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองทำให้เกิด การพัฒนาศักยภาพของตนเองมากขึ้นและจะเป็นโอกาส ก้าวหน้าในการทำงานในอนาคตต่อไป

ปัจจัยด้านด้านเงินเดือนองค์กรควรจ่าย ค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามความรู้ความสามารถก่อให้เกิด ความพึงพอใจแก่ผู้ปฏิบัติงานส่งผลให้เกิดขวัญและกำลังใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาควรให้ความช่วยเหลือพนักงานเมื่อเกิดปัญหา ต่างๆและสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจะช่วย ลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานส่งมอบบริการที่ดี มีคุณภาพให้แก่ลูกค้า

ปัจจัยด้านความมั่นคงของงานองค์กรควรมี กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อดึงดูดให้ลูกค้ามาใช้บริการ พนักงานให้บริการที่มีคุณภาพและร่วมกันสร้างภาพพจน์ที่ดี ให้องค์กรส่งผลต่อการดำเนินกิจการทำให้ผู้ปฏิบัติงานใน องค์กรเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกมั่นคง

ปัจจัยด้านนโยบายและบริหารงานองค์กรควร มีนโยบายการดำเนินงานที่มีความชัดเจนเพื่อให้ ผู้บังคับบัญชาและพนักงานทุกระดับชั้นทราบเป้าหมายใน การทำงานทำให้เป็นประโยชน์ในการวางแผนอย่างมีระบบ สามารถกำหนดตัวชี้วัดเพื่อความสำเร็จของงาน

ปัจจัยด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาต้องมีความยุติธรรมกับพนักงานไม่ ให้ความสำคัญกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปผู้บังคับบัญชาที่ ปกครองด้วยความยุติธรรมจะได้รับการเคารพนับถือ พฤติกรรมไม่ยุติธรรมจะส่งผลต่อการทำงานของพนักงาน

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน
สถานที่ทำงานควรจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายเพื่อให้
พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย สถานที่ทำงาน
ต้องอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี บรรยากาศเอื้ออำนวย
ต่อการทำงานไม่แออัดเกินไปและมีการจัดสัดส่วนของ
หน่วยงานต่างๆเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศให้ทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยลักษณะโดยใช้กลุ่มประชากร
เพื่อเปรียบเทียบบุคลากรในองค์กรที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน
ได้แก่พนักงานชั่วคราว บุคลากรสายปฏิบัติงาน
กลุ่มผู้บริหารเป็นต้น
2. ศึกษาวิจัยกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
สายสนับสนุนโดยใช้ทฤษฎีในกลุ่มแรงจูงใจอื่น เช่น ทฤษฎี
ลำดับความต้องการของ Maslow

เอกสารอ้างอิง

- ปัญญา ชัยวัฒนาพานิช. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทกรีนเดิ้ล ฟู้ดส์ จำกัด.
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรีชาธิ บุญไธสง. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการธนาคารกสิกรไทย จำกัด
(มหาชน) ในเขต 32. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พลสิทธิ์ เรียบร้อย. (2553). ขวัญและกำลังใจของพนักงานกะฝ่ายผลิตโอเลฟินส์ บริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน).
การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- อนุตร์ พูลพัฒนา. (2554). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท มาเลย์ เอ็นจิน คอมโพเน้น (ประเทศไทย)
จำกัด. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยศวัจน์ พงษ์ผลชัยสาร. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัทการบินไทย
จำกัด (มหาชน). วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2558. มหาวิทยาลัยราช
ภัฏลำปาง ลำปาง.
- สุชาดา นิล ผาย. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองหนองคาย.
วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปีที่ 11 ฉบับที่ 54 กรกฎาคม – ธันวาคม 2557. มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสกลนคร สกลนคร.
- เอกพงษ์ ณรงค์ศักดิ์. (2559). ปัจจัยการเพิ่มผลผลิตของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ภาคการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559.
- Davis and Keith. (1981). *Human Behavior at Work: Organization Behavior*, 11th ed. New York, NY: McGraw-Hill.
- Davis and Ralph C. (1951). *Fundamentals to top management*, 6th ed. New York, NY: McGraw-Hill.
- Herzberg and Frederick. (1959). *The Motivation to work*. 6th ed. New York, NY: John Wiley and Sons.
- Flippo and Edwin B. (1971). *Principle of personnel*. 11th ed. New York, NY: McGraw-Hill.

การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21

THE DEVELOPMENT TEACHERS ISSUE OF THAILAND 4.0 TOWARDS 21st CENTURY

ยุทาสิตติ จันทร์คูเมือง¹ พูนสิน ประคำมินทร์² ศศิธร วงศ์ชาลี³ อัมพร กุลาเพ็ญ⁴
วราภรณ์ สารโจน⁵และกรรณก นวลขำ⁶

YUTHASITTI JUNKHUMUANG, POONSIN PRAKHAMMIN, SASITHON WONGCHALEE, AMPORN KULAPEN
WARAPORN SAROLD AND KORNKANOK NUANKHUM

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ 21 จำนวน 265 คนกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพและประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
3. ความพึงพอใจของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาครู ; กรอบประเทศไทย 4.0 ; ศตวรรษที่ 21

¹ อาจารย์ นักวิชาการวิทยาลัยสันตพล

² สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

³ ผู้อำนวยการ โรงเรียนโนนคำวิทยา จังหวัดบึงกาฬ

⁴ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 จังหวัดร้อยเอ็ด

⁵ ครู โรงเรียนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

⁶ นักวิชาการเงินและบัญชี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the development teachers issue of Thailand 4.0 towards 21st century study and compare the development teachers issue of Thailand 4.0 towards 21st century classified by sex, age, status, education level experience and study satisfaction the development teachers issue of Thailand 4.0 towards 21st century .The samples consisted of 265 teachers in the secondary education service area offices 21, selected by simple random sampling. The research instruments were a rating scale questionnaire with the reliability of questionnaires was at 0.89 The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and one-way analysis of variance.

The results of the research were as follows:

1. The development teachers issue of Thailand 4.0 towards 21st century the overall and individual aspects were high level.
2. The teachers opinion, classified by different sex, age, education level, status and experience the development teachers issue of Thailand 4.0 towards 21st century aspects were significantly different at .05 levels.
3. The teachers satisfaction in the development teachers issue of Thailand 4.0 towards 21st century aspects of learning were high level.

Keywords: The Development Teachers; The Issue Of Thailand 4.0; 21st Century

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยให้ยั่งยืนตามแนวทางไทยแลนด์ 4.0 ได้นั้น ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคมผู้ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับประเทศไทย 4.0 คือครู ต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประเทศในยุคประเทศไทย 4.0 โดยครูจะต้องสามารถสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytic Thinking) ซึ่งเป็นการคิดพื้นฐานสำคัญสำหรับการคิดขั้นสูงต่อไปการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นกระบวนการพิจารณา

ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์และตรวจสอบประเมินข้อมูลหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดทุกด้านอย่างรอบคอบโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดหลักเหตุผลจนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจประเมินหรือแก้ปัญหาต่างๆ การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นการคิดนอกกรอบจากความคิดเดิมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ความคิดใหม่ ความคิดริเริ่ม หรือความคิดต้นแบบซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดี และการคิดผลิตภาพ (Productive Thinking) เป็นการผลิตหรือสร้างผลงานออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนซึ่งจะเป็นนวัตกรรมในผลผลิตต่อไปและต้องมีความคิดรับผิดชอบ (Responsibility Thinking) ในงานที่ทำในผลงานที่ผลิตขึ้นการสอนในยุคใหม่นี้ต้องการให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนเน้นการคิดการประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้ได้องค์ความรู้ใหม่และสามารถบูรณาการความรู้ที่ศึกษาทั้งของเดิมและของใหม่เข้าด้วยกันผลิตเป็น ผลงานของตนเองได้อย่างมี

ความคิดสร้างสรรค์ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เหมาะสม และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นการสอนแบบนี้ต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดใหม่ๆ เพื่อมีผลให้คนในประเทศมีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ๆ ผลิตผลงานใหม่ๆ ขึ้น โดยไม่ต้องคอยใช้หรือบริโภคสิ่งที่ผู้อื่น ประเทศอื่นคิดมาจำหน่ายให้

ครูในยุคการศึกษา 4.0 ต้องเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง ครูที่มีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี โดยมีความรู้ในส่วนที่เป็นศาสตร์ด้านเนื้อหาความรู้ที่สอน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศิลปะศึกษาหรือพลศึกษา และมีความรู้ในส่วนที่เป็นศาสตร์ด้านการสอน มีความสามารถในการปฏิบัติการสอน หรือมีศิลป์ในการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ดี มีความสามารถในการด้าน ICT เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมความเป็นครู สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเป็นผู้ที่พัฒนาความรู้ตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอรายละเอียดของคุณลักษณะด้านต่างๆ มีดังนี้ TPCK;TPACK เป็นความรู้เนื้อหาสาระวิธีสอนและเทคโนโลยี (TPCK:Technological Pedagogical ContentKnowledge) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558) เป็นความสามารถบูรณาการระหว่างเนื้อหาวิชากับศาสตร์การสอนได้เหมาะสม สามารถผสานความรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านเนื้อหา ความรู้ด้านการสอน และความรู้ด้านเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้การสอนโดยใช้เทคโนโลยีเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วขึ้นความรู้ด้านเนื้อหาหรือซีเค (Content Knowledge–CK) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในวิชาหรือเนื้อหาที่สอน ลักษณะและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหา มีนัยสำคัญ หลักการ ทฤษฎี โครงสร้างและกรอบความคิดของเนื้อหาที่สอน รวมถึง ข้อมูล หลักฐาน กระบวนการสืบสวนและพัฒนาความรู้ในเนื้อหาสาระนั้น ความรู้ด้านการสอนหรือพีเค (Pedagogical Knowledge–PK) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผู้เรียน วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ วิธีการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน การจัดการชั้นเรียน การจัดประสบการณ์เสริมการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ด้าน

เทคโนโลยีหรือทีเค (Technological Knowledge–TK) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับ เทคโนโลยีแบบต่าง ๆ ทั้งในระบบแอนะล็อก (Analog System) และระบบดิจิทัล (Digital System) รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอที (Information Technology–IT) เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ แต่เนื่องจากความรู้ด้านเทคโนโลยีกำลังอยู่ในสภาวะของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ความรู้ทั้งหลายจึงอาจล้าสมัยได้ในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น กรอบความคิดของการใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีในทีพีซีเค จึงไม่ได้หมายถึงความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยี (Computer Literacy) เท่านั้น แต่หมายรวมถึงความยืดหยุ่นและความคล่องตัวของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือฟิตเนส (Fluency of Information Technology–FITness) กล่าวคือ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจเทคโนโลยีในระดับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานในชีวิตประจำวัน วันได้Technological Pedagogical Content Knowledge (TPCK) หรือที่นิยมเรียกว่า ทีแพ็ก (TPACK) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนเนื้อหาสาระด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และผู้เรียน โดยสามารถปรับหรือประยุกต์เทคโนโลยีที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้เหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ที่ต้องการครูในยุคการศึกษา 4.0 ต้องเป็นครูที่มี TPCK คือมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถนำเนื้อหาสาระที่เตรียมไว้ผนวกกับความรู้ที่ค้นคว้าผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศดังกล่าว ซึ่งมีผู้อื่นจัดทำไว้ในรูป สติติ ข้อความ ภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวที่มีสีสรรคสวยงาม มีเสียงประกอบมาสร้างเป็นบทเรียน หรือสอดแทรกในบทเรียน ทำให้บทเรียนและการสอนแต่ละครั้งมีความน่าสนใจ และสามารถสื่อความหมายของผู้สอนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากความรู้ด้านเทคโนโลยีจะช่วยกระบวนการสอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้น่าสนใจยิ่งขึ้นแล้ว ความรู้ด้านเทคโนโลยีแสวงหาข้อมูลและเรื่องที่เป็นประโยชน์ผ่านเครือข่ายที่มีความเร็วสูงประหยัดเวลาในการเตรียมบทเรียนเป็นอย่างมาก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีช่วยเตรียมบทเรียนจะช่วยให้สามารถนำเสนอบทเรียนได้อีกหลายครั้ง และสามารถแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เนื้อหาสาระมีความทันสมัย เหมาะสมยิ่งขึ้นได้โดยง่าย

ตลอดจนเข้าใจถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ได้ทำการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 มาตลอดแต่ยังไม่ได้ศึกษาการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ให้ทราบความคิดเห็นการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21
2. ทำให้ทราบความพึงพอใจของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21
3. ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การพัฒนาครู ในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยประยุกต์ใช้แนวความคิด TPCK : Technological Pedagogical Content Knowledge (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558) มาเป็น กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น

- ปัจจัยส่วนบุคคล
1. เพศ
 2. อายุ
 3. ระดับการศึกษา
 4. สถานภาพ
 5. ประสบการณ์

ตัวแปรตาม

- การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21
1. ความรู้ด้านเนื้อหา
 2. ความรู้ด้านการสอน
 3. ความรู้ด้านเทคโนโลยี

ความพึงพอใจการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐานของการวิจัย

1. เพศต่างกัน การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
2. อายุต่างกัน การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาต่างกัน การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
4. สถานภาพต่างกัน การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
5. ประสบการณ์ต่างกัน การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ในจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 850 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในจังหวัดบึงกาฬจำนวน 265 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตาราง

Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2551, น.21-23) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.1 ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการนำเนื้อหาสร้างแบบสอบถาม

3.1.2 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดหรือออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามจากหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 สร้างแบบสอบถามเรื่อง การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา (Wording) ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence) เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้ค่า IOC เท่ากับ 0.96

3.1.4 เกณฑ์การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่า IOC (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2551, น.63 – น.64)

3.1.5 นำผลการวิเคราะห์ข้อคำถามจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

3.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไข ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในจังหวัดสกลนครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.1.7 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาดและคณะ. 2551, น.88–89) พบว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3.1.8 เกณฑ์ในการแปลความหมาย แบ่งเป็น 5 ระดับคือ

มากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปหาค่าเฉลี่ยพร้อมกำหนดเกณฑ์ การให้ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551, น.166)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง น้อยที่สุด

3.1.9 วิเคราะห์ความคิดเห็นในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ สังกัดสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent)

2) จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพ และประสบการณ์ในการทำงานโดยการ

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test แบบone-way analysis of variance)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)

4.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2551. น.96 – น.101)

4.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

4.2.1 ร้อยละ

4.2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

4.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานได้แก่

4.3.1 การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent)

4.3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-Test แบบOne-way Analysis of Variance : ANOVA ถ้าพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	79	29.80
2.2 30 - 40 ปี	45	17.00
2.3 40 - 50ปี	99	37.40
2.4 มากกว่า 50 ปี	42	15.80
รวม	265	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	55	20.80
3.2 ปริญญาโท	192	72.50
3.3 ปริญญาเอก	18	6.80
รวม	265	100.00
4.สถานภาพ		
4.1 โสด	124	46.80
4.2 สมรส	105	39.60
4.3 อื่นๆ (หม้าย,หย่าร้าง,แยกกันอยู่...)	36	13.60
รวม	265	100.00
5. ประสบการณ์ทำงาน		
3.1 น้อยกว่า 10 ปี	49	18.50
3.2 10 - 20 ปี	135	50.90
3.3 มากกว่า 20 ปี	81	30.60
รวม	265	100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	147	55.50
1.2 หญิง	118	44.50
รวม	265	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.50 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 44.50 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่ามีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.80 อายุ 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.00 และอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.40 อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.80 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.80 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 72.05 ระดับปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 6.80 เมื่อจำแนกตามสถานะภาพ พบว่า โสด คิดเป็นร้อยละ 46.80 สมรส คิดเป็นร้อยละ 39.60 อื่นๆ (หย่าร้าง หม้าย แยกกันอยู่) คิดเป็นร้อยละ

13.60 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ พบว่าน้อยกว่า 10 ปี มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.60
คิดเป็นร้อยละ 18.50 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.90

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นในการพัฒนาครู โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาครู	ระดับความคิดเห็น			ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1. ความรู้ด้านเนื้อหา	4.53	.26	มากที่สุด	1
2. ความรู้ด้านการสอน	4.49	.49	มาก	2
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยี	4.46	.30	มาก	3
รวม	4.52	.35	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็น
ในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 ผู้ศตวรรษที่ 21
โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52) ด้านที่
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความรู้ด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.53) ความรู้
ด้านการสอน ($\bar{X}$ = 4.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่
ความรู้ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.46)

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

การทดสอบสมมติฐานที่มีเพศใช้การวิเคราะห์โดยใช้
สถิติ t-test (Independent Samples) อายุ ระดับการศึกษา
สถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (F-Test : One-way
Analysis of Variance : ANOVA)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ความคิดเห็น
ของครูที่มีเพศต่างกัน การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย
4.0 ผู้ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลด้านเพศ ผลการทดสอบด้วยค่า สถิติ t-test

ข้อมูลส่วนบุคคล	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig (.05)
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
เพศ	4.53	.21	4.52	.16	.100	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 เมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่า สถิติ t-
test พบว่า (ค่า t = .100 sig .000 p < .05) สรุปได้ว่าความ
คิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันการพัฒนาครูภายใต้กรอบ
ประเทศไทย 4.0 ผู้ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ความคิดเห็น
ของครูที่มีอายุต่างกัน การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย
4.0 ผู้ศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบการพัฒนาครูภายใต้
กรอบประเทศไทย 4.0 ผู้ศตวรรษที่ 21 ที่มีอายุต่างกัน
ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ One-Way ANOVA

อายุ	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
ต่ำกว่า 30 ปี	4.53	.17	.643	.000*
ตั้งแต่ 30 - 40 ปี	4.38	.22		
ตั้งแต่ 41 - 50 ปี	4.57	.20		
มากกว่า 50 ปี	4.56	.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 เมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F-Test พบว่า (ค่า $F = .643$ ค่า $Sig .000$ ค่า $p < .05$) สรุปได้ว่ามีความคิดเห็นของครูที่มีอายุต่างกันการพัฒนารูปร่างได้รอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.53$)	30 - 40 ปี ($\bar{x} = 4.38$)	41 - 50 ปี ($\bar{x} = 4.57$)	มากกว่า 50 ($\bar{x} = 4.56$)
ต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.53$)	-	.000*	.221	.369
30 - 40 ปี ($\bar{x} = 4.38$)	.000*	-	.000*	.000*
41 - 50 ปี ($\bar{x} = 4.57$)	.221	.000*	-	.943
มากกว่า 50 ($\bar{x} = 4.56$)	.369	.000*	.943	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นในการพัฒนารูปร่างได้รอบประเทศไทย 4.0 แตกต่างกับผู้ที่อายุ 30 - 40 ปี ผู้ที่อายุ 30 - 40 ปี มีความคิดเห็นในการพัฒนารูปร่างได้รอบประเทศไทย 4.0 แตกต่างกับผู้ที่อายุ 41 - 50 ปี และมากกว่า 50 ปี

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3

ความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การพัฒนารูปร่างได้รอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงผลการเปรียบเทียบการพัฒนารูปร่างได้รอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-Test

ระดับการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
ปริญญาตรี	4.39	.41	.739	.000*
ปริญญาโท	4.57	.43		
ปริญญาเอก	4.35	.40		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 เมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F-Test พบว่า (ค่า $F = .739$ ค่า $Sig = .000$ ค่า $p < .05$) สรุปว่าความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การพัฒนารูปร่างได้รอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม
ด้านระดับการศึกษา

ระดับ การศึกษา	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.39$)	ปริญญาโท ($\bar{X} = 4.57$)	ปริญญาเอก ($\bar{X} = 4.35$)
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.39$)	-	.350	.000*
ปริญญาโท ($\bar{X} = 4.57$)	.350	-	.000*
ปริญญาเอก ($\bar{X} = 4.35$)	.000*	.000*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นในการพัฒนา
ครุข่ายได้กรอบประเทศไทย 4.0 แตกต่างกับผู้ที่ระดับ
การศึกษาปริญญาเอก ส่วนผู้ที่ระดับการศึกษาปริญญาโท มี
ความคิดเห็นในการพัฒนาครุข่ายได้กรอบประเทศไทย 4.0
แตกต่างกับผู้ที่ระดับการศึกษาปริญญาเอก

ตารางที่ 8 แสดงผลการเปรียบเทียบการพัฒนาครุข่ายได้กรอบ
ประเทศไทย 4.0 สุ่มตัวร้อยละ 21 ที่มีสถานะภาพต่างกัน ผลการ
ทดสอบด้วยค่าสถิติ F-Test

สถานะภาพ	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
โสด	4.54	.19	.679	.003*
สมรส	4.52	.17		
อื่น ๆ	4.42	.20		
หม้าย				
หย่าร้าง				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 เมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F-
Test พบว่าค่า F =.679 ค่าSig .003 ค่า p < .05

สรุปได้ว่าสถานะภาพต่างกัน ความคิดเห็นในการ
พัฒนาครุข่ายได้กรอบประเทศไทย 4.0 สุ่มตัวร้อยละ 21
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 แสดงผลการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม
ด้านสถานะภาพ

สถานะภาพ	โสด ($\bar{X} = 4.54$)	สมรส ($\bar{X} = 4.52$)	อื่นๆ หม้าย/หย่า ร้าง ($\bar{X} = 4.42$)
โสด ($\bar{X} = 4.54$)	-	.385	.001*
สมรส ($\bar{X} = 4.52$)	.001*	-	.006*
อื่นๆ หม้าย/หย่าร้าง ($\bar{X} = 4.42$)	.001*	.006*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 ผลการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบ
แบบสอบถามด้านสถานะภาพพบว่า ผู้ที่มีสถานะภาพโสดมี
ความคิดเห็นในการพัฒนาครุข่ายได้กรอบประเทศไทย 4.0
แตกต่างกันจากผู้ที่มีสถานะภาพสมรส และอื่นๆหม้าย/หย่า
ร้าง ผู้ที่มีสถานะภาพสมรส มีความคิดเห็นในการพัฒนาครุ
ข่ายได้กรอบประเทศไทย 4.0 แตกต่างกันจากผู้ที่มีสถานะภาพ
โสดและอื่นๆ หม้าย/หย่าร้าง

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 5

ประสบการณ์ต่างกันการพัฒนาครุข่ายได้กรอบประเทศ
ไทย 4.0 สุ่มตัวร้อยละ 21 แตกต่างกัน

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการพัฒนา
ครุข่ายได้กรอบประเทศไทย 4.0 สุ่มตัวร้อยละ 21
ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-Test

ประสบการณ์ใน การทำงาน	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
น้อยกว่า 10 ปี	4.62	.19	.844	.000*
ตั้งแต่ 10-20 ปี	4.55	.18		
มากกว่า 20 ปี	4.40	.14		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 เมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F-Test พบว่า (ค่า $F = .844$ ค่า $Sig .000$ ค่า $p < .05$) สรุปได้ว่าประสบการณ์ต่างกันการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถามด้านประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปีความคิดเห็นในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 แตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปี

ตารางที่ 11 แสดงผลการทดสอบรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการเรียนรู้วิชาความเป็นครูของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้านประสบการณ์

ประสบการณ์ ในการทำงาน	น้อยกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 4.62$)	ตั้งแต่ 10-20 ปี ($\bar{X} = 4.55$)	มากกว่า 20 ปี ($\bar{X} = 4.40$)
น้อยกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 4.62$)	-	.013*	.000*
ตั้งแต่ 10-20 ปี ($\bar{X} = 4.55$)	.013*	-	.000*
มากกว่า 20 ปี ($\bar{X} = 4.40$)	.000*	.000*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจของครูการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21

ความพึงพอใจ	ระดับพึงพอใจ			ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	
1.สถานศึกษา ส่งเสริมการสนับสนุนให้ พัฒนาตนเอง โดยการศึกษา ฝึกอบรม สัมมนา ดูงาน	4.26	.57	มาก	4
2.การได้รับโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเองรูปแบบต่างๆ ทั้งใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา	4.04	.79	มาก	14
3.ความพึงพอใจที่มีต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายหลังจากการพัฒนาตนเอง รูปแบบต่างๆ	4.20	.70	มาก	7
4.ปริมาณข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับการพัฒนาครู	4.09	.74	มาก	13
5.ความสม่ำเสมอในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับครู	3.90	.60	มาก	15
6.หน่วยงานให้โอกาสแก่บุคลากรในการเพิ่มพูนความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง	4.15	.71	มาก	9

7.การอบรมเพิ่มเติมที่ครูได้รับ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาความรู้ ความ ชำนาญในการปฏิบัติงานในหน้าที่	4.14	.73	มาก	10
8.ครูที่ได้รับการพัฒนา ได้นำความรู้มาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการ จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.83	.65	มาก ที่สุด	1
9.วิทยากร มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน มีการสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพในการเรียนการสอน	4.24	.71	มาก	5
10.ระบบการประเมินผลของรายวิชาที่ไปรับการพัฒนามีวิธีประเมินที่ หลากหลาย เช่น คะแนนสอบ การบ้าน รายงานที่มอบหมาย กิจกรรม การ วัดทักษะ การปฏิบัติงาน	4.16	.69	มาก	8
11.การบริการข้อมูลข่าวสารภายในคณะ เช่น เว็บไซต์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ มีความสะดวก หลากหลาย และทั่วถึง	4.30	.68	มาก	3
12. สภาพแวดล้อมภายในห้องอบรม/ห้องปฏิบัติการโดยรวม เช่น ความ สะอาด แสง การถ่ายเทอากาศ	4.21	.79	มาก	6
13.ประสิทธิภาพของอุปกรณ์/สื่อการเรียนการสอน ความหลากหลายในการ ค้นคว้าของสื่อการเรียนรู้ต่างๆในการอบรม เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบ อินเทอร์เน็ต	4.31	.73	มาก	2
14.มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการทำงานแบบ มีส่วนร่วม	4.10	.65	มาก	12
15.ความรู้ที่ท่านได้จากการพัฒนาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการ สอนในรายวิชาที่สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.13	.54	มาก	11
รวม	4.15	.33	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับความพึงพอใจใน
พัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21
โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือครูที่ได้รับการพัฒนาได้นำความรู้มาใช้ในการ
พัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รองลงมา คือประสิทธิภาพของอุปกรณ์/
สื่อการเรียนการสอนความหลากหลายในการค้นคว้าของสื่อ
การเรียนรู้ต่างๆ ในการอบรม เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบ
อินเทอร์เน็ตและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือความสม่ำเสมอ
ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับครูภายใต้กรอบประเทศ
ไทย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย
4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 สรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นสำคัญได้
ดังนี้

1. การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0
สู่ศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นในการพัฒนาครู
ภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 จำแนกตาม
เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้าน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ได้รับการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ทุกคนต่างก็มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของปราณิศา พูลสมัย (2560, น.125) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูต่อความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการฝึกอบรมในข้อ “ครูรุ่นใหม่ไทยแลนด์ 4.0” ของโรงเรียนศึกษานารีวิทยา เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนศึกษานารีวิทยา เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร มีความต้องการต่อการฝึกอบรมในหัวข้อ “ครูรุ่นใหม่ไทยแลนด์ 4.0” ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ทักษะด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ตามลำดับ มีความต้องการในการฝึกอบรมเพียงด้านเดียวเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านทักษะด้านความคิด และสอดคล้องกับงานวิจัย ของนงเยาว์ อุทุมพร และคณะ (2554, น.57) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยประเมินผลโครงการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน (สื่อกระดาษ) สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน (สื่อกระดาษ) สำหรับครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินงานโครงการเพื่อประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูภายหลังการพัฒนาตามโครงการผลการวิจัยพบว่า ครูที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรมการผลิตสื่อการสอน (สื่อกระดาษ) อยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง และหลังการอบรมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีความรู้

ความเข้าใจในระดับมากที่สุด 1 เรื่องคือ การนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อกระดาษไปประยุกต์ใช้

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพและ ประสบการณ์ทำงาน มีความคิดเห็นในการพัฒนาครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศ ชายและเพศหญิงมีแนวความคิดที่แตกต่างกันเพศหญิงมีความคิดที่ละเอียดมากกว่าเพศชาย อายุก็อาจส่งผลให้แนวความคิดแตกต่างกันผู้ที่อายุมากคิดว่ารู้เรื่องราวในสิ่งต่างๆ มากผ่านโลกมามากทำให้มีความคิดแตกต่างจากผู้ที่มีอายุน้อย ระดับการศึกษาก็อาจจะส่งผลให้มีแนวความคิดต่างกันผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาเอกอาจมีแนวความคิดที่แตกต่างจากผู้ที่ยังการศึกษาในระดับอื่น ผู้ที่ยังการศึกษาในระดับนี้ผ่าน ศึกษาทางด้านวิชาการ การขัดเกลา การบ่มเพาะมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับอื่นๆ ส่งผลให้ ผู้ที่ยังการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีความคิดเห็นในการพัฒนาครูแตกต่าง จากผู้ที่จบการศึกษาในระดับอื่นๆ สถานะภาพของครูที่มีสถานะภาพสมรสมีความคิดเห็นในการพัฒนาแตกต่าง จากผู้ที่มีสถานะภาพ โสดและ อื่นๆ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ครูที่มีสถานะภาพสมรส มีภารกิจทางด้านครอบครัว ต้องใช้เวลาในการดูแลครอบครัวในด้านต่างๆ ส่งผลให้ความคิดเห็นในการพัฒนาครูแตกต่างจากผู้ที่มีสถานะภาพโสดและอื่นๆ ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมากทำงานมานาน ความคิดเห็นในการพัฒนาครูแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมานานได้รับการฝึกฝน อบรม พัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนมามาก ผ่านการฝึกอบรมมาหลายหลักสูตร อาจส่งผลให้มีความคิดเห็นในการพัฒนาแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า สอดคล้องกับ ปองทิพย์ เทพอารีย์ (2551,น.54) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและรวบรวมข้อเสนอแนะการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเอง

แตกต่างกัน ส่วนการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาล เอกชน กรุงเทพมหานครใน 9 ด้าน จำแนกตาม วุฒิทางการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความต้องการพัฒนาตนเอง มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีสำหรับการเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาล เอกชน กรุงเทพมหานครใน 9 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเอง ไม่แตกต่างกัน

3. ความพึงพอใจของครูในการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูได้รับการพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหา ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎี ในวิชาที่การสอน

ความรู้ด้านการสอน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน เข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ กลยุทธ์วิธีการสอนแบบต่างๆ มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่างๆ

ความรู้ด้านเทคโนโลยีครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีในระบบ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอที นำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอทีมาใช้ในการสอนเนื้อหาสาระด้วยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้งานในชีวิตประจำวัน มีความรู้ ความสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับเนื้อหาสาระที่เตรียมไว้สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีรูปแบบต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของนงเยาว์ อุทุมพร และคณะ (2554,น.57) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลโครงการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน (สื่อกระดาษ) สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของครู ที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน (สื่อกระดาษ) สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูต่อ

การดำเนินงานโครงการเพื่อประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูภายหลังการพัฒนาตามโครงการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูที่เข้ารับการอบรม เพื่อนครู และผู้เรียน ในสถานศึกษาของโรงเรียนที่ครูเข้ารับการอบรมการวิจัยพบว่า ครูที่เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ อิงสิทธิพนพร (2558,น.62) ได้ทำการศึกษารื่องความพึงพอใจในการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนของครูภาษาอังกฤษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาอังกฤษมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิทธิ์ แก้ววรรณและคณะ (2558,น.78) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูและศึกษาผลการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ผลการวิจัยสรุปพบว่า ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยปัญญา 1) ด้านความรู้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจก่อน และหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) ด้านเจตคติ ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมครู ที่ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

จากผลการศึกษาการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ในด้านความรู้ด้านเทคโนโลยี ลำดับที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดอบรมให้ความรู้กับครูในด้าน ความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อจะได้นำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ และใน ระดับภาค ภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กาญจน์วิรัชชา ชูกำลัง และสาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2558). แนวทางการพัฒนาครูด้านวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- กิติวัชร ถ้วยงาม. (2558). การพัฒนาครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. ภาคทฤษฎีและพัฒนาศาสตร์ทางการศึกษาโครงการตำรา. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- พิมพ์พร แคล้วคลาด. (2558). แนวทางการพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- ภิญญาพัชญ์ กาวิลคำ. (2557). การพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก. (เอกสารอัดสำเนา).
- มยุรี สุริยสาย. (2559). การพัฒนาครูด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกรณีโรงเรียนนาขามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- วัฒนากร ต่อชน. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2. การประชุมวิชาการระดับชาติ 2560 : สันตพลองค์ความรู้งานวิจัยสู่การพัฒนาครั้งที่ 2.
- สาริษฐ์ วิเศษหลง และคณะ. ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อ Tablet PC เพื่อการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560.
- สุพรรณิ อารวรรณ์. (2557). การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนพนาวิทย์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- สมเกียรติ ทานอก และคณะ. (2556). การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. (เอกสารอัดสำเนา).

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผล
แบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

THE EFFECTS OF LEARNING MANAGEMENT USING OPEN APPROACH AND COACHING ON MATHEMATICAL INDUCTIVE REASONING ABILITY OF THE ELEMENTARY EDUCATION STUDENTS IN CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

กมลพร ทองธิยะ¹

KAMONPHORN THONGTHIYA

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 หมู่เรียน 01 จำนวน 28 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้เวลาในการทดลอง 18 ชั่วโมง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One - Group Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนบริหารการสอนประจำบท โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรม และแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test for one sample

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การให้เหตุผล ; การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ ; วิธีการแบบเปิด ; การสอนแนะ

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the effects of learning management using open approach and coaching on mathematical inductive reasoning ability of undergraduate students to compare with criteria of 70 percent

The subjects of this study were 30 undergraduate students in the first semester of academic year 2018 in Elementary Program Faculty of Education Chiang Mai Rajabhat University. They were randomly selected by using cluster random sampling. The experiment lasted for 18 periods. The One – Group Design was used for this study. The experimental instruments were the lesson plans using open approach and coaching and the mathematical inductive reasoning ability test. The data were analyzed by means of arithmetic mean, standard deviation and t-test for one sample.

The research results revealed that:

The mathematical inductive reasoning ability of undergraduate students after learning by open approach and coaching learning management had mean of percentage score at 74.63 was statistically higher than the criteria of 70 percent at the .05 level of significance.

Keywords: Reasoning ; Mathematical Inductive Reasoning ; Open Approach ; Coaching

บทนำ

หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้ยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ ทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 4) โดยการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคนโดยตรง เนื่องจากการจัดการศึกษามีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 3) ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จึงถือเป็นนโยบายประการ

หนึ่งที่สำคัญในการบริหาร ประเทศ เพราะการศึกษาเป็นรากฐาน และเครื่องมือที่จะส่งผ่านความรู้ ทักษะ กระบวนการต่างๆ เพื่อพัฒนา ศักยภาพหรือความสามารถของคนไทย ซึ่งอาจใช้เป็นตัวชี้วัดของการพัฒนาประเทศต่อไป

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีปรัชญาคือ ครูเป็นพลังของชาติ ครุศาสตร์สร้างครูดี เป็นสถาบันที่เน้นการผลิตครูที่มีคุณธรรม สามารถถ่ายทอดความรู้ และเป็นตัวอย่างที่ดีของพลเมืองในสังคมไทย นักศึกษาคณะครุศาสตร์จึงต้องมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นคำนึงถึงการปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ข้อมูลข่าวสารรายล้อมรอบตัวมากมาย การรับและกลั่นกรองข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญและจำเป็นกับเยาวชนในยุคนี้ สิ่งที่ครูสามารถทำได้คือ การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญให้กับผู้เรียน เพื่อเป็นเครื่องมือในการเจริญเติบโตใน

สังคมอย่างมั่นคงและเข้มแข็ง หนึ่งในทักษะที่สำคัญคือ ทักษะการให้เหตุผล ซึ่งจะทำให้เกิดการกระทำที่ถูกต้องและเหมาะสม เพราะได้ผ่านการคิดและตัดสินใจอย่างถี่ถ้วน การให้เหตุผลเป็นพื้นฐานและเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาระดับสติปัญญาและทักษะการคิดขั้นสูง และยังมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเพื่อการประกอบอาชีพและการลดพฤติกรรมเสี่ยงในอนาคตอีกด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอันจะให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 (วิชัย เสวกงาม, 2557, หน้า 207)

ความสามารถในการให้เหตุผล เป็นหนึ่งในทักษะกระบวนการสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ ที่ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดี Baroody (อ้างถึงในอัมพร ม้าคนอง, 2554, หน้า 48) กล่าวว่า หนึ่งในทักษะที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ และมีส่วนทำให้ผู้เรียนก้าวหน้าในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต คือ การให้เหตุผล การเรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างเป็นเหตุเป็นผลจะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ สามารถจดจำได้ดีและนานกว่าเดิม ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลจึงเน้นไปที่การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล (อัมพร ม้าคนอง, 2554, หน้า 49) รู้จักการคาดการณ์หรือเดาคำตอบและสรุปอ้างอิงได้อย่างสมเหตุสมผลตามรูปแบบการให้เหตุผลแบบอุปนัย (Inductive Reasoning) ซึ่งเป็นการให้เหตุผลโดยใช้ความรู้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่มีอยู่มาใช้ในการอ้างอิงเหตุผลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป

ในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จะเห็นได้จากผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาพรวมระดับประเทศ (NT) ปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในการทดสอบความสามารถด้านการคำนวณ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมระดับประเทศ 36.99 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และยังพบว่าการทดสอบความสามารถด้านเหตุผล ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่สำคัญที่สุด ได้คะแนนเฉลี่ยรวมระดับประเทศ 53.38 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2560) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ยังมีความบกพร่องในทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่มาก ซึ่งเป็นปัญหาที่ครูผู้สอนจะต้องหาวิธีในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางคณิตศาสตร์ และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) เป็นวิธีที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดหลากหลายของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นตามแนวคิดและเหตุผลของตน ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดของตนเองและเพื่อนในชั้นเรียน เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเรียนรู้รายบุคคลเป็นการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ครูผู้สอนเปลี่ยนจากผู้พูดมาเป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังแนวคิดของนักเรียนและคอยชี้แนะในบางครั้ง (เจริญ ราคาแก้ว, 2551) การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิดช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างอิสระของผู้เรียน โดยครูผู้สอนทำหน้าที่สอนแนะ (Coaching) ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการคิดและแก้ปัญหาในรอบเหตุและผล สอดคล้องกับชัยวัฒน์ อัยปาอาจ (2552) ที่กล่าวว่า การสอนแนะให้รู้คิดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยความเข้าใจภายในตัวผู้เรียนเอง เมื่อผู้เรียนสามารถสังเคราะห์และนำแนวคิดที่แตกต่างนั้นมาตกผลึก เป็นความคิดรวบยอดของตนเอง จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น จากปัญหาความบกพร่องในทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในปัจจุบัน โดยเฉพาะความสามารถด้านเหตุผล ผู้วิจัยเห็นว่า หากไม่มีการแก้ไขปัญหานี้ อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการตัดสินใจในรอบเหตุและผลของผู้เรียนในอนาคต

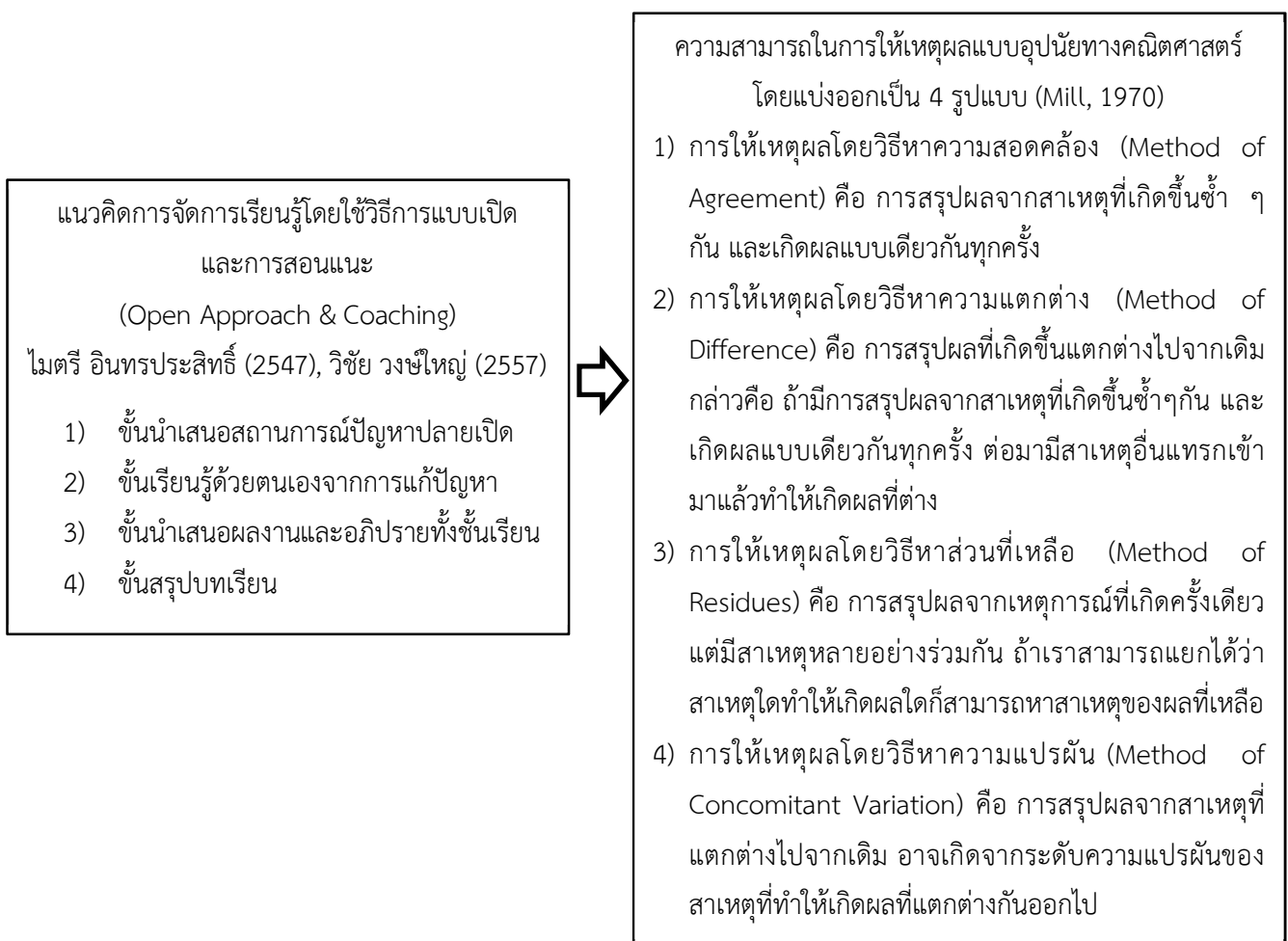
ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาในการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิดบูรณาการกับการสอนแนะ ซึ่งเป็นวิธีการสอนแนวใหม่ที่เปิดโอกาสผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้คิดและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน โดยความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบตามหลักการให้เหตุผลแบบอุปนัยของมิลล์ (Mill, 1970) ได้แก่ การให้เหตุผลโดยวิธีหาความสอดคล้อง

(Method of Agreement) การให้เหตุผลโดยวิธีหาความแตกต่าง (Method of Difference) การให้เหตุผลโดยวิธีหาส่วนที่เหลือ (Method of Residues) และการให้เหตุผลโดยวิธีหาความแปรผัน (Method of Concomitant Variation) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะกับเกณฑ์ร้อยละ 70

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษามีความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 56 คน

โดยมีการแบ่งหมู่เรียนแบบคละระดับความสามารถของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการวิจัยกับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หมู่เรียน 01 จำนวน 28 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 6 สัปดาห์

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาในรายวิชาคณิตศาสตร์สำหรับครูประถม 1 (EED 2203)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนบริหารการสอนประจำบท โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรม
2. แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบอัตนัยจำนวน 16 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างแผนบริหารการสอนประจำบทและแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ เป็นดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์

3. จัดสร้างแผนบริหารการสอนประจำบท แบ่งออกเป็น 5 กิจกรรม โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ

สัปดาห์	เนื้อหาที่ใช้	กิจกรรมการเรียนรู้
1	จำนวนและพีชคณิต	น้ำผลไม้รวมแสนอร่อย
2	จำนวนและพีชคณิต	รีบ้นเจ้าปัญหา
3	การวัดและเรขาคณิต	กล่องของขวัญของโมเม
4	การวัดและเรขาคณิต	พื้นที่ปริศนา
5	สถิติและความน่าจะเป็น	การนำเสนอข้อมูล

4. ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ แต่ละสัปดาห์ ได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้น คือ

- 1) ขั้นนำเสนอสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด
- 2) ขั้นเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแก้ปัญหา
- 3) ขั้นนำเสนอผลงานและอภิปรายทั้งชั้นเรียน
- 4) ขั้นสรุปบทเรียน

5. สร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ เป็นข้อคำถามแบบอัตนัย จำนวน 28 ข้อ ที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)) และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์แบบรูบริก (Rubric Assessment)

6. นำคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ และแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ปรับคำสั่งของกิจกรรม สถานการณ์ปัญหาให้ชัดเจนและน่าสนใจ และปรับภาษาที่ใช้ให้กระชับและเข้าใจง่าย ผู้วิจัยปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้คำถามในแบบวัดจำนวน 24 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หมู่เรียนที่ 02 สาขาวิชาการประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จำนวน 28 คน จากนั้นนำผลการทดลองใช้ มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัด ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.25-0.65 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.23-0.67 จำนวน 16 ข้อ และเตรียมนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยปฏิบัติการสอนด้วยตนเอง เริ่มต้นในวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2561 รวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-2 โดยระหว่างสอนได้สังเกตพฤติกรรมการให้เหตุผลของนักศึกษา โดยมีกรอบพฤติกรรมที่สังเกต คือ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ การแสดงเหตุผล ความชัดเจนในการให้เหตุผลและความสมเหตุสมผล ผู้วิจัยได้นำพฤติกรรมการให้เหตุผลของนักศึกษามาวิเคราะห์ และปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3-4 และเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3-4 ผู้วิจัยได้นำพฤติกรรมการให้เหตุผลของนักศึกษามาวิเคราะห์ และปรับปรุงการในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5

2. เมื่อดำเนินการสอนเสร็จสิ้น ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบด้วยแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ และตรวจแบบวัดโดยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Assessment) ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์แบบรูบริก

คะแนน/ ความหมาย	คำอธิบายคุณภาพ
3 / ดีมาก	คำตอบถูกต้อง มีการเขียนเพื่อแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้อย่างครบถ้วน ชัดเจน และสมเหตุสมผล
2 / ดี	คำตอบถูกต้อง มีการเขียนเพื่อแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ แต่ยังไม่ครอบคลุมสาระสำคัญในบางส่วน

คะแนน/ ความหมาย	คำอธิบายคุณภาพ
1 / พอใช้	คำตอบไม่ถูกต้อง แต่มีการเขียนเพื่อแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้
0 / ปรับปรุง	คำตอบถูกต้อง ไม่มีการเขียนเพื่อแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ / คำตอบไม่ถูกต้อง มีการเขียนเพื่อแสดงเหตุผลได้แต่ยังไม่สมเหตุสมผล / ไม่สามารถเขียนแสดงเหตุผลได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel และโปรแกรม SPSS

ศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ โดยเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบที (t-test for one sample) พร้อมทั้งหาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้เทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ช่วงคะแนน	การแปลความหมาย
2.60 – 3.00	ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ระดับดีมาก
2.10 – 2.59	ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ระดับดี
1.50 – 2.09	ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ระดับพอใช้
ต่ำกว่า 1.50	ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ระดับปรับปรุง

ผู้วิจัยหาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการให้เหตุผลแบ่งตามข้อคำถามทั้ง 16 ข้อ

เป็น 4 รูปแบบตามหลักการคิดให้เหตุผลแบบอุปนัยของมิลล์ (Mill, 1970) คือ

- 1) การให้เหตุผลโดยวิธีหาความสอดคล้อง (Method of Agreement) ข้อคำถามที่ 1-4
- 2) การให้เหตุผลโดยวิธีหาความแตกต่าง (Method of Difference) ข้อคำถามที่ 5-8

3) การให้เหตุผลโดยวิธีหาส่วนที่เหลือ (Method of Residues) ข้อคำถามที่ 9-12

4) การให้เหตุผลโดยวิธีหาความแปรผัน (Method of Concomitant Variation) ข้อคำถามที่ 13-16

ผลการวิจัย

วัดจากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะจากแบบความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ เป็นดังนี้

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของ การทดสอบเปรียบเทียบ เกณฑ์ร้อยละ 70 กับคะแนนของนักศึกษาจากแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์

การวัด	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	SD	% of Mean	t	Sig
ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์	28	48	35.82	6.59	74.63	1.78*	0.043

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนของนักศึกษาจากแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.82 คะแนน จากคะแนนเต็ม 48 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.63 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า คะแนนของนักศึกษาจากแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยดำเนินการหาคะแนนเฉลี่ยเป็นรายชื่อและเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในการวัดความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ มีข้อค้นพบเป็นดังนี้

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษา

รูปแบบการให้เหตุผล	$\bar{x}$	SD	การแปลผล
ความสามารถในการคิดหาเหตุผลจาก ข้อเท็จจริง ปลีกย่อยจนได้ข้อสรุป	2.24	0.99	ดี

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 2.24 จากคะแนนเต็ม 3.00 คะแนน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่สามารถหาคำตอบในแบบวัดได้ถูกต้อง และสามารถเขียนเพื่อแสดงเหตุผลประกอบการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ถูกต้อง ชัดเจน และสมเหตุสมผล แต่ยังไม่ครอบคลุมสาระสำคัญในบางส่วน

เมื่อพิจารณาการให้เหตุผล 4 รูปแบบตามหลักการคิดให้เหตุผลแบบอุปนัยของมิลล์ (Mill, 1970) ผลการวิจัยเป็นดังนี้

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ โดยพิจารณาตามรูปแบบการให้เหตุผล

รูปแบบการให้เหตุผล	$\bar{x}$	SD	การแปลผล
การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความสอดคล้อง (Method of Agreement)	2.53	0.76	ดี
การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความแตกต่าง (Method of Difference)	2.11	1.17	ดี
การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาส่วนที่เหลือ (Method of Residues)	2.23	0.94	ดี
การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความแปรผัน (Method of Concomitant Variation)	2.09	1.01	พอใช้

จากตารางที่ 6 ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาเมื่อพิจารณาตามรูปแบบการให้เหตุผล พบว่า รูปแบบการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความสอดคล้อง (Method of Agreement) มีคะแนนเฉลี่ย 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 และรูปแบบการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความแปรผัน (Method of Concomitant Variation) มีคะแนนเฉลี่ย 2.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีข้อค้นพบคือ ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทาง

คณิตศาสตร์ของนักศึกษา หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาตามรูปแบบการให้เหตุผล พบว่า การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความสอดคล้อง มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 . มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดที่เน้นคำถามปลายเปิดในชั้นเรียนส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์

ช่วยให้นักศึกษาใช้การคิดวิเคราะห์ คิดหาเหตุผลจากความรู้หรือข้อเท็จจริงปลื้มย่อยจนได้ข้อสรุป และเกิดการอภิปรายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจนสมุทร แสงพันธ์ (2548) ที่พบว่า ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ดีขึ้น โดยการใช้คำถามปลายเปิดในการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดที่อิสระในการให้เหตุผลและการหาคำตอบ เนื่องจากคำตอบหรือวิธีการหาคำตอบอาจมีมากกว่า 1 วิธี ซึ่งสอดคล้องกับปรีชา เนาว์เย็นผล (2544) ที่กล่าวว่า คำถามปลายเปิดเป็นปัญหาที่สร้างขึ้นให้มีคำตอบเปิดกว้าง มีคำตอบที่ถูกต้องหลายคำตอบหรือมีวิธีการหรือแนวทางในการหาคำตอบได้หลากหลายวิธี แต่บางปัญหาผู้เรียนจะคิดแตกต่างออกไป โดยมีเหตุผลในการคิดของตนเอง จากการจัดกิจกรรมที่ 1 นักศึกษายังไม่คุ้นเคยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้คำถามปลายเปิด และยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองให้กับเพื่อนในชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงเริ่มใช้คำถามปลายเปิดที่ง่ายและไม่มีความซับซ้อน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถตอบคำถามได้และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น นอกจากนั้นผู้วิจัยยังใช้คำถามปลายเปิดเป็นคำถามสำหรับให้นักศึกษาได้อภิปรายเป็นกลุ่มในชั้นเรียน ซึ่งหลังจากที่นักศึกษามีความคุ้นเคยกับการให้เหตุผลแล้ว ในกิจกรรมที่ 2-3 ผู้วิจัยจึงใช้คำถามปลายเปิดที่ต้องให้เหตุผลมากขึ้น และมีการคิดวิเคราะห์มากขึ้น คำถามปลายเปิดที่ต้องเป็นคำถามที่มีความท้าทาย ไม่ง่ายและยากจนเกินไป และมีความเหมาะสมกับเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดคำถาม ให้มีความน่าสนใจ น่าค้นหา และกระตุ้นให้นักศึกษาได้คิดและหาคำตอบอย่างมีเหตุผลด้วยตนเอง สอดคล้องกับวิลัยภรณ์ สมศรี (2558) ที่ค้นพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ คิด วางแผน และนำไปสู่ผลลัพธ์ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความคิดเชิงเหตุผลเพิ่มขึ้น และถ้าผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ปัญหาหนึ่งได้ ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจและอยากที่จะแก้ปัญหาต่อไป

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังทำหน้าที่ในการสอนแนะ (Coaching) ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยวัจน์ อัยปาอาจ (2552) ที่

กล่าวว่า การใช้แนวการสอนแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้นำเสนอคำตอบและมีการวิพากษ์วิจารณ์ ทำให้ผู้เรียนมองเห็นมุมมองที่แตกต่างและหลากหลายจากเพื่อนคนอื่น ๆ ผู้เรียนมีโอกาสร่วมเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับเพื่อน ๆ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันแสดงเหตุผลและผล ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งในการเรียนคณิตศาสตร์ ผู้สอนจะคอยแนะนำ ให้คำปรึกษา โดยการใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและ สร้างทางเลือกด้วยตัวผู้เรียนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของบริตตันและแอนเดอร์สัน (Britton and Anderson, 2009) ที่กล่าวว่า การให้ความช่วยเหลือของโค้ชที่ให้แก่ผู้รับการโค้ชนั้น เป็นการช่วยเหลือที่ส่งเสริมให้ผู้รับการโค้ชสามารถช่วยตนเองได้ นอกจากนั้นการสอนแนะโดยการกระตุ้นผู้เรียนและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเรียน สอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2557) ที่กล่าวว่า การสอนแนะที่ดีทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้สอน เนื่องจากผู้สอนใช้กระบวนการชี้แนะและเห็นความสำคัญของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะเรียนรู้ลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากขึ้น และมีทัศนคติที่ดีกับรายวิชาที่เรียนมากขึ้น

2. ความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาฝึกนั้น เป็นกิจกรรมที่เน้นรูปแบบการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเริ่มจากการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความสอดคล้อง การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความแตกต่าง การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาส่วนที่เหลือ และการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความแปรผัน โดยพบว่า การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความสอดคล้อง มีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูงสุด การแปลผลคะแนนอยู่ในระดับดี เนื่องจากเป็นการให้เหตุผลที่สังเกตได้จากความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆที่อยู่

ในบริบทของคำถามปลายเปิดนั้น ผู้เรียนสามารถใช้ฐานความรู้เดิมและประสบการณ์ของตนเองในการคาดเดาคำตอบล่วงหน้า ยังไม่มีส่วนที่เป็นการคิดวิเคราะห์ที่ซับซ้อน สอดคล้องกับ ชูติมา รอดสุข (2550) ที่พบว่า ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถตั้งสมมติฐานคาดคะเนคำตอบล่วงหน้าจากความรู้และประสบการณ์เดิม ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการอุปนัยให้ได้ข้อสรุป และยังสอดคล้องกับ กุลธิดา วรสารนันท์ (2552) ที่พบว่า ผู้เรียนอาศัยการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างหลายตัวอย่าง แล้วนำมารวบยอดเป็นกฎเกณฑ์หรือข้อเท็จจริง การให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์โดยวิธีหาความสอดคล้องจะใช้หลักการสังเกตเงื่อนไขต่างๆในข้อคำถามที่สอดคล้องกัน ควบคู่ไปกับความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่นำมาใช้ในการให้เหตุผล ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลแบบอุปนัยทางคณิตศาสตร์ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำผลการศึกษาไปใช้ และทำการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีคำชี้แจงหรือคำสั่งสั้นๆ กระชับรัดกุม ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ใช้เวลาเหมาะสม ไม่ให้เวลามากหรือน้อยเกินไป และเป็นที่น่าสนใจท้าทายความสามารถ จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆมากขึ้น การใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนแสดงเหตุผลก็เช่นเดียวกัน ควรใช้คำที่เข้าใจง่ายและ ตรงประเด็น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเดียวกัน

2) ในการสร้างโจทย์ปัญหาแบบปลายเปิดหรือการสร้างคำถามเพื่อให้ผู้เรียนแสดงเหตุผล ควรเริ่มจากโจทย์ง่าย ไม่ซับซ้อน และจึงพัฒนาระดับความยากขึ้นภายหลัง เพื่อให้ผู้เรียน เกิดความคุ้นเคยและกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงทักษะการให้เหตุผลที่มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะมีหลายรูปแบบ เช่น การใช้เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และสถานการณ์จำลอง เป็นต้น ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ รูปแบบหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอน

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและการสอนแนะในทักษะกระบวนการอื่นๆ และจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามบริบทของผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.รุ่งทิพา คนการณ อาจารย์ธีรภัทร พุ่มพลอย และคุณครูวาสนา กำใจ ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2561 ที่ตั้งใจทำกิจกรรมการเรียนรู้และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ขอมอบให้เป็นกตัญญูแด่เวทิตาแต่ บพการี ผู้มีพระคุณ และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กุลธิดา วรสารนันท์. (2552). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้โมเดลการอุปนัยที่มีต่อมโนทัศน์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจนสมุทร แสงพันธ์. (2548). รายงานการวิจัย การใช้คำถามปลายเปิดในการจัดการเรียนการสอน สารการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจริญ รากแก้ว. (2551). เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนในชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุตินา รอดสุข. (2550). ผลการเรียนรู้การสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อมโนทัศน์ชีววิทยาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงอุปนัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษา วิทยาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ อัยปาอาจ. (2552). ผลของการใช้แนวการสอนแนะให้รู้คิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2544). กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การแก้ปัญหาลายเปิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปานจิต รัตนพล. (2547). ผลการใช้ปัญหาปลายเปิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีชานิกา เพชรสังข์ และรศ.ดร.อัมพร ม้าคะนอง. (2014). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 5E ร่วมกับคำถามปลายเปิดที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ OJED, Vol.9, No.3, pp.16-30.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2538). การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เหมือนฝัน ขมมณี และสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2014). การวิเคราะห์กระบวนการชี้แนะของครูและผลที่เกิดกับผู้เรียน: พหุกรณีศึกษา วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา .OJED,Vol.9,No.2, pp.489-499.
- ไมตรี อินทประสิทธิ์. (2547). การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดในชั้นเรียนญี่ปุ่น. KJU Journal of Mathematics Education 1 (มกราคม-มิถุนายน): 1-9.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2557). การโค้ชเพื่อการเรียนรู้ (Cognitive coaching). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จรัสสินวิเทศการพิมพ์.
- วิไลภรณ์ สมศรี. (2558). การเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดกิจกรรมประกอบอาหารกับการใช้เกมการศึกษา. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, Vol.1, No.1, pp.32-41.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12.
สำนักนายกรัฐมนตรี.

Britton, Linda R. and Kenneth A. Anderson. (2009). *Peer coaching and pre-service teachers: Examination an underutilized concept*. Teaching and Teacher Education: 1-9.

การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและความตั้งใจที่มีผลต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

COMMUNICATION TO STRENGTHEN ATTITUDES, SUBJECTIVE NORMS, PERCEIVED BEHAVIORAL CONTROL, INTENTION AFFECTING UNIVERSITY STUDENTS ON QUIT SMOKING BASED ON THEORY OF PLAN BEHAVIOR

ธชาพิมพ์ อานพินันท์¹ อริชัย อรรคอุดม² และ โยธิน แสงวงศ์³

TASHAPIM ANPINITNANDHA, ARISHAI AKRAUDOM AND YOTHIN SAWANGDEE

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมกับพฤติกรรมในการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามแนวทางการสื่อสารในโครงการ “มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่” เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power ขนาดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ 283 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อใช้อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรและทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ในด้านเจตคติ (Attitude toward the Behavior) นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่จะมีความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่อยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่จะมีความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่อยู่ในระดับต่ำ ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) นักศึกษามีความเชื่อว่าถ้าหากในมหาวิทยาลัยมีการจัดพื้นที่สูบบุหรี่ที่เหมาะสม การลงโทษผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบและการสอดแทรกเนื้อหาบุหรี่ในรายวิชาทำให้นักศึกษารู้จักวิธีป้องกันตนเองจากควันบุหรี่จะช่วยให้ นักศึกษางดสูบบุหรี่ และในด้านความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Controls) นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่มากจะทำให้มีความตั้งใจที่จะงดสูบบุหรี่และมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ถูกที่สูงขึ้น

ในการทดสอบปฏิกริยาร่วมระหว่างเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ที่มีผลต่อเจตนาในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่พบว่าเมื่อนักศึกษามีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง และมีเจตคติที่ว่าการสูบบุหรี่ไม่ใช่พฤติกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

³ รองศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ย้อมทำให้นักศึกษามีแนวโน้มการเกิดเจตนาในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่มากขึ้น นอกจากนั้น เจตนาในการแสดงพฤติกรรมยังมีผลกระทบทางบวกต่อพฤติกรรมในการงดสูบบุหรี่อีกด้วย

คำสำคัญ : การสื่อสาร ; พฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ ; ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ABSTRACT

The purpose of this research was to investigate the relationship between behavioral intention and non-smoking behavior of undergraduate students. This research was based on the guidelines for communication project "Non-smoking University". A quantitative design was used in this study, which the data was collected by questionnaire. The samples were 283 undergraduate students who enrolled second semester in 2018. The sample size was calculated by G*Power program. Probability samples are those based on simple random sampling. The data were analyzed using descriptive statistics and "Path Analysis" in order to describe the relationship between variables and research hypothesis.

The results of the study show that in terms of attitudes towards the behaviors, students with positive attitudes toward smoking cessation had high levels of intention to stop smoking. In contrast, the students with negative attitudes toward smoking cessation had the low levels of intention to stop smoking among. In terms of the subjective norms, the students perceived that two important factors assisting the students to stop smoking were the legislation for people who smoked in non-smoking areas and the inclusion of interventions useful in preventing smoke exposure in curriculums. In terms of perceived behavioral control, the students who perceived that they had abilities to control smoking habits, had high levels of intention to quit smoking and smoked in locations where smoking is permitted.

According to the interactions between attitude toward the behavior, subjective norm and perceived behavioral controls affected the attitudes on smoking cessation. The study found that the students, who had high levels of perceived behavioral controls, positive attitudes towards smoking cessation and subjective norm, were more likely to stop smoking. In addition, attitude toward the behavior had a positive effect on smoking cessation behavior.

Keywords: Communication ; Quit Smoking ; Theory of Plan Behavior

บทนำ

บุหรี่เป็นสิ่งเสพติดชนิดหนึ่งที่มีอยู่อย่างแพร่หลายและมีแนวโน้มจะมีผู้ใช้สารเสพติดชนิดนี้เพิ่มมากขึ้นแม้จะมีการณรงค์ไม่สูบบุหรี่กันอย่างแพร่หลายก็ตาม จากผลการ

สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทย ปี พ.ศ.2558 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) พบว่า ในจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งสิ้นจำนวน 55.2 ล้านคน เป็นผู้สูบบุหรี่จำนวน 10.9 ล้านคน (ร้อยละ 19.9) โดยพบว่าทั้งเพศชายและหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่ลดลงเล็กน้อยแต่ยังคงพบการได้รับควันบุหรี่มือสองในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ทั้งที่เป็น

เขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย บุหรี่ไม่เพียงก่อให้เกิดอันตรายต่อเฉพาะผู้สูบบุหรี่เท่านั้น หากแต่ยังสามารถเข้าสู่ร่างกายของผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ด้วย นั่นเพราะควันบุหรี่ในอากาศยังคงเต็มไปด้วยสารพิษอันตรายต่าง ๆ เพราะการเผาไหม้บุหรี่เป็นเสมือนโรงงานสารเคมีเล็ก ๆ ที่ก่อให้เกิดละออง หมอก ควัน และก๊าซ มีผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งนี้ ในแต่ละปีพบว่ามีผู้ไม่สูบบุหรี่จำนวนมากเสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากการได้รับ “ควันบุหรี่มือสองและมือสาม” จากรายงานของสำนักงานแพทย์ใหญ่ (Office of The Surgeon General) แห่งสหรัฐอเมริกาเมื่อปี พ.ศ.2557 ได้ระบุว่า การได้รับสัมผัสสารพิษจากควันบุหรี่ ไม่ว่าจะเป็นมือหนึ่ง มือสอง หรือมือสาม ที่ระดับใดก็ตาม เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อสุขภาพของผู้ที่ได้รับสัมผัส ทั้งนี้ในกลุ่มทารกและเด็กเล็ก จะมีความเสี่ยงต่อสุขภาพได้ง่ายและมากที่สุด แม้ว่าจะมีการแยกผู้สูบบุหรี่ออกจากผู้ไม่สูบบุหรี่ หรือการใช้เทคโนโลยีระบบควบคุมหรือระบายอากาศ ก็ไม่สามารถจะกำจัดควันบุหรี่มือสองและมือสามได้ การเรียกร้องสิทธิของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ได้ส่งผลให้เกิด “กฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่” โดยมีความสำคัญในพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 และด้วยการไม่ครอบคลุมของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 รัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุขได้มีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 (พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่, 2560) ขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่จะช่วยป้องกันการสูบบุหรี่และเป็นการคุ้มครองสิทธิของเยาวชนและสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ สิ่งที่สำคัญอีกอย่างคือประเทศไทยเข้าร่วมรัฐภาคีตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO-FCTC) จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญา พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มีมาตรการสำคัญ คือ

- 1) กำหนดห้ามขายหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี
- 2) ห้ามให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 3) ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบใน 4 กลุ่มสถานที่ ได้แก่ 3.1 วัดหรือสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา 3.2 สถานพยาบาลและร้านขายยา 3.3 สถานศึกษาทุกระดับ

- 3.4 สวนสาธารณะ สวนสัตว์และสวนสนุก 4) กำหนดห้ามโฆษณาสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบในทุกรูปแบบ อาทิ พริตต์ส่งเสริมการขายในงานคอนเสิร์ต 5) ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจผลิตภัณฑ์ยาสูบทำกิจกรรม CSR 6) ห้ามตั้งวางโชว์ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขายปลีกที่ทำให้ผู้บริโภคหรือประชาชนมองเห็น 7) ห้ามแบ่งซองขายบุหรี่ 8) เพิ่มโทษผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ เป็นปรับไม่เกิน 5,000 บาท 9) กำหนดหน้าที่ให้เจ้าของสถานที่สาธารณะที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ มีหน้าที่ต้องประชาสัมพันธ์แจ้งเตือน ดูแลให้ไม่มีการฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ หากฝ่าฝืนไม่ดำเนินการเจ้าของสถานที่ที่มีโทษปรับไม่เกิน 3,000 บาท จากพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ได้ผลักดันให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาดำเนินการตามโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเชิญชวนและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมโครงการดำเนินการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนั้นยังดำเนินการป้องกันนักศึกษาจากการริเริ่มสูบบุหรี่เพื่อป้องกันการเพิ่มจำนวนของนักสูบหน้าใหม่ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงมีหน้าที่และภารกิจในการดูแลความประพฤติและระเบียบวินัยของนักศึกษา จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการคืนพื้นที่ปลอดควันบุหรี่ให้กับผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ เพื่อเป็นการนำนโยบายควบคุมการสูบบุหรี่มาปฏิบัติ จึงได้มีการรณรงค์ “สูบบุหรี่ให้ถูกที่” ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเขตพื้นที่สูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน เพื่อคงไว้ซึ่งสิทธิของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ตลอดจนถึงการติดป้ายสัญลักษณ์เขตห้ามสูบบุหรี่ตามเขตพื้นที่สาธารณะต่าง ๆ เพื่อเป็นการรณรงค์และกระตุ้นให้นักศึกษาและบุคลากรได้ตระหนักถึงพื้นที่ที่เป็นเขตสูบและไม่สูบบุหรี่ จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคิดว่ามีความจำเป็นที่จะศึกษาเรื่องนี้เพื่อให้นักศึกษาลดการสูบบุหรี่ตลอดจนถึงการงดสูบบุหรี่มีความจำเป็นที่จะต้องสื่อสารที่จะนำไปสู่การสร้างเจตคติที่ดีเน้นให้เกิดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ไม่สูบบุหรี่ คาดว่าจะส่งผลสู่พฤติกรรมและความตั้งใจที่จะเลิก ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจึงดำเนินการในมหาวิทยาลัย เพราะเป็นที่รวมของนักศึกษาที่เป็นวัยกำลังเรียนรู้และเริ่มต้นสูบบุหรี่

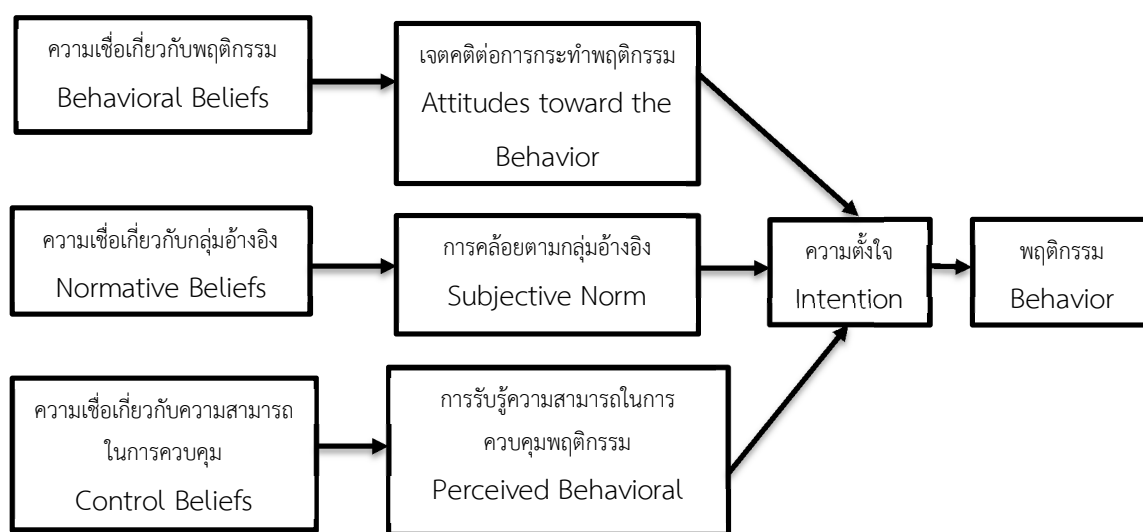
หากไม่ทำการวิจัยก็จะเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่จะเป็นกลุ่มใหญ่ต่อไปในอนาคต ดังนั้นจึงเน้นไปที่การใช้การสื่อสารวิเคราะห์การคล้อยตามกลุ่มที่ส่งผลต่อการควบคุมพฤติกรรมแล้วในที่สุดก็อาจจะก่อให้เกิดการเลิกบุหรี่ได้ ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างความตระหนักถึงการจัดทำสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการพัฒนางานในระยะยาวอย่างยั่งยืนต่อไปและสามารถนำไปใช้ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม เจตคติต่อพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม เจตคติต่อพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์โครงการลดละเลิกสูบบุหรี่ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในโอกาสต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย

จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งผลต่อเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงส่งผลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลถึงความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ จึงเป็นที่มาของกรอบแนวคิดในการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งผลทางบวกต่อเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม
2. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงส่งผลทางบวกต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
4. เจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อความตั้งใจ
5. ความตั้งใจส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโปรแกรม G*Power ขนาดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ 283 คน โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติบรรยายและใช้การวิเคราะห์เส้นทางเพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต้นทางและตัวแปรปลายทาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎี นิยามศัพท์และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยข้อมูลจำนวน 8 ส่วน ที่จะครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ โดยในวงเล็บคือ ความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามแต่ละตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมด้านการสูบบุหรี่ ได้แก่ เพศ อายุ คณะ/ชั้นปีที่กำลังศึกษา

รายได้และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิดจำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม ($\alpha = 0.94$)

ตอนที่ 3 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\alpha = 0.89$)

ตอนที่ 4 ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ($\alpha = 0.93$)

ตอนที่ 5 ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Intention) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับเจตนาในการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ($\alpha = 0.92$)

ตอนที่ 6 พฤติกรรม (Behavior) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาในการหลีกเลี่ยงและตักเตือนผู้ใกล้ชิดเกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ ($\alpha = 0.92$)

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

นำเสนอแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบแล้วไปปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยสถิติ IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.33 - 1.00 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.74 โดยตัดข้อที่มี IOC ต่ำกว่า 0.50 ออกไป ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) ระดับปริญญาตรี (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทำแบบสอบถาม) จำนวน 30 คนแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของ Cronbach (Cronbach, 1970) ได้ค่าสัมประสิทธิ์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.94

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ประสานงานกับหัวหน้าแผนกส่งเสริมวิชาการ และทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและประเมินผล เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มครั้งนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และเชิงสำรวจ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามทั้งหมดมา ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ แล้วนำมา วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

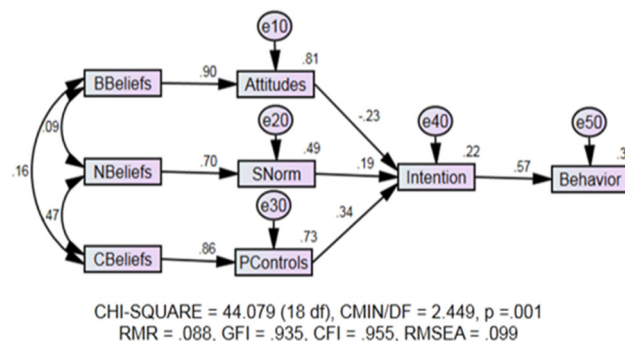
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานดังนี้

- 1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อจัดหมวดหมู่และเพื่อให้ทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานกลุ่มประชากรโดยใช้ค่าการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้โปรแกรม AMOS

ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

สถิติที่อยู่ในเกณฑ์ความสอดคล้องระหว่างโมเดล กับข้อมูลเชิงประจักษ์ปรากฏคือ สถิติ GFI, CFI มีค่าเกิน 0.90 สถิติ RMSEA มีค่าไม่เกิน 0.10 และไคกำลังสองสัมพันธ์ (CMIN/DF) มีค่าต่ำกว่า 3 ดังนั้น แม้สถิติ RMR จะ มีค่าเกินเกณฑ์ 0.08 เล็กน้อย และความน่าจะเป็น (p) ของ

ไคกำลังสองมีค่าน้อยกว่า 0.05 ก็พอยอมรับได้ เพราะขนาด ตัวอย่างค่อนข้างจะใหญ่ (n = 283) เมื่อเทียบกับตัวแปร สังเกตเพียง 8 ตัว จึงทำให้ความน่าจะเป็นของไคกำลังสองมี ค่าน้อยกว่า 0.05

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผล ต่อพฤติกรรมทางจิตสุขภาพ

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (B) อาร์กำลังสอง (R²) และสถิติทดสอบ (b, SE, t, p) การมีนัยสำคัญทางสถิติของเส้นทางในโมเดล

เส้นทาง (Path)	B	R ²	สถิติทดสอบ				ผลการทดสอบสมมติฐาน
			b	SE	t	p	
BB → ATB	.90	81%	.92	.03	34.89	<.001	ไม่ปฏิเสธ
NB → SN	.70	49%	.73	.04	16.41	<.001	ไม่ปฏิเสธ
CB → PC	.86	73%	.90	.03	27.89	<.001	ไม่ปฏิเสธ
ปฏิภังกรรารวม							
ATB → I	-.23	22%	-.22	.05	-4.35	<.001	ไม่ปฏิเสธ
SN → I	.19		.19	.05	3.51	<.001	ไม่ปฏิเสธ
PC → I	.34		.34	.05	6.20	<.001	ไม่ปฏิเสธ
I → B	.57	33%	.56	.05	11.71	<.001	ไม่ปฏิเสธ

หมายเหตุ BB = Behavioral Beliefs

NB = Normative Beliefs

CB = Control Beliefs

I = Intention

ATB = Attitude toward the Behavior

SN = Subjective Norm

PC = Perceived Behavioral Controls

B = Behavior

สรุปผลการวิจัย

นอกจากนี้แล้วยังพบอีกว่ามีบุคคลในครอบครัวมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 51.8 (43 คน)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมด้านการสูบบุหรี่

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 283 คน พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวนร้อยละ 53.40 (151 คน) โดยทั้งหมดกำลังศึกษาอยู่คณะบริหารธุรกิจร้อยละ 49.1 ได้รับเงินในแต่ละเดือนจากผู้ปกครองเฉลี่ย 5,000 – 7,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ร้อยละ 57.80 (163 คน)อายุโดยเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ประมาณ 17 ปี สาเหตุหลักที่ทำให้สูบบุหรี่ คือ อยากลอง ที่พบว่าประมาณร้อยละ 58.50 (48 คน) จำนวนเฉลี่ยของบุหรี่ที่สูบในแต่ละวัน 1-5 มวน ผู้ที่สูบบุหรี่จะซื้อบุหรี่เองประมาณร้อยละ 76.80 (63 คน) แต่มีบางส่วนที่สูบและไม่ได้ซื้อบุหรี่เอง ร้อยละ 23.20 (19 คน) นักศึกษาคบเพื่อนที่สูบบุหรี่ร้อยละ 94.00 (78 คน)

2. ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs)

2.1 ข้อมูลด้านความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาเชื่อว่าการสูบบุหรี่ไม่ได้มีประโยชน์ต่อร่างกายหรือการดำรงชีวิตประจำวัน โดยค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 2.08 นักศึกษามีความเชื่อเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้คลายเครียด 2.52 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ การสูบบุหรี่ทำให้เข้าสังคมได้ง่ายและทำให้มีสมาธิในการทำงาน 2.14 ตามลำดับ และการสูบบุหรี่ช่วยทำให้บุคลิกภาพดี 1.65 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 0.99 – 1.31 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้บุคลิกภาพดีใกล้เคียงกันมากที่สุด (S.D

= .99) และมีความคิดเห็นในเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้คลายเครียดแตกต่างกันมากที่สุด (S.D = 1.31)

2.2 ข้อมูลด้านเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม

(Attitude toward the Behavior) ของนักศึกษา พบว่าเจตคติของนักศึกษาต่อการสูบบุหรี่นั้น ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 1.87 จะเห็นได้ว่านักศึกษายากคลายเครียดจึงสูบบุหรี่ 2.16 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ รู้สึกกระปรี้กระเปร่าทุกครั้งทีสูบบุหรี่ 1.98 ทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี 1.87 ตามลำดับ และสูบบุหรี่เพื่อช่วยให้มีบุคลิกภาพที่ดี 1.66 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.03 – 1.77 โดยนักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องสูบบุหรี่เพราะช่วยให้บุคลิกภาพดีขึ้นใกล้เคียงกันมากที่สุด (S.D = 1.03) และมีความคิดเห็นในเรื่องสูบบุหรี่เพราะทำงานได้ดีแตกต่างกันมากที่สุด (S.D = 1.77) เนื่องจากแบบสอบถามในตอนี่ 2 เป็นข้อคำถามเชิงลบ ซึ่งแปลผลได้ว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อคำถามดังกล่าวและตระหนักว่าการสูบบุหรี่นั้นมีโทษต่อร่างกาย

3. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs)

3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

(Normative Beliefs) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.57 โดยนักศึกษามีความเชื่อว่าในมหาวิทยาลัยควรมีการจัดมีพื้นที่สูบบุหรี่ที่เหมาะสม 4.04 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ การลงโทษผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบ 3.66 การสอดแทรกเนื้อหาบุหรี่ในรายวิชาทำให้นักศึกษารู้จักวิธีป้องกันตนเองจากควันบุหรี่ 3.49 ตามลำดับ และการกำหนดอัตราปรับในป้ายรณรงค์ห้ามสูบบุหรี่ทำให้คนเกรงกลัว 3.26 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.03 – 1.22 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายไม่แตกต่างกันมากนัก

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) ของนักศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.64 นักศึกษาเชื่อว่าคนจะมีพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่มากขึ้นถ้าหากในมหาวิทยาลัยมีบุคลากรเดิน

ตรวจการสูบบุหรี่และมีการลงโทษโดยการปรับเป็นเงินที่ค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ การลงโทษทางวินัยที่ค่าเฉลี่ย 3.66 การจัดพื้นที่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ และการสอดแทรกเนื้อหาในรายวิชาที่ค่าเฉลี่ย 3.55 ซึ่งเป็นค่าน้อยที่สุด (ระดับมาก) โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.06 – 1.09 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

4. ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs)

4.1 ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.46 นักศึกษามีความคิดเห็นว่าคนจะงดสูบบุหรี่มากขึ้นถ้ามีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนที่ค่าเฉลี่ย 3.60 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ การติดป้ายห้ามสูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.59 การรณรงค์เรื่องบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.45 ตามลำดับ และการให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.38 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.11 – 1.22 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องการรณรงค์เรื่องบุหรี่ทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมงดการสูบบุหรี่ใกล้เคียงกัน

4.2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Controls) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.35 โดยนักศึกษามีความเชื่อว่าหากมีการรณรงค์การสูบบุหรี่ถูกที่ จะเป็นปัจจัยส่งเสริมให้นักศึกษาไม่สูบบุหรี่นอกพื้นที่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.42 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ ถ้านักศึกษาเห็นป้ายห้ามสูบบุหรี่จะทำให้ไม่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.36 การรับรู้ถึงบทลงโทษและการมีบุคลากรเดินตรวจภายในบริเวณมหาวิทยาลัยที่ค่าเฉลี่ย 3.35 ตามลำดับ และการที่อาจารย์ผู้สอนได้มีการตักเตือนเรื่องสูบบุหรี่หน้าชั้นเรียน เป็นปัจจัยส่งเสริมให้นักศึกษาไม่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.30 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.12 – 1.17 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายใกล้เคียงกันมาก

5. ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Intention)

ข้อมูลด้านความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Intention) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ย 3.85 โดยนักศึกษามีความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่เพื่อครอบครัวที่ค่าเฉลี่ย 4.09 เป็นระดับที่มากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อสุขภาพของตนเองที่ค่าเฉลี่ย 4.07 เพื่อคนที่รักที่ค่าเฉลี่ย 4.05 ตามลำดับ และความตั้งใจในการที่จะไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.00 ที่เป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.10 – 1.40 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องนักศึกษาไม่สูบบุหรี่เพื่อครอบครัวใกล้เคียงกันมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D = 1.10) และมีความคิดเห็นในเรื่องนักศึกษาไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่แตกต่างกันมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.00 (S.D = 1.40)

6. พฤติกรรม (Behavior) ข้อมูลด้านพฤติกรรม

(Behavior) ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาสามารถแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยไม่พึ่งพาบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.80 ซึ่งเป็นระดับที่มากที่สุด รองลงมา คือ การเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ ป้องกันการสูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.54 การบอกกล่าวบุคคลในครอบครัวให้สูบบุหรี่นอกบ้านที่ค่าเฉลี่ย 3.53 ตามลำดับ และการเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนสูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.18 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 1.15 – 1.23 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายหรือนักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสาร เพื่อเสริมสร้างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจ ที่มีผลต่อพฤติกรรม การงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งผลทางบวกกับเจตคติต่อพฤติกรรม การงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติของนักศึกษาคือการสูบบุหรี่อยู่ในระดับน้อย หมายความว่า นักศึกษา

ค่อนข้างมีเจตคติว่าการสูบบุหรี่นั้นเป็นสิ่งไม่ค่อยดี แต่การที่นักศึกษาสูบบุหรี่เพราะนักศึกษามีความรู้สึกรู้สึกว่าอยากคลายเครียด รู้สึกกระปรี้กระเปร่า อีกทั้งยังช่วยให้ทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของนนทรี สัจจาธรรม (2555) ได้ศึกษาทัศนคติ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นที่รังเกียจของครอบครัว นอกจากทำลายสุขภาพแล้วยังนำไปสู่การติดสารเสพติดอื่น ๆ ตามมา เป็นไปทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยของสุพมา นิลรัตน์ (2552) ที่ได้ศึกษาปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่า ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงสามารถทำนายการสูบบุหรี่หรือมีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถ้านักเรียนมีระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น จะมีโอกาสเป็นผู้ไม่สูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของเสาวนีย์ อินมั่นคง (2551) ที่ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรม การสูบบุหรี่มีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่จะได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และได้รับตัวแบบทางสังคมมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรม การสูบบุหรี่ แต่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง และทราบถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรม การสูบบุหรี่ เยาวชนที่มีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่จะมีพฤติกรรม การสูบบุหรี่สูงกว่าเยาวชนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ ซึ่งเจตคติเป็นผลรวมของความเชื่อที่จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งนั้นการที่บุคคลมีเจตคติต่อพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง บุคคลก็มักจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ดังนั้นการที่เยาวชนยอมรับและมีทัศนคติเชิงบวกต่อพฤติกรรม การสูบบุหรี่ เยาวชนก็จะแสดงพฤติกรรม การสูบบุหรี่ออกมาเช่นกัน

2. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรม การงดสูบบุหรี่ของ

นักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีความเชื่อว่าถ้าหากในมหาวิทยาลัยมีการจัดพื้นที่สูบบุหรี่ที่เหมาะสม การลงโทษผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบและการสอดแทรกเนื้อหาบุหรี่ในรายวิชาทำให้นักศึกษารู้จักวิธีป้องกันตนเองจากควันบุหรี่จะช่วยให้ นักศึกษาเกิดการงดสูบบุหรี่ เนื่องจากบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาได้ทำพฤติกรรมการสูบบุหรี่ถูกที่ตามสถานที่ที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ จึงเป็นแนวโน้มให้นักศึกษาในกลุ่มคล้อยตามและทำตามมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศสุดา สถาพร จงพิทักษ์ (2552) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ครั้งแรกส่วนใหญ่มาจากความอยากรทดลองโดยกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่มากที่สุด เนื่องจากวัยรุ่นให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนและมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุด โดยเพื่อนเป็นแรงเสริมต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนหรือยืมบุหรี่ให้จึงทำได้น้อยมาก ทำให้เกิดการทดลองสูบบุหรี่จนเกิดการเสพติดบุหรี่ขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Liqa และ คณะ (2015) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของชาวอเมริกันอาหรับ พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ นอกจากนี้แล้วการศึกษาของ Page และคณะ (2012) ที่พบว่า ความไม่พอใจของเพื่อนและพ่อแม่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชน นอกจากนี้ การศึกษาของ Ladapo และคณะ (2014) ที่พบว่า เด็กจะมีแนวโน้มสูบบุหรี่น้อยถ้าผู้ปกครองไม่อนุญาตให้สูบ เนื่องจากการไม่อนุญาตเป็นการป้องกันความตั้งใจสูบบุหรี่ทั้งในหมู่เด็กที่เคยและไม่เคยสูบบุหรี่ จากความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอธิบายได้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงจะเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

3. ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมส่งผลทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมใน

ระดับปานกลาง เนื่องมาจากการรับรู้ถึงการสื่อสารของมหาวิทยาลัยในการรณรงค์การสูบบุหรี่ถูกที่ ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถที่จะปฏิเสธการสูบบุหรี่ได้น้อย เนื่องจากอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง เช่น กลุ่มนักศึกษาที่มีความเครียดเมื่อมีเพื่อนชักชวนให้สูบบุหรี่เพื่อผ่อนคลายความเครียดหรือช่วยให้มีสมาธิในการทำงาน การสูบบุหรี่เพื่อเข้าสังคมได้ง่ายขึ้น จึงทำให้ไม่สามารถปฏิเสธการสูบบุหรี่ได้ ตามแนวคิดการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ซึ่ง Bandura (1997) ได้กล่าวว่าการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองหรือสมรรถนะแห่งตน 4 ประการ คือ การเรียนรู้จากการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการเห็นตัวอย่างการกระทำของผู้อื่นหรือการใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูงและการกระตุ้นทางอารมณ์ เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำได้ ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น จำเป็นที่จะต้องฝึกให้เขามีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อม ๆ กับการทำให้เขารับรู้ว่าเขามีความสามารถจะกระทำเช่นนั้นและทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชพร กลีบประทุม (2559) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ต่อพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ ของผู้สูบบุหรี่ในตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง พบว่า โปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม โดยอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน สามารถช่วยให้ผู้สูบบุหรี่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของเขมิกา ปาหา และ คณะ (2557) ที่ได้ศึกษาเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจและเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ เนื่องมาจากข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลิกสูบบุหรี่ มีการรับรู้ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่ขัดขวางการเลิกสูบบุหรี่ ได้แก่ การมีสุขภาพไม่ดีหรือมีเรื่องเครียดซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่สามารถควบคุมได้ และปัจจัยภายนอก คือ การได้รับกำลังใจจากคนในครอบครัว การที่สังคมรังเกียจคนสูบบุหรี่ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จึงมีผลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ

4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีผลกระทบต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ และมีเจตคติที่ดีว่าการสูบบุหรี่ไม่ใช่พฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อมีแรงจูงใจให้เลิกสูบบุหรี่ ความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ก็จะมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับงานของ Tseng และ คณะ (2018) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ช่วยทำนายการเลิกบุหรี่ในไต้หวันโดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่า เจตคติและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมส่งผลต่อพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ โดยมุ่งเน้นที่การเสริมสร้างความเชื่อในการเลิกสูบบุหรี่ การเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถในการเลิกสูบบุหรี่และการชักจูงใจให้ผู้สูบบุหรี่ก้าวข้ามผ่านอุปสรรคในการเลิกสูบบุหรี่

5. ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมส่งผลทางบวกกับการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่เพื่อครอบครัวมากที่สุด แสดงว่า นักศึกษาที่มีความเชื่อและคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการทำพฤติกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมพฤติกรรมในทางบวก แต่มีความเชื่อด้านเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมในทางลบ จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่สูง และด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา

ชั้นปีที่ 1 ด้วยมีข้อจำกัดเรื่องของการรับรู้ภาวะเปื้อนของมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสู่ระดับปริญญาตรีที่เป็นช่วงเริ่มต้นของการแสดงตัวตนว่าเป็นผู้ใหญ่ ผลการศึกษานี้พบชัดเจนว่า นักศึกษาเกือบทั้งหมดมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ เช่น เข้าใจในพิษภัยของบุหรี่ ควันบุหรี่มือสอง สถานที่ห้ามสูบบุหรี่ รวมไปถึงกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย แต่ในด้านพฤติกรรมที่เป็นการสูบบุหรี่กลับพบชัดเจนว่ายังมีการสูบบุหรี่อย่างเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่สูบบุหรี่เป็นประจำกับกลุ่มที่สูบบ้างเป็นบางครั้ง ทั้งนี้เพราะแม้จะมีการรับรู้ถึงพิษภัยของบุหรี่แต่ก็ยังมีพฤติกรรมสูบบุหรี่อยู่ ดังนั้น จึงวิเคราะห์ได้ว่านักศึกษามีความเข้าใจในอันตรายจากบุหรี่ แต่ก็ยังไม่สามารถลด ละ เลิก ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ So และ คณะ (2015) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นประเทศเกาหลี พบว่า ปัจจัยที่จะป้องกันการสูบบุหรี่คือการที่พ่อแม่/ผู้ปกครองได้รับทราบถึงพฤติกรรม เจตคติต่อการสูบบุหรี่ ตลอดจนไปถึงการที่พ่อแม่มีการสนับสนุนและให้กำลังใจในการที่จะป้องกันการสูบบุหรี่ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมาณิตา ฤทธิ์ล้ำเลิศ (2550) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการลดละเลิกสูบบุหรี่ กองทัพเรือ กรณีศึกษาฐานทัพเรือสัตหีบ พบว่า 1) ประสิทธิผลกลยุทธ์ด้านการโน้มน้าวใจมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้เพื่อนในที่ทำงานที่เลิกบุหรี่ได้สำเร็จมาเชิญชวนให้ลด/ละเลิกสูบบุหรี่ 2) ประสิทธิผลกลยุทธ์ด้านการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่สูบบุหรี่ให้ลด/ละเลิกสูบบุหรี่ได้ 3) ประสิทธิผลกลยุทธ์ด้านการติดตามและประเมินโครงการมีประสิทธิภาพมากที่สุดเกี่ยวกับการมีแพทย์ให้ความรู้เรื่องอันตรายจากบุหรี่จะทำให้ตระหนักถึงอันตรายจากบุหรี่และทำให้ลด/ละเลิกสูบบุหรี่ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะด้านกลยุทธ์

จากผลการศึกษา พบว่า เจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ให้มากขึ้น เช่น

1.1 นำนโยบายรณรงค์การสูบบุหรี่ให้ถูกที่ อาทิ ประกาศแจ้งกำหนดเขตพื้นที่สูบบุหรี่ภายในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาและบุคลากรรับทราบอย่างทั่วถึงพร้อมทั้งให้เกิดการรับรู้ถึงผลของการไม่ปฏิบัติตามมาดำเนินการอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้สูบบุหรี่ให้คิดว่าตนมีความสามารถในการเลิกสูบและช่วยเหลือแนะนำการหยุดสูบบุหรี่จากข้อมูลหรือ ประสบการณ์ที่มีบุคคลอื่นเคยกระทำสำเร็จมาแล้ว

1.3 เสนอความเป็นไปได้ในการปฏิบัติเพื่อช่วยปรับเปลี่ยนนิสัยการสูบบุหรี่

1.4 แนะนำเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการของการเลิกบุหรี่ให้ประสบผลสำเร็จ

1.5 กระตุ้นผู้สูบบุหรี่ให้ใช้แหล่งสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อช่วยในการเลิกสูบ เช่น Quitline 1600 หรือ ศูนย์เลิกบุหรี่ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ

1.6 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการเลิกสูบบุหรี่

1.7 กระตุ้นให้ผู้สูบบุหรี่หรือภริยาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันถึงวิธีการเลิกบุหรี่

2. ส่งเสริมให้นักศึกษาที่ไม่สูบบุหรี่รู้จักรักษาสติของตนเองและเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนเจตคติของนักศึกษาที่สูบบุหรี่ให้มีพฤติกรรมในการสูบบุหรี่อย่างถูกที่ โดยใช้วิธีการ “เพื่อนเตือนเพื่อน” ถ้าหากสมาชิกในกลุ่มสูบบุหรี่ผิดที่ ซึ่งแสดงออกถึงการรักษาสติทั้งคนสูบและคนไม่สูบบุหรี่

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบถึงวิธีการรณรงค์การสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบและเสนอแนวคิดในการรณรงค์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกษสุตา สถาพรจพิทักษ์. (2552). พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโท) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เขมิกา ปาหา. (2557). เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนัญชิตา คำมินเศก. (2553). การรับรู้สื่อรณรงค์ Quit Line 1600 สายเลิกบุหรี่ และความคิดเห็นของข้าราชการไทย กองบัญชาการกองทัพไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- นนทรี สัจจาธรรม. (2555). *ทัศนคติ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยราชพฤกษ์
- ปรัชพร กลีบประทุม. (2559). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ต่อพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ ของผู้สูบบุหรี่ในตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดอ่างทอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มานิตา ฤทธิล้ำเลิศ. (2550). *ประสิทธิผลกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการลดละเลิกสูบบุหรี่ กองทัพอากาศ กรมการศึกษานานาชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วิไลวรรณ อธิติชัยกุล. (2560). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วารสารวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561. วิทยาลัยสันตพล อุตรธานี.
- สนอง คล้าณิม. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อันตรายจากควันบุหรี่มือสองกับพฤติกรรมสุขภาพของสมาชิกครอบครัวที่มีผู้สูบบุหรี่* (รายงานการศึกษาระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพมา นิลรัตน์. (2552). *ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอมะนัง จังหวัดนราธิวาส*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสาวนีย์ อินมั่นคง. (2551). *การศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). ข้อมูลพฤติกรรมการสูบบุหรี่. สืบค้นจาก <http://www.trc.or.th/th/>.
- Ajzen, I. (1991). *The Theory of Planned Behavior*. Organizational Behavior & Human Decision Processes, 50(2), 179-212.
- Athamneh, L., Essien, E. J., Sansgiry, S. S., & Abughosh, S. (2017). *Intention to quit water pipe smoking among Arab Americans: Application of the theory of planned behavior*. J Ethn Subst Abuse, 16(1) : 80-90.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: W H Freeman.
- Ladapo J. A., Elliott M. N., Kanouse D. E., Tortolero S. R., Windle M., & Cuccaro P. M. (2014). *Tobacco use and smoking intentions among US fifth-grade students*. Journal of Adolescent Health. 55(3): 445-51
- Page, R., Suwanteerangkul, J., Sloan, A., Kironde J., & West J. (2012). *Thai Adolescents' Normative Beliefs of the Popularity of Smoking Among Peers, Adults, the Successful and Elite, and Parents*. Social Development, 21(4) : 849-867
- So, E. S., & Yeo, J. Y. (2015). *Factors associated with early smoking initiation among Korean adolescents*. Asian Nurs Res (Korean Soc Nurse Sci). 9(2) : 115-9.
- Tseng, Y. F., Wang, K. L., Lin, C. Y., Pan, H. C., & Chang, C. J. (2018). *Predictors of smoking cessation in Taiwan: using the theory of planned behavior*. Psychology, Health & Medicine. 23(3): Pages 270-276.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

COMMUNITY PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF WATTHATSAWANG NONYANG CHILDHOOD CENTRE AT TAMBON KOOTSA AMPHOE MUEANG UDORNTHANI

ชานนท์ เศรษฐแสงศรี¹
CHARNON SETSAENGSR

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 52 คน เครื่องมือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert Scale ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน 3.1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนวทางสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาและพิจารณาโครงการต่างๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์ฯ รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้าน หรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือกโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีการเสนอแนวทางต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศูนย์ฯ 3.2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนวทางสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาศูนย์ฯ รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีการเสนอแนวทางต่ำสุดคือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง 3.3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนวทางสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมเน้นกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในศูนย์ฯ มากขึ้น รองลงมา คือ ชุมชนควรมีการแสดงความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ส่วนข้อที่มีการเสนอแนวทางต่ำสุด คือ ชุมชน

¹ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

ควรได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนามากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 3.4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางข้อที่มีการเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ หรือคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ในงานประชุมผู้ปกครองศูนย์ฯ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสมรองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงาน และสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีการเสนอแนะทางต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม ; การพัฒนา ; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The purposes of the research were : to investigate and) to compare the level of community participation in the development of Watthatsawangnonyang Childhood Centre at Tambon Kootsa Amphoe Mueang Udonthani. And to study the guideline in the development of community participation. The research samples were 52 children's parents of Childhood Centre, Academic Year 2015. The instrument used for data collection was a questionnaire with the value of reliability in 0.91. The statistics used for analyzing the data were Rating Scale by computer program. The results of the research were as follows: 1) Community participation in the development of Watthatsawangnonyang Childhood Centre at Tambon Kootsa Amphoe Mueang Udonthani was in 'much' level in overall. The highest level was the participation in evaluation, followed by the participation in the benefit. However, it revealed that the lowest level was the participation in the decision making. 2) Comparing the level of community participation found that the difference of parents in gender, age and community position were not different in overall. Considering each aspect demonstrated that the participation in the decision making was different. The level of significance is 0.05. 3) The guidelines in the development of community participation found as follows: 3.1) The participation in the decision making revealed that firstly, most suggestions offered that community should involve with consulting and considering of the project's problems in the development of Childhood Centre. Secondly, community should participate in opposing and arguing reasonably with some conflict projects. Lastly, they suggested that the community should engage the community information so as to have enough data for decision making to select the activity or project in the development of Childhood Centre appropriately. 3.2) The participation in operation found that the most suggestion said that the community should select the committee for developing the Childhood Centre, followed by the community should corporately follow the development plan. Lastly, the community should participate to set the operational guidelines for developing Watthatsawangnonyang Childhood Centre. 3.3) The participation in the benefit found that the most suggestions said that community should more engage the community's activities in unity conferences, followed by community should congratulate on successful projects of Childhood Centre. The little

suggestions found that community should self- develop and gain knowledge more after participation in their activity done. 3.4) The participation in evaluation found that community should exchange ideas with authorities of Childhood Centre in parent meeting in order to improve projects or activities appropriately. Followed by community should engage the monitoring the results and the problem situations of Childhood Centre's progress. The little suggestions told that community should consult for preparing the evaluation in the development of Watthatsawangnonyang Childhood Centre.

Keywords: Participation ; Development ; Childhood Centre

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมการทำงานแบบมีส่วนร่วม นั้น ไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กรหรือระดับประเทศนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจได้ มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียน โดยกระบวนการมีส่วนร่วม(วันชัย วัฒนศัพท์, 2553) แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนเสียก่อน อย่างน้อยต้องมีพื้นฐานความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมอยู่ภายในใจ ทั้งนี้ หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจะรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางในการจัดศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และตามพระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 นอกจากนั้น ยังให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น การจัดการศึกษาได้สนับสนุนการกระจายอำนาจส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคนด้วยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกระดับมากขึ้น สามารถกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ภายใต้การกำหนดโครงสร้างและมาตรฐานทางคุณภาพของหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นระบบ จัดการศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญา ธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 1)

นอกจากนั้น การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น โดย

ให้บุคคล องค์กรดังกล่าว นั้น ให้สามารถเป็นผู้จัด และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนรับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม และความจำเป็น นอกจากนี้ ยังให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษายังเป็นรากฐานของชีวิต กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้ทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ ต้องมีทักษะและกระบวนการ ทักษะการคิดการสร้างปัญญา และทักษะในการดำรงชีวิต เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ มีความสมดุลระหว่างสาระทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมในด้านความรู้ มุ่งเน้นเพื่อเป็นพื้นฐาน และเครื่องมือในการเรียนรู้สาระต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้เรียนจะต้องเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การแสดงความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน สมเหตุสมผล มีวิจารณ์ญาณ(กระทรวง ศึกษาธิการ, 2547)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้มีการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางการศึกษาอย่างชัดเจนต่อเนื่อง แต่จากการประเมินผล ของการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ภาคส่วนต่าง ๆ ยังเข้ามามีส่วน

ร่วมทางการศึกษาน้อยมาก ภาครัฐยังคงรับภาระในเกือบทุกภารกิจเป็นส่วนใหญ่ โดยรายจ่ายด้านการศึกษามาจากภาครัฐ ขณะที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสัดส่วนน้อยมาก ในส่วนของบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมยังเป็นการร่วมจัดและสนับสนุนการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่การเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ กำกับติดตามและตรวจสอบยังมีน้อย นอกจากนี้บทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และระดมทรัพยากรเพื่อการ ศึกษาของทุกภาคส่วน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้เข้ามามีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสมและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาพบว่าสัดส่วน งบประมาณในส่วนนี้ยังมีไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยค้นพบของนักวิจัยหลายท่านที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นเรื่องของการบริจาคเงินและวัสดุสิ่งของมากกว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษา และยังได้กล่าวถึงปัญหาการมีส่วนร่วมว่าเกิดจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ประการแรก ทักษะคติของผู้บริหารและครูที่มองว่าชุมชนมีความรู้ น้อย สถานศึกษาจึงไม่เอาใจใส่ที่จะถามความเห็น ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะทำและวิธีดำเนินการเอง แล้วจึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน การประเมินความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จึงประเมินจากจำนวนเงินและสิ่งของที่รับบริจาค ประการที่สอง ลักษณะของความเป็นราชการของผู้บริหารและครูทำให้สถานศึกษาแปลกแยกจากชุมชน ครูไม่เอาใจใส่ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น และไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามาทำความสนทนาค้นเคยกับครู ผู้บริหารและครูจึงไม่ทราบว่าคุณค่าในชุมชนคนใดมีความรู้ ความสามารถและศักยภาพเรื่องใด การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาจึงเกิดปัญหาอุปสรรค ประการที่สาม สถานศึกษาขาดแนวความคิดที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับชุมชน หวังเพียงที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากรเพียงฝ่ายเดียว โดยสถานศึกษาไม่คิดที่จะทำในสิ่งที่จะเป็นการช่วย

พัฒนาชุมชนด้านอื่นที่นอกเหนือไปจากการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของประชาชนในชุมชน และประการสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษาทำงานโดยยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพชุมชนจึงมีความรู้สึกว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนจึงเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเท่านั้น การจัดการศึกษาในชุมชนจึงไม่สามารถสนองความต้องการของชุมชนได้ ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามแล้วก็ตาม ที่จะให้โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหา เพราะชุมชนยังมีแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ, 2555 : 73)

ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยลดช่องว่างความสัมพันธระหว่างบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและประชาชนในภูมิภาาท้องถื่น ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสามารถของท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วก็จะเกิดปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านร่างกายอาจจะทำให้เด็กเล็กเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามวัย สุขภาพอ่อนแอ หากไม่ได้รับอาหารที่ถูกสุขลักษณะและไม่ได้รับอาหารเสริม (นม) ที่เหมาะสม ส่วนด้านจิตใจจะทำให้เด็กเล็กมีความเห็นแก่ตัวและไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดี และด้านปัญญาจะทำให้เด็กเล็กไม่มีความพร้อมในการเรียนในระดับสูงขึ้นได้ เช่น เด็กเล็กไม่สามารถอ่านออกเขียนได้เหมือนกับเด็กเล็กในวัยเดียวกันที่ได้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาล เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว หากไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นก็จะทำให้ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยไม่สามารถส่งให้เด็กเข้าเรียนเตรียมความพร้อมได้ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนทั่วไปได้ เพราะมีค่าใช้จ่ายในการเรียนสูงจะทำให้เด็กเล็กมีพัฒนาการไม่เหมาะสมตามวัย และหากผู้ปกครองต้องการให้เด็กเล็กเรียนผู้ปกครองก็ต้องทำงานหนักเพิ่มมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตรก็จะเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไปได้ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552)

ในปัจจุบันการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปรับเปลี่ยนพัฒนารูปแบบทั้งด้านมาตรฐานตามแบบวิชาการ การบริหารจัดการการงบประมาณซึ่งมีทั้งกลุ่มสถาบันหรือองค์กรหลายองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบดูแลด้วยแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างกันในบริบทที่แตกต่างกันไปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดจากความหลากหลายของวิธีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นประเด็นปัญหาที่ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในขณะเดียวกัน หลักเกณฑ์การบริหารจัดการจะ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอยู่หลายรูปแบบทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่จัดและควบคุมดูแลโดยภาคเอกชน ชุมชนหน่วยงานภาครัฐ อาทิ กรมการพัฒนาชุมชน กรมศาสนา ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดูแลและบริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการบริหารจัดการโดยภาครัฐตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท รับผิดชอบการจัดการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมศาสนา ให้เป็นส่วนรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสระ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้ทำการเปิดรับเด็กเล็กเข้ามศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 โดยภายหลังการถ่ายโอนภารกิจมานั้น ซึ่งตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา มีโรงเรียนอนุบาลหลายแห่งเป็นทางเลือกสำหรับผู้ปกครองที่จะให้บุตรหลานเข้ารับการศึกษาซึ่งส่งผลกระทบต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอัตราการเข้ารับการศึกษาลดลงนับตั้งแต่ปี 2554 – 2559 มีเด็กเล็กที่เข้ารับการศึกษาลดลงปีละ 62 คนจากเด็กเล็กอายุ 3-5 ขวบทั้งหมดในตำบลที่มีจำนวน 205 คนคิดเป็นร้อยละ 30 เท่านั้น ซึ่งถือว่ามีเด็กเล็กที่เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางมีจำนวนน้อย (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสระ, 2558) และจากการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมา พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการงานบุคคล ซึ่งเดิมมีอัตราจำนวนบุคลากร 4 คน เกษียณอายุไป 1 คน ก็ไม่มีคน

มาทดแทน จำนวนที่มีอยู่จึงรับภาระหนักมาก อาคารสถานที่ที่ต้องอยู่ในบริเวณวัดธาตุสว่างโนนยางที่มีความคับแคบล้อมรอบไปด้วยเจดีย์ที่บรรจุอัฐิจำนวนมาก อาคารเรียนเก่าแก่ ทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ด้านความพร้อมในการบริการอาหารกลางวัน บางช่วงที่งบประมาณทางการล่าช้า เจ้าอาวาสวัดธาตุสว่างโนนยาง (พระอธิการ สุวิทย์ วิฑิตธัมโม) ได้ให้ความเมตตาสำรองจ่ายให้ก่อน และการจัดกิจกรรมในศูนย์ อาทิ เช่น งานวันเด็ก งานวันสำคัญทางศาสนา พระอาจารย์ได้ให้ความเมตตาบริจาคเกือบทุกครั้ง นอกจากนั้นครูผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการดูแลเด็กเล็กเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและนำความรู้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดูแลเด็กเล็ก ปัญหาการบริหารงานวิชาการ เช่น หลักสูตรในการเรียนการสอนยังไม่มี การเน้นการปูพื้นฐานประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญาอารมณ์ และสังคมแก่เด็กอย่างครบถ้วน และไม่มี การนำเอาเทคนิคหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานเด็ก ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน และการประชาสัมพันธ์ คือ ผู้บริหารผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองยังไม่มี ความเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กร่วมกัน ปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน เช่น ด้านสาธารณสุข ไม่มีการจัดการตรวจสุขภาพ และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพของเด็กเล็ก ปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ เช่น อุปกรณ์ในการเรียนการสอนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กเล็ก และปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม คือ สถานที่สำหรับดูแลเลี้ยงเด็กเล็กไม่สะอาด ถูกสุขลักษณะเท่าที่ควร สภาพอาคารชำรุดทรุดโทรม ไม่มีความปลอดภัย ห้องน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์ที่ไม่ถูกสุขลักษณะสำหรับเด็ก ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กโดยเฉพาะ

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางควรที่จะมีการปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากรด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กคณะผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้มีการบริหารจัดการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับจากผู้ปกครอง และนำบุตรหลานมาเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

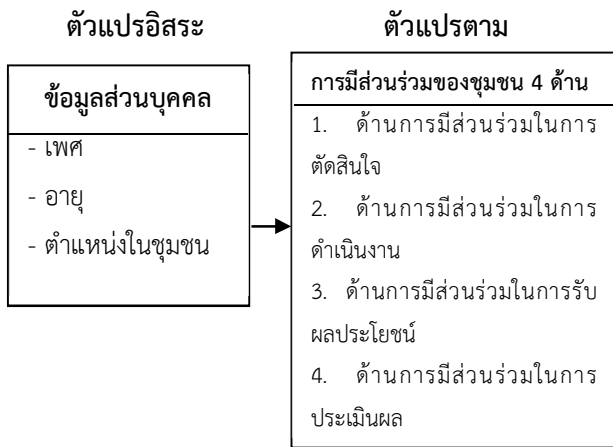
จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ทั้งนี้ ต้องการชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถส่งเสริมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนได้ตลอดทั้งชุมชนเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศ อายุ และตำแหน่งในชุมชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ต.กุดสระ อ.เมืองอุดรธานี จ.อุดรธานี อยู่ในระดับน้อยที่สุด
2. ชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางแตกต่างกัน
3. ชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง แตกต่างกัน
4. ชุมชนที่มีตำแหน่งในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง จำนวน 60 คน ในปีการศึกษา 2558
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

จำนวน 52 คน ในปีการศึกษา 2558 จะได้ตัวอย่าง จำนวน 52 คน จากกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกียรติสุตา ศรีสุข (2552 : 80)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่งในชุมชน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท(Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง อุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง พร้อมกับแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างได้กรอกข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองและใช้โทรศัพท์ในการติดต่อประสานงาน

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 52 ชุด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม

คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน
ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง จำแนกตามเพศ และตำแหน่งในชุมชน โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test แบบ Independent Sample) จำแนกตาม อายุ โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F – test แบบ One- Way ANOVA) หากพบความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)
4. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ (IOC)
 - 1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าความถี่
 - 2.2 ค่าร้อยละ
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
 - 2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 t – test แบบ Independent Sample
 - 3.2 F – test (One - Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.41) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ด้าน ส่วนรายด้าน ที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.38) ส่วนด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
ชุมชนมีส่วนร่วมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.51) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือมีส่วนร่วม ในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ เพื่อการแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.67) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ คัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศูนย์ฯ ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.87)

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ชุมชนมีส่วนร่วม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.39) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการพัฒนาดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การพัฒนาศูนย์ฯ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.71)

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{x}$ = 4.56, S.D. = 0.38) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก
จำนวน 3 ข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ
มีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม
หรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาศูนย์ฯ ($\bar{x}$ = 4.71,
S.D. = 0.45) รองลงมา คือ มีความยินดีและภาคภูมิใจ
เมื่อโครงการต่างๆก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = 0.47)
ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือมีความรู้เกี่ยวกับ
การพัฒนามากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{x}$ = 4.44,
S.D. = 0.69)

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
ชุมชนมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{x}$ = 4.56, S.D. = 0.34) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก
จำนวน 3 ข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ
มีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน
ของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
วัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x}$ = 4.73, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ มีส่วน
ร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือ
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ในงาน
ประชุมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง
เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสม
($\bar{x}$ = 4.69, S.D. = 0.50) โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วม
ต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ
เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x}$ = 4.44, S.D. = 0.53)

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนใน
การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง จำแนก
ตามเพศ อายุ และตำแหน่งในชุมชน สรุปได้ ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศพบว่า ในภาพรวมมีความ
คิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม
และรายด้าน

2.2 จำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวมมีความ
คิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม
และรายด้าน

2.3 จำแนกตามตำแหน่งในชุมชน พบว่าในภาพรวม
มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการมี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการมี
ส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุ
สว่างโนนยาง มีดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพบว่า
ข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือชุมชนควรมีส่วนร่วมในการ
ปรึกษาหารือและพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหา
ต่อการพัฒนาศูนย์ฯ รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมใน
การแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อ
คณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการ
พัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด คือ ชุมชนควรมี
ส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อใช้
ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรม
หรือโครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศูนย์ฯ

3.2 ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานพบว่า
ข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมใน
การคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง รองลงมาคือชุมชน
ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตาม
แผนงานการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด
คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การ
ดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วม
ดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้าง
ความสามัคคีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ มากขึ้น

รองลงมา คือ ชุมชนควรมีการแสดงความคิดเห็นและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนามากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ หรือ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ในงานประชุมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสม รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงาน และสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ จึงได้นำประเด็น เหล่านั้นมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยภาพรวมระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557 : 68-72) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่างตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่างอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศิต จิตพิสิทธิ์ (2556 : 162-169) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากและขัดแย้งกับงานวิจัยของจริญญา จันทรทรง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยของวชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง และขัดแย้งกับงานวิจัยของนุสรา พันธรักษ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น:กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองจุกกระเฉด อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในทุกกิจกรรมของการพัฒนาชุมชนนั้น ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านทุกคนย่อมมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งโครงการทุกโครงการพัฒนานั้นย่อมส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นด้วย จึงทำให้ระดับการประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางออกมาในระดับมากผู้วิจัยอภิปรายผล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนา มีส่วนในการตัดสินใจวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม และมีส่วนร่วมกำหนดแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรม หรือโครงการเพื่อพัฒนามีส่วน

ร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทองเพื่อใช้ในการทำกิจกรรม และมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรม การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง และได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเอง จากการร่วมทำกิจกรรมโครงการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง เช่น โครงการนำเด็กเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันธรรมสวนะ โครงการฝึกอบรมอาสาจราจรเพื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ฯลฯ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชน ยังไม่มีส่วนร่วมสังเกตการณ์การทำงานของผู้รับจ้างภายนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน และยังไม่ค่อยได้มีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศ อายุ และตำแหน่งในชุมชนผลการวิจัย พบว่า

2.1 ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย ประชาชนที่มีเพศต่างกัน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทในสังคม ในหลาย ๆ เรื่องเสมอภาคกับผู้ชาย ทำให้ผู้หญิงมีสิทธิ์ มีเสียงในการแสดงออก ในการมีส่วนร่วมมากขึ้นจากในอดีตที่ผ่านมา ทำให้ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางเพศหญิงกับเพศชายจึงมีระดับการมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

2.2 ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับงานวิจัยของบรรเจิด สอพิมาย (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่มีอายุน้อยอาจจะยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ยังมองไม่ออกว่าการมีส่วนร่วมสำคัญเพียงใด ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีอายุมากกว่า ที่มีประสบการณ์ในหลาย ๆ ด้าน มองภาพได้กว้างกว่าและเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วม ประชาชนที่มีอายุต่างกันจึงมีระดับการมีส่วนร่วมต่างกัน

2.3 ตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับงานวิจัยของ วชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยรวมรายด้านแตกต่างกัน และงานวิจัยของนุสรา พันธรักษ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาพื้นที่ ตำบลคลองจุกกระเฉง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งในหน้าที่ในองค์กรมีโอกาสได้รับการศึกษาอบรมมากกว่า ย่อมเข้าใจเรื่องของการมีส่วนร่วมได้มาเนื่องจาก ในทุกกระบวนการของการศึกษานั้นต้องเกิดการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน จึงทำให้ผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่า สามารถเข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาอบรมน้อย จึงอาจทำให้เกิดความแตกต่างเรื่องความคิดเห็นในการมีส่วนร่วม

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์ฯ รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศูนย์ฯ

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาศูนย์ฯ รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการพัฒนาศูนย์ฯ พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในศูนย์ฯ มากขึ้นรองลงมา คือ ชุมชนควรมีการแสดงความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด คือ ชุมชนควรได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนามากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่าข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ หรือคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ในงานประชุมผู้ปกครองศูนย์ฯ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสม รองลงมาคือ ชุมชน

ควรมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงาน และสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางตำบลกุดสระ อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอันดับรองสุดท้ายและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย จึงจำเป็นต้องมีการสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในด้านดังกล่าวโดยผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดนโยบาย ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสออกมามีส่วนร่วม

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1. มอบหมายให้ชุมชนในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ และตรวจสอบการทำงานของเจ้าพนักงานนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน เพื่อควบคุมและติดตามการทำงานพัฒนาให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด
2. จัดให้มีโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ที่ประชาชนทุกคนได้มีโอกาสออกมาร่วมกันดำเนินงาน เช่น โครงการหน้าบ้านหน้ามอง โครงการประปาหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การวิจัยมาพัฒนาภาพรวมของการมีส่วนร่วมในทั้งอำเภอ
เมืองอุดรธานี จังหวัด

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการ
พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกวดธาตุสว่างโนนยาง ตำบล
กุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยการวิจัย
เชิงคุณภาพ

2. ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครบทุกศูนย์ในองค์การบริหาร
ส่วนตำบลกุดสระ และในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นใน
อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้จาก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ : สหยาบ์ล็อกและการพิมพ์.
- _____. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- เกรียงศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล.ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2558.
- จริญญา จันทรทรง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองแสงใหญ่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการพัฒนา ท้องถิ่นบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นุสรุา พันธรักษ์. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองจุกกระเมอ อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา*. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประกาศิต ฐิติปริทวิกร. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสาม
พราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้าง
ทฤษฎี จากฐานราก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วชิรารรรถ นิลเกตุ. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ
อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2553). คนไทยไม่ทอดทิ้งกัน: คู่มือการจัดการสร้างความปรองดองในระบบบริการสาธารณสุข. ขอนแก่น:ศิริ ภัณท์ออฟเซ็ท.

วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการ บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง. (2558). รายงานการประเมินตนเอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ประจำปี 2558. อุตรธานี : เอกสารอัดสำเนา.

ความรู้ สถานการณ์ยาเสพติดและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน
ในชุมชนโนนชัยตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

KNOWLEDGE, SITUATION OF DRUGS AND SELF-DEFENSE BEHAVIOR FROM DRUGS
AMONG YOUTH IN NON CHAI COMMUNITY, NAI MUANG SUB-DISTRICT,
MUANG DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

ภัทรวัด สัมฤทธิ์¹ และ ศุภลักษณ์ สุวรรณชม²

PATTARAWAT SAMRIT AND SUPALUCK SUVARNAJATA

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้และสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองของเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และ 3) เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเทศบาลนครขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 12 – 25 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องยาเสพติดโดยได้รับความรู้จากโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน สถานการณ์ด้านยาเสพติด ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ถึงแม้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด บ่อยครั้งผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็ยังเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ในด้านการป้องกันเยาวชนในชุมชนโนนชัยให้ความสำคัญกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด โดยมีวิธีการป้องกัน ได้แก่ 1) การเริ่มต้นจากการมีสติและยับยั้งตนเอง 2) การใช้เวลาส่วนใหญ่ร่วมกับคนในครอบครัวและมีกิจกรรมร่วมกัน 3) การพัฒนาตนเองโดยการออกกำลังกาย 4) การเลือกคบเพื่อนที่ไม่มีพฤติกรรมใช้ยาเสพติด และ 5) การเลือกเข้ากลุ่มเพื่อน ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ คือ การส่งเสริมให้เยาวชนรู้คุณค่าของตนเอง และการให้ความสำคัญกับบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการให้ความอบอุ่นและใกล้ชิด บุตรหลาน สำหรับชุมชนควรมีการเฝ้าระวัง การสุ่มตรวจยาเสพติดเป็นระยะ รวมทั้งการกำจัดพื้นที่เสี่ยงในชุมชน

คำสำคัญ: ความรู้เรื่องยาเสพติด; สถานการณ์ยาเสพติด; การป้องกันยาเสพติด

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

This study aimed 1) to study the knowledge and the situation with regard to drugs among youth in Non Chai community, Nai Muang sub-district, Muang district, Khon Kaen Province, 2) to study the protection of youth in Non Chai community, Muang district, Khon Kaen Province and 3) find ways to prevent and resolve drug problems in Khon Kaen Province, This study is quantitative research, data collecting from a person who are 12-25 years and live in Non Chai community, Nai Muang sub-district, Muang district, Khon Kaen Province.

The study indicated they got knowledge about drugs by teaching and advise from teacher, community leader and their parents. The situation of drugs in Non Chai Community is they say in their community was abuse by drugs. Although most children know harms and side effect of drugs, but often the offenders about drugs is still a juvenile. In the field of youth protection focus on how to protect themselves from drugs. The prevention methods include: 1) drug prevention is the best start of the consciousness. 2) spent time with the family and have always been together 3) self-developed by exercise 4) good friends as a way to protect themselves and 5) selection of a group of friends.

The recommendations from this study is to promote the appreciation of their own and to focus on the role of parents in giving their children a natural and intimate. The community should surveillance detection and get rid of drugs risk areas.

Keywords: Knowledge of Drugs; Situations of Drugs; Self-Defense Behavior

บทนำ

ปัจจุบันได้ปัญหายาเสพติดทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ประเทศได้เผชิญกับปัญหายาเสพติดมาช้านาน สภาพปัญหาได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ของโลกในยุคปัจจุบัน จากสถิติพบว่า ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากจะเป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมจนไม่สามารถแก้ไขได้ เป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น ปัจจัยที่ส่งผลให้ปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นซึ่งถือเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ส่งผลการขยายตัวของปัญหายาเสพติด ซึ่งหากไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหายาเสพติดก็จะทวีความรุนแรงมากขึ้น (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

ยาเสพติดได้สร้างปัญหาใหญ่และเป็นภัยคุกคามกับประชากร โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของทุกประเทศ ประเทศไทยเองก็เช่นกัน ยาเสพติดเป็นปัญหาต่อสังคมโดยเฉพาะเยาวชนของไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน แม้ทุกรัฐบาลจะมีนโยบายปราบปรามและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง มีบทลงโทษรุนแรงต่อผู้ค้าหรือผู้จำหน่ายแต่ปัญหายาเสพติดก็มิได้หมดไปจากสังคม ผลกระทบของยาเสพติดยังคงสร้างปัญหาให้กับเยาวชนไทย

ปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้กลับมาสู่ภาวะที่มีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อการค้าทางชีวิต ความปลอดภัยในทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชนและสังคม รวมทั้งเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศเมื่อยาเสพติดได้ระบาดเข้าสู่สังคม ชุมชนปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นตามมา นอกจากนั้นยาเสพติดยังได้สร้างปัญหาความรุนแรง

และความแตกแยกในระดับครอบครัว เยาวชนจำนวนมากที่ตกเป็นทาสของยาเสพติดและนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนและก่อการกระทำความผิดต่อผู้อื่น ส่งผลกระทบต่อตนเอง สังคมสุขภาพอนามัย และผลกระทบด้านความมั่นคงของประเทศในที่สุด (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติด, 2554)

ข้อมูลจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน ระหว่างปี 2552 ถึง ปี 2557 พบว่าปัญหาของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในปี 2552 มีจำนวน 12,352 คน ปี 2553 มีจำนวน 14,695 คน ปี 2554 มีจำนวน 13,845 คน ปี 2555 มีจำนวน 14,773 คน ปี 2556 มีจำนวน 15,530 คน และปี 2557 มีจำนวน 16,679 คน สะท้อนให้เห็นว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีสัดส่วนที่สูงขึ้นทุกปี (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2558) นอกจากนี้ในเรื่องการกระทำความผิดแล้ว เราพบว่า อายุเฉลี่ยของเด็กและเยาวชนที่เริ่มใช้ยาเสพติด

มีแนวโน้มค่าเฉลี่ยอายุน้อยลง จากกระบวนรายงานของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปราม กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้เข้ารับการรักษาเสพติด จากกระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 55,683 คน จากสถิติการเข้ารับการรักษาพบว่าผู้เข้ารับการรักษาเป็นเยาวชนอายุระหว่าง 15-24 ปี มีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 50 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

ในช่วงหลายปีชุมชนอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ ความเข้มแข็งที่เคยพึ่งตนเอง พึ่งพากันเองได้ลดน้อยลง ต้องพึ่งพาและหวังพึ่งปัจจัยภายนอก ความอ่อนแอของชุมชน ความไม่มีภูมิคุ้มกันของชุมชน เป็นเหตุสำคัญให้ปัญหาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน หากพิจารณาปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ปรากฏว่ามีหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีข่าวสารปัญหาเสพติด ในปี 2551 ประมาณ 15,000 หมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งตามนโยบายของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรีได้ประกาศอย่างชัดเจนที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาค

ประชาสังคม และภาคชุมชนในการแก้ไขปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ โดยสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาสังคมและชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ปัญหาเสพติดและปัญหาสังคมอื่น ๆ ได้รับการแก้ไขได้โดยการเสริมปัจจัยความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านชุมชน โดยการ 1) จัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อสำรวจตรวจสอบผู้มีพฤติกรรมด้านยาเสพติด ทั้งค้าและเสพ ด้วยกระบวนการประชาคมในชุมชน เป็นการคัดกรองปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนขั้นต้น 2) เสริมบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้านให้มีภารกิจในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน 3) มอบหมายหน้าที่ให้อสม. แต่ละหมู่บ้านสำรวจค้นหาผู้เสพยาเสพติด ชักชวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเข้าบำบัด และติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด 4) ฟื้นฟูอาสาสมัครประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันเฝ้าระวัง ค้นหาผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้าน 5) ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทสนับสนุนกิจกรรมด้านยาเสพติด โดยให้ความสำคัญในกิจกรรมป้องกันปัญหาเสพติดการจัดกิจกรรมทางเลือกให้กับเยาวชน ฯลฯ 6) ส่งเสริมกระบวนการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายระดับชุมชน เพื่อขยายความร่วมมือของหมู่บ้านไปสู่ระดับตำบล 7) เสริมสร้างแนวความคิดของชุมชนใช้การรวมกลุ่มของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด พัฒนาไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์และเชิดชูสถาบันหลักของชาติ ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญ การแก้ไขปัญหาโดยภาครัฐฝ่ายเดียว ไม่สามารถจัดปัญหาเสพติดให้ลดลงหรือหมดสิ้นไป จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ ให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม 2558)

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาพบว่า แนวโน้มของปัญหาเสพติดยังอยู่ในเกณฑ์สูง ความอ่อนแอของครอบครัวและชุมชนส่งผลให้ภูมิคุ้มกันทางสังคมไม่สามารถป้องกันปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะครอบครัวและหมู่บ้านหรือชุมชนที่มีปัญหาเสพติด รวมทั้งยังมีครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่อยู่เป็นจำนวนมาก ในสังคมไทยมีปัญหาอาชญากรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ปัญหาคน

วางแผนพัฒนาชุมชน ครอบครัวยุคใหม่ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงให้มีการเพิ่มขึ้นของยาเสพติด คาดหมายได้ว่าปัญหายาเสพติดจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น หากไม่มีทิศทางและยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ปัญหายาเสพติดจะเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในการจัดตั้งประเทศไทยทั้งประเทศซึ่งปัจจัยที่ได้กล่าวถึงข้างต้น การที่จะหยุดยั้งและลดระดับปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีการปรับกรอบความคิด ยุทธศาสตร์ กระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและเจตจำนงทางการเมืองของรัฐบาล เพื่อให้ปัญหายาเสพติดลดลงให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2558)

เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า ปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยเทศบาลฯ ได้มีมาตรการในการเสริมสร้างพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ซึ่งมุ่งเน้นการดำเนินงานระดับชุมชนและหมู่บ้านให้ตระหนักถึงภัยของยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาของทุกคนในประเทศที่ต้องช่วยกันแก้ไข มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจ ช่วยกันสร้างชุมชนและหมู่บ้านของตนเองให้เข้มแข็ง ในการเฝ้าระวังตรวจตราความสงบเรียบร้อย และป้องกันการนำยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ (เทศบาลนครขอนแก่น, 2559)

เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 95 ชุมชน โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 4 เขต ซึ่งในเขต 1 มีชุมชนโนนชัย 1 โนนชัย 2 และโนนชัย 3 ซึ่งจัดเป็นประเภทชุมชนกึ่งเมือง ข้อมูลในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีครัวเรือนจำนวน 612 ครัวเรือน และมีจำนวนประชากร 2,798 คน ซึ่งหากพิจารณาเฉพาะตัวเลขจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรแล้ว ก็นับได้ว่ายังมีชุมชนขนาดใหญ่แต่ด้วยที่ตั้งของชุมชน อันรายล้อมด้วยสถานศึกษาหลายแห่ง มีที่ตั้งใกล้กับสถานที่ราชการและเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้เมือง มีห้างร้าน ตลาด ร้านอาหาร และบริการ รวมถึงร้านค้าขนาดใหญ่หลายแห่ง ทำให้มีประชากรแฝงที่เข้ามาอยู่อาศัยเพื่อทำงานและเรียนหนังสืออยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งในการจัดทำ

แผนพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนและประชาชนที่เข้าร่วมในการทำแผนพัฒนาชุมชนเห็นว่า ปัญหาของชุมชนที่เป็นปัญหาเร่งด่วนต้องได้รับการแก้ไขลำดับแรก คือ ปัญหายาเสพติด และจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนเห็นว่า ปัญหาที่ถือเป็นปัญหาของชุมชนอันดับแรก คือ ปัญหายาเสพติด (สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน, 2561) ด้วยสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่มีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมากก็เป็นปัจจัยเสี่ยงที่มีผลให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพิ่มขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผู้เสพยาและผู้ขายมีจำนวนปริมาณเพิ่มขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่เยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนที่มีปัญหา ขาดความอบอุ่นหรือเลียนแบบพฤติกรรมเสพติดตามเพื่อนด้วยความคึกคะนอง เมื่อมีปัญหา ก็จะหันเข้ามาพึ่งพายาเสพติด และจากข้อมูลของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในปี พ.ศ. 2554 พบว่า เยาวชนยังเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของขบวนการค้ายาเสพติด โดยเป็นเครื่องมือในการส่งต่อและแพร่กระจายยาเสพติด

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเกิดคำถามว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโนนชัย 1 2 และ 3 มีความรู้เรื่องยาเสพติดมากน้อยเพียงใด และรับรู้ต่อสถานการณ์เรื่องยาเสพติดในชุมชนเป็นอย่างไร วิธีการป้องกันตนเองไม่ให้ติดยาเสพติดได้อย่างไร และมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชนและเทศบาลนครขอนแก่นอย่างไร เพื่อหาแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและในพื้นที่เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการแก้ปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความรู้และสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองของเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3) เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเทศบาลนครขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

บททวนวรรณกรรม

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

สิ่งเสพติด หรือ ยาเสพติด ในความหมายขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization or WHO) หมายถึง สิ่งที่เราเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพยาได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุด จะทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจขึ้น สิ่งเสพติดให้โทษ หมายถึง "สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพยาเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มปริมาณการเสพยาขึ้น มีอาการขาดยาเมื่อไม่ได้เสพยา มีความต้องการเสพยาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และทำให้สุขภาพทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพิษ หรือส่วนของพิษที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่" ความหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ที่ใช้ในปัจจุบัน ปัจจุบันนี้สิ่งเสพติดนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เพราะสิ่งเสพติดเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ หลายด้าน นับตั้งแต่ ตัวผู้เสพยาเองซึ่งจะเกิดความทุกข์ ลำบากทั้งกายและใจ และเมื่อหาเงินซื้อยาไม่ได้ก็อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมต่าง ๆ สร้างความเดือดร้อนให้พ่อแม่พี่น้อง และสังคม ต้องสูญเสีย เงินทอง เสียเวลาทำมาหากิน ประเทศชาติต้องสูญเสียแรงงานและสูญเสียเงินงบประมาณในการปราบปรามและรักษาผู้ติดสิ่งเสพติด และเหตุผลที่ทำให้ สิ่งเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศอีกข้อหนึ่งคือ ปัจจุบันมีผู้ติดสิ่งเสพติดเพิ่มมากขึ้น และเมื่อเสพยาแล้วจะส่งผลกระทบต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารเสพติดเหล่านี้ จะมีอาการดังนี้ 1) เมื่อผู้ใช้ใช้สารเสพติดเหล่านี้แล้ว จะมีความ

ต้องการตลอดเวลา 2) เมื่อหยุดใช้ก็จะเกิดอาการที่เรียกว่า ขาดยา 3) เมื่อเสพยาไปเป็นเวลานานก็มีความต้องการในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ 4) เมื่อใช้ยาเป็นเวลานานก็จะส่งผลร้ายต่อร่างกายนั้นด้วย (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ, 2522)

องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของ สิ่งเสพติดว่า "สิ่งเสพติด" หมายถึง สารหรือยาที่เข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ดม สูบ หรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับในลักษณะดังนี้ 1) มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยาต่อไปอีกเรื่อย ๆ 2) มีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณของสิ่งเสพติดให้มากขึ้นทุกขณะ 3) เมื่อถึงเวลาที่ต้องการเสพยาแล้วไม่ได้เสพยาจะเกิดอาการอดหรืออยากยาทุกราย คลุ้มคลั่งขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น 4) ผู้ที่ใช้อยานานเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้เสพยาทั้งร่างกายและจิตใจ

ในที่นี้ ผู้ศึกษาสรุปว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อรับเข้าสู่ร่างกายแล้วโดยการกิน ดม สูบ หรือดมจะทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนั้น โดยมีผลจากการใช้ยาเสพติด คือ 1) ผู้ใช้สารต้องเพิ่มขนาดของสารตลอดเวลา 2) เมื่อหยุดใช้สารจะทำให้เกิดอาการอดสาร 3) ผู้ที่ใช้อยานานจะเกิดมีความต้องการสารนี้มากขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ และ 4) ผู้ที่ใช้อยานานสารนั้นจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพและร่างกายของผู้ใช้สารนั้น

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สรุปว่า ปัญหาของยาเสพติดในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันมีปัญหามารยาตราระบาดของยาเสพติดเกิดขึ้นทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย ปัญหาเหล่านี้กำลังได้รับความสนใจเอาใจใส่จากผู้รับผิดชอบทั้งฝ่ายการเมือง ข้าราชการประจำ และองค์กรเอกชนหลายองค์กรด้วยกันอย่างไม่เคยมีมาก่อนเพราะปัญหาเหล่านี้ไม่ใช่ปัญหาเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะชุมชนเท่านั้น เป็นปัญหาใหญ่ที่ควรได้รับการแก้ไข หากไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้สังคมโดยรวมผิพินไป เพราะสมาชิกในสังคมนั้นติดยาเสพติด

คิดเป็นส่วนใหญ่และสักวันหนึ่งคนในครอบครัวของท่าน หากไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีพอจากครอบครัวที่อบอุ่น อาจตกเป็นทาสของยาเสพติดได้ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ดังนั้น ทุก ๆ คนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ซึ่งครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนต้องถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะร่วมมือกัน ศึกษาหาความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดให้คำแนะนำบุตรหลานหรือวัยรุ่นซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงให้ทราบกลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้ขายยาเสพติด ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุตรหลานทั้งหลายด้วยการทำให้ครอบครัวอบอุ่น หากหน่วยเล็ก ๆ ของสังคม โดยเริ่มจากตนเองไปสู่ครอบครัวและก้าวเข้าสู่สังคมต่อไป

การป้องกันยาเสพติดอีกวิธีการหนึ่งคือการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งซื้อขาย ตลอดจนแหล่งเสพหรือมั่วสุมของผู้ติดยาเสพติดให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ สำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านยาเสพติดทั่วประเทศจากสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่ามีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียกับประเทศชาติหลายด้านด้วยกันทั้ง ด้านกำลังคน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง การปกครอง รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อจะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้กลยุทธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหารวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับผู้กระทำความผิดในการค้ายาเสพติดและผู้เสพยาเสพติด เป็นต้น และจากการประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดพบว่า ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอย่างมากในไทย ได้แก่ เฮโรอีนและยาบ้า

รูปแบบวิธีการป้องกันยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ให้ความหมายของการป้องกันยาเสพติดว่า หมายถึง การให้การศึกษาวารสารความรู้และข้อมูลในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติด

เป็นทางออกเมื่อประสบปัญหากับตนเองและครอบครัวให้ในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดรวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมไม่ให้มีส่วนผลักดันให้คนไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไป (โสภา ขปิลัทธมนต์ และคณะ, 2537; เกรียงศักดิ์ คงทับทิม, 2546)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร (2555) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า นักศึกษาสามารถดำรงตนเองด้วยการไม่เสพยาเสพติดถึงแม้สถานที่พักอาศัยจะมีการระบาดของยาเสพติดก็ตาม และมีระดับพฤติกรรมที่มีต่อยาเสพติดอยู่ในระดับมากในทุกเรื่อง นักศึกษาจะเสียใจและรับไม่ได้หากพบว่า นักศึกษาเสพยาเสพติด นักศึกษาจะปฏิเสธทันทีเสมอเมื่อเพื่อนนำยาเสพติดมาและชวนให้เสพยาเสพติด นักศึกษาถือว่าหากเสพยาเสพติดและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับได้จะทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา นักศึกษามีการป้องกันตนเองด้วยการปฏิเสธการทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด และ การมีความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดเป็นอย่างดีจะทำให้ไม่เกี่ยวข้องหรือเสพยาเสพติด

บรรลือศักดิ์ ม่วงนาถ (2557) ศึกษาการแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไธสง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ช่องทางและวิธีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในท้องถิ่นตำบลบางไธสง พบว่า มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด เนื่องจากคนในท้องถิ่นและผู้อพยพเข้ามาใช้แรงงาน มีแหล่งค้ายาเสพติด โดยการนำยาเสพติดเข้ามาค้าในท้องถิ่นตำบลบางไธสงให้กับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่ม ผู้ใช้แรงงาน ช่องทางและวิธีการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดพบว่า ในท้องถิ่นตำบลบางไธสง มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด เนื่องจากคนในท้องถิ่นและผู้อพยพเข้ามาใช้แรงงาน ในท้องถิ่น ตำบลบางไธสงมีแหล่งค้ายาเสพติด

นเรนทร์ ตุนทกิจ (2558) ศึกษาการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษา: กรณีศึกษาโครงการเยาวชนอาสาพลังแผ่นดินตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัด

ระยอง พบว่า ส่วนใหญ่มักพบในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นเยาวชนนอกสถานศึกษา ทั้งในฐานะผู้เสพและบางส่วนกลายเป็นคนวิ่งยาหรือขนส่งยาเสพติดของผู้ค้าในพื้นที่เพื่อนำไปให้ผู้ขายรายย่อยหรือฐานของผู้ค้าอีกด้วย และเนื่องจากตำบลตะพงนั้นถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่เป็นเส้นทางผ่านของกระบวนการขนส่งยาเสพติดในจังหวัดระยอง ผู้ค้าซึ่งเป็นผู้ใหญ่จึงเห็นช่องทางในการใช้เด็กและเยาวชนเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการวิ่งยา

ณิษฐ ปุณณะปัญญา (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า เยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์มีความอยากรู้อยากลองหลายเรื่อง ไม่ใช่เรื่องยาเสพติดอย่างเดียว เช่น ความรู้ อยากรองด้านเพศ การชอเมยของ การลักทรัพย์ เป็นต้น แต่จะสนใจเรื่องการกระทำผิดเรื่องยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากยาเสพติดหาได้ง่าย รู้แหล่งช่องทางในการซื้ออีกประเด็นคือ เพื่อนมีส่วนสำคัญ อยากทำตามเพื่อนเห็นเพื่อนทำแล้วเป็นที่ยอมรับในกลุ่มก็เกิดแรงบันดาลใจว่าตนเองต้องเป็นที่ยอมรับด้วย จึงลองทำตามเพื่อน เริ่มสูบบุหรี่ต่อมาก็กินเหล้า รวมกลุ่มกับเพื่อนยิ่งเพื่อนเยอะยิ่งสนุกบวกกับมีแรงกระตุ้นให้ความกล้าเพิ่มมากขึ้น การไม่ได้เรียนหนังสือทำให้มีเวลาว่าง ประกอบกับผู้ปกครองที่ดูแลเด็กเป็นคนชราทำให้ส่งผลถึงการดูแลและการเฝ้าระวังดูแลเอาใจใส่เมื่อเด็กหรือเยาวชนอยู่รวมกันเป็นกลุ่มทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจ และเนื่องจากเป็นสังคมที่เล็งวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตจึงไม่หลากหลาย เป็นสาเหตุให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากลองในสิ่งที่ผู้เห็นว่าไม่สมควรทั้งการกระทำความผิดและพฤติกรรมที่ต่อต้านผู้ใหญ่เพื่อแสดงออกถึงการเป็นตัวของตัวเองโดยการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่มองว่าไม่ดี เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนสามารถกระทำได้

ยอดชาย ภูพานไร่ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอห้วยเม็กจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการป้องกันการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คือ นักเรียนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ควรคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ไม่ควรอยากรู้อยากทดลองในการเสพยาเสพติดให้โทษ นักเรียนควรใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย

การเล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือไปเที่ยวกับเพื่อนเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด โรงเรียนควรมีการรณรงค์ให้นักเรียนรู้จักพิษภัยของยาเสพติด โรงเรียนควรมีการตรวจยาเสพติดในทุก ๆ 3 เดือน เพื่อตรวจหานักเรียน หากกลุ่มเสี่ยงที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติดให้โทษ นักเรียนควรให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้แก่ ครู หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับทราบผู้ใหญ่ควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน หรือเยาวชนไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

กิตติวงศ์ สาสวด และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในกลุ่มเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า 1. การติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชนมีสาเหตุมาจาก (1) สภาพแวดล้อมในชุมชนมีแหล่งซื้อขายยาเสพติดอย่างแพร่หลาย (2) การได้รับแรงสนับสนุนจากสังคมเพื่อนที่ติดยาเสพติด (3) การเลียนแบบเพื่อนที่ติดยาเสพติด (4) สถานศึกษา ขาดสถานที่ที่จะมาช่วยผ่อนคลายความเครียดให้กับนักเรียนนักศึกษา (5) นักเรียนนักศึกษาเป็นอยู่ในวัยที่อยากรู้อยากลอง (6) มีปัญหาคบครว้แตกแยก และ (7) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผิดๆ เกี่ยวกับยาเสพติด

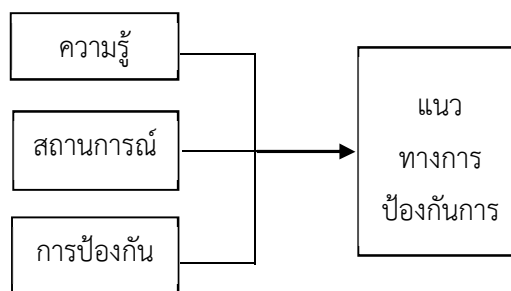
2. ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคือผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งขาดความมุ่งมั่น และเอาใจใส่ ในการป้องกันหรือแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา และการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะบอกแก่นักเรียนคนใดในโรงเรียนใดติดยาเสพติดเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะอำนาจในการควบคุมดูแลนักเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียน

3. รูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด คือ 1) สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด 2) การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ 3) จัดโครงการโรงเรียนป้องกันยาเสพติด 4) ส่งเสริมครอบครัวสีขาวและครอบครัวเข้มแข็ง 5) การปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน และ 6) โครงการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดแบบบูรณาการ

วีระยุทธ สุโขะชัย (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนต่อการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและสถานการณ์การใช้ยาเสพติดของชุมชนในเขตตำบลเมือง พบว่า ในชุมชนที่มีองค์กรชุมชนเข้มแข็งและมีความตระหนักในปัญหาสามารถที่จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจนสามารถควบคุมปัญหาไม่ให้มีการแพร่ระบาดได้ผล และชุมชนควรจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่บุตร สร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งเป็นการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดได้

นฤมล ศิริวิพุกษ์และนันทนา เลิศประสพสุข (2561) ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของประชาชนในตำบลตลาดกระทุ่มแบนอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สรุปว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของประชาชนในตำบลตลาดกระทุ่มแบนอำเภอกระทุ่มแบนจังหวัดสมุทรสาครโดยรวมไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของประชาชนในตำบลตลาดกระทุ่มแบนอำเภอกระทุ่มแบนจังหวัดสมุทรสาครพบว่ามีความเกี่ยวข้องในช่วงปานกลางทั้งหมดโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พื้นอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม 3) พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของประชาชนในตำบลตลาดกระทุ่มแบนอำเภอกระทุ่มแบนจังหวัดสมุทรสาครแต่ละด้านพบว่ามีความเกี่ยวข้องในช่วงปานกลางทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และการควบคุมตนเอง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาว่า เด็กและเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความรู้ มีการรับรู้ต่อสถานการณ์ยาเสพติด และมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองอย่างไร เพื่อหาแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ดังกรอบแนวคิดในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการสำรวจ ใช้แบบสอบถามมาเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบ ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายพร้อมกับการวิเคราะห์เนื้อหาสาระดังรายละเอียด ต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นเยาวชนที่อยู่อาศัยในเขตชุมชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ในเขตพื้นที่ชุมชนในเขตชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในแต่ละชุมชน แต่รวมทั้ง 3 ชุมชนแล้วจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 293 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน (อายุระหว่าง 12 – 25 ปี)

ชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ชุมชนโนนชัย 1	269	159
ชุมชนโนนชัย 2	98	78
ชุมชนโนนชัย 3	65	56
รวม	540	293

ที่มา: เทศบาลนครขอนแก่น (2559)

ผู้วิจัยได้ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อผู้วิจัยเทียบตามตารางตามตารางของเครจซี่-มอร์แกนแล้ว ได้จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 293 คน ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ 293 คน ดังภาพที่ 2

ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	66	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

ภาพที่ 2: ตารางของเครจซี่และมอร์แกน

ที่มา: Krejcie and Morgan (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เริ่มจากการข้อมูลแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดขอบเขตของการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมการป้องกันการตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในส่วนของข้อมูลทั่วไปให้เลือกตอบ และในส่วนของความรู้และพฤติกรรมให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า เห็นด้วยกับข้อความแต่ละข้อหรือไม่ แล้วจึงนำมาให้คะแนน โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 12 ข้อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการตนเองจากยาเสพติด 19 ข้อ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ถูกต้องเมื่อแบบสอบถามมีความสมบูรณ์แล้วจึงดำเนินการทดสอบกับประชาชนพื้นที่ใกล้เคียงจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือและนำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.72 เมื่อแบบสอบถามผ่านกระบวนการและผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้วจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ผู้ศึกษาจะได้นำหนังสือจากวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่นเกี่ยวกับการอนุมัติให้จัดทำวิจัยเรื่องนี้ไว้สำหรับชี้แจงให้ประธานชุมชนโนนชัยทั้ง 3 ชุมชน ให้ทราบ จากนั้นผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล แนะนำตัวแก่กลุ่มตัวอย่างและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นฯ โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือนตุลาคม 2560 - เมษายน พ.ศ. 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้เมื่อผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมประมวลผลบนคอมพิวเตอร์ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2) ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการศึกษาข้อมูลความรู้และพฤติกรรม การป้องกันยาเสพติด และความสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามตอบคำถามจากการอ่านข้อความนั้นว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านั้น โดยใช้ข้อความจำนวน 31 ข้อ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแล้วนำมาให้คะแนน จากนั้นจึงมาจัดกลุ่ม โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีช่วงคะแนนห่างกัน 6 คะแนน ซึ่งแบ่งเป็น มีความรู้มากที่สุด มีความรู้มาก มีความรู้ปานกลาง มีความรู้น้อย และมีความรู้น้อยที่สุด มีช่วงคะแนนและการแปลผล ดังนี้

0 – 6 คะแนน = น้อยที่สุด

7 – 12 คะแนน = น้อย

13 – 18 คะแนน = ปานกลาง

19 – 23 คะแนน = มาก

24 – 31 คะแนน = มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเพื่อศึกษาความรู้และสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 55.63 เพศหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 44.47 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 12-15 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 29.35 อายุระหว่าง 19-22 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 18.09 และอายุระหว่าง 22-25 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.12 ด้านรายได้ต่อเดือน (อันหมายถึงเงินที่ได้จากการทำงานหรือได้รับจากผู้ปกครอง) พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 66.90 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 31.74 ด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาและกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 53.92 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.58 และระดับ ปวส. หรือเทียบเท่าจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.19 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	163	55.63
หญิง	130	44.47
อายุ		
12-15 ปี	86	29.35
16-18 ปี	139	47.44
19-22 ปี	53	18.09
22-25 ปี	15	5.12

ตารางที่ 2 (ต่อ) จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	93	31.74
5,001-10,000 บาท	196	66.90
10,001-15,000 บาท	4	1.36
การศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	6	2.05
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	74	25.26
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	158	53.92
ระดับปวส หรือเทียบเท่า	24	8.19
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	31	10.58
รวม	293	100

การศึกษาข้อมูลความรู้และพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด และความรู้ที่จะสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามจากการอ่านข้อความและตอบว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านั้นหรือไม่ โดยให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ โดยใช้ข้อความทั้งหมด 31 ข้อให้เลือกตอบ จากนั้นนำมาให้คะแนน แล้วจึงมาจัดกลุ่ม โดยแบ่งเป็น มีความรู้มากที่สุด มีความรู้มาก มีความรู้ปานกลาง มีความรู้น้อย และมีความรู้น้อยที่สุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้และพฤติกรรมที่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้คะแนนระหว่าง 13 – 18 คะแนน และมีกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้และพฤติกรรมที่จะสามารถป้องกันยาเสพติดได้มากถึงมากที่สุด คิดเป็นเพียงร้อยละ 9.60 คน หรือเพียง 28 คนเท่านั้น ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการจัดกลุ่มความรู้และพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด

ระดับคะแนนความรู้และพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	7	2.4
มาก	21	7.2
ถูกต้องปานกลาง	254	86.7
มีถูกต้องน้อย	11	3.7
ถูกต้องน้อยที่สุด	0	0
รวม	293	100

ในขณะเดียวกัน ข้อค้นพบที่น่าสนใจในการศึกษานี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 124 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.3 ตอบว่าไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า เมื่อเห็นเพื่อเสพยาเสพติดท่านมักจะเตือนเพื่อนเสมอ สะท้อนให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนเองยังไม่มี ความกล้าที่จะตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนทดลองใช้ยาเสพติด และผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เมื่อถามว่า ท่านกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อเพื่อนชักชวนให้ท่านลองเสพยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 52 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.7 ตอบว่า ไม่กล้าปฏิเสธ ซึ่งเป็นประเด็นที่ครอบครัวควรตระหนักและให้ความสำคัญและสนใจในการแนะนำให้บุตรหลานกล้าปฏิเสธ รวมถึงการทำความรู้จักกับเพื่อนของบุตรหลานด้วย

เมื่อสอบถามถึงพฤติกรรมในการป้องกันตนเองวิธีการป้องกันยาเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย 5 อันดับแรก คือ 1) การป้องกันยาเสพติดที่ดีที่สุดเริ่มต้นจากการมีสติ การยับยั้งตนเอง (ร้อยละ 96) 2) การใช้เวลาส่วนใหญ่ร่วมกับคนในครอบครัวและมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ (ร้อยละ 95) 3) การพัฒนาตนเองโดยการออกกำลังกาย ช่วยให้ห่างไกลจากยาเสพติด (ร้อยละ 90.4) 4) การเลือกคบเพื่อนเป็นแนวทางป้องกันตนเองจากยาเสพติด (ร้อยละ 90.1) และ 5) การเลือกเข้ากลุ่มเพื่อนซึ่งจะทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้นลดหรือเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 89.7) ดังตารางที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

ความรู้และสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในชุมชนโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เชื่อว่า ในชุมชนมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดสอดคล้องกับการศึกษาของนิชธร ปุณณะปัญญา (2555) ซึ่งศึกษาสถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ และพบว่า สถานการณ์การใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชนมีความน่าเป็นห่วงมากยิ่งขึ้น สถานการณ์การจับกุม การบำบัดและผลกระทบทางสุขภาพที่เยาวชนได้รับเมื่อมีทั้งผู้เสพและผู้ค้าในชุมชนที่กลุ่มอาศัยอยู่ส่งผลให้โอกาสในการเข้าถึงหรือหา ซื้อสารเสพติดชนิดต่าง ๆ มีมากตามไป

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิชธร ปุณณะปัญญา (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ข้อมูลจากเด็กและเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันสามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่าย เด็กและเยาวชนรู้แหล่ง รู้ช่องทางในการซื้อยาเสพติด

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนในชุมชนโนนชัยส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะล้วนได้รับการให้ความรู้จากทั้งทางด้านโรงเรียนและชุมชนเป็นประจำ ในการจัดกิจกรรมของชุมชนต่าง ๆ ในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี งานกีฬา งานปีใหม่ สงกรานต์ ก็มีการสอดแทรกเนื้อหาเรื่องโทษภัยอันตรายของยาเสพติดลงไปด้วยทุกครั้ง บทบาทของชุมชนในด้านการให้ความรู้ นอกจากจะให้ความรู้และสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อมูลจากผลการศึกษาที่พบว่า ถึงแม้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจถึงโทษของยาเสพติดก็ตาม เรายังพบว่า บ่อยครั้งผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็ยังเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งในชีวิตช่วงเยาวชนหรือวัยรุ่นนั้นการคบเพื่อนเป็นเรื่องที่สำคัญโดยเฉพาะการมีพฤติกรรมอยากรู้ อยากลองด้วยความคึกคะนองหรือเห็นว่า

เป็นเรื่องที่แปลก ทำหาย คิดว่าลองแล้วจะไม่ติดยาจึงทดลอง แต่ผลสุดท้ายบางคนถึงขั้นติดยา หรือบางคนมีพฤติกรรมเลียนแบบตามเพื่อน เมื่อเห็นเพื่อนทำแล้วรู้สึกว่าจะเก่งก็เลยลองทำบ้าง สอดคล้องกับการศึกษาของนิชธร ปุณณะปัญญา (2558) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์. พบว่า เยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์มีความอยากรู้อยากลองเรื่องการกระทำความผิดเรื่องยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ เพื่อนมีส่วนสำคัญอยากทำตามเพื่อนเห็นเพื่อนทำแล้วเป็นที่ยอมรับในกลุ่มก็เกิดแรงบันดาลใจว่าตนเองต้องเป็นที่ยอมรับด้วย จึงลองทำตามเพื่อน ซึ่งในทัศนะของผู้ศึกษามองว่า เป็นความคิดที่ผิดและขาดสติในการยั้งคิด แม้ว่าเยาวชนกลุ่มนั้นจะมีความรู้เรื่องประเภท โทษ อันตรายและผลข้างเคียงของยาเสพติดก็ตาม เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่า ยังมีเยาวชนบางกลุ่มที่ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดไม่มีผลต่อการทดลองใช้ยาเสพติดเลย ซึ่งข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาของเจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนะสาร (2555) ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่าการมีความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดเป็นอย่างดีจะทำให้ไม่ไปเกี่ยวข้องหรือเสพยาเสพติด

พฤติกรรมการป้องกันตนเองของเยาวชนในชุมชน โนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เยาวชนในชุมชนโนนชัยให้ความสำคัญกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด โดยเห็นว่า การป้องกันที่ดีที่สุดคือการเริ่มต้นจากตนเอง ซึ่งเป็นเกราะกำบังที่แข็งแกร่งและแข็งแรงที่สุด โดยการให้เวลากับครอบครัว การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย การเล่นดนตรี ตลอดจนการเลือกคบเพื่อนก็เป็นเรื่องที่เยาวชนควรให้ความสำคัญ หากเราคบเพื่อนที่ติดยาเสพติดการที่เราจะเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดก็มีโอกาสมากขึ้น เพราะสภาพสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการเข้าไปเสพยาตามเพื่อนได้ การป้องกันทำได้โดยการไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ ทั้งการเที่ยวกลางคืน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซึ่งล้วนเป็นการป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดได้อย่างดี การให้ความสำคัญกับครอบครัวโดยใช้

เวลาส่วนใหญ่ ทำกิจกรรมร่วมกัน กินข้าวหรือการไปทัศนศึกษาหรือท่องเที่ยวในเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ นั้น ในการป้องกันการติดยาเสพติดนั้นสิ่งที่สำคัญคือ เมื่อเพื่อนชวนให้เรாதลองก็ต้องปฏิเสธ รวมทั้งการเตือนให้คำแนะนำแก่เพื่อนที่เสพยา จากการศึกษา พบว่า วิธีการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนรวมถึงผู้นำชุมชนเห็นว่า สำคัญที่สุด คือ การป้องกันโดยเริ่มจากการป้องกันตนเองที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการเลือกคบเพื่อน การเลือกเข้ากลุ่มเพื่อน การให้เวลากับการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว การใช้เวลาวางไปกับการออกกำลังกาย สอดคล้องกับการศึกษาของนฤมล ศิริวิพฤกษ์ และนันทนา เลิศประสพสุข (2561) ที่พบว่าพินอามรณ์ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด

ผลจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การป้องกันตนเองอีกทางหนึ่งคือการไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข ไม่ว่าจะเป็นการดื่มสุราหรือการเที่ยวกลางคืนนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การทดลองใช้ยาเสพติดได้ โดยการป้องกันตัวเองสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการดูแลตัวเอง การสร้างเกราะป้องกัน โดยเริ่มต้นที่ครอบครัว โดยการสร้างความอบอุ่นทางครอบครัว การยอมรับและความเชื่อถือจากพ่อแม่ผู้ปกครอง พ่อแม่ควรและผู้ปกครองจะให้โอกาสลูกได้ทำอะไรด้วยตัวเองบ้าง และในการคบเพื่อน พ่อแม่ควรจะรู้จักเพื่อนของลูกด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ชี้แจงเหตุผล พ่อแม่และผู้ปกครองรับฟัง การป้องกันที่ดีที่สุดก็ควรเริ่มต้นจากการมีสติยั้งคิด ไม่เลียนแบบพฤติกรรม หรือมีพฤติกรรมที่น่าไปสู่การทดลองใช้ยาเสพติด เกราะคุ้มกันจากครอบครัวถือว่าเป็นเกราะคุ้มกันที่สำคัญที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของยอดชาย ภูพานไร่ (2559) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การป้องกันการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คือ นักเรียนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ควรคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ไม่ควรอยากรู้ อยากทดลองในการเสพยาเสพติดให้โทษ นักเรียนควรใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือไปเที่ยวกับเพื่อน เพื่อให้ห่างไกล

จากยาเสพติด และสอดคล้องกับการศึกษาของบรรลือศักดิ์ ม่วงนาค (2557) ที่ศึกษาการแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง จังหวัดสมุทรปราการ และได้พบว่า การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดมิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งแต่หากเป็นหน้าที่ของทุกคนในชาติที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันป้องกันไม่ให้เยาวชนของชาติเป็นทาสของยาเสพติดโดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนภายใต้ความร่วมมือของสถาบันทางสังคมในระดับรากหญ้า เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียนและสถาบันทางศาสนาควรเข้ามามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเทศบาลนครขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเทศบาลนครขอนแก่น คือ เทศบาลนครขอนแก่นควรร่วมกับชุมชนโดยการณรงค์เพื่อเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวให้การดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด เป็นที่ปรึกษาที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติวงศ์ สาสวด และปรีชา ดิลกภูมิสิทธิ์ (2559) ที่พบว่า การส่งเสริมครอบครัวสีขาวและครอบครัวเข้มแข็งเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ และการศึกษาของวีระยุทธ สุโขะชัย (2559) ที่พบว่าชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ควรมีการพัฒนาแบบการให้ข่าวสาร โดยใช้สื่อต่างๆ จากหลายแหล่งเพื่อให้ชุมชนเกิดความสนใจ มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น และชุมชนควรจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่บุตร สร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งเป็นการป้องกันปัญหาการติดยาเสพติดได้และเทศบาลนครขอนแก่นในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ที่ชุมชนโนนชัยตั้งอยู่ ผู้นำชุมชนควรเฝ้าเตือนให้ผู้นำชุมชนหมั่นสอดส่องพฤติกรรมของวัยรุ่นในชุมชน การตรวจหายาเสพติดเป็นระยะ การเฝ้าระวังรวมทั้งกำจัดพื้นที่เสี่ยงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น ในด้านสร้างเสริมสุขภาพเทศบาลนครขอนแก่นควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนอย่าง

ชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนทุกวัย และผลจากการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ เพื่อให้เทศบาลได้นำข้อมูลและข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ไปหามาตรการป้องกัน กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบจากการศึกษานี้ คือ การรับรู้ของชุมชนว่ามีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งผู้นำชุมชนจะได้หามาตรการและวิธีในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยอาศัยความร่วมมือและแรงสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผลจากการรณรงค์ให้ความรู้และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนยังไม่มากพอที่จะป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ และการป้องกันยาเสพติดนอกจากการให้ข่าวสารและความรู้แก่ประชาชนเพื่อป้องกันยาเสพติด ให้รู้โทษพิษภัยของยาเสพติดตลอดจนการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนตระหนักและรู้คุณค่าของตนเอง ในกลุ่มเด็กและเยาวชนเองควรให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้แก่ ครู หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับทราบด้วย

ในส่วนบทบาทของชุมชน นอกจากจะให้ความรู้และสอดแทรกเนื้อหาสาระในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว

ชุมชนควรมีมาตรการตรวจค้นยาเสพติดในทุก ๆ 3 เดือน เพื่อ

ตรวจหากลุ่มเสี่ยงที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด รวมถึงการกำจัดพื้นที่เสี่ยง กำจัดพื้นที่มั่วสุมของเยาวชนในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาบทบาทครอบครัวในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดแก่เด็ก เพื่อศึกษาและประเมินบทบาทของครอบครัวในการป้องกันปัญหายาเสพติดในครอบครัว และ ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยชุมชน เพื่อเป็นตัวอย่างในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาในชุมชนอื่นได้

ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชนเพื่อค้นหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของยาเสพติดในชุมชนร่วมกัน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้ทั้งผู้วิจัย ชุมชน และสังคมได้รับประโยชน์จากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวงศ์ สาสวด และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์. (2559). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในกลุ่มเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 10(2), 116 – 124.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติด. (2554). คู่มือประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านความมั่นคง. กรุงเทพฯ: กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2533). ลักษณะของยาเสพติด. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

- เจริญ แฉกพิมาย และปณตดา ศรีธนสาร. (2555). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นเรนทร์ ตุนทกิจ. (2558). การป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษา: กรณีศึกษาโครงการเยาวชนอาสาพลังแผ่นดินตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วารสารวิจัยสังคม, 38(2), 113-146.
- นฤมล ศิริวิฤกษ์ และ นันทนา เลิศประสพสุข. (2561). พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของประชาชนในตำบลลาดกระทุ่มแบน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 10(1), 367 – 378.
- ณิษฐ ปุณณะปัญญา. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม สถาบันอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- เทศบาลนครขอนแก่น. (2561). ชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ปี พ.ศ. 2561. สืบค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2561, จาก <http://center.kkmuni.go.th/images/data/datapublic/basic-data/chairman-community-list.pdf>
- บรรลือศักดิ์ ม่วงนาถ. (2557). การแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ จังหวัดสมุทรปราการ. วารสาร มจร.วิชาการ, 7(34), 15 – 30.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง Krejcie and Morgan ในการวิจัยเชิงปริมาณ. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, กรกฎาคม – ธันวาคม 2557, 112 – 120.
- ยอดชาย ภูพานไร่. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วีระยุทธ สุโขะชัย. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนต่อการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและสถานการณ์การเข้าเสพติดของชุมชนในเขตตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 11(37), 90 – 99.
- วงศ์นริศ คงรอด. (2554). พฤติกรรมศาสตร์ สาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. สหประชาพานิชย์
- ศูนย์การต่อสู้เพื่อชนะยาเสพติด กรมสามัญศึกษา. (2546). ศูนย์การต่อสู้เพื่อชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). ยาเสพติดในสังคมไทย. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://sites.google.com/site/nipharat36/home>.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2559). สถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มประกอบการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- อรรธรณ หุ่นดี. (2531). ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ. กรุงเทพฯ. อักษรบัณฑิต.
- อัญชลี โตเอี่ยม ปัญญรัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา ณิชกุลม ชาญสาธิตพร และกณธิฐา จำรูญสวัสดิ์. (2559). ปัจจัยทำนายสารเสพติดตามเฝ้าระวังของเยาวชนในชุมชนแออัด. วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย, 9(2), 88-10.

กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคในยุค Digital Marketing

CONSUMER PROMOTION STRATEGY IN DIGITAL MARKETING AGE

สุรเดช สุเมธาวีวัฒน์¹

SURADAT SUMATAPIWAT

บทคัดย่อ

การพัฒนายอดขายสินค้าหรือบริการรวมถึงการสร้างความรักต่อตราสินค้าหรือบริการให้เกิดขึ้นกับผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด โดยผ่านสื่อกลางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ (Computer) โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (Smart Phone) และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เนื่องจากลูกค้าสามารถเข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่าย และสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ แต่ละตราสินค้าจึงมีการแข่งขันทางการตลาดสูง โดยเฉพาะการทำส่งเสริมการขายสินค้าผ่านทางเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต การเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภคด้วย “กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคในยุค Digital Marketing” จะทำให้เกิดอิทธิพลต่อผู้บริโภคด้านโน้มน้าวความเชื่อ ด้านเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ด้านความรู้สึกและแรงพฤติกรรมในการซื้อสินค้าหรือบริการได้เร็วขึ้นกว่าปกติ รวมถึงการเลือกใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค จึงเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานเพื่อใช้ออกแบบการส่งเสริมการขายไปสู่ผู้บริโภคของตราสินค้าผสมกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของนักการตลาดหรือผู้ประกอบการผ่านเครื่องมือส่งเสริมการตลาดมุ่งสู่ผู้บริโภค 4 ประการคือ 1.การแถมคูปองแลกสินค้า (Get Coupon more Product) 2. การลดราคา (Price- off Deals) 3.การเล่นเกมส์สะสมแต้ม (Game Rate) และ 4.การจัดกิจกรรมพิเศษ (Event- Sponsorship)

คำสำคัญ : การส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค ; ดิจิตอล มาร์เก็ตติ้ง ; การแถมคูปองแลกสินค้า ; การลดราคา ; การเล่นเกมส์สะสมแต้ม ; การจัดกิจกรรมพิเศษ

ABSTRACT

The development of sales of goods or services. To build loyalty to a brand or service. Happening to the consumer as possible. Through the medium of electronic computers, such as Computer, Mobile smart phone and software Application. This is becoming very popular nowadays. Customers can easily access these media. And can be accessed anytime, anywhere, can connect to the Internet. Each brand has been competitive on the market. Especially the promotion of products via the Internet. Increasing the effectiveness of sales promotion geared towards consumers “Consumer Promotion Strategy in Digital Marketing Age” Cause influencing consumer convince beliefs. The change in attitude Emotional behavior and accelerate the purchase of goods or services faster than normal Including the use of promotional strategies

¹ อาจารย์ประจำสาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

geared towards consumers. It is a necessary element for design promotions to consumers of the brand combined with the creativity of marketers or entrepreneurs through the promotion geared towards consumer's 4 reasons by 1.Get Coupon more Product 2.Price- off Deals 3.Game Rate and 4.Event-Sponsorship.

Keywords : The Promotion is geared towards Consumers ; Digital Marketing ; Get Coupon more Product; Price-off Deals ; Game Rate ; Event Sponsorship

บทนำ

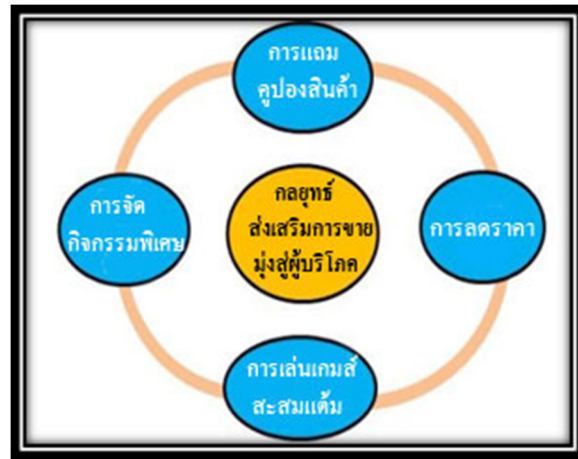
การจำหน่ายสินค้าหรือบริการบางประเภทที่ถูกควบคุมราคาขายปลีกจากหน่วยงานของรัฐ ส่งผลให้เกิดการแข่งขันทางการตลาดที่รุนแรง เนื่องจากประกอบการเจ้าของตราสินค้าไม่สามารถขึ้นราคาจำหน่ายได้เอง ทำให้เกิดการแข่งขันส่งเสริมการขายมากมายหลายรูปแบบ “การลดราคา” จึงเป็นวิธีที่นิยมใช้ในการส่งเสริมการขายด้วยการลดราคาสินค้าโดยตรงเพื่อการแข่งขันทางธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ Ruiz-molina & Gil-saura. (2013) ที่กล่าวว่า ราคา เป็นโปรแกรมสร้างความ เชื่อสัจที่ลูกค้าจะมีต่อตราสินค้าได้ด้วยราคาพิเศษสำหรับสมาชิก ส่วนลดการแลกซื้อ โดยให้ลูกค้าซื้อสินค้าชิ้นต่อไป เป็นการเพิ่มความเชื่อสัจ และจะส่งผลต่อทัศนคติที่ไม่ดีต่อร้านอื่น แม้จะขัดแย้งกับ Fong & Liu. (2014) กล่าวว่าโปรแกรมสร้างความ เชื่อสัจของผู้ค้าปลีกไม่จำเป็นต้องลดราคาเพื่อดึงดูดลูกค้าจากคู่แข่ง ซึ่งการไม่แข่งขันด้านราคาจะทำให้ผู้บริโภคได้ประโยชน์น้อยลง การส่งเสริมการขายของตราสินค้าที่มุ่งไปสู่ผู้บริโภคอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการลดราคาจึงทำได้ยาก รวมถึงสินค้าหรือบริการที่ไม่ได้ถูกควบคุมราคาจำหน่ายก็ต้องแข่งขันทางการตลาดด้วยเช่นกัน ในการดำเนินการกำหนด กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อการแข่งขันทางธุรกิจที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถปรับตัวและสร้างความพร้อมในการแข่งขันได้อย่างรวดเร็วและคุ้มค่าได้เปรียบในเชิงธุรกิจต่อคู่แข่งรายอื่นได้ด้วยการเข้าใจ “กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค” (Consumer Promotion Strategy) เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบการส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการไปสู่

ผู้บริโภคคนสุดท้ายของตราสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผสมกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของนักการตลาดหรือผู้ประกอบการผ่านเครื่องมือส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค เพื่อเป็นการแจ้งข้อมูล จูงใจ และสร้างแรงกระตุ้นในการซื้อสินค้าหรือบริการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้เกิดขึ้นเร็วกว่าปกติ และยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีให้กับตราสินค้าด้วย อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการตลาด วางแผนยุทธศาสตร์การตลาดให้แก่ผู้ประกอบการ นักการตลาดเจ้าของตราสินค้าหรือบริการ

กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคในยุค Digital Marketing

หมายถึงกระบวนการทางด้านการออกแบบส่งเสริมการขาย เพื่อเป็นการให้ข้อมูลชักจูงใจหรือ ตอกย้ำเกี่ยวกับตราหือสินค้ารวมทั้งเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก และพฤติกรรม การซื้อสินค้าหรือบริการไปยังลูกค้า เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาที่สามารถเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตได้

ดังนั้นกลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค จึงเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานเพื่อใช้ออกแบบการส่งเสริม การขายไปสู่ผู้บริโภคของตราสินค้าผสมกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของนักการตลาดหรือผู้ประกอบการผ่านเครื่องมือส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคการทั้ง 4 ประการนี้ เพื่อเป็นการแจ้งข้อมูล จูงใจสร้างแรงกระตุ้นในการซื้อสินค้าให้เกิดขึ้นเร็วกว่าปกติ รวมถึงสร้างทัศนคติที่ดีให้กับตราสินค้าด้วยเครื่องมือส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค (Consumer Promotion Tool) ดังนี้

ภาพที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค
ที่มา: สุรเดช สุเมธาวิวัฒน์ (2560)

ภาพที่ 2 เครื่องมือส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค
ที่มา: สุรเดช สุเมธาวิวัฒน์ (2560)

เครื่องมือส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค (Consumer Promotion Tool) มืองค์ประกอบ ดังนี้

1. การแลกคูปองแลกสินค้า (Get Coupon more Product) ควรเป็นการแจกสินค้าตัวอย่าง ที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะการแจกสินค้าขนาดทดลองใช้ ที่เป็นสินค้านิรรมใหม่หรือรุ่นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัสินค้าที่ลูกค้าได้ซื้อไป และมีป้ายบอกถึงคุณประโยชน์ที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้บริโภคสนใจมองและอ่านข้อความสั้น ๆ เน้นย้ำถึงประโยชน์จริง ๆ บนฉลากสินค้าขนาดทดลองใช้นั้นด้วยอย่างเด่นชัด หากเป็นการแจกสินค้านิรรมใหม่ขนาดทดลองใช้ผ่านแอปพลิเคชัน เป็นการแจกข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับลูกค้าโดยไม่มีค่าใช้จ่ายด้วยผ่านแอปพลิเคชันของตราสินค้านั้น ๆ ร่วมกับการแจกสินค้านิรรมใหม่แต่เป็นขนาดทดลองใช้ผ่านผลโหวตหรือ คอมเมนต์ถูกใจจากเว็บไซต์ของตราสินค้า ควรจัดให้เป็นประจำทุกเดือนเพื่อเป็นมิตรสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตราสินค้ากับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การมีสินค้าตัวอย่างแนบมากับสินค้า กรณีสินค้านั้นมีการค้างสต็อกหรือสินค้าใกล้หมดอายุให้นำเอาสินค้าเหล่านั้นกลายมาเป็นสินค้าตัวอย่างแลกแนบติดไปกับสินค้าหลักของตราสินค้านั้น โดยที่สินค้าที่แลกไปนั้นจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกัสินค้าหลักก็ได้ เพราะเป็นการระบายสินค้าและเป็นการสร้างประสบการณ์ใหม่ในการใช้สินค้าให้เกิดขึ้นกับลูกค้าในอนาคต ส่วนการสะสมคูปองเพื่อรับบัตรของขวัญ (Gift Voucher) การรับบัตรของขวัญแทน เงินสดเพื่อนำมาใช้แลกซื้อหรือใช้บริการสินค้าและบริการของธุรกิจตนเอง จะเป็นการสร้างโอกาสให้ลูกค้าได้กลับมาซื้อสินค้าซ้ำได้อีกในอนาคตลูกค้าสามารถนำเอาเงินสด เป็นการบังคับซื้อสินค้าในตราสินค้าของเราเองได้ เป็นการได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ผู้ประกอบการได้ขายสินค้าเพิ่มแม้จะมอบส่วนลดให้แต่ก็ยังได้กำไร การส่งรหัส SMS เพื่อใช้แสดงสิทธิรับส่วนลดบริการเสริมเป็นการออกรหัสโปรโมชั่นให้กับลูกค้า (หรือโค้ดพิเศษ) เพื่อใช้ในการรับสิทธิหน้าจูดขาย โดย ณ จูดขายสามารถทำการตรวจสอบรหัสหรือโค้ดนั้นๆ ได้ โดยผู้ให้ส่วนลดบริการเสริม สามารถกำหนดลักษณะเฉพาะของรหัสในแต่ละแคมเปญที่ทำได้ เช่น กำหนดระยะเวลาหมดอายุ กำหนดจำนวนครั้งที่ใช้การตรวจสอบรหัสโปรโมชั่นเป็นการประยุกต์เอาไปใช้ทางด้าน

การกำหนดสิทธิการใช้งาน เช่นรหัสนี้สามารถใช้ได้ 3 ครั้ง ในแต่ละครั้ง ณ จูดขายจะต้องทำการตรวจสอบว่าสิทธิยังคงเหลืออยู่หรือไม่ จะทำการแจ้งสถานะกลับพร้อมทั้งทำการบันทึกการใช้สิทธิเพิ่มเข้าไปยังรหัสโปรโมชั่นดังกล่าว โดยหากต้องการตรวจสอบ รหัสโปรโมชั่น สามารถตรวจสอบได้ด้วยระบบ SMS เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขายด้านบริการเสริมของสินค้าหรือบริการที่มีอยู่ หากเลือกใช้วิธีมอบคูปองลดราคาตามเงื่อนไขให้ส่วนลดแลกซื้อสินค้าในราคาปกติโดยมีเงื่อนไขลูกค้าจะต้องซื้อสินค้าครบจำนวนเงินตามเงื่อนไขที่กำหนดในรอบปีปัจจุบันจึงจะได้คูปองส่วนลดราคา เพื่อนำไปใช้สิทธิในการซื้อสินค้าครั้งต่อไป การให้ของแถมที่เป็นชุดสะสมของตราสินค้า ควรเกี่ยวเนื่องโดยตรงของตราสินค้านั้น มีตราสินค้าประทับอยู่บนของแถมทุกชิ้น และออกเป็นชุดของแถมที่มีจำนวนจำกัดในช่วงเทศกาลสำคัญประจำปีหรือโอกาสพิเศษของตราสินค้า เพื่อให้ของแถมนั้นเป็นเสมือนสิ่งหายาก น่าสะสม โดยให้ลูกค้าใช้สิทธิขั้นที่สองนอกเหนือจากการใช้สิทธิส่งเสริมการขายที่ได้รับปกติ ได้รับของแถมนี้ตามเงื่อนไขที่กำหนด การให้ลูกค้านำคูปองจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อใช้เป็นส่วนลด คูปองที่ติดอยู่กับสื่อสิ่งพิมพ์ที่สามารถนำมาใช้ได้เป็นส่วนลดได้นั้นต้องไม่ใช่เป็นของแถมฟรี แต่เป็นของแถมที่ต้องใช้ชิ้นส่วนใดส่วนหนึ่งของคูปองนำมาแลกซื้อโดยต้องจ่ายเงิน แต่จ่ายเงินในราคาถูกและมีระบบกำกับหมายเลขผู้ใช้สิทธิเพื่อป้องกันการปลอมแปลง และการตอบคำถามความรู้ของสินค้าเพื่อแลกคูปองโดยเชิญชวนบุคคลที่คาดว่า จะเป็นลูกค้า(Prospect) มาร่วมสนุกกับกิจกรรมตอบคำถามความรู้ที่เกี่ยวข้องกัตราสินค้าที่จัดขึ้น ณ จูดขายเพื่อรับคูปองส่วนลดในการซื้อสินค้า ณ จูดขาย เป็นการสร้างการรับรู้ตราสินค้าเชิงประจักษ์ (Brand Awareness Empirical) เป็นการมอบประสบการณ์ตรงให้ลูกค้ามีส่วนร่วมกัตราสินค้า

2. การลดราคา (Price-off Deals)

การลดราคาโดยไม่มีเงื่อนไขในระยะเวลาสั้น ๆ ใช้ในกรณีสินค้านั้นมีราคาสูงและล้ำสมัย การมอบส่วนลด ให้จำนวนมากเป็นการระบายสินค้าแม้ส่วนลดที่เสียไป จะทำให้ได้กำไรต่อหน่วยต่ำ แต่ก็เป็นการสร้างยอดขายได้รวดเร็วและลดการเสียโอกาสในการขาย การทำแบบนี้ในระยะเวลาสั้นๆ

จะไม่ทำให้เสียภาพลักษณ์ของตราสินค้าเพราะจัดเป็นกรณีพิเศษ สำหรับสินค้าที่มีขนาดใหญ่และราคาต่อหน่วยสูง ผู้บริโภคจะไม่ชอบการมีเงื่อนไขมากเมื่อต้องการส่วนลดราคา ส่วนการสะสมแต้มจากบัตรสมาชิกเพื่อรับส่วนลดในอนาคต การใช้แต้มจากบัตรสมาชิกแลกเป็นลดราคาสินค้าของตราสินค้าอื่น ที่เป็นพันธมิตรทางการค้าให้ลูกค้าได้รับส่วนลดในการ ซื้อสินค้าหรือบริการ นอกจากจะทำให้ลูกค้ารู้สึกดีต่อตราสินค้าเราแล้วยังจะเพิ่มโอกาสการขายให้กับ ตราสินค้าที่เป็นพันธมิตรด้วย หากจะใช้การลดราคาเมื่อซื้อสินค้าอื่นควบคู่กัน เป็นวิธีเปิดโอกาสให้ลูกค้าได้ทดลองใช้สินค้าหรือบริการอื่น ๆ แทนในราคาที่ถูกลง ซึ่งเป็นการลดราคาทางอ้อมโดยที่ต้องแบ่งแยกกลุ่มสินค้าที่จะลดราคาให้ออกจากกลุ่มสินค้าปกติอย่างชัดเจน ไม่ปะปนกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทางด้านภาพลักษณ์ที่อาจจะเสื่อมถอยลง การลดราคาทางอ้อมได้แก่การให้เป็นเครดิตเงินสดกลับคืนเมื่อชำระผ่านบัตรสมาชิกหรือบัตรเครดิต เมื่อลูกค้าชำระเงินผ่านบัตรเครดิตกับทางธนาคารที่เป็นพันธมิตรกรณีมียอดใช้จ่ายสะสมจำนวนมาก ลูกค้าสามารถเลือกแต้มมาแลกเป็นส่วนลดเครดิตเงินสดในรอบบิลถัดไปได้ จะเพิ่มแรงกระตุ้นให้ลูกค้ามีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอย่างต่อเนื่อง จะเป็นวิธีที่ได้ผล เพราะเป็นการให้ส่วนลดเงินสดในรอบบิลถัดไปกับเจ้าของบัตรเครดิต

3. การเล่นเกมสะสมแต้ม (Game Rate)

การส่งใบเสร็จเพื่อชิงโชค ณ จุดจำหน่ายสินค้า เมื่อลูกค้าซื้อสินค้าหรือบริการตามราคาที่กำหนด สามารถนำท้ายใบเสร็จรับเงินส่งชิงโชครางวัลต่างๆ ได้ด้วย ใช้ในกรณีตราสินค้านั้นๆ มีการออกหน่วยประชาสัมพันธ์สินค้าเคลื่อนที่ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ส่วนการเล่นเกมออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันของตราสินค้า เปิดโอกาสให้ลูกค้ามีส่วนร่วม (ไลค์, คอมเมนต์, แชร์) ตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นต่อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันของตราสินค้า แล้วสุ่มแจกของรางวัลให้ฟรี ทำให้ลูกค้าเห็นโพสต์ต่อๆ ไปในอนาคตของเพจได้ (Viral Marketing) และทำควบคู่ไปกับการเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมสนุกแข่งขันเกมตอบคำถามออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเพื่อลุ้นรับรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ แม้ไม่ได้ซื้อสินค้าหรือบริการ ทำให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อตราสินค้า

การจัดให้มีการแข่งขันและการชิงโชค ณ จุดประชาสัมพันธ์สินค้า เป็นกิจกรรมเมื่อลูกค้าซื้อสินค้าหรือบริการตามเงื่อนไขที่กำหนด จะได้สิทธิ์ในการแข่งขันเล่นเกมเล็กๆ น้อยๆ ได้ในทันทีและรับของที่ระลึก เพื่อเป็นการการมอบข่าวสาร ข้อมูลของ ตราสินค้าให้กับลูกค้าและมีการมอบของที่ระลึกเพื่อเป็นการขอบคุณลูกค้า อันจะเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีระหว่างตราสินค้ากับลูกค้า และให้ลูกค้าได้สะสมแต้มจากบัตรสมาชิกเพื่อแลกของรางวัลพิเศษฟรีเมื่อลูกค้าซื้อสินค้าหรือบริการไปแล้ว จะได้รับแต้มสะสมเพื่อนำมาแลกรับของขวัญชิ้นพิเศษหรือใช้แทนเงินสดในการซื้อสินค้าหรือบริการในครั้งต่อไป จึงทำให้เกิดการซื้อซ้ำอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดลูกค้าไม่ให้เปลี่ยนไปใช้สินค้าของคู่แข่งทำให้ลูกค้าพอใจที่ได้รางวัลพิเศษที่เหนือใคร และมีโอกาสที่จะกลับมาซื้อสินค้าและบริการอีกในครั้งต่อไปเรียกว่าเป็นการผูกมัดใจลูกค้าและสร้างความภักดีที่มีต่อตราสินค้า

4. การจัดกิจกรรมพิเศษ (Event Sponsorship)

การที่ตราสินค้าได้เป็นผู้สนับสนุนหลักจัดกิจกรรมการกุศลเป็นผู้อุปถัมภ์หลักในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการกุศลต่าง ๆ ขึ้นมาเองแล้วสอดแทรกการนำเสนอตราสินค้าให้ปรากฏต่อสาธารณชน ทำให้ตราสินค้ามีบทบาทช่วยเหลือกิจกรรมการกุศลโดยไม่หวังผลกำไร รวมถึงการที่ตราสินค้านั้นได้เข้าไปมีส่วนร่วมอุปถัมภ์กิจกรรมส่งเสริมสังคม (CSR) กับองค์กรเอกชน และรัฐบาล จะช่วยเป็นการส่งเสริมผลประกอบการของธุรกิจทางอ้อมด้านภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตราสินค้า หรือจะเข้าร่วมเป็นผู้สนับสนุนจัดกีฬาระดับชาติ เป็นผู้อุปถัมภ์ร่วมในการจัดกีฬาระดับภูมิภาคและระดับชาติ โดยหลีกเลี่ยงการให้เงินสนับสนุน แต่เป็นการให้สินค้าหรือบริการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดงาน ได้แก่ จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการจัดการแข่งขันที่มีตราสินค้าติดอยู่ให้กับคณะกรรมการจัดการแข่งขัน หรือนำสินค้าหรือบริการของเราเข้าไปมีส่วนอำนวยความสะดวกนักกีฬา ในการแข่งขันโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ส่วนมอบเงินทุนเพื่อช่วยผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วยการมอบเงินทุนสนับสนุนมูลนิธิที่ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ก็จะเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ตราสินค้าการจัดการให้ชาวทางลบสร้างยอดขายส่วนเพิ่มทางอ้อมได้เป็นอย่างดี และควรจัดการชิงโชครางวัลใหญ่สำหรับ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษของตราสินค้าโดยมีการจัดงานเลี้ยงขอบคุณลูกค้า โดยเชิญลูกค้าและตัวแทนจำหน่าย ที่เป็นแขกพิเศษ ร่วมงานเฉลิมฉลองและพบปะพูดคุยสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเจ้าของตราสินค้า ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก และผู้แทนจำหน่าย และมีการชิงโชครางวัลใหญ่เพื่อเป็นการขอบคุณลูกค้า

บทสรุป

การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคในยุค Digital Marketing ก็เพื่อตอบโจทย์ ในเรื่องการยกระดับโปรแกรมส่งเสริมการขายที่มีอยู่ในแพลตฟอร์มดิจิทัล (Enhance Content) ให้เกิดประสิทธิภาพ (Performance) จะทำให้ลูกค้ารู้สึกสนุกยิ่งขึ้น ในการเลือกซื้อสินค้าในทุกช่องทางผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) เริ่มจากเรื่องของ การสร้างการรับรู้ของตราสินค้า (Awareness) ตามด้วยผูกพันกับตราสินค้า (Engagement) ไปจนถึงการพิจารณาซื้อ (Purchase Consideration) ที่ต่อยอดให้กับธุรกิจได้ ดังนั้นกลยุทธ์การส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคจึงเน้นการสร้างประสบการณ์กับลูกค้า (Brand Relationship) ให้ลูกค้ารู้สึกดีก่อนซื้อ และมีสัมพันธ์ที่ดีหลังการซื้อในตราสินค้า

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Belch & Belch. (2015) ว่าการส่งเสริมการขายทางตรงไปถึงลูกค้าจะทำให้สามารถสร้างสรรค์บุคลิกภาพของตราสินค้าได้ นอกจากนี้ Cebrzynski, G. (2014) ยังกล่าวว่าการตลาดเชิงกิจกรรมอาจจัดร่วมกับเทศกาลหรือกิจกรรมทั่วไป เช่น การแสดงเทศกาลดนตรีหรือกิจกรรมที่เน้นการตลาดริเริ่มขึ้นเพื่อกระตุ้นเชิญชวนลูกค้าให้มีประสบการณ์ร่วมกับตราสินค้า และที่ขาดไม่ได้ในการส่งเสริมการขายคือการลดราคา ควรให้มีการลดราคาสินค้าหรือบริการควบคู่ไปกับโปรแกรมส่งเสริมการขายที่มีอยู่ในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้วยเพื่อเป็นแรงเสริมในการเร่งการตัดสินใจซื้อซึ่งสอดคล้องกับสุนิษา. (2559) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการรีสอร์ทในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง ด้านการลดราคา จะมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการในระดับมาก

การส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคในยุค Digital Marketing ผู้ประกอบการหรือเจ้าของตราสินค้าควรต้องเน้นการใช้การลดราคาสินค้าทางอ้อมเช่น ให้ลูกค้า ได้สะสมแต้มจากการซื้อสินค้าผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) ของตราสินค้าเพื่อใช้แต้มแลกเป็นส่วนลดแทนเงินสดในการซื้อครั้งถัดไปเป็นวิธีการที่ควรใช้เพื่อผูกมัดใจลูกค้าไม่ให้เปลี่ยนใจไปซื้อสินค้ายี่ห้ออื่นและสร้างความพึงพอใจให้เกิดการซื้อซ้ำได้

เอกสารอ้างอิง

- สุรเดช สุเมธาวิวัฒน์. (2560). *ประสิทธิผลในการส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภคของสถานประกอบการน้ำมันประเภท (ก) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. คุชภินิพนธ์บริหารธุรกิจคุชภินิติต: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- สุนิษา เพ็ญทรัพย์. (2559). *การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการที่พักแบบรีสอร์ทในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง*. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2559: วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี.
- Belch G.E. & Belch M.A. (2015). *Advertising and promotion: An integrated marketing Communications perspective*(7thed.) New York: McGraw-Hill Irwin.
- Cebrzynski G. (2014). *Anniversaries give operators occasion to raise brand awareness.Nation's Restaurant News*: p4,16.
- Fong & Liu. (2014). *Loyalty Rewards Facilitate Tacit Collusion. Loyalty Rewards Facilitate Tacit Collusion*:(May 24 2010).

การบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษ

PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATION OF ENGLISH PROGRAM

มติกาญจน์ จิตกระโชติ¹ และ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์²

MATIGRAN JITKRACHOT AND SUPAPORN TUNGAMERNSAWAD

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษ ทำให้เกิดคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการแข่งขันระหว่างประเทศ จึงต้องมีการส่งเสริมการศึกษาให้มีคุณภาพและทันกับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พร้อมกับการยกระดับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จากผลรายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 วิชาภาษาอังกฤษระดับประเทศ ผลปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.34 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2561, น.3) แสดงให้เห็นว่าเด็กไทยยังมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอทางด้านภาษา จึงต้องจัดการส่งเสริมพัฒนาขึ้น ทำให้กระทรวงศึกษาธิการปฏิรูปการศึกษา โดยมีนโยบายยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล ผลการวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง (Self –Assessment Report: SAR) ของเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ English Program ของ ปี 2558 พบว่าการบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบ English Program อยู่ระดับดีมาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2559, น.12)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารสถานศึกษาตามภาระงานของสถานศึกษาได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนแบบ English Program ซึ่งมีเกณฑ์มาตรฐานมี 3 ด้าน 7 มาตรฐาน และ 34 ตัวบ่งชี้

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาเอกชน ; เกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษา ; การบริหารสถานศึกษาแบบโปรแกรมภาษาอังกฤษ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ABSTRACT

This purpose of the article was qualited of Private School administration of English Program. As a result of social change, Education needs to promote. The national English test had reported average 36.34 of percent student grade 6 in 2017 by National Institute of Educational Testing Service. (2018, p3) That mean, Thai children were not enough knowledge in English. Thai government had reformed education. The policy was raised the quality to teaching English international standards The Self-Assessment Report (SAR) of the standard curriculum in English Program of the Year 2016 was show that the administration of the English Program was very good by Office of the Private Education Commission. (2017, p.12)

Therefore, the school administrators should manage the workload of educational institutions such as academic administration, personnel management, budget management, general administration and standard of teaching and learning were 3 aspects.

Keywords: Private School Administration ; Standards of Educational Management ; English Program Administration School

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 (ฉบับที่ 3) มาตรา 43 ให้สถานศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลก ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึง สิ่งที่แสดงถึงความเข้าใจการสื่อสารก็คือความเข้าใจในภาษา ซึ่งภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระดับสากล ดังนั้น ในปี 2557 กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดการศึกษาแบบ English Program ขึ้น ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน English Program ในประเทศ จำนวน 552 โรงเรียน แบ่งเป็นของโรงเรียนรัฐบาล (สพฐ) จำนวน 348 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 174 โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 2-7) การจัดกิจกรรมเสริมภาษาโดยจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษาจะส่งผลต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและเกิดคุณภาพการเรียนรู้ที่ดี ยืนยง ไทยใจดี และภาษาพองษ์ ไชยนาพันธ์ (2561, น. 9)

อย่างไรก็ตามเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษมีคุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการบริหารสถานศึกษาตามภาระงานของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 9-12) ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนและการสอนของแบบ English Program และการบริหารสถานศึกษาเอกชน

แนวคิดการบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษ

การบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้และการก้าวทันโลก และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีแนวคิดดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2557, น. 5)

1. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 4 ภาระงาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 9-12)

2. เกณฑ์การดำเนินการจัดการเรียนการสอน English Program สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 1-58)

3. การบริหารสถานศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัติการบริหารสถานศึกษาของเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2551, น. 18-20)

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่องโดยให้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ภาระงาน มีรายละเอียดดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 9-12)

1. การบริหารวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีผู้บริหาร คณะครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการร่วมกันกำหนดนโยบายการวางแผน การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน นิเทศ การวัดและประเมินผลการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วยหน้าที่ดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการปรับหลักสูตรให้เข้ากับบริบทสถานศึกษา และให้เกิดคุณภาพ แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร กำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและกรอบสาระการเรียนรู้ และขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการนั้น ประกอบด้วย การกำหนดข้อมูล กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามงานด้านวิชาการ โดยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานภายนอก การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี วิจัย และส่งเสริมชุมชนให้มีความรู้ทางวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อการเรียนการสอนจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีการเรียนการสอนจากสภาพจริง

1.4 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดทำเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะผู้เรียน และกระบวนการคิด การจัดการ เพื่อนำความรู้ประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ทำเป็น คิดเป็น เกิดการใฝ่รู้ รักการอ่าน อย่างต่อเนื่อง และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมความเป็นไทย

1.5 การวัดผลและการประเมินผล ประกอบด้วย การกำหนดระเบียบการวัดและการประเมินผลให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ การจัดทำเอกสารตามระเบียบการวัดการประเมินผลของสถานศึกษา การจัดระบบสารสนเทศ ด้านการวัดผล การประเมินผล การเทียบโอนผล เพื่อใช้ในการตรวจสอบโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการประเมินการเรียนการสอน และการจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายปีและรายภาค

2. การบริหารงบประมาณ เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษามีความโปร่งใส คล่องตัว ตรวจสอบได้ และสามารถใช้จ่ายทรัพยากรอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยหน้าที่ดังนี้

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณนั้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จัดทำสารสนเทศการเงิน และมีการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา ขอความเห็นชอบแผนงานงบประมาณต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้จ่ายตามที่ได้งบประมาณ ประกอบด้วย ทำแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

2.3 การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณนั้น ประกอบด้วย การตรวจสอบติดตามในรายงานผลการปฏิบัติ

ในการใช้จ่ายงบประมาณต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภายในระยะเวลาที่กำหนด และจัดทำรายงานประจำปีทุกสิ้นปีงบประมาณ แล้วจัดส่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในระยะ เวลาที่กำหนด

3. การบริหารบุคคล ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสรรหาคน การคัดเลือก ให้เหมาะสมกับหน้าที่และตำแหน่งงาน จัดให้มีการพัฒนาและการอบรมให้ความรู้ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และประเมินผล นิเทศ ติดตามการทำงาน ประกอบด้วยหน้าที่ดังนี้

3.1 การวางแผนอัตรากำลังนั้นต้องประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ความต้องการและจัดทำแผน และเสนอแผน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

3.2 การสรรหาต้องประกอบด้วย การเสนอความต้องการ แจ้งภาระงาน เกณฑ์การประเมินผลการทำงานเป็นลายลักษณ์อักษร ทดลองการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ติดตามประเมินผล รายงานการปฏิบัติหน้าที่ ดำเนินการแต่งตั้งหรือจำหน่ายออกจากหน้าที่

3.3 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องประกอบด้วย ความต้องการในการพัฒนา จัดทำแผนและดำเนินการพัฒนาตามแผนที่กำหนด สร้างและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย

4. การบริหารทั่วไป เป็นการประสานงานส่งเสริมสนับสนุนในการบริหาร งานของระบบบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุตามมาตรฐาน เป้าหมายที่กำหนด มีหน้าที่ประกอบด้วย

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายของข้อมูลสารสนเทศ ประกอบด้วย การจัดระบบข้อมูลการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร บริการและประชาสัมพันธ์

4.2 การจัดระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กร ประกอบด้วย วิเคราะห์ แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ การจัดระบบการบริหารองค์กรให้ทันสมัย ประเมินผลและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

4.3 การดำเนินงานธุรการ ประกอบด้วยการศึกษา วางระบบออกแบบของงานธุรการให้ถูกต้อง การจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นไปตามระบบด้วยการยึดหลัก ความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัดและคุ้มค่า

4.4 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย การวางแผนการบริหารจัดการสถานที่ บำรุงดูแล พัฒนา ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ มั่นคง ปลอดภัย และสวยงาม พร้อมกับ และการติดตาม ตรวจสอบการใช้

4.5 งานกิจการของนักเรียน ประกอบด้วยจัดการ ดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความสนใจของผู้เรียน จัดการสรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุง

4.6 การติดต่อประสานงานด้านการขอเอกสารวีซ่า (visa) การขออนุญาตทำงานของครูผู้สอนชาวต่างประเทศ

เกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนแบบEnglish Program

หลักเกณฑ์การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1. สถานศึกษามีความพร้อมนำเสนอการสอนแบบ English Program ให้กับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พิจารณาและอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ต้องดำเนินการภายใน 2 ปี ถ้าไม่ดำเนินการภายในที่กำหนดถือว่าสิ้นสุด และถ้าสถานศึกษาต้องการจะหยุดดำเนินการต้องแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้ปกครอง นักเรียน ล่วงหน้าอย่างน้อย 2 ปี

2. ระดับการเปิดสอน มีการจัดการสอนเริ่มตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของเวลากิจกรรม ระดับประถมศึกษา มีการจัดสอนภาษาอังกฤษเฉพาะวิชา ภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และพลศึกษา มีครูต่างชาติและมีครูไทยสอนร่วมระดับมัธยมศึกษาจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย เช่น กฎหมายไทย ประเพณีไทยและวัฒนธรรมไทย

3. ครูผู้สอน ต้องจบปริญญาตรี และถ้าเป็นครูไทย ต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนในการสื่อสารผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากลตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ครูต้องมีความรู้ทางด้านหลักสูตร และจัดทำสัญญางานให้ครบ 1 ปี และต้องปฏิบัติงานให้ครบมีบทลงโทษที่เข้มงวดหากละเมิดสัญญา

4. การรับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น รับได้ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ จำนวนนักเรียนในห้องเรียนระดับก่อน ประถมศึกษา ไม่เกิน 25 คน ระดับประถม และมัธยมไม่เกิน 30 คน

5. การเก็บค่าเล่าเรียนนั้น ทางโรงเรียนสามารถ ระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองเป็นค่าใช้จ่าย เพิ่มเติมในการ จัดการเรียนการสอนได้ตามประกาศของกระทรวง ศึกษาธิการ

6. การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาสอนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจัดให้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่ดี พร้อมกับส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

7. การวัดและการประเมินผล ต้องดำเนินการตาม ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการ เรียนตามหลักสูตร จัดการวัดการประเมินเป็นภาษาอังกฤษ และแสดงผลเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล

เกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนแบบ English Program เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาต้องใช้เป็นแนวทาง ตรวจสอบ ประเมินตนเอง เพื่อให้ทราบถึงการพัฒนาในการ บริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายเพียงใด ซึ่งเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน English Program แบ่งเป็น 3 ด้าน โดยมี 7 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 1-58) มีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 นโยบาย กลยุทธ์ และบริหารจัดการ โดย

มีมาตรฐาน 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 มีนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน English Program และ มีกลยุทธ์ที่สร้างความเข้มแข็ง กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ พิจารณาไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 1.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ แบบEnglish Program ชัดเจนโดยมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ใช้เกณฑ์พิจารณา คือวิสัยทัศน์ พันธกิจ สะท้อนถึง ความเป็นเอกลักษณ์ ที่มุ่งคุณภาพผู้เรียนให้มีความร่วมมือ จากทุกฝ่าย

ตัวบ่งชี้ 1.2 จัดแผนพัฒนาคุณภาพที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ใช้เกณฑ์ พิจารณา คือ แผนพัฒนาคุณภาพครอบคลุมด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและมีระบบการบริหารที่สัมพันธ์กัน มี การประเมิน และตรวจสอบแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ 1.3 การกำหนดโครงสร้างของระบบการ บริหารจัดการ และบทบาทหน้าที่ของบุคลากร และผู้ที่ เกี่ยวข้องใช้เกณฑ์พิจารณา คือโครงสร้างการบริหารงาน ใน รูปคณะกรรมการดูแลงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารจัดการ จัดระบบหน้าที่งานอย่างชัดเจน และ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อพัฒนาหรือ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ 1.4 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งใน และต่างประเทศ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน สถาบัน องค์กรภายในและต่างประเทศ ส่งเสริม พัฒนานักเรียน ด้วยวิธีที่หลากหลาย

มาตรฐานที่ 2 จัดระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพนักเรียน กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ พิจารณาไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ และ มีภาวะผู้นำทางวิชาการและสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ รวมทั้งบริหารแบบมีส่วนร่วม ใช้เกณฑ์พิจารณา คือวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล วางแผนงานแบบมีส่วนร่วมเป็นผู้นำทาง วิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถใช้ภาษาอังกฤษใน การสื่อสารได้

ตัวบ่งชี้ 2.2 จัดระบบสรรหาครูชาวต่างชาติหรือครู ชาวไทย ที่มีความรู้ความสามารถ จัดแผนการสรรหาและคัด

กรอบในการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือ จัดระบบวางแผนสรรหา คัดกรองครูต่างชาติ สามารถตรวจสอบได้ มีสวัสดิการในการปฏิบัติงาน มีการประเมินการทำงาน

ตัวบ่งชี้ 2.3 พัฒนาครูชาวต่างชาติและครูไทย โดยใช้เกณฑ์พิจารณา คือดำเนินการพัฒนาด้านวัฒนธรรมไทย หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน วิจัยในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผล

ตัวบ่งชี้ 2.4 สถานศึกษามีบุคลากรสนับสนุน แบบ English Program ใช้เกณฑ์พิจารณา คือมีบุคลากรเพียงพอ และมีความรู้ตรงหลักสูตรและใช้เทคโนโลยีได้

ตัวบ่งชี้ 2.5 การนิเทศ ติดตามและประเมินครูสอน และบุคลากร ใช้เกณฑ์พิจารณา คือกำหนดแผนสร้างเครื่องมือวัดกรรม นิเทศ ติดตามการเรียนการสอน และการทำงาน นำมาสรุปผลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และการทำงาน

ตัวบ่งชี้ 2.6 จัดระบบงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ใช้เกณฑ์พิจารณา คือประชุม วางแผนทำแผนปฏิบัติงานการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ และกำกับติดตามและประเมินผลการใช้ ด้วยการสรุปแผนและนำผลไปพัฒนา

ตัวบ่งชี้ 2.7 มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือพัฒนาระบบการใช้สารสนเทศในการดูแล แนะนำด้านการศึกษา อาชีพ และจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจ

ตัวบ่งชี้ 2.8 มีการใช้ห้องปฏิบัติสื่อการเรียนรู้และระบบเทคโนโลยี สนับสนุนการเรียนการสอน ใช้เกณฑ์พิจารณา คืออาคารสถานที่ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สื่อวัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพียงพอมีคุณภาพ

ตัวบ่งชี้ 2.9 จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการสื่อสารและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือสร้างบรรยากาศ กระตุ้นการเรียนภาษาอังกฤษทั้งภายในและภายนอกสถานที่ และกำหนดข้อตกลง สร้างแรงจูงใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้ 2.10 การกำกับติดตามสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน ใช้เกณฑ์พิจารณา คือจัดระบบแผน กำกับติดตาม และประเมินผล ทำรายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง พัฒนาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 2 หลักสูตรวิชาการ การจัดการเรียนรู้ และการวัดการประเมินผล มีมาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษาต้องมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอน English Program กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 3.1 โครงสร้างของหลักสูตรแบบ English Program มีรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในสาระต่างๆ ให้เป็นภาษาอังกฤษโดย

มีเกณฑ์พิจารณา คือจัดทำรายวิชาพื้นฐาน และวิชาเพิ่มเติมที่เป็นภาษาอังกฤษที่ต่อยอดจากหลักสูตรปกติ และจัดรายวิชาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ 3.2 โครงสร้างหลักสูตรแบบ English Program จัดรายวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติม พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งในด้านการใช้ภาษาสื่อสารประจำวันและวิชาการ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือทำรายวิชาเพิ่มเติมพัฒนาทักษะการฟังการพูด การอ่าน การเขียน และจัดประสบการณ์ทางภาษาที่ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในบริบทอื่น และส่งเสริมประสบการณ์ผู้เรียนให้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างหลากหลาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนรู้ ได้กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 4.1 การออกแบบการเรียนรู้เหมาะสมกับความแตกต่างของทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียน ใช้เกณฑ์พิจารณา คือครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติตามธรรมชาติของวิชาและความแตกต่างของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 4.2 การจัดการเรียนรู้ในแต่ละวิชาให้เป็นภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงตามธรรมชาติของวิชา ใช้เกณฑ์พิจารณา คือครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย

ตัวบ่งชี้ 4.3 การส่งเสริมและการพัฒนานักเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือครูสามารถเลือกใช้สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

ตัวบ่งชี้ 4.4 การจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะและเจตคติต่อภาษาอังกฤษ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือครูสามารถจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่หลากหลาย ตรงตามเป้าหมาย สามารถสร้างเสริมและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน

ตัวบ่งชี้ 4.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านวิชาการ และอัตลักษณ์ของนักเรียนใน English Program ใช้เกณฑ์พิจารณา คือครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม และพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและทักษะทางวิชาการ และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยโดยใช้ภาษาอังกฤษทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลคุณภาพตามมาตรฐาน ได้กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 5.1 การวัดและประเมินผล มีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านทักษะภาษาอังกฤษ และความรู้ในแต่ละรายวิชาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ใช้เกณฑ์พิจารณา คือครูสามารถวัดและประเมินผลทักษะภาษาอังกฤษและคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียนเทียบกับคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ 5.2 การทดสอบผล ทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานจากสถาบันที่ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ โดยเทียบเคียงระดับความสามารถกับกรอบ (The Common European Framework of Reference for Language: CEFR) ใช้เกณฑ์พิจารณา คือ แบบทดสอบมาตรฐานจากสถาบันที่ได้รับยอมรับระดับนานาชาติทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษต้องเทียบเคียงผลการทดสอบกรอบ CEFR และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาทักษะเป็นรายบุคคล และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ รายงานผลการประเมินต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตัวบ่งชี้ 5.3 จัดปรับปรุงหลักสูตรและจัดเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การศึกษาระดับชาติทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มาเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ในหลักสูตร ทั้งรายบุคคลและภาพรวม เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร และวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการและคุณภาพผู้เรียน

ด้านที่ 3 คุณภาพผู้เรียนนั้น มีมาตรฐานที่ 6 และมาตรฐานที่ 7 มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนเป็นเลิศทางวิชาการ และมีทักษะภาษาอังกฤษ ได้กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกกลุ่มสาระเพิ่มขึ้น ใช้เกณฑ์พิจารณา คือคะแนนของกลุ่ม 8 สาระปัจจุบันสูงกว่าปีที่ผ่านมา

ตัวบ่งชี้ 6.2 ผลคะแนนทดสอบระดับชาติทุกกลุ่มสาระสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ และมีผลคะแนนวิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 50 ขึ้นไป ใช้เกณฑ์พิจารณา คือคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ O-NET ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ

ตัวบ่งชี้ 6.3 มีผลการสอบความสามารถ ทางด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนเป็นที่ยอมรับ โดยเทียบเคียงกับกรอบ CEFR ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดมีเกณฑ์พิจารณา

คือนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมีผลทดสอบเป็นที่ยอมรับระดับความสามารถรอบ CEFA ผ่านเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ 6.4 การจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันทักษะทางวิชาการและทักษะภาษาอังกฤษในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่ ระดับชาติและระดับนานาชาติ ใช้เกณฑ์พิจารณาคือนักเรียนได้รับรางวัลการประกวดแข่งขันทักษะ ด้านวิชาการและทักษะด้านภาษาอังกฤษในระดับนานาชาติ ระดับภาค ระดับเขตพื้นที่และระดับโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 นักเรียนนั้นต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมาย ที่ได้กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 7.1 นักเรียนมีภาวะผู้นำ และภาวะผู้ตาม คุณธรรมจริยธรรมและกล้าแสดงออก ใช้เกณฑ์พิจารณา คือนักเรียนสามารถผ่านการประเมินความมั่นใจ กล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำผู้ตาม มีคุณธรรม จริยธรรมตามที่สถานศึกษากำหนด

ตัวบ่งชี้ 7.2 นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ และนำเสนอผลงานภาษาอังกฤษ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือนักเรียนสามารถผ่านประเมินด้านการสืบค้นความรู้และสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการและนำเสนอในรูปแบบเป็นภาษาอังกฤษ

ตัวบ่งชี้ 7.3 มีส่วนร่วมในกิจกรรมแก้ไขปัญหาหรือทำประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมโลก ใช้เกณฑ์พิจารณา คือนักเรียนสามารถผ่านการประเมินการร่วมกิจกรรมแก้ไข ปัญหาหรือทำประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมตามที่สถานศึกษากำหนด

ตัวบ่งชี้ 7.4 นักเรียนต้องรู้จักการอ่านและแสวงหาความรู้เป็นภาษาอังกฤษ ใช้เกณฑ์พิจารณา คือนักเรียนสามารถผ่านประเมินการมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวบ่งชี้ 7.5 นักเรียนนั้นมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการทำงานสร้างสรรค์ผลงาน และใช้เกณฑ์พิจารณา คือนักเรียนสามารถผ่านการประเมินทักษะการใช้สารสนเทศเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง และนำเสนอผลงาน

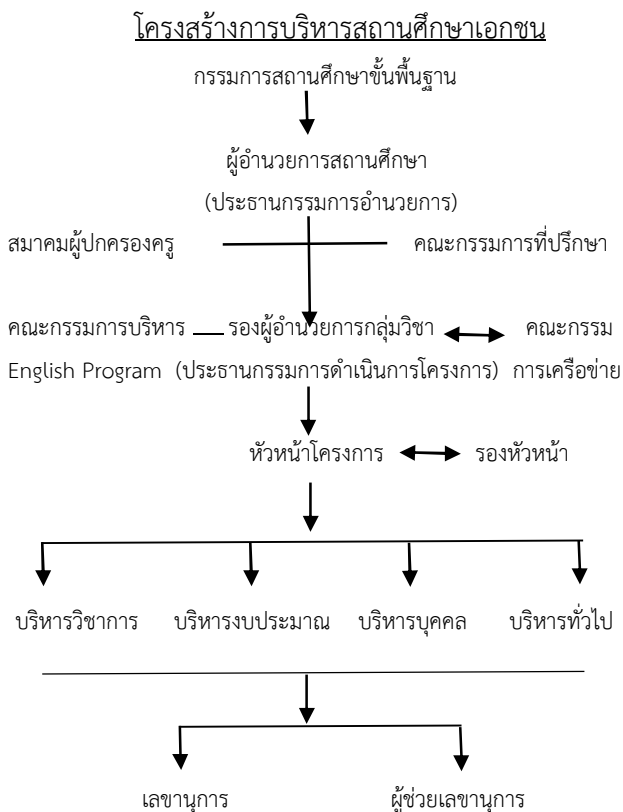
ตัวบ่งชี้ 7.6 นักเรียนรักความเป็นไทยได้แสดงออกซึ่งความเป็นไทย ใช้เกณฑ์พิจารณา คือนักเรียนสามารถผ่านประเมินด้านรักความเป็นไทย ปฏิบัติตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย

การบริหารสถานศึกษาเอกชน

ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ตามมาตรา 30 ให้โรงเรียนในระบบมีคณะกรรมการการบริหาร ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้ทรงคุณวุฒิต่างอย่างน้อยหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลเดียวกับผู้จัดการหรือผู้อำนวยการ หรือเป็นบุคคลเดียวกันทั้งสามตำแหน่ง ให้ตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหรือสองคนแล้วแต่กรณี สำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2551, น.18) ตามมาตร 31 ให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารดังนี้ 1) ออกระเบียบและข้อบังคับต่างๆ 2) ให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนการพัฒนาการศึกษา 3) ให้คำแนะนำการบริหารจัดการในระบบด้านบุคคล งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน 4) ดูแลระบบการประกัน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร 5) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่นๆ 6) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และพิจารณาคำร้องของครู ผู้ปกครองและนักเรียน 7) ดำเนินการตามที่กฎหมายระบุไว้ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ สำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2551, น. 19)

การบริหารสถานศึกษาเอกชนมีโครงสร้างการบริหาร โดยมีรูปแบบเป็นคณะกรรมการบริหารดำเนินการจัดการเรียนการสอน ดังมีรายละเอียดดังนี้

ดั่งแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2559, น. 12)

จากการวิเคราะห์แนวคิดและการบริหารสถานศึกษา เอกชนแบบ English Program

ทำให้เกิดคุณภาพและผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตาม
วัตถุประสงค์ มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหาร
สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและเป้าหมาย
สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรจัดสร้างทีมงาน 2)
ผู้บริหารสร้างเครือข่ายร่วมมือกับสถานศึกษาภายในและ
ต่างประเทศ และ 3) ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ
และรู้ปัญหาภายในสถานศึกษา เพื่อมีข้อมูลในการแก้ไขและ
พัฒนาปรับปรุงให้สถานศึกษามีคุณภาพ

2. การบริหารบุคคล โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี
การคัดเลือกครูและบุคลากร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ
ดำเนินการได้ดังนี้ 1) มีการคัดเลือกโดยการประกาศทางเว็บ
ของโรงเรียนให้มาสมัครด้วยตนเอง กำหนด

ความรู้ความสามารถให้ตรงตามหลักสูตรที่สอน 2) สำหรับครู
ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานทาง
ภาษาอังกฤษของ CEFA หรือเทียบเท่า และ 3) มีการอบรม
ให้ความรู้ด้านนโยบายของโรงเรียนและทักษะความรู้
ภาษาอังกฤษผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยี

3. การบริหารงบประมาณ โดยผู้บริหารสถานศึกษา
ต้องมี 1) การกำหนดนโยบายที่ขอการสนับสนุนและการมี
ส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจากผู้ปกครองและ
คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา 2) มีการจัดทำแผนรายรับ
รายจ่ายทางการเงิน รายงานทางการเงิน 3) มีการติดตาม
และตรวจสอบการใช้งบประมาณ โดยผู้ปกครองและ
คณะกรรมการสถานศึกษาและ 4) มีการจัดทำรายงานผล
การดำเนินงานของสถานศึกษาประจำปี

4. การบริหารทั่วไป โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี
การกำหนดระบบมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่ง
ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) มีการจัดโครงการเสริม
ทักษะภาษาอังกฤษให้นักเรียน 2) จัดนักจิตวิทยาให้
คำปรึกษาและแก้ไขเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยง 3) มีการจัดครู
แนะแนวในการศึกษาต่อ ช่วยด้านอาชีพ และแหล่ง
ทุนการศึกษา 4) มีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน
ทางสื่อออนไลน์ของสถานศึกษา 5) มีการประชุมผู้ปกครอง
และคณะกรรมการสถานศึกษา และ 6) มีการจัดกิจกรรม
ทางวิชาการและการแสดงผลงานทางวิชาการของนักเรียน

5. การบริหารวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้อง
มี 1) จัดทำหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจน โดย
จัดทำคู่มือไปสู่การปฏิบัติได้ 2) จัดกิจกรรมเสริมทางวิชาการ
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ดังนี้

(2.1) จัดกิจกรรมเสริมทักษะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
โดยเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (2.2) จัดโครงการตาม
รายวิชาที่นักเรียนได้เรียนในชั้นเรียน (2.3) จัดโครงการผล
การเรียนรู้ของนักเรียนมีผลงานนวัตกรรมเป็นภาษาอังกฤษ
(2.4) จัดกิจกรรมเสริมทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และ
การเล่นเป็นภาษาอังกฤษ (2.5) จัดกิจกรรมบูรณาการ
วิชาการช่วงพักเที่ยง และหลังเลิกเรียน 3) การจัดการเรียนรู้
โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินการได้

ดังนี้ (3.1) เชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูต่างประเทศมาเป็นวิทยากร และฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ (3.2) จัดโครงการทัศนศึกษาในต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (3.3) จัดทำเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา แนะนำติดต่อแหล่งเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ 4) การวัดและการประเมินผลที่มีคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการได้ดังนี้ (4.1) จัดทำแผนเกณฑ์และการดำเนินการในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (4.2) จัดงานแสดงผลงานหรือโครงงานของนักเรียน 5) ความเป็นเลิศทางวิชาการของทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ดังนี้ (5.1) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานด้วยการเน้นทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน เขียนภาษาอังกฤษ และ (5.2) ส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ทดสอบมาตรฐานที่เทียบเคียง CEFR

บทสรุป

การบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบ English Program ผู้บริหารใช้เป็นแนวในการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์จึงต้องมีการบริหารสถานศึกษา ที่มีภาระกิจการบริหาร 4 ส่วน คือ

1) การบริหารวิชาการ โดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้รู้ปัญหาของสถานศึกษาเพื่อจะได้ปรับแก้ไขและพัฒนาได้ 2) การบริหารบุคคล โดยผู้บริหารมีระบบในการคัดเลือกครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในภาษา อังกฤษและทางรายวิชาในหลักสูตรที่สอน 3) การบริหารงบประมาณ โดยผู้บริหารต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการวางแผนและบริหารงานให้ตรงกับการปฏิบัติ การเพื่อตามเป้าหมายของสถานศึกษา 4) การบริหารทั่วไป โดยผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ความช่วยเหลือผู้เรียนมีความรู้มีความสามารถเสริมทักษะภาษาในการจัดกิจกรรมได้โดยจัดครูให้คำปรึกษาในการศึกษาต่อ การอาชีพ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเรียนรู้เข้าใจเกณฑ์มาตรฐานของการเรียนการสอนแบบ English Program เพื่อนำมาตรวจสอบการบริหารงานได้ตามเป้าหมายและสู่มาตรฐานสากลและนำข้อมูลจากเกณฑ์มาตรฐานที่ประเมินผลมาแล้วมาปรับปรุงพัฒนาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา โดยต้องมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและเป้าหมาย สร้างทีมงาน สร้างเครือข่ายร่วมมือกับสถานศึกษาภายในและ ประเทศและเป็นผู้นำทางวิชาการ และหาความรู้ตลอด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *การขอเปิดสอนโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program: EP)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ยีนยง ไทยใจดี และภานุพงษ์ ไชยนาพันธ์. (2561). *การจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วารสารวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561. วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2559). *ผลรายงานประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2558*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2551). *พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการดำเนินงานโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program / English Program). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการนำมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ข้อมูลรายงานประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2561). ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต (O-NET). แหล่งที่มา: <http://www.newonetestresult.niets.or.th>. สืบค้น 10 พ.ค. 2561.

อคติความสนใจ: “สิ่งที่ฉันเชื่อว่าเป็นความจริง”

ATTENTIONAL BIAS: “WHAT I BELIEVE IS TRUE”

พุฒิชาดา จันทะคุณ¹ เสรี ชัดแฉ่ม² และวิทวัส เพ็ญภู³

PUTTHICHADA JANTHAKUN, SEREE CHADCHAM AND WITHAWAT PENPHU

บทคัดย่อ

อคติความสนใจเกี่ยวข้องกับการที่คนเรามีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับบางสิ่งบางอย่าง แต่ในขณะเดียวกันนั้นก็จะมีสนใจสิ่งที่อยู่รอบตัวอื่นๆ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอคติความสนใจนี้ ไม่เพียงมีแต่สิ่งที่บุคคลรับรู้ในสภาพแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจด้วยเช่นกัน จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึงภัยคุกคามที่เกิดจากการมีอคติความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์และความวิตกกังวล ในบทความนี้ผู้เขียนได้ทบทวน บทความ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับอคติความสนใจ โดยได้นำเสนอความหมาย แนวคิด ลักษณะเด่น การประเมิน และวิธีการฝึกอบรมเพื่อลดอคติความสนใจเพื่อช่วยให้ผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์มีการพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ที่นำไปสู่กระบวนการตัดสินใจที่ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: อคติความสนใจ ; ความสนใจ ; อคติทางปัญญา ; อคติการประมวลผลข้อมูล

ABSTRACT

The attentional bias involves the tendency to pay attention to some things while simultaneously ignoring others. This impacts not only the things that we perceive in the environment, but the decisions that we make based upon our perceptions. A wealth of research demonstrates attentional biases toward threat in the emotion and anxiety disorders. In this paper, authors reviewed research articles concerning the definition, concept, moderators characteristics, assessment, and include training methods to minimize attention bias to helping those with emotional disorders, the development of awareness to better decision-making process.

Keywords: Attentional Bias ; Attention ; Cognitive Bias ; Information Processing Bias

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา วิทยาลัยวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

² รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

³ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา วิทยาลัยวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

บทนำ

อคติทางความคิด (Cognitive bias) เป็นรูปแบบความคลาดเคลื่อนของการประเมินตัดสินใจ ที่มีการอนุมานถึงบุคคลอื่นหรือสถานการณ์ต่างๆ อาจจะเป็นไปได้โดยไม่สมเหตุผล นั้นหมายถึง การที่บุคคลจะสร้างความจริงทางสังคมที่เป็นอัตวิสัย จากการรับรู้ข้อมูลที่ได้ทางประสาทสัมผัส เพราะฉะนั้น ความจริงที่สร้างขึ้นนี้จึงไม่ใช่ความจริงโดยปริยาย และอาจจะเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมทางสังคมด้วย ดังนั้น อคติทางความคิดอาจนำไปสู่ความบิดเบือนทางการรับรู้ การประเมินตัดสินใจที่ไม่ถูกต้อง การตีความที่ไม่สมเหตุผล หรือพฤติกรรมที่เรียกกันอย่างกว้างๆ ว่า ความไม่มีเหตุผล (Irrationality)

“อคติความสนใจ” เป็นส่วนหนึ่งของอคติทางความคิดที่เกิดขึ้น เป็นแนวโน้มต่อการรับรู้เรื่องราวภายนอกที่ได้รับอิทธิพลมาจากความคิดที่เกิดขึ้นภายในตนเอง โดยที่บุคคลนั้นจะให้ความสนใจกับบางสิ่งบางอย่าง และในขณะเดียวกันก็จะไม่สนใจสิ่งอื่นๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่คนเราเกิดอคติความสนใจนี้ ไม่เพียงมีแต่สิ่งที่บุคคลรับรู้ในสภาพแวดล้อมเท่านั้น แต่อคติความสนใจยังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลนั้นด้วย

ความเป็นมาและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของอคติความสนใจ

ความสนใจ เป็นลักษณะของจิตที่เมื่อถูกกระตุ้นโดยสิ่งต่างๆ ที่ได้ผ่านเข้ามาในอวัยวะสัมผัส อาจเป็นการมองเห็น หรือการได้ฟังได้ยิน ความสนใจก็จะเกิดขึ้นมุ่งไปที่สิ่งต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งแต่ละคนจะมีความสนใจในเรื่องที่แตก ต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวบุคคลนั้นๆ

อคติความสนใจ เป็นความโน้มเอียงของการรับรู้ที่จะได้รับอิทธิพลมาจากความคิดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ (Bar-Haim et al., 2007; 2010) เป็นความบกพร่องของความสนใจในกระบวนการประมวลผลข้อมูลบางประเภท ทำให้ไม่ได้ตรวจสอบผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ทั้งหมด หรือไม่ได้ค้นหาแนวทางเลือกต่างๆ เพิ่มเติม และเมื่อจะต้องมีการตัดสินใจเกิดขึ้น ก็จะมุ่งความสนใจไปเฉพาะทางเลือกที่จะนำมาพิจารณา

ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งทางเลือกที่ให้ความสนใจจะเป็นเพียงหนึ่งหรือสองของแนวทางจากทางเลือกที่มีทั้งหมดเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น ในผู้ที่ติดสุราหรือยาเสพติด อื่นๆ ก็จะทำให้ความสนใจเป็นพิเศษในสิ่งเร้าที่เกี่ยวกับสิ่งเสพติดนั้นๆ และที่พบบ่อยๆ ในชีวิตประจำวันของคนเราทุกคนก็คือ เวลาที่คนเรามีความคิดเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่สวมใส่ บ่อยครั้ง ก็จะเป็นผลทำให้เกิดความสนใจต่อเสื้อผ้าที่คนอื่นสวมใส่ เป็นต้น

อคติความสนใจเกิดขึ้นจากอะไร?

เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องยอมรับว่า ไม่ว่าใครก็อาจมีอคติความสนใจได้ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้คนบิดเบือน ตีความผิดๆ หรือกระทั่งเพิกเฉยข้อเท็จจริงที่ไม่ตรงกับความคิดเดิมของตน อคติความสนใจอาจจะเริ่มต้นจากค่านิยม หรืออาจเกิดจากบุคคลอื่นที่จงใจส่งเสริมทัศนคติ หรืออาจจะเกิดจากวัฒนธรรม นอกจากนี้อคติความสนใจอาจเป็นผลมาจากความหยิ่งทะนงในตนเองของบุคคลนั้นด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น แล้วเพราะอะไรคนเราจึงเกิดอคติความสนใจนี้ขึ้น โดยเป็นการให้ความสำคัญกับสิ่งเร้าบางอย่างและไม่สนใจสิ่งเร้าอื่นๆ จากการศึกษาพบว่า นักจิตวิทยาบางคนเชื่อว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะเกิดอคติความสนใจในบางสถานการณ์ อาจจะเนื่องมาจากแนวคิดที่เกี่ยวกับ “วิวัฒนาการความฉลาดของมนุษย์” และความจำเป็นเพื่อความอยู่รอด ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผลทำให้บุคคลนั้นเลือกที่จะให้ความสนใจมากขึ้นกับสิ่งที่มีความเสี่ยงหรือเป็นอันตรายกับตนเอง และจะไม่สนใจในสิ่งที่ไม่ได้เป็นภัยคุกคามต่อตนเอง ยกตัวอย่างเช่น ถ้าหากบุคคลนั้นเคยเผชิญอยู่ในสถานการณ์ที่น่ากลัวและมีประสบการณ์ในสิ่งที่เป็นภัยคุกคาม ผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ บุคคลนั้นจะกลายเป็นคนที่มีความตระหนกต่อภัยคุกคามที่เคยเกิดขึ้นกับตนเองและจะระมัดระวังมากขึ้น (Eysenck & Keane, 2000)

ผลกระทบที่เกิดจากอคติความสนใจ

จากสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนเรา บางครั้งเวลาที่คนเราจะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่สำคัญ จะมีมุมมองที่เกิดตามมาเสมอว่า โดยทั่วไปแล้ว พวกเราได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ทั้งหมด

หรือไม่? หรือในขณะเดียวกันจะมีความคิดเกิดขึ้นว่า ได้ใช้ทุกทางเลือกในการพิจารณาทั้งหมดหรือไม่? แต่ในความเป็นจริงแล้ว บางครั้งหรือบ่อยครั้งที่คนเราจะมองข้ามบางตัวเลือกและผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ทั้งหมด ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากอคติความสนใจที่เกิดขึ้นภายในตนเอง ส่งผลให้เกิดการมุ่งเน้นเพียงบางตัวเลือกเท่านั้น

ดังนั้น ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เมื่อบุคคลนั้นเกิดอคติความสนใจขึ้น ก็จะส่งผลให้กลายเป็นคนที่มุ่งเน้นความสนใจหรือเลือกรับรู้สิ่งเร้าที่เฉพาะเจาะจง ถ้าอคติความสนใจที่เกิดขึ้นนี้อยู่ในระดับปานกลาง ก็อาจจะเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน แต่ถ้าบุคคลนั้นมีอคติความสนใจในระดับที่สูงขึ้น ก็อาจจะกลายเป็นอาการของโรคหรือความผิดปกติทางด้านจิตใจได้เช่นกัน รวมทั้ง พบว่า อคติความสนใจที่เกิดขึ้นนี้อาจมีอิทธิพลหรือส่งผล กระทบต่อกระบวนการตัดสินใจของบุคคลนั้นตามมาด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในผู้ที่มีความผิดปกติทางจิตใจจะพบว่า มีความวิตกกังวลอยู่ในระดับสูง จะส่งผลต่อการแสวงหา ทางเลือกอื่นๆ น้อยลง หรืออาจจะนำไปสู่ทางเลือกที่ไม่ดีหรือไม่ถูกต้องได้

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ในผู้ที่มีภาวะ ซึมเศร้า จะมีอคติความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลในเชิงลบหรือ ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงกับประสบการณ์ที่ตนเองเคยได้รับมา ที่เป็นผลก่อให้เกิดความผิดปกติทางอารมณ์หรือจิตใจ เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่มีภาวะซึมเศร้านี้จะมีอคติที่ ส่งผลต่อความจำด้วยเช่นกัน โดยผู้ที่มีภาวะซึมเศร้านี้มักจะ ระลึกถึงเหตุการณ์ที่กระตุ้นอารมณ์ทางลบ (Beck & Bredemeier, 2016, p.5)

อคติความสนใจนี้ยังสามารถมีอิทธิพลต่อสิ่งที่คนเรามีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้น ยกตัวอย่างเช่น จากการศึกษาโดยใช้วิธีการทดสอบทางจิตวิทยาด้วยกิจกรรมทดสอบ Dot-probe paradigm ในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของความวิตกกังวล (Bar-Haim et al., 2007) และผู้ป่วยที่มีอาการปวดเรื้อรัง (Smith et al., 2006) พบว่า อคติความสนใจมีระดับที่เพิ่มสูงขึ้น ไปยังข้อมูลหรือสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทน ในการแสดงออกทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับความโกรธและความเจ็บปวด นอกจากนี้ยังพบว่า อคติความสนใจยังส่งผลต่อสิ่งเร้าในเชิงบวก เช่น การมีส่วนร่วมทางสังคมและช่วยเหลือสังคม

เพิ่มขึ้น รวมทั้งการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจากการใช้สารเสพติด (Kang et al., 2012) ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษานี้เป็นสิ่งสำคัญที่พบว่า อคติความสนใจต่อสิ่งเร้าในเชิงบวกและสิ่งเร้าในเชิงลบ เนื่องมาจากกลไกการเกิดอคติความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้าของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน รวมทั้งยังพบว่า อารมณ์สามารถมีอิทธิพลต่ออคติความสนใจด้วยเช่นกัน จากผลการทดสอบทางจิตวิทยาด้วยวิธีการที่ใช้สิ่งเร้าต่างๆ ถูกนำเสนอและให้ผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์หรือจิตใจ ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่น่าเสนอ ผลพบว่า ผู้ที่มีความวิตกกังวลจะมีแนวโน้มที่จะแสดงออกถึงอคติความสนใจในระยะแรกของการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับมา ในขณะที่ผู้ที่มีภาวะซึมเศร้านี้จะแสดงออกถึงอคติความสนใจเมื่อมีสิ่งเร้าที่น่าเสนอเป็นระยะเวลาสั้น จากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า บุคคลที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือจิตใจนี้จะมีความลำบากในการควบคุมความคิดหรือแก้ไขภาวะวิกฤตและมีภาวะการแปรปรวนความคิดไปในทางลบ

อคติความสนใจกับการตัดสินใจ

ในกระบวนการตัดสินใจของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลตามแบบจำลองการประมวลผลข้อมูลของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่นำเสนอกระบวนการไหลเวียนของข้อมูลจากขั้นตอนหนึ่งไปยังขั้นตอนต่อไป เริ่มจากการนำเข้าข้อมูลของสิ่งเร้าต่างๆ ผ่านเข้ามาทางอวัยวะรับรู้ความรู้สึก เช่น ภาพ เสียง กลิ่น รสและสัมผัส จากนั้นจะดำเนินการตอบสนองด้วย 2 กระบวนการคือ 1) กระบวนการบนลงล่าง (Top-down processing) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากภายนอกไว้ที่อวัยวะรับรู้ความรู้สึก คือ ตา หู จมูก ลิ้นและผิวหนัง เป็นระยะเวลาสั้นๆ เมื่อสมองเกิดความสนใจ ข้อมูลจะถูกส่งไปยังกระบวนการรับรู้ เพื่อทำงานต่อและบันทึกข้อมูลที่ได้รับมาจากอวัยวะรับรู้ความรู้สึกมาใช้ในการประมวลผลกลาง คือ การคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา และความจำขณะทำงาน รวมทั้งมีการนำข้อมูลจากความจำระยะยาวซึ่งเก็บข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่สะสมไว้มากใช้เพื่อพัฒนาการรับรู้และกำหนดการตอบสนองขึ้น และ 2) กระบวนการล่างขึ้นบน

(Bottom-up processing) เกิดขึ้นเมื่อสมองเกิดความสนใจต่อข้อมูลที่ได้รับจากอวัยวะรับความรู้สึก ข้อมูลจะถูกส่งไปยังกระบวนการรับรู้และการเลือกตอบสนอง ซึ่งเป็นกระบวนการจับคู่ข้อมูลที่เข้ามาทำให้สามารถรับรู้อย่างรวดเร็วว่ามีอะไรเกิดขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นอะไรและการตอบสนองอะไรเหมาะสมที่สุด (Wickens & Carswell, 2006, pp.111-149)

จากแบบจำลองการประมวลผลข้อมูลของมนุษย์สามารถเชื่อมโยงได้ว่า ความสนใจเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการทางปัญญา โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกระบวนการต่างๆ ได้แก่ 1) การรับรู้ความสนใจมีความสำคัญสำหรับการรวมลักษณะของวัตถุ เช่น สี รูปร่าง ตำแหน่งและการกำหนดทิศทาง 2) ความจำ ความสนใจจะช่วยเพิ่มความสามารถในการเข้ารหัส การเก็บข้อมูลให้คงอยู่เป็นระยะเวลานานมากขึ้น และ 3) การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา (Bahrick, Lickliter, Castellanos, & Vaillant-Molina, 2010, pp.120-166)

สำหรับผู้ที่มีอคติความสนใจจะพบว่า การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นในช่วงแรก ร่วมกับประสบการณ์หรือเหตุการณ์ความทรงจำในด้านลบ ซึ่งจะพบมากในผู้ที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือจิตใจ เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้จะมีความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เป็นในด้านลบมากกว่าสิ่งเร้าที่เป็นด้านบวก ประกอบกับสภาวะทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ อาจจะเป็นผลทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดการตัดสินใจนั้น อาจจะไม่ใช่วิธีทางเลือกที่เหมาะสมหรือดีที่สุด

แบบจำลองทางทฤษฎีเกี่ยวกับอคติความสนใจ

จากการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับรูปแบบการเกิดอคติความสนใจที่ส่งผลทำให้เกิดความผิดปกติทางด้านจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดปกติทางด้านอารมณ์ที่มุ่งเน้นไปที่กลไกของอคติความสนใจ และการตั้งสมมติฐานโดยใช้แบบจำลองทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอคติความสนใจเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงรูปแบบของอคติความสนใจที่เกิดขึ้น โดยจะมุ่งเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของความวิตกกังวล

อคติความสนใจที่เกิดขึ้นนั้นมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของความวิตกกังวลซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลที่มีแนวโน้มในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ตึงเครียด และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ที่ต้องเผชิญ (Spielberger et al., 1983) สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ขนาดความรุนแรงของอคติความสนใจที่เกิดขึ้นในแต่ละคนนั้นพบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ที่มีภาวะวิตกกังวลและผู้ป่วยที่เป็นโรควิตกกังวล (Bar-Haim et al., 2007) และจากการสังเกตพบว่า ลักษณะของความวิตกกังวลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีแนวโน้มพัฒนาไปสู่อาการของความวิตกกังวลในทางคลินิก (Barlow, 2002) ดังนั้น ในการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นสำหรับผู้ที่มีภาวะวิตกกังวลที่จะมีการพัฒนาไปสู่การเกิดอาการของความวิตกกังวลในทางคลินิก การศึกษาเกี่ยวกับกลไกการเกิดอคติความสนใจจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ลักษณะเฉพาะของอคติความสนใจ

กลไกการขับเคลื่อนของอคติความสนใจมีด้วยกัน 2 กลไก คือ 1) ทิศทางของความสนใจในการเริ่มต้นที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มากระตุ้น และ 2) ความยากลำบากในการปล่อยวางหรือละทิ้งความสนใจจากสิ่งเร้าหรือข้อมูลที่ได้รับมาในระยะแรกและมีการเปลี่ยนความสนใจไปตามสิ่งเร้าหรือข้อมูลอื่นๆ ที่เข้ามาในระยะหลัง (Posner, Inhoff, Friedrich, & Cohen, 1987) จากการศึกษาพบว่า สองกลไกหลักที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ เนื่องจากพบว่า ทิศทางในการเริ่มต้นจะเป็นกลไกการขับเคลื่อนไปสู่กระบวนการก่อนการตัดสินใจในการเลือกความสนใจต่อสิ่งที่มากระตุ้น รวมทั้งทิศทางในการเริ่มต้นนี้จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกความสนใจที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับสิ่งกระตุ้น จากการทดสอบด้วยกิจกรรมทางจิตวิทยาพบว่า กลไกของการเกิดความสนใจจะเกิดขึ้นภายในระยะเวลา 150 มิลลิวินาทีแรกที่ได้รับสิ่งเร้า และสำหรับกลไกของความยากลำบากในการปล่อยวางความสนใจจากสิ่งเร้าได้สิ่งเร้าหนึ่งนั้น จะมีกระบวนการเกิดขึ้นหลังจากการเลือกความสนใจหรือหลังจากที่ได้รับสิ่งเร้าที่มากระตุ้น ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับทิศทางในการเริ่มต้น พบว่า กลไก

นี้จะเกิดขึ้นในภายหลัง ช่วงระยะเวลา 200- 250 มิลลิวินาที (Weierich, Treat, & Hollingworth, 2008)

จากการศึกษาพบว่า ในผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์หรือมีความวิตกกังวล หรือบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบมีแนวโน้มที่จะมีการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ตึงเครียด และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่นั้นพบว่า กลไกของการเกิดกระบวนการขับเคลื่อนความสนใจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานของบุคลิกภาพและประสบการณ์ที่บุคคลนั้นเคยได้รับมา (Born, Kerzel, & Theeuwes, 2011) และจากการศึกษาปัจจุบันพบว่า ผู้ที่มีปัญหาความผิดปกติทางด้านอารมณ์จะมีความยากลำบากในการเริ่มต้นกระบวนการความสนใจในระยะแรกมากกว่าความยากลำบากในการปล่อยวางความสนใจจากสิ่งเร้าหนึ่งไปยังสิ่งเร้าอื่นๆ (Pool, Brosch, Delplanque, & Sander, 2014; Theeuwes & Belopolsky, 2012)

เครื่องมือที่ใช้ประเมินอคติความสนใจ

ในการศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองทางด้านอารมณ์ของอคติความสนใจที่เกิดขึ้นนั้น เครื่องมือทางจิตวิทยาที่ใช้สำหรับศึกษาเกี่ยวกับอคติความสนใจได้รับการพัฒนามาจากแนวคิดพื้นฐาน Classical cognitive task จากการทบทวนที่ผ่านมาพบว่า มีเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบเกี่ยวกับอคติความสนใจ ดังนี้ 1) The dot probe detection task (Yiend, 2010; Bar-Haim et al 2010; Reinecke et al, 2011) 2) The spatial cuing task (Bar-Haim, 2007; Cisler et al., 2009) 3) Visual search task (Cisler et al., 2009; Field et al., 2009; Derakshan & Koster, 2010) และ 4) Stroop task (Phaf & Kan, 2007; Field et al., 2009)

นอกจากกิจกรรมทดสอบที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจากการศึกษาในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลักดังนี้ 1) การประเมินโดยตรง ได้แก่ การตรวจคลื่นไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับกิจกรรม (ERP) และการเคลื่อนไหวของดวงตา (Eye tracking) และ 2) การประเมินทางอ้อม ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงการ

ตอบสนองของอารมณ์เกี่ยวกับอคติความสนใจ (Field et al., 2009)

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอคติความสนใจ

1. การควบคุมความสนใจ (Attentional control) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของการควบคุมความสนใจเพื่อประเมินอคติความสนใจของบุคคลในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นในกระบวนการรับรู้จากบนลงล่าง (Top-down) และกระบวนการจากล่างขึ้นบน (Bottom-up) (Eysenck et al., 2005, pp.101-105) ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบมีลักษณะความกังวลใจหรือผู้ที่มีภาวะความผิดปกติทางจิตใจพบว่า มีความยากลำบากในการควบคุมความสนใจของตนเอง นั้นหมายถึง มีการปรับเปลี่ยนความสนใจไปตามสิ่งเร้าต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถคงความสนใจอยู่ในช่วงเวลานาน (Peers & Lawrence, 2009)

2. การควบคุมอารมณ์ตนเอง (Emotion regulation strategy) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการควบคุมอารมณ์ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ตั้งแต่เริ่ม การยับยั้งหรือปรับสภาพหรือพฤติกรรมในสถานการณ์หนึ่งๆ โดยบุคคลอาจจะมุ่งเน้นการให้ความสนใจไปยังสิ่งเร้าอื่นๆ ที่อยู่รอบตัว เช่น ผู้ป่วยในขณะที่ได้รับการฉีดยา อาจจะมุ่งเน้นความสนใจไปยังโปสเตอร์ที่ติดฝาผนังแทน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งเร้าในเชิงลบในระหว่างการฉีดยาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำให้ไขว้เขว (Distraction) (Sheppes & Meiran 2008; Van, Dillen & Koole, 2007) และจากการศึกษาพบว่า การควบคุมอารมณ์ที่ผิดปกติมีความสัมพันธ์กับอาการของโรคซึมเศร้า โรควิตกกังวล ความผิดปกติในการรับประทาน และการติดสารเสพติด

3. กลไกระบบประสาท (Neural mechanisms) สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างทางระบบประสาทที่เกี่ยวกับเครือข่ายของความสนใจ ประกอบด้วย ส่วนหน้า (Frontal component) ซึ่งอยู่ในสมองส่วนหน้า (Anterior) และสมองส่วนพาริเอทัล (Parietal component) และสมองส่วนหลัง (Posterior) (Driver & Frackowiak, 2001) และจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า สมองส่วนด้านข้าง

(Temporal lobe) มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกกลัวและมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกทางพฤติกรรม (Myers & Davis, 2007) รวมทั้งเกี่ยวข้องกับสมองส่วนของอารมณ์ Amygdala (Carlson, Reinke & Habib, 2008)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับอคติความสนใจที่เกิดขึ้นในบุคคลที่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์หรือบุคคลที่มีลักษณะของบุคลิกภาพที่มีความไวต่อการตอบสนองต่อเหตุการณ์ความเครียดหรือเหตุการณ์ใหม่ที่ต้องเผชิญ ผู้ที่มีภาวะวิตกกังวลและกลุ่มผู้ที่มีภาวะซึมเศร้า นั้น อคติความสนใจยังเกี่ยวข้องกับอคติทางความคิดอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น อคติการตีความ (Interpretation bias) เป็นความโน้มเอียงในการประมวลผลข้อมูลเป็นความบิดเบือนในการแปลความหมายของข้อมูลอย่างมีอคติหรือมีความเอนเอียงตามความคิด ความเชื่อของตนเอง และอคติความจำ (Memory bias) เป็นหลักฐานที่แสดงความมีอคติด้านลบของความรู้สึกซึ่งบุคคลมักจะจดจำข้อมูลในด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือการแสดงออกถึงความหดหู่ เศร้าใจ ซึ่งอคติที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดเป็นส่วนหนึ่งของอคติทางความคิด

วิธีการปรับเปลี่ยนอคติความสนใจ

การปรับเปลี่ยนอคติความสนใจเป็นกระบวนการที่ออกแบบมาเพื่อเปลี่ยนรูปแบบเฉพาะเจาะจงในส่วนของขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลในด้านความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการเชื่อมโยงกับสภาวะทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อหรือมีอิทธิพลต่อกระบวนการคิด เป็นวิธีการบำบัดที่มีรูปแบบเฉพาะบุคคลที่มีพื้นฐานความเชื่อที่แตกต่างกัน โดยการบำบัดมีแนวคิดอยู่บนทฤษฎีพื้นฐานที่ว่า อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมของคนเราส่วนใหญ่ ล้วนขึ้นอยู่กับแนวทางการมองโลกของบุคคลนั้นเป็นสำคัญ

จุดตั้งต้นของรูปแบบความคิดที่เกิดจากความเชื่อ นั้นเรียกว่า Core Belief เป็นความเชื่อที่ฝังรากมาเป็นตัวตนของคนๆ นั้น จากการการเรียนรู้และประสบการณ์เลี้ยงดูในวัยเด็ก จนกระทั่งก่อตัวมาเป็นทัศนคติที่มีต่อตัวเองและบุคคลอื่น ส่วนใหญ่เป็นความคิดความเชื่อที่ไม่รู้ตัวในทันที เป็นความเชื่อที่แฝงในรูปของกฎเกณฑ์ ทัศนคติ และการตั้งข้อสันนิษฐานขึ้นมาเอง ความเชื่อที่แฝงอยู่นี้จะประจักษ์ให้เห็น

เมื่อมีสิ่งกระตุ้นเร้า เช่น เมื่อมีสถานการณ์เกิดขึ้น ความเชื่อจะออกมาในรูปแบบของความคิดอัตโนมัติ ซึ่งจะส่งผลกระทบด้านอารมณ์ พฤติกรรม รวมถึงความแปรปรวนในร่างกาย และวิธีการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม มีขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ที่มีอคติความสนใจระบุความคิดที่ไม่เหมาะสมและสถานการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น
2. ช่วยให้ผู้ที่มีอคติความสนใจระบุการตอบสนองทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือปัญหาพฤติกรรมที่เป็นไปตามความคิดที่ไม่เหมาะสม
3. ช่วยหยุดความคิดที่ไม่เหมาะสมด้วยการช่วยให้ผู้ที่มีอคติความสนใจมีความคิดที่มีเหตุผลมากขึ้น

สรุปหลักการปรับเปลี่ยนอคติความสนใจนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานปัญหาของผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์และจิตใจ การมีสัมพันธภาพที่ดีจะทำให้เกิดความไว้วางใจ และให้ความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนอคติความสนใจเป็นอย่างดี การปรับต้องมีเป้าหมายชัดเจน เน้นไปที่ปัญหา และเป็นปัญหาในปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่มิใช่ปัญหาในอดีต

บทสรุป

อคติความสนใจนี้เป็นส่วนหนึ่งของอคติทางความคิด และสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ที่มีพื้นฐานทางบุคลิกภาพที่อ่อนไหวต่อสิ่งเร้ารอบตัว รวมทั้งผู้ที่มีความผิดปกติอารมณ์และทางจิตใจ ซึ่งจะพบว่ามีอคติความสนใจอยู่ในระดับสูง โดยอคติความสนใจนี้มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของคนเราเป็นอย่างมาก เนื่องจากบุคคลนั้นจะเปิดใจในการรับรู้ข้อมูลในระดับที่น้อยกว่าคนปกติ รวมทั้งจะมีการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับกับความเชื่อพื้นฐานที่มีของตนเอง อาจส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ทางสังคมในด้านอื่นๆ ตามมา แต่อย่างไรก็ตามเมื่ออคติความสนใจที่เกิดขึ้นนั้นสามารถลดลงเป็นปกติได้ ด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนทางความคิดซึ่งมีรูปแบบเฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละบุคคล และสิ่งที่สำคัญที่สุดในการป้องกันการเกิดอคติความสนใจ คือ การเปิดใจในเรียนรู้ รับรู้ข้อมูล

ข่าวสารที่แตกต่างจากความเชื่อพื้นฐาน เพื่อที่จะส่งผลให้มี กระบวนการตัดสินใจที่ดีขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Bahrick, L. E., Lickliter, R., Castellanos, I., & Vaillant-Molina, M. (2010). *Intersensory redundancy and tempo discrimination in infancy: The roles of task difficulty and expertise*. *Developmental Science*, 13, 731-737.
- Bar-Haim, Y., Lamy, D., Pergamin, L., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Van Ijzendoorn, M. H. (2007). *Threat-related attentional bias in anxious and nonanxious individuals: a meta-analytic study*. *Psychological Bulletin*, 133(1), 1-24.
- Bar-Haim, Y. (2010). Research review: Attention bias modification (ABM): *A novel treatment for anxiety disorders*. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 51, 859-870.
- Barlow, D. H. (2002). *Anxiety and its disorders: The nature and treatment of anxiety and panic*. New York: Guilford Press.
- Beck, A. T., & Bredemeier, K. (2016). *A unified model of depression: Integrating clinical, cognitive, biological, and evolutionary perspectives*. *Clinical Psychological Science*, 4(4), 596-619.
- Born, S., Kerzel, D., & Theeuwes, J. (2011). *Evidence for a dissociation between the control of oculomotor capture and disengagement*. *Experimental Brain Research*, 208(4), 621- 631.
- Carlson, J. M., & Reinke, K. S. (2008). *Masked fearful faces modulate the orienting of covert spatial attention*. *Emotion*, 8, 522-529.
- Cisler, J. M., & Koster, E. H. (2010). *Mechanisms of biases towards threat in anxiety disorders: An integrative review*. *Clinical Psychology Review*, 30(2), 203-216.
- Derakshan, N., & Koster, E. H. W. (2010). *Processing efficiency in anxiety: Evidence from eye-movements during visual search*. *Behaviour Research and Therapy*, 48, 1180-1185.
- Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2005). *Cognitive psychology: A student's handbook*. (4th edition). Taylor & Francis.
- Field, M., Munafo, M. R., & Franken, I. H. A. (2009). *A meta-analytic investigation of the relationship between attentional bias and subjective craving in substance abuse*. *Psychological Bulletin*, 135, 589-607.
- Kang, O. S., Chang, D. S., Jahng, G. H., Kim, S. Y., Kim, H., Kim, J. W., & Chae, Y. (2012). *Individual differences in smoking-related cue reactivity in smokers: an eye-tracking and fMRI study*. *Progress in Neuro Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 38(2), 285-293.
- Phaf, R. H., & Kan, K. J. (2007). *The automaticity of emotional Stroop: A meta-analysis*. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 38(2), 184-199.
- Peers, P. V., & Lawrence, A. D. (2009). *Attentional control of emotional distraction in rapid serial visual presentation*. *Emotion*, 9(1), 140.

- Pool, E., Brosch, T., Delplanque, S., & Sander, D. (2014). *Where is the chocolate? Rapid spatial orienting toward stimuli associated with primary rewards*. *Cognition*, 130(3), 348-359.
- Posner, M. I., Inhoff, A. W., Friedrich, F. J., & Cohen, A. (1987). *Isolating attentional systems: A cognitive-anatomical analysis*. *Psychobiology*, 15(2), 107-121.
- Reinecke, A., Cooper, M., Favaron, E., Massey-Chase, R., & Harmer, C. (2011). *Attentional bias in untreated panic disorder*. *Psychiatry Research*, 185, 387-393.
- Sheppes, G., & Meiran, N. (2008). *Divergent cognitive costs for online forms of reappraisal and distraction*. *Emotion*, 8(6), 870.
- Smith, N. K., Larsen, J. T., Chartrand, T. L., Cacioppo, J. T., Katafiasz, H. A., & Moran, K. E. (2006). *Being bad isn't always good: Affective context moderates the attention bias toward negative information*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(2), 210.
- Spielberger, G. (1983). Jacobs (1983) CD
- Theeuwes, J., & Belopolsky, A. V. (2012). *Reward grabs the eye: Oculomotor capture by rewarding stimuli*. *Vision Research*, 74, 80-85.
- Van Dillen, L. F., & Koole, S. L. (2007). *Clearing the mind: a working memory model of distraction from negative mood*. *Emotion*, 7(4), 715-723.
- Wickens, C. D., & Carswell, C. M. (2006). *Handbook of human factors and ergonomics*.
- Weierich, M. R., Treat, T. A., & Hollingworth, A. (2008). *Theories and measurement of visual attentional processing in anxiety*. *Cognition and Emotion*, 22(6), 985-1018.
- Yiend, J. (2010). *The effects of emotion on attention: A review of attentional processing of emotional information*. *Cognition and Emotion*, 24(1), 3-47.

การตลาดยุค 5.0 : การตัดสินใจทางการตลาดสำหรับการประกอบธุรกิจ

MARKETING 5.0 : MARKETING DECISION MAKING FOR BUSINESS

มณิกา ทองคง¹

MANIGA THONGKONG

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันภาพรวมของตลาดธุรกิจเป็นตลาดที่มีการเติบโตมากซึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของเมืองใหญ่ทั้งปริมณฑลและต่างจังหวัด ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาทำให้ความต้องการประกอบธุรกิจในไทยเพิ่มขึ้น บทความนี้มีจุดมุ่งหมายคือการตัดสินใจทางการตลาดสำหรับการประกอบธุรกิจให้สอดคล้องความต้องการของผู้บริโภคในทุกรูปแบบของการบริโภคและช่วงอายุโดยใช้ทุกช่องทางในการสื่อสารเป็นสิ่งที่ต้องใช้เหตุผลการเลือกที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจากทางเลือกที่มีอยู่ด้วยกันหลายทางเพื่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างที่ต้องการประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ 1) ทางเลือกในการตัดสินใจ 2) ปัจจัยประกอบการตัดสินใจ และ 3) ผลของการตัดสินใจ แม้จะมีการศึกษาข้อมูลต่างๆ ก่อนการตัดสินใจอย่างละเอียดรอบคอบ แต่อาจจะมีปัจจัยหลายอย่างที่คุณประกอบการไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องมีการฝึกฝนทักษะและต้องมีความเด็ดขาดที่จะตัดสินใจในเวลาเพื่อนำพาธุรกิจให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องการนำแนวทางการตัดสินใจการตลาดมาใช้ในการประกอบธุรกิจมาวิเคราะห์จะทำให้การประกอบธุรกิจมีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ: การตัดสินใจ ; การตลาด ; การประกอบธุรกิจ

¹ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา

ABSTRACT

At present, overview of business marketing is high growth. This is due to expansion of the metropolitan and provincial cities. The ASEAN Economic Community and high economic growth in recent decades are making increase in demand for doing business in Thailand.

This article is intended to the reasons of marketing making decision are necessary for business. To meet the needs of consumers in all forms of consumption and age range by using all channels of communication (Omni Channel). Choosing to do one of the many alternatives available to achieve the business desired results. It consists of three major parts: 1) an alternative of decision making 2) decision making factors and 3) the result of the decision. Even studying information before making a thorough decision. There are many factors which entrepreneurs cannot control, so they need to practice skills and determine making the decision in the limited time to take the business in the right direction. Applying strategic marketing decisions to business operations will successful business operation.

Keywords: Decision Making ; Marketing ; Business

บทนำ

ธุรกิจทุกประเภทมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในทุกด้านเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจและอรรถประโยชน์สูงสุด สามารถบำบัดความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างสมบูรณ์ ปัจจัยสำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจต้องพิจารณา ได้แก่ ทำเลที่ตั้งการออกแบบสินค้าการกำหนดตารางเวลาการผลิต การวางแผนในการผลิต การตรวจสอบสินค้า การจัดหาเงินทุนแหล่งเงินทุนภายใน และแหล่งเงินทุนภายนอก การจัดการทรัพยากรมนุษย์การบริหารการตลาด ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด ทั้งหมดเป็นส่วนประกอบที่ตัดสินใจทางการตลาดสำหรับการประกอบธุรกิจ

การประกอบธุรกิจต้องมีการพัฒนาคุณภาพและมีมาตรฐานระดับสากลเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางมีจำนวนมากขึ้นทั้งที่เป็นบริษัทสัญชาติไทยและบริษัทหรือนักลงทุนชาวต่างชาติที่เข้ามาตั้งฐานการผลิตและลงทุนในประเทศไทย โดยไม่ถือกรรมสิทธิ์

ในโรงงานหรือผู้ประกอบการไม่พร้อมจะลงทุนในระยะยาว รวมถึงผู้ประกอบการที่ต้องการลดต้นทุน ลดระยะเวลาการลงทุนลดความเสี่ยงหรือปัจจัยอื่นๆในการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นได้และสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยได้ตามความต้องการ

นอกจากนี้ทำเลที่ตั้งประกอบธุรกิจที่มีศักยภาพและเหมาะสมในการประกอบธุรกิจรวมถึงความต้องการของตลาดและนักลงทุน การคาดการณ์แหล่งธุรกิจ ในอนาคตความสะดวกในการคมนาคมและขนส่งอีกทั้งยังพิจารณาถึงโอกาสการได้รับสิทธิประโยชน์จากเขตส่งเสริมการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เช่น นิคมอุตสาหกรรมที่มีระบบสาธารณูปโภคและมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นอย่างครบครัน เป็นต้น

การพัฒนาโครงการทางธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคต้องมีการวางแผนอย่างต่อเนื่องและให้ความสำคัญเป็นอย่างสูงเพื่อสร้างทางเลือกใหม่ให้แก่ผู้ที่ต้องการประกอบธุรกิจ

ความหมายของการตัดสินใจ การตลาด และการประกอบธุรกิจ

การตัดสินใจเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและผู้นำที่จะต้องทำด้วยตนเอง การตัดสินใจเป็นกิจกรรมหลักของผู้นำทุกองค์การ ผลจากการตัดสินใจจากผู้บริหารจะเปลี่ยนไปเป็นนโยบายแผนงาน ตลอดจนการปฏิบัติงานต่อไป ดังนั้น “การตัดสินใจ” จึงถือเป็นความสามารถหลักของผู้บริหารทุกคน ผู้บริหารที่ตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพมีประสิทธิภาพ คือ เหมาะสม เวลา โอกาส ศักยภาพ และความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ย่อมจะทำให้การบริหารงานดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผู้บริหารที่ดีจึงต้องมีทักษะและมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี ความหมายของการตัดสินใจเป็นการกระทำที่ผู้บริหารทุกคนต้องทำให้ได้เพราะว่าการตัดสินใจ คือ ความคิดและการกระทำต่างๆ ที่นำไปสู่การเลือก หรือตกลงใจในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง (ทองทิพา วิริยะพันธุ์, 2545: 116) การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ผสมผสานระหว่างความคิดทางเลือกและการปฏิบัติตามทางเลือกเพื่อผลงานที่คาดหวังไว้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการในการสร้างทางเลือกในการดำเนินงานใดๆ ไว้หลายๆ ทาง แล้วพิจารณาตรวจสอบประเมินผลทางเลือกเหล่านั้น มุมมองของนักวิชาการแต่ละคนสามารถแยกประเด็นหลักที่มองเห็นเหมือนกันคือการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับทางเลือกการตัดสินใจเป็นการพยายามสร้างทางเลือกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทางเลือกที่น้อยอาจปิดโอกาสให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือทางเลือกที่ดีกว่าได้ ผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีการฝึกฝนการสร้างทางเลือกที่มากขึ้นหลากหลายด้วยวิธีการคิดแบบริเริ่มและคิดแบบสร้างสรรค์ การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของสร้างสรรค์ การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับโครงสร้างองค์การบริหารระดับสูง จำเป็นต้องตัดสินใจเชิงกลยุทธ์เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางที่ถูกต้องเพื่อใช้ทรัพยากรที่จำเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ผู้บริหารระดับกลาง จะตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเป็นการตัดสินใจเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลผู้บริหารระดับต้นจะตัดสินใจ

เกี่ยวกับการปฏิบัติการเป็นการตัดสินใจดำเนินการควบคุมงานให้สำเร็จตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคน การตัดสินใจเกี่ยวข้องตั้งแต่คนเดียว กลุ่ม และทั้งองค์การ ซึ่งพฤติกรรมคนแต่ละคนก็แตกต่างกันผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความเข้าใจจิตวิทยาเกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่ม และองค์การที่ดีพอจึงจะทำให้การตัดสินใจประสบผลสำเร็จได้ (สุวกิจ ศรีปัดดา, 2555, หน้า 5)

ความแตกต่างของยุคของการตลาด

ตารางที่ 1 การตลาดแนวคิดในยุคก่อน

แนวคิด	ตัวขับเคลื่อนผลกำไร	กรอบเวลาของโลกตะวันตก	การอธิบาย
การผลิต	วิธีการผลิต	จนถึงคริสต์ทศวรรษ 1950	หน่วยธุรกิจที่เน้นการผลิตมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มากที่สุดเท่าที่แนวคิดเน้นการขาย
ผลิตภัณฑ์	คุณภาพของผลิตภัณฑ์	จนถึงคริสต์ทศวรรษ 1960	ให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ตนผลิต หน่วยธุรกิจก็ยังตั้งข้อสมมุติฐานว่าตลาดเท่าที่ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐานสูง
การขาย	วิธีการขาย	คริสต์ทศวรรษ 1950 ถึง 1960	เน้นการขายให้ความสำคัญต่อการขายและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์และไมสนใจว่าผู้บริโภคจะต้องการหรือไม่ สถานการณ์ที่อุปสงค์ของผลิตภัณฑ์สูงมีผลกระทบเพียงเล็กน้อย
การตลาด	ความจำเป็นและความต้องการของลูกค้า	คริสต์ทศวรรษ 1970 จนถึงปัจจุบัน	แนวคิดเน้นการตลาดร่วมสมัย นำไปสู่การผลิตสินค้าที่ตรงตามรสนิยมของผู้บริโภคสมัยใหม่
การตลาดองค์รวม	ทุกสิ่งสำคัญต่อการตลาด	คริสต์ศตวรรษที่ 21	การตลาดเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน ได้แก่ การตลาดความสัมพันธ์ การตลาดภายใน การตลาดครบวงจร และการตลาดรับผิดชอบต่อสังคม

ที่มา: การตลาด จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561,

จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>

ตารางที่ 2 การตลาดแนวคิดสมัยใหม่

แนวคิด	ตัวขับเคลื่อน ผลกำไร	กรอบเวลาของ โลกตะวันตก	การอธิบาย
การตลาด ความสัมพันธ์/ การจัดการ ความสัมพันธ์	การสร้างและ รักษาความ สัมพันธ์ที่ดีต่อ ลูกค้า	คริสต์ทศวรรษ 1960 ถึงปัจจุบัน	เน้นความสัมพันธ์โดยรวม ระหว่างผู้จำหน่ายและ ลูกค้าพร้อมทั้งสร้างความรัก ภักดีของลูกค้า
การตลาดเชิง ธุรกิจ / การตลาดเชิง อุตสาหกรรม	การสร้างและ รักษาความ สัมพันธ์ที่ดี ระหว่างองค์กร	คริสต์ทศวรรษ 1980 ถึงปัจจุบัน	การทำตลาดระหว่างธุรกิจ หรือองค์กรนั้นผลิตภัณฑ์ที่ สำคัญจะเน้นด้านสินค้าที่ใช้ใน อุตสาหกรรม (Industrial goods) เช่น วัตถุดิบใน การผลิต เป็นต้น หรือสินค้า ประเภททุน (Capital goods) เช่น เครื่องจักรในการผลิต เป็นต้น รวมถึงกิจกรรมทาง การตลาดต่างๆ ทั้งการจัด โปรโมชั่น การโฆษณา และ การสื่อสารกับลูกค้า
การตลาดเชิง สังคม	วิธีการขาย	คริสต์ทศวรรษ 1950 ถึง 1960	มีคุณลักษณะคล้ายกับการทำ การตลาดโดยทั่วไปแต่ มีเงื่อนไขเพิ่มเติมว่าจะต้องเป็น กิจกรรมทางการตลาดที่ ลดความเป็นอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดต่อสังคม ทั้งตัวสินค้า กระบวนการผลิตสินค้า และ กระบวนการขาย
การสร้างตรา สินค้า หรือ แบรนด์	คุณค่าของตรา สินค้าหรือแบ รด์	คริสต์ทศวรรษ 1980 ถึงปัจจุบัน	ในบริบทนี้ การสร้างตราสินค้า หรือแบรนด์จะสะท้อนถึง ปรัชญาของบริษัท และการ ตลาดเป็นเสมือนเครื่องมือ หนึ่งของการสร้างตราสินค้า ด้วย

ที่มา: การตลาด จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี
สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561,
จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>

กลยุทธ์เพื่อการตัดสินใจ

ภาพที่ 1 กลยุทธ์เพื่อการตัดสินใจ
สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2561,
จาก <https://www.google.co.th/search?rlz=1C1GGRV>

ภารกิจหนึ่งที่สำคัญของผู้บริหารที่ไม่สามารถ
หลีกเลี่ยงได้คือ การตัดสินใจ ซึ่งต้องกระทำด้วยความ
รอบคอบเพราะการตัดสินใจอาจส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านบวก
และด้านลบได้เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
สามารถนำทฤษฎีหมวก 6 ใบ ของ ดร. เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน
มาประยุกต์ใช้โดยให้มีการพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ในหลาย
มุมมองตามหมวก 6 ใบที่มีสีแตกต่างกันเพื่อแทนความคิดใน
มุมมองนั้นๆ (De Bono E., 2000)

หมวกสีขาว เป็นตัวแทนของข้อเท็จจริงซึ่งได้แก่
ตัวเลขและข้อมูลต่างๆที่มีประโยชน์ในการวิเคราะห์ เพื่อหา
ข้อสรุปโดยไม่คำนึงถึงทัศนคติหรือความคิดเห็น

หมวกสีแดง เป็นตัวแทนของอารมณ์และความรู้สึก
ที่มีต่อเรื่องราวต่างๆโดยไม่จำเป็นต้องอธิบายเหตุผล

หมวกสีฟ้า เป็นตัวแทนของการควบคุมความคิด
ทั้งหมดหรือมุมมองในทางกว้างที่ครอบคลุมทุกสรรพสิ่ง
ซึ่งเปรียบเสมือนท้องฟ้า ผู้บริหารที่ใช้หมวกนี้จะต้องอาศัย
ประสบการณ์เป็นอย่างมาก

หมวกสีเหลือง การคิดแบบหมวกเหลืองเป็นการคิด
ในเชิงบวก การมองโลกในแง่ดี การมุ่งมองที่ประโยชน์การคิด
ก่อให้เกิดผลหรือทำในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ การคิดแบบ
หมวกเหลืองเกี่ยวข้องกับการประเมินค่าทางบวก

หมวกสีเขียว หมายถึง ความคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดใหม่ๆและวิธีการใหม่ๆในการมองสิ่งต่างๆ ดังนั้นหมวกสีเขียวจึงเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง การคิดแบบหมวกเขียวเป็นการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า

หมวกสีดำเป็นหมวกคิดที่เป็นธรรมชาติ มีเหตุผลเสมอและสอดคล้องกับวิธีการคิดของตะวันตกหมวกสีดำทำให้เราเห็นความผิดปกติ สิ่งใดไม่สอดคล้อง สิ่งใดใช้ไม่ได้ จะช่วยปกป้องไม่ให้เสียค่าใช้จ่ายและพลังงานโดยเปล่าประโยชน์ ป้องกันความผิดพลาดและผิดกฎหมาย

ความสำคัญของขั้นตอนการตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพ

1. ทำความเข้าใจอย่างชัดเจนในเหตุผลสำหรับการตัดสินใจ
2. วิเคราะห์ลักษณะของปัญหาที่จะตัดสินใจ
3. ตรวจสอบทางเลือกต่างๆ ในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาถึงผลที่อาจเกิดตามมาด้วย

ประเภทของปัญหา

1. ปัญหาวิกฤต (Crisis Problem) เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องตัดสินใจอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นจะส่งผลเสียต่อองค์กรเป็นอย่างมาก
2. ปัญหาไม่วิกฤต (Non-Crisis Problem) เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขแต่ไม่เร่งด่วน มีเวลาเตรียมการตัดสินใจแก้ไขปัญหาค่อนข้างมาก
3. ปัญหาที่เป็นโอกาส (Opportunity Problem) เป็นปัญหาที่ไม่วิกฤตประเภทหนึ่งปัญหาประเภทนี้จะแฝงไปด้วยศักยภาพและโอกาสแห่งความสำเร็จขององค์กรสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ

3.1 การตัดสินใจภายใต้ความที่แน่นอนเป็นการตัดสินใจที่ทราบผลลัพธ์การตัดสินใจล่วงหน้าอย่างแน่นอนแล้วว่า ถ้าเลือกทางเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร ผู้ตัดสินใจ มีข้อมูลอย่างเพียงพอ และทราบถึงผลลัพธ์ของแต่ละทางเลือกผลลัพธ์จะเกิดขึ้นแน่นอนคือเกือบไม่มีการเสี่ยงและจะเลือกทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุด

3.2 การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง คือการตัดสินใจที่ทราบผลลัพธ์ของการตัดสินใจน้อยกว่าการ

ตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน แต่พอจะคาดคะเนความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่น่าจะเกิดขึ้น ซึ่งผู้ตัดสินใจมีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจไม่เพียงพอ การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยงคือ ผู้ตัดสินใจจะต้องคาดคะเนถึงโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่เกิดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ร่วมด้วย และจะพิจารณาเลือกทางเลือกที่ผลตอบแทนสูงสุดและโอกาสที่จะเกิดขึ้นของทางเลือก

3.3 การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอนเป็นการตัดสินใจที่ไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์และโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่เกิดขึ้น การตัดสินใจภายใต้ ความไม่แน่นอนจะมีลักษณะใหญ่ ตัดสินใจไม่อาจคาดเดาได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างยิ่ง

แนวคิดทางการตลาดสมัยใหม่นี้ได้กล่าวรวมถึงการตลาดความสัมพันธ์ที่มุ่งเน้นลูกค้าเป็นสำคัญ การตลาดเชิงสังคมที่มุ่งเน้นประโยชน์ต่อสังคม การตลาดรูปแบบใหม่นี้ได้ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งเรียกว่า การตลาดผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Marketing) หรืออีกหลายชื่อ ตัวอย่างเช่นการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketing) การตลาดออนไลน์ (Online Marketing) การตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) ที่หมายถึงการตลาดผ่านเว็บไซต์ค้นหาข้อมูล (Search Engine Website) การโฆษณาบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ (Desktop Advertising) การตลาดยุคสมัยใหม่นี้พยายามทำกลยุทธ์การแบ่งกลุ่มลูกค้าให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มีความแม่นยำชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งในบางครั้งเรียกว่า การตลาดเฉพาะบุคคล (Personalized Marketing) หรือการตลาดแบบหนึ่งสินค้าต่อหนึ่งลูกค้า (One-to-One Marketing) อีกประการหนึ่งการตลาดผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นบางครั้งถูกพิจารณาในมุมกว้างมากขึ้น ตลาดไม่ได้อยู่บนโลกอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวแต่ยังรวมถึงการตลาดผ่านอีเมล สื่อโซเชียล และการผลักดันผู้คนที่ได้รับโรคสื่ออย่างวิทยุ ป้ายโฆษณา ขนาดใหญ่ซึ่งเป็นการตลาดแบบดั้งเดิมเข้าไปสู่อินเทอร์เน็ตหรือหน้าเว็บไซต์ต่างๆ

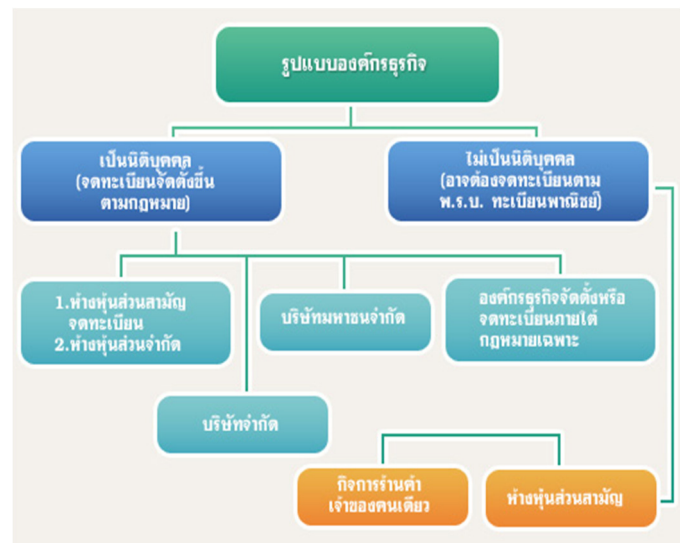
ความหมายของธุรกิจและการประกอบธุรกิจ

คำว่า "ธุรกิจ" ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Business" ซึ่งมาจากคำว่า Busy ที่แปลว่า ยุ่ง วุ่น มีงานมาก มีธุระยุ่ง ดังนั้นธุรกิจจึงเป็นเรื่องที่จะต้องคิด ต้องแก้ปัญหา และต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลาความจริงคำว่า ธุรกิจนี้เป็นคำกลางๆ ไม่ได้หมายความว่า เป็นเรื่องของเอกชนหรือของรัฐบาล และกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำกันโดยทั่ว ๆ ไปนั้นก็ถือว่าเป็นธุรกิจ เพียงแต่เวลาที่เรารู้ถึงธุรกิจเรามากจะรับรู้ว่าเป็นเรื่องของเอกชน เป็นเรื่องของกรมวังกำไร เพราะฉะนั้นความหมาย ที่รับรู้วันนี้ก็คือว่า ธุรกิจเป็นเรื่องของกิจการที่เข้ามาสร้างความเสี่ยง

ความหมายของธุรกิจ (Business) หมายถึง กิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งมีความเกี่ยวพันในวงการของสถาบัน เพื่อที่จะจำหน่ายและให้บริการภายใต้กฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีความสัมพันธ์กับบริการอื่นและกลุ่มผู้ทำงานร่วมมือให้บรรลุถึงจุดหมายอันเดียวกัน คือความสำเร็จของหน่วยงาน

การประกอบธุรกิจ หมายถึง การผลิตสินค้าและบริการ และการนำสินค้าและบริการนั้นมาจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค ฉะนั้นถ้าการผลิตสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ได้ถูกนำมาใช้บริโภคเอง ไม่ได้นำไปขายหรือจำหน่ายจึงเรียกว่า การอุปโภคบริโภค (Consumption) ของตนเอง แต่ถ้าการผลิตสินค้าและบริการได้ถูกนำไปขายหรือจำหน่ายต่อไปจึงเรียกว่า การค้า (Commences) การประกอบธุรกิจ (Business Activities) สรุปก็คือว่า ธุรกิจเป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมทางด้านการผลิต การจำหน่าย และการให้บริการนั่นเอง

รูปแบบขององค์กรธุรกิจ

ภาพที่ 2 กลยุทธ์เพื่อการตัดสินใจ

สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2561,

จาก <https://www.google.co.th/search?rlz=1C1GGRV>

การประกอบธุรกิจการค้าอาจดำเนินการ ได้หลายรูปแบบ ทั้งโดยบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการโดยลำพังหรืออาจดำเนินการโดยร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นเป็นกลุ่มคณะก็ได้ การที่จะตัดสินใจเลือกดำเนินธุรกิจการค้าในรูปแบบใดนั้น ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการด้วยกัน เช่น ลักษณะของกิจการค้า เงินทุน ความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจเป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การประกอบธุรกิจนั้นประสบผลสำเร็จนำมาซึ่งผล ประโยชน์และกำไรสูงสุด

MARKETING 5.0 (การตลาดยุค 5.0) ลูกค้าสำคัญที่สุด

สังคมไทยได้เข้าสู่ยุค 4.0 ไปหลายสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับความเจริญเข้ามาในเขตพื้นที่ส่งผลให้จำเป็นต้องปรับตัว เมื่อมีการเคลื่อนไหวก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปข้างหน้าและในอนาคตยุค 5.0 ก็จะต้องตามมาเพื่อที่จะทำให้เกิดความเจริญมากขึ้นเช่นเดียวกันเรื่องของธุรกิจเป็นเรื่องสำคัญมากที่สุด ในสังคมไทยในขณะนี้ เนื่องจากใครก็สามารถทำธุรกิจได้ เมื่อธุรกิจเพิ่มมากขึ้น และล้มเหลวกันก็มาก ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่ต้องพบกันอยู่ประจำ ดังนั้นผู้ที่แกร่งที่สุดทางด้านการค้าก็จะ

ทำให้ยอดขาย การตลาดทั้งหลายจึงต้องให้ความสนใจของกลุ่มผู้บริโภคไปอยู่ที่สินค้ามากที่สุด ความรวดเร็วและมีคุณภาพคือสิ่งที่ผู้บริโภคยุคใหม่นี้ต้องการ และมีความจำเป็นอย่างมากที่เหล่านักการตลาดต้องเริ่มเอาใจผู้บริโภคในยุคปัจจุบันเพื่อให้เกิดการติดต่อซื้อขายเกิดขึ้นแน่นอนว่ายุค 5.0 ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากอย่างแน่นอน เช่นเดียวกันกับความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ต้องการให้ตอบโจทย์ในการใช้งานมากยิ่งขึ้น คาดหวังในสินค้ารวมไปถึงการบริการจาก กลุ่มผู้ขายอีกด้วย เมื่อหลายอย่างเกิดการเปลี่ยนแปลง นักการตลาดเปลี่ยน ผู้บริโภคเปลี่ยน เช่นกันส่งผลต่อ Digital Marketing เช่นกัน สิ่งสำคัญคือทำให้ผู้บริโภคแก้ปัญหา รวมไปถึงการโน้มน้าวใจผู้บริโภคให้เกิดการซื้อขายมากที่สุด จากข้อเรื่องได้บอกว่า Marketing 5.0 ลูกค้าสำคัญที่สุด จึงจะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดการแข่งขัน ในลักษณะของคุณภาพสินค้าและการให้บริการ จะทำให้กลุ่มธุรกิจประเภทเดียวกันมีมาตรฐานต่อลูกค้ามากยิ่งขึ้น และหากกลุ่มธุรกิจใดที่ทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับได้ธุรกิจที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าอาจถูกลดบทบาทในตลาด การซื้อขายลงได้ การแก้ปัญหาและการโน้มน้าวใจลูกค้า ตามหลักการของ Booz & Company Analysis มีดังนี้

1. การจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการค้าที่มีประสิทธิภาพ (Trade Promotion Effectiveness) คือการจัดโปรโมชั่น รวมไปถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ลูกค้าได้รับรู้และรู้สึกถึงความคุ้มค่า มากกว่าการได้รับโปรโมชั่นเพียงอย่างเดียว ต้องมีการปรับปรุงและบูรณาการให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าให้ได้มากที่สุด และยกระดับการเข้าถึงข้อมูลของลูกค้าเพื่อนำข้อมูลเชิงลึกมาวิเคราะห์ทำ

การตลาดต่อไป

2. การมีข้อเสนอบนช่องทางดิจิทัล (Next-Generation Digital Deals Platforms) การทำให้ช่องทางแพลตฟอร์มต่างๆ ของธุรกิจนั้นสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ อาจเป็นการสร้าง Content เกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นการเพิ่ม Engagement (สถานะที่กำลังทำงานอยู่) ให้กับร้านและเพื่อให้เกิด Traffic (การใช้วงจรสื่อสาร) ที่เพิ่มขึ้น 3. การสร้างความสัมพันธ์ทาง

การตลาด (Relationship Marketing) การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าที่มีการใช้งานบนเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน เพื่อให้ลูกค้าได้รู้สึกถึงการบริการที่เข้าถึงได้ง่ายและเป็นกันเอง เกิดเป็นการไว้วางใจในแบรนด์สินค้า เป็นต้น และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์แบบมีประสบการณ์ส่วนตัว (Personalized Experiences)

4. E-Commerce (พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์) สำหรับในส่วนของE-Commerce จะเป็นมากกว่าการซื้อขายสินค้านะหว่างแบรนด์กับผู้บริโภค แต่จะเป็นการศึกษาลูกค้าแบบเจาะลึกลงไป เรียนรู้เส้นทางเดินของลูกค้า (Customer Journey) ความต้องการส่วนใหญ่ของกลุ่มลูกค้าที่ต้องการจากแบรนด์ของเรา รวมไปถึงรวบรวมข้อมูลของนักการตลาดที่จะนำมาปรับปรุงธุรกิจของเราให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และที่สำคัญคือ การกระตุ้นยอดขายช่วยเหลือและสนับสนุน Omni Channel ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากทั้ง Call Center และ Omni Channel เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงการขายหน้าร้านกับออนไลน์เป็น Omni Channel ต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลลูกค้าในระบบ Marketing System (ระบบการตลาด)

MARKETING 5.0 ลูกค้าสำคัญที่สุด

การวางแผนทางการตลาดรวมกับการติดต่อสื่อสารแบบหลายช่องทาง Omni Channel การเชื่อมโยงช่องทางต่างๆ รวมให้เป็นหนึ่งเดียว โดยผสมผสานช่องทางการสื่อสารเหล่านั้นทั้งออนไลน์ (Online) และการขายหน้าร้าน (Offline) เพื่อสร้าง Call Center “ศูนย์บริการข้อมูลลูกค้า” Contact Center “ศูนย์การติดต่อ” เป็นเพียงส่วนหนึ่งของช่องทางการติดต่อสื่อสารกับลูกค้า สามารถช่วยเหลือและสนับสนุน Omni Channel ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากทั้ง Call Center และ Omni Channel เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงการขายหน้าร้านกับออนไลน์เป็น Omni Channel ต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลลูกค้าในระบบ Marketing System ที่ทำเป็นแบบอัตโนมัติเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างแท้จริงและไร้รอยต่อ อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าในทุกรูปแบบของ

การบริโภคและช่วงอายุ เข้าถึงทุกกลุ่มลูกค้าด้วยกิจกรรมการตลาดที่เป็น Soft Sales ตัวอย่างของการทำ Omni Channel สินค้า Consumer (ผู้บริโภค) เริ่มมีให้เห็นในประเทศไทย เช่น ถ้าลูกค้าเข้ามา กรอกรายชื่อในเว็บไซต์ Website, Facebook, LINE ลูกค้าจะได้รับคูปอง เจ้าของ Brand มีการสื่อสารตอบกลับโดยส่ง SMS email LINE หากลูกค้าให้นำคูปองไปใช้ที่หน้าร้านจริง และหลังจากการใช้คูปองแล้วตามหลักการตลาดก็ควรมีการขอบคุณลูกค้า และการติดตามผล เพื่อการปรับปรุงระบบปฏิบัติงาน ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และการกลับมาซื้อซ้ำเป็น Replete Order รวมทั้งการแนะนำต่อบอกต่อเป็นกลุ่มลูกค้าที่เรียกว่า รักดีต่อผลิตภัณฑ์หรือตราสินค้า (Loyalty Customers)

ข้อมูลการซื้อของลูกค้า เช่น ชื่อจากร้านไหน ซื้อสินค้าใด ราคาเท่าไร แต่เดิมส่วนใหญ่ได้มาจากส่วนที่ขายหน้าร้าน หรือเรียกว่า Point of Sales แต่ขาดส่วนที่ระบุตัวตนของลูกค้า เช่น ชื่อ เบอร์โทร email เพื่อนำมาทำระบบ CRM เพื่อรวมข้อมูลลูกค้าให้ได้ในระดับลึก สร้างการซื้อซ้ำบอกต่อและสร้างความยั่งยืนในการที่จะอยู่ในตลาดผลิตภัณฑ์ การเชื่อมโยงระบบของการขายหน้าร้านกับออนไลน์เป็น Omni Channel จึงเกิดขึ้นอย่างปฏิเสธไม่ได้ ทั้งนี้ Related Items ข้อมูลที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลการตลาดภายใน จึงต้องนำไป รวมกับฐานข้อมูลภายนอก เพื่อให้มีข้อมูลลูกค้าทุกมิติ เรียก Big Data เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการข้อมูลลูกค้า ระบบ CRM หรือ Relationship Marketing และการให้บริการลูกค้า โดยที่ Brand ต้องทราบตัวตนลูกค้านั่นเอง

แนวทางในการใช้ Omni Channel กับ Contact Center ปัจจุบันแนวโน้มการผสมผสานของช่องทาง การติดต่อมายัง Contact Center กับ Non-Voice ซึ่งรวมถึงการติดต่อผ่าน Mobile Application, Web Site, Instant Message, email หรือใน Social Media มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการของลูกค้ามีมากขึ้น และลูกค้า 1 คนมีการติดต่อที่หลากหลายช่องทาง ซึ่งคงเป็นโจทย์ในการบริหารจัดการและควบคุมคุณภาพ Contact Center ที่จะต้องทำการ Customize (ปรับแต่ง) บริการให้ตรงกับลูกค้าแต่ละราย ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มความพึงพอใจในการใช้บริการในที่สุด

องค์ประกอบของ Omni Channel Integrating กลยุทธ์การเชื่อมโยงการสื่อสารในแต่ละช่องทางให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ใน Contact Center ที่ดีการสร้างมาตรฐานการบริการในแต่ละช่องทางต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน พร้อมกันนั้นยังต้องมีการ Integrate การติดต่อเข้าด้วยกันผ่านเทคโนโลยีที่ในปัจจุบันรองรับการ Integrate (รวบรวม) ระหว่าง Voice และ Non-Voice ซึ่งรวมถึง Social Media (สื่อสังคม) เข้าด้วยกัน Data Analysis (การวิเคราะห์ข้อมูล) การจัดเก็บข้อมูลที่ดีและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบจะทำให้เราเข้าถึงรูปแบบการสื่อสาร และการนำเสนอสินค้าบริการได้ตรงตามความต้องการและให้บริการที่เหนือความคาดหมายได้ Delivering (การส่งมอบ) การจัดการข้อมูลที่ดี รวมถึงการบริหาร Contact Center ที่ดีจะทำให้เราให้บริการที่ประทับใจ ในที่สุดจะทำให้การประกอบธุรกิจมีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

บทสรุป

การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง จากหลายๆทางเลือกที่ได้พิจารณา หรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การ การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ และเกี่ยวข้องกับ หน้าที่การบริหาร หรือการจัดการเกือบทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การประสานงาน และการควบคุมผลที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการตัดสินใจเป็นผลทางการตลาดสำหรับ การประกอบธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคตซึ่งจะมีการนำโซเชี่ยลมีเดีย นวัตกรรม การเข้าถึงผู้บริโภคและลูกค้าด้วย Digital Marketing (การทำตลาดในรูปแบบหนึ่งที่จะโปรโมทสินค้าหรือแบรนด์ผ่านทางเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตโดยผ่านสื่อกลางอิเล็กทรอนิกส์เช่น คอมพิวเตอร์ (Computer) หรือ สมาร์ทโฟน (Smart phone) หรือ Marketing 5.0 ช่วยลดต้นทุนโฆษณา ลดต้นทุนธุรกิจได้มาก เพื่อสร้างโซลูชันส่วนร่วมและจัดเก็บข้อมูลแพลตฟอร์มข้อเสนอบนช่องทางดิจิทัล

(Next-Generation Digital Deals Platforms) สร้างความสัมพันธ์ทางการตลาด (Relationship Marketing) ที่ลึกซึ้งกับผู้ซื้อบนเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน จะเห็นได้ว่าการมาของมาร์เก็ตติ้ง 5.0 ก่อให้เกิดการรวมตัวกันของสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าโดยตรงเชื่อมต่อกันแบบใจถึงใจ สไตล์ Inner Self (ความรู้สึภายใน) ผู้ประกอบการด้านการตลาดจะต้องปรับตัวให้ได้โดยใช้ Omni Channel ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

Marketing 5.0

ภาพที่ 3 Marketing 5.0

สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2561, จาก

<https://www.google.com/search?q=marketing+5.0>

เอกสารอ้างอิง

- เกศินี วิฑูรชาติ และคณะ. (2550). *การวิเคราะห์เชิงปริมาณทางธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. *กลยุทธ์เพื่อการตัดสินใจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://www.google.co.th/search?rlz=1C1GGRV>
- _____. *การตลาด*. จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561, จาก [https://th.wikipedia.org/wiki/ชงกรณ กฤษณะบุตร](https://th.wikipedia.org/wiki/ชงกรณ%20กฤษณะบุตร). (2560). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนทางธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐธนะนันท์ เอี่ยมตระกูล. (2561). *พัฒนาทักษะด้านการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการตัดสินใจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.chumphon2.mju.ac.th/km/?p=496>
- _____. *ทฤษฎีบท 6 ใบกับการตัดสินใจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://th.jobsdb.com/th-th/articles/>
- นภดล ร่มโพธิ์. (2554). *เทคนิคในการวิเคราะห์การตัดสินใจทางธุรกิจ*. วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 34 ฉบับที่ 132.
- _____. *รูปแบบขององค์กรธุรกิจ*. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2561, จาก https://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=381
- สุวกิจ ศรีปัดดา. *ภาวะผู้นำกับการตัดสินใจ*. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาพสินธุ์ ปีที่ 1 เล่มที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2555).
- เอกพงษ์ ณรงค์ศักดิ์ และพัชรา นามวงศ์. (2559). *ปัจจัยการเพิ่มผลผลิตของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ภาคการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป*. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559).

- Affinity Solution. (2018). Omni Channel. *นิตยสารการตลาดในยุคเศรษฐกิจและสังคม 4.0*. สืบค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.affinity.co.th/omni-channel/?lang=th>
- De Bono, E. (1992). *Six Thinking Hats for Schools*. London: Cheltenham, Vic.: Hawker Brownlow Education.
- F.Robert Dwyer. *Customer lifetime valuation to support marketing decision making*. Journal of Direct Marketing Volume 11, Issue 4, 1997, Pages 6-13.
- Ghauri, P. and Gronhaug, K. (2005). *Research methods in Business Studies: practical guide*, Third edition. Prentice Hall: Pearson Education, Essex.
- Kotter, P. (2012). *Marketing Management*. 14th ed. New Jersey: Pearson Education.
- _____. *MARKETING 5.0 ลูกค้าสำคัญที่สุด*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://www.wynnsoft-solution.com/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1/Marketing-5-0-the-most-important-customers>

คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับบทความ

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ประสงค์รับพิจารณาบทความวิจัยและบทความวิชาการหรือบทความปริทัศน์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาในกลุ่มสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐศาสนประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน นิเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อง เปิดกว้างสำหรับ ครู อาจารย์ นักวิชาการ บัณฑิตศึกษา จากทุกหน่วยงาน ทุกสังกัด ซึ่งบทความที่จะได้รับการพิจารณาเพื่อลงตีพิมพ์ วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล จะต้องผ่านกระบวนการกลั่นกรองโดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน ไม่น้อยกว่า 2 ท่านในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และจะต้องเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพทางด้านวิชาการและมีสาระประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไป

ประเภทของบทความที่รับพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

1. **บทความวิจัย (Research article)** หมายถึง การนำเสนอบทความวิจัยอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง

2. **บทความวิชาการ (Academic article)** หมายถึง บทความที่เขียนขึ้นในลักษณะวิเคราะห์ วิจารณ์ มีการใช้แนวคิดทฤษฎี หรือเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากพื้นฐานวิชาการที่ได้เรียบเรียงมาจากผลงานทางวิชาการของตนเองหรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้น เพื่อเป็นความรู้สำหรับผู้สนใจทั่วไป ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

3. **บทความปริทัศน์ (Review article)** หมายถึง งานวิชาการที่มีการประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทาง ที่มีการศึกษา ค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อวิพากษ์ ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาพัฒนาต่อไป บทความปริทัศน์ต้องเป็นการนำเสนอภาพรวมที่น่าสนใจโดยในหน้าแรกของ บทความปริทัศน์จะต้องประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้พิมพ์ และบทสรุป เพื่อเป็นการสรุปเรื่องย่อให้เข้าใจว่าเรื่องที่ได้นำเสนอมานั้นมีความน่าสนใจและมีความเป็นมาอย่างไร พร้อมระบุคำสำคัญของเรื่อง (Keyword) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

ทั้งนี้ในส่วนของหน้าแรกที่เป็นชื่อเรื่องบทความ ควรระบุข้อมูลเชิงบรรณารักษ์ถึงตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งงาน หน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ในชัดเจนทุกคน

ผู้พิมพ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่เฉพาะเจาะจง ผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่นๆ บุคคลทั่วไป หรือนิสิตนักศึกษาในระดับอื่นๆ สามารถเข้าใจได้

การเตรียมบทความและส่งบทความ

1. ตั้งค่าน้ำกระดาษ : กำหนดให้เว้นระยะขอบบน 2.5 ซม. เว้นระยะขอบล่างและขอบขวา 1.5 ซม. ส่วนขอบซ้าย 2.0 ซม.
2. การแบ่งคอลัมน์ : เนื้อหาในหน้าบทความต้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง ค่าตั้งเป็นแบบหนึ่งคอลัมน์ ส่วนหน้าเนื้อหา ให้ตั้งค่าเป็นแบบสองคอลัมน์ (เนื้อหาที่เป็นตารางหรือรูปภาพประกอบ ให้ผู้พิมพ์ปรับเป็นแบบหนึ่งหรือสองคอลัมน์ก็ได้ตามความเหมาะสม)
3. บทความมีจำนวนไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 ตัวหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยฟอนต์ TH SarabunPSK
4. ชื่อบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษพิมพ์ตัวหนา จัดไว้ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ ขนาด 18 พอยต์
5. ชื่อหัวข้อหลักของบทความ ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา จัดกึ่งกลางของคอลัมน์ ส่วนเนื้อหาของบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ตัวธรรมดา ขนาด 15 พอยต์
6. ระบุชื่อผู้พิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของทุกคน จัดไว้กึ่งกลางของหน้ากระดาษ ขนาด 15 พอยต์ แบบเอียงตัวบาง
7. คำอธิบายเชิงบรรณานุกรมหน้าแรกระบุตำแหน่งงาน หรือตำแหน่งทางวิชาการ และต้นสังกัดของผู้พิมพ์ใช้อักษรขนาด 14 พอยต์
8. บทความต้องทั้งไทยและภาษาอังกฤษ ควรระบุคำสำคัญ และ (Keyword) ที่อยู่ในบทความอย่างน้อย 3-5 คำ ให้ใช้สัญลักษณ์ “ ; ” คั่นระหว่างคำ
9. ตารางและภาพประกอบ พิมพ์ชิดขอบซ้ายหน้ากระดาษ เช่น ตารางที่ 10 ความพึงพอใจของนักเรียน..... (ในกรณีเป็นการอ้างอิงตาราง ต้องระบุแหล่งที่มาไว้ได้ตาราง) / ภาพประกอบที่ 2 การตัดใบต้นข้าวในแปลง..... (ในกรณีเป็นการอ้างอิงรูปภาพ ต้องระบุแหล่งที่มาไว้ได้คำอธิบาย)
10. การอ้างอิงข้อมูลวิทยุภูมิ แทรกในบทความ ใช้การอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author-date) เช่น สมเกียรติ พงษ์ศิริ (2550, น. 35) หรือ Michel Will (2012, p. 29) และการเขียนบรรณานุกรมตามแบบ APA 6 Style หรือ เช่น สมเกียรติ พงษ์ศิริ. (2550). หรือ Michel Will . (2012).

การส่งต้นฉบับบทความ (Full Paper)

สามารถดาวน์โหลดเอกสารแบบฟอร์มต่างๆ ได้ที่ www.scaj.stu.ac.th

1. ส่งต้นฉบับบทความตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดาวน์โหลดเอกสารและสมัครสมาชิกฟรีได้ที่เว็บไซต์ www.scaj.stu.ac.th พร้อมยืนยันการสมัครสมาชิกทางอีเมลล์

ขั้นตอนที่ 2 เข้าสู่ระบบสมาชิก เพื่อแนบส่งบทความไฟล์ .pdf กับ ไฟล์ .doc ประกอบด้วย บทความฉบับที่มีชื่อ และฉบับที่ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ รวม 4 ไฟล์ หลังจากนั้นกองบรรณาธิการจะพิจารณาความถูกต้องของบทความท่านภายใน 7-15 วันทำการ หากบทความถูกต้องตามรูปแบบ เราจะแจ้งให้ท่านชำระค่าลงทะเบียนจำนวน 2,500 บาท เพื่อนำส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ และจะแจ้งผลภายใน 30-45 วัน (ก่อนส่งบทความ เจ้าของบทความต้องตรวจสอบบทความไฟล์ .pdf กับ ไฟล์ .doc ว่ามีความคลาดเคลื่อนของตัวหนังสือ ตาราง รูปภาพ ในแต่ละหน้าหรือไม่ โดยบทความต้องเป็นไปตามแบบฟอร์มที่ทางวารสารกำหนดไว้เท่านั้น)

2. ผู้ประสงค์จะส่งบทความสามารถส่งมายังกองบรรณาธิการได้ทุกปีพุทธศักราช โดยวารสารจะมีกำหนดการตีพิมพ์เป็นประจำทุกปี ๆ ละ 2 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน ส่งบทความภายในประมาณวันที่ 30 มีนาคม ของทุกปี และฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม ส่งบทความภายในประมาณวันที่ 30 กันยายน ของทุกปี หรือสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล 299/1 ถนนอุดร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

โทร. 042 323 464 ต่อ 211 เบอร์มือถือ 088 561 4561 อาจารย์ภานุมาศ พุ่มแก้ว

ใบสมัครสมาชิก วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล

ชื่อ – นามสกุล (นาย / นาง / นางสาว)

Name – Surname (Mr. / Mrs. / Miss / Ms.)

เลขที่สมาชิกเดิม.....(กรณีขอต่ออายุสมาชิก)

ข้อมูลสำหรับออกใบเสร็จ-สถานที่ให้จัดส่งวารสาร

☐ นาม.....

ที่อยู่.....

.....

Email.....โทรศัพท์เบอร์มือถือ.....

ประเภทของสมาชิก

☐ อาจารย์ ☐ นักศึกษาระดับ.....

☐ บุคคลทั่วไป ☐ สถาบัน / หน่วยงาน

ข้าพเจ้าขอสมัครสมาชิก ☐ (ค่าสมาชิกใหม่รายปี ปีละ 500 บาท) ☐ (กรณีต่อสมาชิกรายปี ปีละ 300 บาท)

☐ 1 ปี 2 เล่ม เป็นจำนวนเงินบาท(ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน, ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม)

ชำระเงินโดย

☐ เงินสด บาท

☐ โอนเงินผ่านธนาคาร ไทยพาณิชย์ สาขาบึกชี อุดรธานี ชื่อบัญชี “กองทุนวิจัย โดย วิทยาลัยสันตพล” เลขที่บัญชี 829-2-04024-6 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

จำนวนเงินที่โอน.....บาท (ว/ด/ป) ที่โอน.....เวลาที่โอน.....ช่องทางที่โอน.....

(เมื่อโอนเงินค่าสมัครสมาชิกแล้ว จะต้องเก็บสำเนาหลักฐานการโอนเงินไว้ หากปลายทางตรวจสอบยอดไม่พบจะขอเรียกดูหลักฐานการโอน)

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่...../...../.....

ติดต่อสอบถามรายละเอียดและส่งเอกสารได้ที่

อ.ภานุมาศ พุ่มแก้ว 088 561 4561 อีเมลล์ : slamtum@stu.ac.th

สำนักวิจัย กองบรรณาธิการวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล 299/1 ถนนอุดร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานี 41000 โทร. 042-323-464 โทรสาร. 042-204-263